

ТЕКА• ГАЛАКТИКА•
ТЕКА• ГАЛАКТИКА•
МОТЕКА• ГАЛАКТИКА•
ТЕКА• ГАЛАКТИКА•
ТЕКА• ГАЛАКТИКА•
ТЕКА• ГАЛАКТИКА•

КУХИЯТ ЧОВЕК

ДАН СИМЪНС

ДАН СИМЪНС КУХИЯТ ЧОВЕК

Превод: Юрий Лучев

chitanka.info

Блестящият математик Джереми Бремън има своя тайна. Обречен е за цял живот да носи бремето на невероятната си телепатична способност. Единствено любовта на Гейл, притежаваща същата дарба, е издигала щит пред хаотичния поток от чужди мисли, безразборно нахлуващ в съзнанието му. Но Гейл умира. Джереми, беззащитен и отчаян, се изправя очи в очи срещу ужаса на своето „всезнание“. С надеждата да намери покой в усамотение той се устремява в бягство, което се превръща в смайващо пътешествие към тъмното сърце на вечността.

ВЕЧЕРНА СЯНКА

Бремън излезе от болницата, където жена му умираше, и подкара на изток към морето. Пътят бе задръстен от колите на жителите на Филадельфия, които бягаха от града в необичайно топлия Великден, тъй че той трябваше да се съсредоточи върху шофирането и почти забрави за жена си.

Гейл спеше. Под въздействие на лекарството сънищата ѝ бяха неспокойни. Тя търсеше майка си в някакъв безкраен лабиринт от свързани стаи с викторианска мебелировка. Откъслечни образи от този сън се плъзнаха между вечерните сенки, когато Бремън пресече Пайн Барънс. Гейл се събуди и за няколко секунди изпита облекчение от болката; тъкмо тогава той излезе от парка и успя да ѝ предаде насладата си от бистрата слънчева светлина, която падаше върху синьото одеяло в долната част на леглото ѝ. После Бремън долови главозамайващото краткотрайно объркване, когато тя си помисли — само за секунда, — че на фермата настъпва утро.

Болката се върна, пронизвайки я зад лявото око като тънка, безкрайно остра игла, и мислите ѝ панически се втурнаха към него. Лицето му се изкриви и той изпусна монетата, която подаваше на пазача на портала.

— Има ли нещо, приятелче?

Бремън поклати глава, потършува из джобовете си, извади един долар и разсеяно го бутна в ръката на човека. Захвърли рестото сред хаоса в жабката и запревключва скоростите на малката кола, като се мъчеше да се предпази от вълната на жестоката болка, която измъчваше Гейл. Постепенно тя заглъхна, но объркването ѝ все още го давеше като пристъп на морска болест.

Гейл бързо се съвзе въпреки завесите на страха, които плющяха в угълчетата на съзнанието ѝ. Едва чуто, с някакво почти подобие на човешки глас, тя изрече:

Здрасти. Джери.

Здрасти, момиче.

Изпрати мисълта, докато завиваше, за да излезе на изхода на Лонг Бийч Айлънд. Сподели с нея каквото виждаше — изумителната зеленина на тревата и боровите дървета, позлатени от априлската светлина, сянката на колата, която заподскача по настилката на детелината. Внезапно откъм Атлантическия океан нахлу миризма на сол и гнило, и той сподели с нея и този факт.

Хубаво. Страшната болка и погълнатите лекарства правеха мислите на Гейл неясни и слети. Вкопчваше се в образите, които Бремън ѝ изпращаше, с трескаво усилие на волята.

Крайбрежният квартал не представляваше особено радостна гледка: порутени ресторантчета за морски деликатеси, скъпи опушени мотели, безкрайна редица от лодки и яхти. Но им бе позната и на двамата, което вероятно щеше да ѝ вдъхне поне малко сигурност, затова той се постара очите му да не изпуснат нещо. Щом ужасните пристъпи отшумяха, Гейл се поотпусна, и за миг присъствието ѝ стана толкова осезаемо, че Бремън неволно се обърна към седалката до себе си и отвори уста да заговори. Спазъмът на разочарованието и смущението бе изпратен, преди да е успял да го преодолее.

Около плажните вили се суетяха семейства, които вадеха пакети с храна от големите си автомобили и ги мъкнеха към брега. Вечерните сенки носеха щипещия хлад на ранната пролет, но той подкара на север към фара Барнигът и се съсредоточи върху свежия въздух и топлината на полегатите лъчи на залязващото слънце. Напред зърна неколцина нагазили в морето рибари, чиито сенки пресичаха белите гребени на вълните.

Моне, изпрати Гейл и Бремън кимна, макар всъщност да си мислеше за Евклид.

Непоправим математик. Болката се завърна и гласът на Гейл отслабна. Като пръски от гребените на вълни го обсипаха несвързани, откъслечни изречения.

Паркира триумфа близо до фара и тръгна пеш към брега през ниските дюни. Метна на пясъка вехтото одеяло, което двамата толкова често бяха постилали точно на същото място. Група деца притичаха край него и запищяха, щом нагазиха в прибоя. Въпреки студената вода и бързо захлаждащия се въздух, децата бяха по бански. Едно от момичетата, на около девет години, с дълги бели крака и отеснял

бански костюм, заподскача по мокрия пясък в някакъв сложен и интуитивен танц с морето.

През щорите започна да хлуе здрач. Воняща на цигарен дим и пудра медицинска сестра дойде да смени банката на системата и да премери пулса. Високоговорителят в коридора продължаваше да излъчва високи, заповедни съобщения, които ѝ бе трудно да разбере през сгъстяващата се мъгла на болката. Д-р Сингх пристигна към шест часа и тихо ѝ заговори, но вниманието на Гейл бе приковано към вратата, откъдето щеше да се появи сестрата с благословената спринцовка. Памучният тампон на ръката ѝ бе прекрасна увертюра към обещаното прекратяване на мъчението. Гейл знаеше с точност до секундата колко минути ще минат преди морфинът да подействува. Лекарят говореше нещо.

— ... съпругът ви? Мислех, че ще остане за през нощта.

— Той е тук, докторе — отвърна Гейл и потупа одеялото и пясъка.

Бремън навлече якето си, за да се предпази от студа на настъпващата нощ. Слои високи облаци скриваше звездите; виждаше се само късче чисто небе. Далеч в морето невероятно грамаден танкер пъплеше по линията на хоризонта. Прозорците на плажните бунгала зад него хвърляха жълти правоъгълници светлина по дюните.

Бризът донесе миризмата на пържола. Помъчи се да си спомни дали този ден е ял нещо. Стомахът му се сви от отгласа на страданието, което все още изпълваше Гейл, макар лекарството да бе започнало да действа. Помисли да прескочи до магазинчето край фара и да си вземе някакъв сандвич, но се сети за шоколада, който си бе купил от автомата в коридора на болницата по време на бдението си предната седмица. Все още бе в джоба на якето. Реши, че това ще му стигне, и задъвка твърдата като камък глазура с фъстъци, докато наблюдаваше падането на нощта.

В коридора продължаваха да отекват стъпки. Сякаш маршируваха цели армии. Стъпките, подрънкването на подносите и приглушените разговори на санитарите, които разнасяха вечерята по другите стаи, напомниха на Гейл за оная вечер от детството ѝ, когато бе лежала будна в леглото си, вслушвайки се в долитащата откъм долния етаж глъчка от гостите на родителите си.

Спомняш ли си събирането, където се запознахме? — изпрати Бремън.

Ммм-ммм... Вниманието на Гейл отслабваше. Черните пръсти на паниката вече пълзяха по ръбовете на съзнанието ѝ; болката надвиваше лекарството. Тънката игла зад окото ѝ сякаш се нажежи.

Опитваше се да ѝ изпрати спомени за събирането у Чък Гилпън преди десет години, за първата им среща, за онзи първи миг, когато душите им се бяха отворили една за друга и бяха си казали: *Не съм сам.* И после — естественото заключение: *Не съм никакъв особняк.* Там, в препълнената с гости къща на Чък Гилпън, сред възбудения брътвеж и мисловните вълни от преподаватели и завършващи студенти, животът и на двамата се промени завинаги.

Бремън тъкмо бе влязъл и някой бе тикнал в ръката му питие, когато усети наличието на друг мисловен щит съвсем близо до себе си. Той прати слаб пробен сигнал и мислите на Гейл се втурнаха към него като лъч на електрическо фенерче в тъмна стая.

И двамата бяха слисани. Първата им реакция бе да повишат мощността на мисловните си щитове, да се скрият в черупките си като уплашени броненосци. Но и двамата скоро откриха, че щитовете им са безпомощни срещу несъзнателните, но настоятелни телепатични сондирания от страна на другия. Никой от тях не се бе срещал с телепат на по-високо ниво от примитивния, неконтролиран тип. Всеки се мислеше за чудак — уникален и самотен. Но ето че сега стояха разголени, един срещу друг в сякаш празното помещение. Миг по-късно, почти неволно, всеки заля съзнанието на другия с порой от образи, полуспомени, тайни, усещания, предпочитания, представи, скрити срамове, полуоформени копнежи и напълно оформени страхове. Нищо не остана скрито. Всяка извършена малка жестокост, сексуален експеримент и предразсъдък се изляха навън заедно със спомените за предишни празнувания на рождени дни, предишни любовници, родители и цял куп баналности. Рядко двама души се опознаваха така добре дори след петдесет години брак.

Минута по-късно се срещнаха за пръв път.

Снопът светлина от фара Барнигът преминаваше над главата му на всеки двадесет и четири секунди. Сега навътре в морето проблясваха повече светлини, отколкото по тъмната брегова ивица. След полунощ вятърът се засили и той плътно се уви в одеялото. Гейл

бе отказала спринцовката при последната обиколка на сестрата, но мисловният ѝ сигнал все още бе замъглен. Бремън поддържаше контакта единствено с огромно усилие на волята.

Гейл винаги се бе страхувала от тъмното. Много пъти през деветгодишния им съвместен живот той бе протягал ръка в мрака, за да я прегърне и успокои. И сега тя отново бе изплашеното момиченце, изоставено само на горния етаж на голямата стара къща на Бърлингем Авеню. В тъмното под леглото ѝ се таеше нещо.

Бремън успя да проникне през болезненото ѝ объркване, за да ѝ опише шума на морето. Разказа ѝ за лудориите на Джърнисавиен, тяхната пъстра котка. Легна и се притисна към пясъка, за да нагоди тялото си към нейното върху болничното легло. Тя започна постепенно да се отпуска и подчинява мислите си на неговите. Дори успя на няколко пъти да задреме без помощта на морфина, и в сънищата ѝ имаше проблясващи между облаците звезди и остра миризма на море.

Описа ѝ какво е свършил през седмицата на фермата — малкото работа, която бе успял да отхвърли между бденията си в болницата; сподели насладата си от изтънчената красота на уравненията на Фурие върху черната дъска в кабинета му и удоволствието от посаждането на прасковеното дръвче в светлината на залеза край предната алея. Разказа ѝ спомени от ски-пътешествието им до Аспея миналата година и за това как го е сепнал внезапният сноп светлина, залял брега откъм невидим кораб в морето. Опита се да издекламира малкото стихотворения, които знаеше, но думите се изплъзваха и се превръщаха в чисти образи и още по-чисти чувства.

Нощта напредваше и Бремън сподели със жена си нейната студена яснота, обличайки всеки образ в топлата нежност на любовта си. Говори ѝ за най-обикновени неща и за надеждите им за бъдещето. Протегна ръка през всичките седемдесет и пет мили, които ги делиха, и докосна нейната. Когато заспа за няколко минути, той ѝ прати сънищата си.

Гейл умря малко преди първата дрезгава светлина на утрото да бе докоснала небето.

ЕЙ ТАМ ФЛАГ НАД МЪГЛАТА

Два дни след погребението Франк Лоулъл, завеждащият катедрата по математика в Хейвърфордския университет, пристигна в къщата на Бремън, за да го увери, че мястото му ще се пази, независимо какво е решил да прави през следващите няколко месеца.

— Сериозно, Джери — говореше Франк. — Няма нужда да се тревожиш поне за това. Направи всичко възможно, за да спасиш каквото е останало. Щом решиш, че ти се работи, мястото е твое.

Франк завърши с пленителната си момчешка усмивка и нагласи очилата си без рамки. Имаше топчести бузи на тринайсетгодишно хлапе над гъстата си брада. Погледът на сините му очи бе открит и сърдечен.

Чудесно. Един съперник по-малко. Никога не е харесвал Бремън... прекалено умен е. Изследването върху Голдмън го превръщаше в реална заплаха.

Спомени за младата блондинка, която Франк бе интервюирал предното лято и с която бе спал през цялата дълга зима.

Отлично. Вече няма да е нужно да лъже Нел и да измисля конференции, за които да лети през почивните дни. Шери ще може да остане в града, някъде край колежа, и следващата Коледа да получи мястото на Бремън, ако той се забави твърде дълго. Чудесно.

— Сериозно, Джер — рече Франк и се наведе, за да потупа коляното му. — Можеш да отсъствуващ толкова, колкото ти се ще. Ще го минем за поредната ти седма година и ще ти пазим мястото.

Бремън вдигна глава и кимна. Три дена по-късно изпрати по пощата оставката си.

Дороти Паркс от катедрата по психология дойде на третия ден от погребението, настоя да му приготви вечеря и остана до късно вечерта, обяснявайки му механизма на скръбта. Седяха на верандата, докато тъмнината и нощният хлад не ги прогониха вътре. Зимата вече се усещаше.

— Трябва да разбереш, Джереми, че напускането на обичайната среда е често срещана грешка при хората, наскоро претърпели сериозна загуба. Прекалено дългото отсъствие от работа, честата смяна на жилища... всичко това на пръв поглед като че помага, но всъщност то е просто само начин да се отложи неизбежният сблъсък с тъгата.

Бремън кимна и се заслуша внимателно.

— Сега ти си в стадия на отрицанието — продължи Дороти. — Така както Гейл е трябвало да премине през него със своя рак, сега в скръбта си го преминаваш и ти... за да го оставиш зад себе си. Разбираш ли ме, Джереми?

Той допря кокалчетата на пръстите до долната си устна и кимна бавно. Дороти Паркс бе в средата на четирийсетте си години, но бе облечена като много по-млада жена. Носеше мъжка риза, разкопчана доста ниско и напъхана в дълга мексиканска пола. Ботушите ѝ бяха най-малко петдесет сантиметра високи. Около китките и дрънчаха гривни. Косата ѝ бе късо подстригана, боядисана в лилаво на червени кичури и сресана във формата на петльов гребен.

— Гейл би искала от теб да преодолееш това отрицание колкото е възможно по-бързо и да поведеш един нормален живот, Джереми. Знаеш го, нали?

Той слуша. Гледа ме. Може би трябваше да оставя това четвърто копче неразкопчано... тази вечер да съм просто терапевтът... и да облека сивия пуловер. Е, майната му. Виждала съм го как ме зяпа в клуба.

По-дребен е от Дерън... и не толкова силен... но това не е толкова важно. Как ли е в леглото?

Образ на мъж с пясъчно-руса коса... Дерън... трие буза ниско под корема ѝ.

О кей, ще го науча на това, което харесвам. Къде ли е спалнята? Някъде на втория етаж. Не, у нас... не, по-добре първия път да е на неутрален терен. Тиктака часовник. Биологичен часовник. Майка му стара, на всеки мъж, който произнесе тази фраза, трябва да му отрежат топките.

— ... важно да споделяш чувствата си с приятелите, с някой близък — казваше тя. — Отрицанието може да продължи много дълго,

преди болката да се насочи навътре. Обещаваши ли да се обадиш? Да поговорим?

Бремън вдигна глава и кимна. В този миг той твърдо реши, че фермата няма да бъде продадена.

На четвъртия ден от погребението на Гейл Боб и Барбара Сътън — съсед и приятели — дойдоха за втори път да поднесат съболезнованията си насаме. Барбара веднага се разплака. Боб неспокойно мърдаше на стола си. Той бе едър мъж с рус моряшки перчем, постоянно зачервено кръгло лице и късички и меки като на дете пръсти. Искаше му се да се приберат у дома навреме, за да гледа играта на „Селтикс“.

— Господ никога не ни обременява с неща, които не можем да понесем, Джери — каза Барбара между две изхлипвания.

Замисли се върху думите ѝ. В тъмната ѝ коса вече имаше преждевременно побелял кичур и той проследи извивките му от челото, под баретата и назад, където се губеше от погледа. Мислите ѝ нахлуваха като вълна нагорещен въздух от отворена пещ.

За бога. Дали пастор Милър няма да сметне, че съм свършила чудесна работа, ако докарам този университетски професор в лоното Господне? Както е казано в светото писание, ще ми тежи на съвестта, ако не го направя... о, Дарлин направо ще припадне, ако отида на службата в сряда с този... агностик... атеист... или какъвто е там, готов да приеме Христа!

— ... Той ни дава сила, когато изпаднем в нужда — говореше Барбара. — За всяко нещо си има причина, дори да не я проумяваме. За всяко нещо. Гейл бе повикана на небето по някаква причина, която Господ ще ни разкрие, когато му дойде времето.

Бремън кимна разсеяно и стана на крака. Боб и Барбара се сепнаха и също се изправиха. Той ги побутна към вратата.

— Ако има нещо, което можем да... — поде Боб.

— Всъщност има — отвърна Бремън. — Дали бихте се грижили за Джърнисавиен, докато ме няма?

Барбара се усмихна и намръщи едновременно.

— Котенцето? Искам да кажа... разбира се... Джърни и моите две сиамчета се обичат... ще се радваме да... но все пак колко дълго ще...

— Просто колкото да премисля нещата — опита се да се усмихне той. — Ще съм по-спокоен, ако котката е при вас, отколкото при ветеринаря или пък в онзи котешки пансион на Коунстога Роуд. Ако няма да ви притеснява, мога да я оставя утре сутринта.

— Няма проблеми — каза Боб и разтърси ръката му за втори път. *Пет минути до шоуто преди играта.*

Помаха им с ръка, докато хондата завиваше и поемаше по чакълената алея. После се прибра вътре и бавно тръгна от стая в стая.

Джърнисавиен спеше на синьото одеяло върху леглото им. Когато Бремън влезе, тя рязко вдигна пъстрата си глава, а жълтите очи запримигваха сърдито срещу него заради прекъснатия сън. Той погали котката и отвори гардероба. Взе една от блузите на Гейл и я допря за миг до бузата си, после зарови лице в нея и вдъхна дълбоко. Излезе от спалнята и тръгна по коридора към кабинета си. Контролните работи на студентите си стояха на куп, както ги бе оставил преди месец. Уравненията на Фурие все още се виждаха върху черната дъска, където ги бе надраскал в порив на утринно вдъхновение през седмицата, преди да поставят диагнозата на Гейл. Купища ръкописи и непочетени списания бяха пръснати навсякъде.

Постоя около минута наред стаята, разтривайки слепоочията си. Дори тук, на половин миля от най-близкия съсед и на девет от града и железопътната линия, главата му бучеше и пукаше от мисловни вълни. Сякаш цял живот бе слушал приглушено радио от съседна стая, а сега някой бе напъхал в черепа му високоговорител и бе усилил звука докрай. И така беше от онази сутрин, когато Гейл умря.

Мисловните вълни бяха не само по-силни, но и *по-мрачни*. Бремън разбираше, че сега те идват от някакъв по-дълбок и зловец източник и с нищо не напомнят на мислите и чувствата, до които само леко се бе докосвал, откакто бе навършил тринайсет години. Сякаш онази почти симбиозна връзка с Гейл бе играла ролята на щит, буфер между съзнанието му и острите като бръснач милиони хаотични потоци. Преди миналия петък трябваше да се напряга, за да долови цялата пъстрота от образи, чувства и полуоформени езикови фрази, от които се състоеше мисленето на Франк, Дороти или Боб и Барбара. Сега обаче нищо вече не го предпазваше от яростните атаки. Това, което с Гейл бяха считали за свои *щитове* — бариери, заглушаващи фона от съсканията и пукота на мисловните вълни — вече го нямаше.

Той докосна черната дъска, сякаш се канеше да изтрие уравненията, после остави гъбата и слезе долу. След малко в кухнята пристигна и Джърнисавиен и се отърка в крака му. Бремън осъзна, че се е стъмнило едва когато седна на масата, но не запали осветлението, докато отваряше нова кутия с котешка консерва и хранеше животното. То го погледна сякаш с укор, че не яде или че не светва лампата.

По-късно, когато легна на дивана във всекидневната, за да дочака утрото, котката се намърда на гърдите му и замърка.

Откри, че като затвори очи, главата му се замайва и го обзема чувство на ужас... и увереност, че Гейл е някъде тук, в съседната стая, във на моравата, и че го вика. Гласът ѝ почти се чуваше. Знаеше, че ако заспи, ще пропусне мига, когато гласът ѝ ще достигне прага на чуваемост. Така че продължи да лежи буден и да чака, докато нощта отмина и къщата заскърца и застана, пробуждайки се от собствения си сън; шестата му безсънна нощ се сля със сивкавия мраз на седмото утро без нея.

В седем стана, нахрани отново котката, усили докрай радиото в кухнята, обръсна се, взе душ и изпи три чаши кафе. Обади се на таксиметрова фирма и поръча кола, която да го чака след четиридесет и пет минути до гаража за ремонт на вносни автомобили на Коунстога Роуд. После сложи котката в пътническата ѝ клетка. Опашката ѝ се замята, тъй като през двете години от злополучното пътуване със самолет до Калифорния, където живееше сестрата на Гейл, клетката бе използвана единствено за посещенията при ветеринаря. Изнесе я навън и я сложи на предната пътническа седалка на триумфа.

Бе купил осем туби с газ в понеделник, преди да се преоблече за погребението. Отнесе четири от тях на задната веранда и отвъртя капачките им. Острата миризма се връза в хладния утринен въздух. Небето обещавахе дъжд преди смрачаване.

Започна от втория етаж, обливайки леглото, юргана, гардеробите и съдържанието им, кедровата ракла и отново леглото. Погледа как белите листи хартия в кабинета се сбръчкват и потъмняват, докато разплисква отгоре им втората туба, после остави мокра следа надолу по стълбите и по тъмните перила, които заедно с Гейл с толкова труд бяха остъргали от старата боя и преобоядисали преди пет години.

Долу разля още две туби, без да пощади нищо — дори старото палто на Гейл, с което работеше на фермата и което висеше на

закачалката зад вратата — после заобиколи къщата отвън с петата туба, обливайки предната и задната веранди, столовете и вратите. Последните три туби изразходва за пристройките. Волвото на Гейл все още си стоеше в плевника, който използваха за гараж.

Паркира триумфа на петдесет ярда по алеята към пътя и се върна в къщата. Бе забравил кибрита и трябваше да отиде до кухнята и да прерови чекмеджетата. Изпаренията от газта насълзиха очите му, а и самият въздух затрептя от тях, превръщайки масата, върху която кълцаха месо, плота и високия стар хладилник в безплътни пустинни миражи.

И когато най-после намери две кутии кибрит сред бъркотията в чекмеджето, Бремън изведнъж се изпълни с блаженство от внезапното си хрумване.

Остани тук. Запали ги. Иди и легни на дивана.

Бе извадил две клечки и се канеше да ги драсне, когато му се зави свят. Не гласът на Гейл му забраняваше да го стори, а самата Гейл. Пръстите ѝ сякаш драскаха по някаква разделяща ги плексигласова преграда. Като дращене по махагоновия капак на ковчег.

Не си в ковчег, скъпа. Ти си кремирана... както пожела, когато на Бъдни вечер преди три години се напихме и плакахме за това, че сме смъртни.

Бремън се олюля, пристъпи към масата, готов да драсне двете клечки. Световъртежът се усилваше.

Кремирани. Каква приятна мисъл. Само пепел от нас двамата. Разпръснах своята в овощната градина оттатък плевника... може би вятърът ще отвее там и част от моята.

Успя да запали клечките, но звукът от драскането взе да се усилва и забуча в главата му като стремително нахлуваща мигрена, разпилявайки образите на хиляди късчета светлина и мрак и изпълвайки сърцето му с дращене на плъхове по балатум.

Когато отвори очи, се видя навън; пламъците вече бяха обхванали кухнята, а през предните прозорци се надигаше още едно сияние. За миг постоя там с пулсираща при всеки удар на сърцето глава, чудейки се дали да не се върне в къщата, но когато пламъци се появиха и зад прозорците на втория етаж, а пушек се заизвива вън през вратата на задната веранда, той се обърна и тръгна с бързи крачки към пристройките. Гаражът пламна с приглушена огнена експлозия, която

опърли веждите му и го накара да се отдалечи от превръщащата се в клада къща.

Ято врани, подплашени от него, излетяха от овощната градина със сърдит грак. Скочи в очакващия го триумф, докосна клетката, сякаш за да успокои възбудената котка, и подкара.

Барбара Сътън го посрещна със зачервени очи. Той измъкна клетката от колата. Редица дървета скриваше дима, издигащ се откъм долината, която беше напуснал. Джърнисавиен се сгуши с подозрително притворени очи, трепереща и не откъсваща поглед от стопанина си. Той прекъсна опита на Барбара да го заговори, каза, че има работа, и пое бързо към гаража на Коунстога Роуд, където продаде колата на монтьора на предварително уговорената цена и взе такси до летището. Разминаха се с пожарните коли, докато караха към магистралата за Филадельфия. Изоставаше от разписанието само с пет минути.

Щом пристигна на летището, отиде на гишето и си купи еднопосочен билет за първия следващ полет. Боингът се вдигна във въздуха и Бремън се поотпусна в удобната седалка, като си каза, че сега вече му е позволено да поспи. Но в този миг всичко изживяно се стовари върху него със страшна сила.

И започна истинският кошмар.

ОЧИ

В началото не бе Словото.

Поне за мен.

Колкото и да е трудно за вярване, и още по-трудно за разбиране, съществуват вселени на преживяното, които не зависят от Словото. Такава беше и моята. Самият факт, че там бях Бог... или поне бог... вече е без значение.

Аз не съм Джереми, нито пък Гейл, макар че някой ден ще съпреживея всичко, което са знаели, били и желали да бъдат те. Но това не ме превръща в „тях“, както гледането на телевизионно шоу не превръща човек в поток от електромагнитни импулси, какъвто всъщност е предаването. Нито съм Бог или бог, макар да бях и двете преди онова неочаквано стечение от събития и личности, онова пресичане на успоредни прави, които не могат да се пресекат.

Започвам да разсъждавам като математик — като Джереми. Но всъщност в началото не бе и Числото. Поне за мен. Такова понятие не съществуваше... нито броене, нито събиране и изваждане, нито някое от свръхестествените откровения, от които се състои математиката... защото какво друго е числото, освен призракът на разума?

Ще престана да се правя на срамежлив, преди да ме помислите за някакъв безтелесен извънземен разум от космоса. (В действителност това няма да е много далеч от истината, въпреки че представата за космическото пространство тогава също не съществуваше за мен... и дори сега изглежда като абсурдна мисъл. А що се отнася до *извънземния* разум, не е нужно да го търсим в космоса; мога да го твърдя със сигурност, а и Джереми Бремън скоро ще го узнае. Има достатъчно разумни извънземни същества и сред нас, на земята, пренебрегнати или неразбрани.)

Но оная сутрин през април, когато умира Гейл, всичките тези теории не ми вършат работа. Понятието за смъртта също не означава нищо за мен, още по-малко свързаните с нея различни съкровени изживявания и чувства.

Сега обаче знам: колкото и невинни и прозрачни да изглеждат душата и чувствата на Джереми през оная априлска сутрин, там вече се таи някаква тъмна сянка. Мрачна сянка, породена от измамата и дълбоката (макар и неосъзната) жестокост. Джереми не е жесток човек — жестокостта е чужда на природата му толкова, колкото и на моята. Но фактът, че е имал тайна от Гейл в продължение на години, когато никой от двамата не си е и помислял, че би могъл да има тайни от другия, както и това, че неговата тайна е пречка, за да не се сбъднат взаимните им желання и стремежи през толкова много години — сами по себе си представляват жестокост. Която е ранявала Гейл дори когато тя не го е съзнавала.

Мисловният щит, който Джереми смята, че е загубил с качването на самолета за където и да е, все още действа: мъжът все още притежава способността да предпазва съзнанието си от случайните телепатични вълни на другите хора; но неговият мисловен щит вече не е в състояние да го предпазва от „тъмните вълни“, които сега го връхлитат. Не „общият мисловен щит“, а съвместният живот с Гейл го е защитавал досега от тази жестока, мрачна страна на нещата.

Когато Джереми започва спускането си към ада, той носи със себе си още една тайна; тази обаче е скрита и от самия него. И тъкмо тази втора тайна — скритата у него бременност, за разлика от досегашната скрита стерилност — ще означава толкова много за мен след време.

Толкова много за нас тримата.

Но нека първо ви разкажа за един друг човек. Сутринта, когато Джереми се качва на самолета за никъде, автобусът на училището за слепи в източен Сейнт Луис взима от дома му Роби Бъстъмънт в обичайния час. Роби не е само сляп — той е сляп, глух и умствено изостанал по рождение. Ако физически бе по-нормално развит, диагнозата би била „аутизъм“, но при неговата слепота, глухота и умствена изостаналост тази думичка е просто неуместна.

Роби е на тринайсет години, но вече тежи близо осемдесет килограма. Очите му, ако могат да се нарекат така, представляват характерните за неизлечимо слепите хора тъмни хлътнини. Зениците, едва забележими под отпуснатите, несъразмерни клепачи, се въртят напосоки независимо една от друга. Устата му е провиснала и лигава, зъбите — надупчени и разядени от кариес. Макар и на тринайсет, вече

има тъмен мъх по горната устна. Черната му коса стърчи на непокорни кичури. Веждите са склучени над широкия му нос.

Дебелото тяло на Роби се крепи несигурно на бели като личинки мършави крака. Проходил е на единайсетгодишна възраст, но все още не може да направи повече от няколко тромави крачки, без да се строполи на земята. Върви патраво, залитайки, с прибрани плътно до тялото пълни ръце — като пречупени криле на птица, с извити под невъзможен ъгъл китки и разперени пръсти. Подобно на много от умствено изостаналите слепци, любимото му движение е безкрайното монотонно люлеене с ръка над очните кухини, сякаш за да засенчи мрачните бездни в тях.

Той не говори. Единствените звуци, които издава, са някакво животинско грухтене, от време на време — безсмислено хихикане и рядко — протестни хленчове, които твърде много напомнят на оперетен фалцет.

Както вече споменах, Роби е сляп, глух и умствено изостанал по рождение. Пристрастеността на майка му към наркотиците по време на бременността, както и допълнителното влошаване на плацентните функции лишавали Роби от сетивата му така безвъзвратно, както потъващият кораб обрича на морето отсек след отсек чрез автоматичното затваряне на водонепроницаемите си прегради.

Момчето посещава училището за слепи от шест години. За живота му преди това се знае твърде малко. Властите забелязали, че майката взема наркотици в болницата и се разпоредили да ѝ се осигури социален патронаж у дома, но поради някакво бюрократично недоглеждане през седемте години от раждането на Роби не било направено нито едно посещение. Един ден все пак социална работничка пристигнала, но се оказало, че е дошла във връзка със съдебното решение за лечение на майката по програмата за наркомани, а не заради детето. Всъщност и съдът, и властите, и лекарите — всички — били забравили за съществуването на момчето.

Вратата на апартамента била отворена и служителката чула шум. По-късно казала, че не би влязла, ако не ѝ се било сторило, че чува стенанията на някакво животинче, изпаднало в беда. Всъщност било точно така.

Роби бил затворен в банята, чиято врата била закована в долната си част. Ръцете и краката му били така атрофирани, че не можел да

върви и само стенел. Бил на седем години. Върху плочките на пода били застлани отдавна вече прогизнали хартии; Роби бил гол и целия оплескан в собствените си изпражнения. Било очевидно, че момчето е прекарало там поне няколко дни, ако не и повече. Един от крановете бил отворен и водата заливала банята на три инча дълбочина. Роби неспокойно се мятал насам-натам и скимтял, като се мъчел да държи глава отгоре.

Прекарал четири месеца в болницата и пет седмици в клиника за психично болни, след което го върнали под опеката на майка му. В съответствие с последвалите съдебни решения бил записан за лечение в училището за слепи — пет часа дневно, шест дни в седмицата.

Когато Джереми се качва на самолета онази априлска сутрин, той е на трийсет и пет години и бъдещето му е предсказуемо подобно предварително изчислената елегантна елипсовидна орбита на спътник около Земята. Същата тази сутрин, на около осемстотин мили оттам, тринайсетгодишния Роби Бъстъмънт го качват в автобуса на училището за слепи, а бъдещето му е сиво и еднообразно като безкрайна права, простряла се в пространството, без надежда да се пресече с нещо или някого.

В МЪРТВАТА ЗЕМЯ

Командирът на полета бе угасил светлините за предпазните колани и бе обявил, че пътниците могат да се движат из салона — предупреждавайки седящите все пак да не ги разкопчават — когато за Бремън започна истинският кошмар.

В първия миг му се стори, че самолетът се е взривил, че е избухнала бомба, поставена на борда от терорист — толкова ярко бе внезапното сияние от бяла светлина и толкова оглушителни бяха писъците на сто осемдесет и седемте гласа в главата му. Чувството, че пропада, подсили убеждението му, че самолетът се е пръснал на десетки хиляди късчета и че той е един от изхвърлените в стратосферата пътници. Затвори очи и се приготви да умре.

Но не падаше. С част от съзнанието си усещаше седалката под себе си, пода под краката си, слънчевата светлина, нахлуваща през илюминатора отляво. Но писъците не спираха. И ставаха все по-силни. Бремън разбра, че всеки миг ще се присъедини към ужасния им хор, затова напъха кокалчетата на пръстите си в устата и здраво стисна зъби.

Едно най-обикновено излитане на самолет внезапно напомни на сто осемдесет и седем мозъка за собствената им тленност. Някои я осъзнаваха с ужас, други се криеха от нея зад вестниците и питиетата си, трети се утешаваха с мисълта, че това е нещо наистина твърде обичайно, макар някои от по-дълбоко разположените им мозъчни центрове да се гърчеха в паническа агония, отчитайки факта, че са затворени в този дълъг и крехък ковчег, увиснал на километри от повърхността на земята.

Бремън се гърчеше и мятеше в усамотението на празния ред, докато сто осемдесет и седем притиснати от ускорението мозъци го тъпчеха с железни копита.

Господи, трябваше да се обадя на Сара преди полета...

Копелето знаеше какво пише в договора. Или поне би трябвало да знае. Няма да е моя вината, ако...

Тате... Тате... Извинявай, тате...

Ако Бари не искаше да спи с мен, трябваше поне да се обади...

Тя беше във ваната. Водата бе червена. Китките ѝ бяха бели и зеещи като разрязана гулия...

Шибания Фредериксън! Шибания Фредериксън! Шибания Фредериксън, и Майерс, и Хънцуел също! Шибания Фредериксън!...

Ами ако самолетът падне, о, Исусе Христе и всички дяволи, ами ако падне и намерят онова нещо в куфарчето, о, по дяволите, пепел и обгорена стомана и парчета от тялото ми, и ако намерят парите и автомата „Узи“ и зъбите в кадифената кесийка и всичките пакетчета, увити като наденички около задника ми, о, моля те Исусе... какво ще стане, ако самолетът падне и...

Но тези езикови фрагменти, които улучваха Бремън като притъпени стоманени остриета, бяха що-годе поносими. Образите истински го разкъсваха и режеха. Те бяха като скалпели. Когато отвори очи, всичко изглеждаше съвсем нормално. От илюминатора вляво струеше слънчева светлина, две от стюардесите бяха започнали да поднасят закуската дванайсет реда по-напред, хората четяха, дремеха или просто седяха... но паническите образи продължаваха да нахлуват и главата му така се замая, че той откопча предпазния колан, сгъна облегалката за ръце и се сви на свободната седалка отляво, все още под тормоза на звуците, очертанятията и крещящите цветове на хиляди неканени мисли.

Зъби, захапали ламарината на крилото... Миризмата на озон и прегорен емайл от зъболекарски свредел, впил се в прогнил зъб. Шийла! За бога, Шийла... Не исках да... Зъби, бавно изплъзващи се от ламарината.

Юмрук, стоварващ се върху доMAT, червен сок, изтичащ между пръстите. Само че не е доMAT, а сърце.

Триене и влага, бавните и ритмични тласъци на любовта в мрака... Дерек... Дерек, предупредих те... Клозетни рисунки на penis и вулва, цветни, влажни и триизмерни. Сцената завършва с бавно отваряща се като пещера между влажни сводове вагина. Дерек... Предупредих те, че тя ще те погълне!

Писъци от побой. Ярост на побеснял кон. Ярост без граници и без отдиx. Едно лице е смазано като глинена фигурка, смачкана на

пита, само че лицето не е глинено... костите и хрущялите пукат и се разплескват, плътта става на каша... юмрукът е безмилостен.

— Добре ли сте, сър?

Бремън успява да се изправи, да се вкопчи с дясната си ръка в дръжката и да се усмихне на стюардесата.

— Да — отвърща той.

Жената е на средна възраст, с бръчки по лицето и уморена плът под загара и грима. Тя държи поднос със закуски.

— Ако ви е зле, мога да проверя дали на борда имаме лекар, сър.

По дяволите. Само това ни липсваше тази сутрин... този епилептик, ако не и по-лошо. Никога няма да успеем да нахраним гъските, ако трябва да му държа ръката, докато се мята и поти през целия полет до Майами.

— С удоволствие ще съобщя на командира да провери за лекар, ако ви е зле, сър.

— Не, не — усмихна се Бремън, взе предложената му закуска и смъкна масичката от гърба на предната седалка. — Добре съм, наистина.

По дяволите, кучият му син, шибаният самолет пада, намират наденичките на задника ми и да пукна, ако оня скапаняк Галего не отреже циците на Дорис и не ги даде на Санктус за закуска.

Бремън си отрязва парченце омлет, вдигна вилицата и преглътна. Стюардесата кимна и отмина.

Като се увери, че никой не го гледа, той изплю омлета в книжна салфетка и я сложи до подноса с храна. Ръцете му трепереха, когато облегна глава назад и затвори очи.

Тате... о, тате... Толкова съжалявам, тате...

Лицето се превръща в кърваво тесто, а юмрукът не спира, докато единственото, което остава да се вижда по него са отпечатъците от кокалчетата, после продължава да удря, докато кървавото тесто не приеме грубите очертания на лице, което ще бъде разплескано отново...

Двайсет и осем хиляди от Пиърс, седемнайсет хиляди от Лордс, четирийсет и две хиляди от Юнимарт — Сийлекс... бялата китка като разрязана гулия във ваната... петнайсет хиляди и седемстотин от Маркс, девет хиляди от покровителя на Пиърс...

Смъкна лявата подлакътна облегалка и я стисна здраво, напрягайки до краен предел и двете си ръце. Струваше му се, че виси от вертикална стена... че седалките от неговия ред са завинтени върху отвесна канара и още не е полетял в бездната единствено благодарение на вкопчилите се в нея пръсти. Но силите ще му стигнат само още за минута... може би две, най-много три... преди приливната вълна от образи и гнусотии и цунамито от омраза и страхове да го отнесат. Може би пет минути. Затворен в този дълъг ковчег, на километри над нищото, без път за бягство и убежище.

— Говори командирът на самолета. Бих искал само да ви съобщя, че достигнахме нашата полетна височина от десет хиляди и шестстотин метра, че времето по крайбрежието изглежда хубаво и че ще пристигнем в Майами след... хм... три часа и петнайсет минути. Моля уведомете ни, ако смятате, че можем с нещо да направим пътуването ви още по-приятно днес... и ви благодаря, че предпочетохте да летите с нашата компания.

НА БЕЗРАДОСТНИЯ БРЯГ

Бремън не си спомняше нищо за останалата част от полета, за летището на Майами, за това как нае кола, как напусна чертите на града и навлезе в Евърглейдс.

А би трябвало да помни. Така или иначе беше тук... няма значение къде.

Наетата кола марка „Берета“ бе паркирана под ниските дървета край настлания с чакъл път. Високи палми и буйна растителност образуваха зелена стена отпред и от двете страни на колата. Пътят бе пуст. Седеше, обронил глава върху волана, който стискаше с двете си ръце. Капки пот се стичаха по коленете му и кормилото. Трепереше.

После извади ключовете, отвори вратата и залитайки, се отдалечи от колата. Препъна се в някакви растения и рухна на колене миг преди спазмите и гаденето да го застигнат отново. Повърна в тревата, запълзя заднишком, връхлетяха го нови пристъпи на прилошаване, падна на лакът и продължи да повръща, докато от устата му престана да излиза каквото и да било, освен звуци. След малко се свлече на една страна, изтърколи се по-далеч от мръсотията, избърса лицето си с трепереща ръка и легна по гръб, отправил поглед към небето през листата на палмите.

Небето бе метално сиво. Далечните мисли и образи отзвучаваха със стържене в главата му. Спомни си един цитат — мисъл на спортния писател Джими Кенън, за която Гейл се бе сетила веднъж, докато спореха дали боксът е спорт или не. „Боксът е долна работа — бе писал Кенън. — И ако останеш в него прекалено дълго, мозъкът ти се превръща в концертна зала, където непрекъснато се изпълнява китайска музика.“

Всъщност — каза си мрачно Бремън, едва успявайки да различи собствените си мисли от далечните брътвежи, — в главата ми е не по-малък ад, отколкото в тази концертна зала. Какво щастие би било в нея да звучеше единствено китайска музика!

Той застана на колене, зърна през храстите проблясваща ивица зеленикава вода надолу по склона, изправи се и се заклатушка нататък. Под мътната светлина се простираше река или блато. По клоните на яркозелените дъбове и кипариси край брега висеше испански мъх; кипариси растяха и в самата възсолена вода. Коленичи, очисти зелената пяна отгоре и наплиска лицето си. Изплакна уста и се изплю сред водораслите, покриващи повърхността.

На около петдесет метра вдясно от себе си, под високите дървета, видя някаква сграда. Беретата бе паркирана близо до тревясала алея, която се виеше през храсталаците към порутената постройка. Прогнилите чамови дъски едва се различаваха под сенките, но Бремън все пак успя да разчете надписи на стената откъм пътя: „ЖИВА СТРЪВ“, „ЕКСКУРЗОВОДИ“, „БУНГАЛА ПОД НАЕМ“ и „ПОСЕТЕТЕ НАШИЯ МАГАЗИН ЗА ЗМИИ“. Той се запровира нататък покрай жълтокафявото водно пространство, което можеше да е река, поток или просто мочурище.

Хижата бе построена върху бетонни блокове, откъм нея се носеше миризмата на влажна глинеста пръст. От другата ѝ страна бе паркиран стар шевролет и сега Бремън забеляза още едно, по-широко отклонение от пътя, което водеше насам. Спря се пред летящата врата. Вътре бе тъмно и въпреки надписите постройката приличаше повече на планинска хижа, отколкото на магазин. Сви рамене и бутна вратата, която се отвори със скърцане.

— Здравсти — рече единият от двамата мъже в тъмното. Стоеше зад тезгяха; другият седеше в сянката до врата към друго помещение.

— Здравсти.

Бремън се спря, усетил потока мисли откъм двамата мъже като горещ дъх на някакво гигантско същество, и понечи да излезе навън, но забеляза грамадния електрически хладилник. Имаше чувството, че не е пил нищо дни наред. Беше от старите хладилници с плъзгащ се капак отгоре, пълен с изстудени газирани напитки сред полуразтопен лед. Извади първата бутилка кока-кола, която напипа, и тръгна към тезгяха да я плати.

— Петдесет цента — каза правият мъж.

Сега го виждаше по-добре: омачкани памучни панталони, някога синя, но сега избеляла почти до сиво фланелка, грубо зачервено лице и

яркосини очи, гледащи изпод пластмасовата козирка на мрежеста шапка.

Прерови джобовете си, но не намери дребни. Беше сигурен, че е останал без никакви пари, но в джоба на сивото си сако напипа пачка банкноти май че от по двайсет и петдесет долара. Спомни си, че предния ден бе ходил до банката и бе изтеглил остатък от 3865 долара и 71 цента от общата им сметка с Гейл след плащането на ипотеката и болничните разходи.

Мамка му. Още един шибан търговец на наркотици. Сигурно идва от Майами.

Чуваше мислите му така ясно, като че онзи ги изговаряше, и докато измъкваше от пачката една двайсетачка и я слагаше на тезгяха, му отвърна гласно:

— Ъ-ъ... Не съм търговец на наркотици.

Мъжът примигна, тури зачервената си ръка върху банкнотата и отново примигна. После се покашля.

— Не съм казвал такова нещо, сър.

Бремън примигна на свой ред. Гневът на човека пулсираше към него като нажежена до червено светлина. От потока мисловни вълни успя да долови няколко образа.

Шибаните наркотици убиха Норм-младши, сякаш с куршум в главата. Момчето тъй и не се научи на ред и разум. Ако майка му беше жива, можеше и да е по-друго... Образът на дете на люлка от автомобилна гума; седемгодишното момче се смее, на мястото на предните му зъби зяят дупки. Образът на същото момче, но вече като приближаващ трийсетте мъж, с тъмни очи и лъщяща от пот гладка кожа. *Моля те, тате... Кълна се, ще ти върна парите. Просто един заем, за да си стъпя отново на краката.*

Тоест да си стъпиш на краката до следващия ти удар с тоя кокаин, опиат, дрога или както там му викате сега. Гласът на Норм-старши. Когато Норм-старши отива в Дейд Каунти да види момчето, Норм-младши трепери, лошо му е, затънал е в дългове, готов е да задлъжне още повече, но не може да се откаже от навика си. *Само през трупа ми ще получиш пари за тези лайна. Ела си у дома, ще работиш в магазина... нямам нищо против. Ще те излекуваме в районната клиника...* Образът на мъжа, който събаря с ръка чиниите и

чашките за кафе от масата и излиза от кръчмата. Спомените на Норм-старши, който плаче за пръв път от почти петдесет години.

Бремън примигна, когато магазинерът му подаде рестото.

— Аз... — започна той, после си даде сметка, че не може да се извини. — Не съм търговец на наркотици — повтори той. — Знам, че така изглежда. Касиерката ми ги отброи в двайсетачки и петдесетачки... спестяванията ни. — Отвори бутилката и отпи голяма глътка. — Току-що пристигам от Филадельфия — продължи той, избърсвайки уста с ръка. — Жена ми... жена ми умря миналата събота.

За пръв път казваше това и думите прозвучаха тъпо и фалшиво. Отпи още веднъж и смутено сведе поглед.

Мислите на Норм бяха объркани, но пурпурната им горещина бе изчезнала. *Може. Какво по дяволите... на човека му е мъчно за госпожата му, дете е умряла също като от наркотици. В днешно време подозираме всекиго. Изглежда също като мен, когато Алма Джийн си отиде... изглежда зле.*

— Що не идеш да половиш малко риба? — попита той.

— Риба?... — Бремън допи колата и вдигна очи към рафтовете, натъпкани с примамки, малки картонени кутийки с кукички и макари. Видя прътове от бамбук и фибростъкло, подредени на отсрещната стена. — Да — бавно изрече той, изненадан от собствения си отговор. — Защо не.

Норм-старши кимна.

— Имаш ли такъми? Разрешително? Стръв? Или не?

Облиза устни и усети как нещо се завръща в черепа му. В разядения му, пламтящ от болка череп.

— Нямам нищо — почти прошепна той.

Продавачът се ухили.

— Е, мистър, но пък имаш пари.

Той се извърна към рафтовете и запредлага най-различни принадлежности, стръв, прътове под наем. Нямахше никакво желание да избира; взимаше първото, което му посочеше Норм. Купчината върху тезгяха растеше.

Отиде до хладилника и затърси друга бутилка, чувствайки се някак освободен при мисълта, че и тя ще бъде записана на сметката му.

— Имаш ли къде да преспеш? Ако ще ловиш риба из езерото, по-лесно ще ти бъде да се настаниш на някой от островите.

Нима това, което бе взел за тресавище, наистина е езеро?

— Да преспя ли? — повтори, виждайки в отражателното огледало на бавните мисли на Норм-старши, че човекът си обяснява закъснелите му реакции с въздействието на скръбта. — Да, ще поостана няколко дни.

Норм се обърна към мълчаливия седнал мъж. Бремън насочи мислите си към тъмния силует там, но не долови почти нищо членоразделно. Мислите на мъжа се въртяха като безкрайно бавна пералня, в която са пуснати няколко парцала и куп образи, но почти никакви думи. Едва не зяпна от изненада.

— Върдж, онзи от Чикаго освободи ли номер две на остров Коупли?

Върдж кимна и при внезапно нахлулия сноп светлина през единствения прозорец Бремън видя, че той е старец, без зъби, с лъснали под заблудилия се лъч червени петна по лицето.

Норм се извърна към него.

— Върдж не приказва много след последния удар, който преживя... д-р Майерс му вика „афазия“... но умът му си е на мястото. Имаме свободно бунгало на един от островите. Четирийсет и два долара на ден плюс наема за лодка и извънбордов мотор. Върдж може да те закара — безплатно. Има добри места за риболов направо от брега.

Кимна. Да. Да — на всичко.

Норм-старши продължи:

— О кей, минимум три нощувки, значи сто и десет долара предплата. Ще останеш ли за три нощувки?

Кимна отново. Да.

Норм-старши се обърна към учудващо нов електронен касов апарат и взе да прави сметката. Бремън измъкна няколко петдесетачки от пачката и я мушна обратно в джоба си.

— О... — каза Норм и потърка буза. Долови нежеланието му да задава лични въпроси. — Предполагам, че си имаш дрехи за риболова, но ако... а-аа... ти трябва нещо за обличане или продукти...

— Само минутка — отвърна Бремън и излезе от магазина.

Пое по тясната алея, мина покрай мястото, където бе повръщал и стигна до беретата. На пътническата седалка лежеше стария сак с всичките му неща. Не си спомняше да го е давал на багаж в самолета,

но бяха му лепнали етикет. Вдигна го — беше смущаващо празен, имаше само някакъв лек предмет — и дръпна ципа.

Вътре, увит в червената кърпа, която Гейл му бе дала предното лято, видя револвера си Смит&Уесън, калибър 38. Беше му го подарил братът на Гейл, полицаят, когато живееха в Джърмънтаун и в блока им бяха станали няколко въоръжени обира. Нито той, нито Гейл бяха стреляли с него. Бе възнамерявал да го изхвърли — него и кутийката патрони, която Карл му бе дал заедно с пистолета — но вместо това го бе заключил в долното дясно чекмедже на бюрото си.

Не си спомняше да го е взимал със себе си. Извади пистолета, разви кърпата, сигурен, че поне не го е зареждал.

Оръжието бе заредено. Дъната на петте куршума се виждаха в кръглите си гнезда, матови и криещи в себе си смърт. Загърна го отново в кърпата, пусна го обратно вътре и затвори ципа. Занесе сака в магазина.

Норм-старши повдигна вежди.

— Май не съм си взел подходящи дрехи за риболов — Бремън опита да се усмихне. — Ще поразгледам онези там.

Мъжът зад тезгяха кимна.

— И малко продукти — посъветва го той. — За три дни.

Продавачът отиде до лавиците в предната част на магазина и взе да размества кутиите с консерви.

— В колибата има стара печка — каза той. — Но повечето хора използват котлона. Супа, боб и такива неща, а? — Изглежда долавяше, че Бремън няма нищо против някой друг да решава вместо него.

— Да — съгласи се той, оглеждайки чифт работни панталони и сивокафява риза, само с един номер по-големи от неговия. Отнесе ги до тезгяха, погледна краката си и се намръщи при вида на лъснатите си евтини половинки. Обходи с очи рафтовете и видя, че в този вълшебен магазин не се продават ботуши или кецове.

Норм направи сметката и Бремън отброи няколко двайсетачки, мислейки си колко отдавна не е правил покупки с такова удоволствие. Магазинерът наслага нещата в един кашон както дойде — кутийки с жива стръв до хляба и пакетите със студено месо — и му подаде пръта от фибростъкло, който му бе избрал.

— Върдж подгръва мотора. Ако, разбира се, си готов да тръгваш...

— Готов съм.

— Може би ще преместиш колата си от пътя. Паркирай я зад магазина.

Тогавя направи нещо, което изненада дори самия него. Подаде ключовете на Норм, уверен, че мъжът ще се погрижи за автомобила.

— Имаш ли нещо против?... — попита, едва скривайки нетърпението си да тръгне час по-скоро.

Норм-старши повдигна вежди, после се засмя:

— Готово. Ей сегичка. Ключовете ще ги търсиш тук, когато решиш да си ходиш.

Бремън го последва през задната врата до малкия пристан, който не се забелязваше откъм предната страна на магазина. Старецът седеше на кърмата на малка лодка и се хилеше беззъбо.

Почувствува как гърдите му се изпълват с някаква тъга, като току-що пробудила се тропическа птица, която разперва криле, разкривайки цялата пищна красота на перата им. В този ужасен миг той се уплаши да не изкрещи.

Норм-старши подаде на Върдж кашона и изчака, докато Бремън непохватно стъпи в средата на лодката и внимателно постави пръта напречно на пейките.

После докосна козирката на шапката си.

— Надявам се да си прекараш добре, а?

— Да — прошепна Бремън, като се намести на грубата седалка, вдишвайки миризмата на езерото, на моторното масло и дори лекия мирис на газ от дрехите си. — Да. Да.

ОЧИ

Вероятно никой на света не знае по-добре от Джереми как работи човешкият мозък. Освен че има достъп до мислите на хората от тринайсетгодишната си възраст, той също така се занимава с изследвания, които разкриват действителните механизми на мисленето. Или поне са една твърде сполучлива тяхна метафора.

Пет години преди смъртта на Гейл, когато Джереми най-после е завършил дисертацията си върху анализа на челните вълни, на бюрото си в Хейвърфорд намира студията на Джейкъб Голдмън. В плика има и бележка от някогашния му съквартирант Чък Гилпън: „Помислих си, че може би ще поискаш да се запознаеш и с мнението на някой друг по въпроса“.

Джереми се прибира у дома така развълнуван, че едва не е изгубил дар слово. Джърнисавиен го поглежда и избягва от стаята. Гейл му налива чай с лед и го настанява на кухненската маса.

— По-бавно — казва тя. — Говори по-бавно.

— Добре — задъхва се Джереми, почти задавяйки се със студения чай. — Нали знаеш за дисертацията ми? За челните вълни?

Гейл върти очи. Как може да не знае? Та дисертацията му запълва целия им живот и им отнема всяка свободна минута вече четвърта година.

— Да — отвръща търпеливо тя.

— Е, излиза, че всичко, което съм написал, е вече остаряло — казва Джереми с нелепа усмивка. — Чък Гилпън днес ми изпрати нещо от някой си Голдмън, от Кеймбридж. Целият ми анализ на Фурие е безнадеждно остарял.

— О, Джери... — възкликва Гейл с искрено съжаление.

— Не, не... това е чудесно! — почти изкрещява Джереми. — Чудесно, Гейл! Изследването на Голдмън запълва всички празноти. Свършил съм отлична работа, само че не по нужния проблем.

Гейл клати глава. Не схваща.

Той се навежда напред със сияещо лице. Чаят с лед се разлива върху масата. Той тиква купчина листа под носа ѝ.

— Виж, момиче, всичко е наред. Спомняш ли си темата на моята дисертация?

— Анализ на челните вълни във функциите на паметта — издекламира Гейл.

— Да. Само дето постъпих като последния глупак, като се ограничих единствено върху паметта. Голдмън и екипът му са извършили основни изследвания на холистичните параметри на вълните при аналози на цялостното човешко съзнание. Започнали със серия анализи, извършени през трийсетте години от някакъв руски математик, обвързали ги с резултатите от рехабилитационните аномалии след мозъчен удар, за да стигнат право до моя анализ на функциите на паметта...

Против волята си, Джереми изоставя езика и се опитва да общува с Гейл директно. В потока на мислите му се преплитат думи и образи, бълвани като копия от претоварен принтер. Безкрайни криви на Шрьодингер, техните графики, говорещи на език, безкрайно по-ясен от речта. Колапсирането на кривите на вероятността в биномна прогресия.

— Не, не — шепти Гейл и разтърсва глава. — Говори ми. Говори ми с думи.

Джереми се опитва, знаейки през цялото време, че математиката, която за нея е толкова суха, ще ѝ разкрие нещата много по-ясно.

— Холограмите — казва той. — Работата на Голдмън се базира на холографски изследвания.

— Като твоите анализи на паметта — отвръща Гейл, леко намръщена, каквато е винаги, когато обсъждат работата му.

— Да... точно така... само че Голдмън достига по-далеч от синапсическия анализ на функциите на паметта, създавайки аналог на човешкото мислене... по дяволите, на цялото човешко съзнание.

Гейл си поема дъх и Джереми вижда, че нещата започват да се избистрят в мозъка ѝ. Ще му се да проникне там и да замени неясните езикови конструкции, с която тя си проправя път към разбирането, с чиста математика, но устоява на желанието си и се опитва да намери най-точните думи.

— Това... — казва Гейл и млъква. — Това изследване на Голдмън обяснява ли нашата... способност?

— Телепатията ли? — смее се Джереми. — Да, Гейл... да. По дяволите, то обяснява почти всичко, към което се стремя като слепец. — Той си поема дъх, изгълтва останалия чай и продължава: — Екипът на Голдмън извършва най-различни сложни електроенцефалографски проучвания и наблюдения. Събрал е доста данни, но тази сутрин приложих към изследването му анализа на Фурие, после го вкарах в различни модификации на вълновото уравнение на Шрьодингер, за да проверя дали ще заработи като постоянна вълна.

— Джери, не разбирам напълно... — казва Гейл. Той усеща как мислите ѝ се стремят да подредят математическата неразбория в собствената му глава.

— По дяволите, момиче, заработи! Според надлъжното изследване на мисловните модели на Голдмън те наистина могат да се опишат като постоянни вълни. Не само функциите на паметта, в които се рових толкова време, а цялото човешко съзнание. Онази част от нас, която ни прави това, което сме, може да бъде почти съвършено изразена като холограма... или по-точно като един вид суперхолограма, състояща се от няколко милиона по-малки.

Гейл се привежда напред с блеснали очи.

— Струва ми се, че разбирам... но къде остава разумът, Джери? Самият мозък?

Джереми се смее, понечва да отпие още чай, но в чашата потракват само ледени кубчета. Той я трясва на масата.

— Излиза, че гърците и вярващите са прави, като разделят двете неща. Можем да приемем мозъка за... хм, един вид електромеханичен генератор на вълни и интерферометър едновременно. А разумът... а-а, този разум!... е нещо далеч по-красиво от буцата сиво вещество, която наричаме мозък.

Джереми се улавя, че отново разсъждава с понятията на математиката: синусоидни вълни, танцуващи под звуците на изящните мелодии на Шрьодингер. Вечни, но изменчиви синусоидни вълни.

Гейл отново се мръщи.

— Значи има душа... някаква част от нас, която остава след смъртта?

Родителите на Гейл, особено майка ѝ, са били фундаменталисти, и сега в гласа ѝ се промъква онова леко раздражение, което се появява винаги, когато обсъждат религиозни теми. Представата за душата, която като някакво миловидно херувимче размахва крилца и се въздига към вечното блаженство на рая, за нея е отблъскваща.

Ред е на Джереми да се намръщи.

— След смъртта ни? Едва ли... — Яд го е, че отново трябва да разговаря с думи. — Ако изследването на Голдмън и моите анализи са правдиви и личността е една сложна вълна — някаква последователност от нискоенергийни холограми, интерпретиращи реалността, — то тази личност не би могла да преживее смъртта на мозъка. Холографският генератор ще загине заедно с вместилището си. Тази сложна вълна, която сме ние... сложна, защото моите анализи, Гейл, показват много повече вариации на вълнови частици, отколкото са атомите във вселената... та тази холографска вълна се нуждае от енергия както всичко останало в природата. Със смъртта на мозъка вълната колапсира като спукан балон. Колапсира, раздробява се, разпада се и изчезва.

Гейл се усмихва мрачно.

— Добре звучи — казва тихо тя.

Джереми не я чува. Погледът му е леко отнесен, както е винаги, когато го гложди някаква мисъл.

— Но това, което става с вълната, щом мозъкът умре, не е толкова важно — казва той на жена си с тона, с който говори на студентите си. — По-важното е как този пробив... а за бога, това наистина е пробив... как този пробив влияе върху това, което ти нарече „наша способност“. Телепатията.

— И как, Джери? — пита Гейл тихо.

— Много е лесно, ако си представиш човешката мисъл като серия от постоянни челни вълни, създаващи интерферентни модели, които могат да бъдат съхранявани и пресъздавани в холографски аналози.

— Тъхъ.

— Не, наистина е лесно. Спомняш ли си, когато си говорихме за нашата способност малко след като се срещнахме? Бяхме единомисленици, че би било невъзможно да го обясним на човек, който никога не го е преживявал. Все едно да описваш...

— ... какво са цветовете на сляп по рождение човек — прекъсва го Гейл.

— Да. Точно така. Знаеш, че телепатията въобще не е това, дето го описват в глупавите научнофантастични романчета, които обичаш да четеш.

Гейл се усмихва. Четенето на научна фантастика е тайният ѝ порок, едно бягство от „сериозните книги“, което често предприема; тя харесва жанра и се сърди на Джереми, когато той му се присмива.

— Обикновено разправят, че е като приемането на радио– или телевизионни сигнали — казва тя. — Като че мозъкът е приемник или нещо подобно.

Джереми кимва.

— Ние знаем, че не е така. Телепатията по-скоро е...

Той отново не може да намери нужните думи и се опитва да ѝ го каже с понятията на математиката: фазово изместените синусоидни вълни бавно се схождат и амплитудите им се местят през графично изобразеното вероятно пространство.

— Нещо като *deja vu* с нечии спомени — казва Гейл, упорито отказваща да изостави неустойчивия сал на езика.

— Точно така — отвръща Джереми, но се замисля намръщен и отново повтаря „точно така“. — Въпросът, който никой не се е сетил да зададе... поне преди Голдмън и екипа му... е как човек чете собствените си мисли? Изследователите невролози се опитват да намерят отговора с помощта на невротрансмитери или други химикали или пък разсъждавайки с понятия като дендрити и синапси... все едно да се опитваш да разбереш как работи радиото като човъркаш из неговите транзистори и съпротивления, без да ти дойде на ум да ги сглобиш в едно цяло.

Гейл отива до хладилника, донася кана и му долива чай.

— Тоест ти си сглобил радиото?

— Голдмън го е направил — смее се Джереми. — А аз съм го включил.

— Как четем собствените си мисли? — тихо пита тя.

Джереми движи ръце във въздуха. Пръстите му трептят подобно на неуловимите вълни, които описва.

— Мозъкът генерира суперхолограми, съдържащи целия пакет... памет, личност, дори пакети за обработката на вълните, с помощта на

които ние интерпретираме действителността... и още докато генерира тези вълни, мозъкът изпълнява ролята и на интерферометър, раздробявайки вълните на съставните им части, такива, каквито са ни нужни на нас. За да „четем“ собствените си мисли.

Дланите на Гейл се свиват и отпускат, докато се съпротивлява на порива да загризе ноктите си от вълнение.

— Струва ми се, че разбирам...

Джереми сграбчва ръцете ѝ.

— Разбираш. Това обяснява толкова много, Гейл... например факта, че преживелите мозъчен удар са в състояние отново да се научат да използват части от мозъка си; ужасяващите последици от болестта на Алцхаймер; дори защо бебетата се нуждаят от толкова много сънища, а възрастните — не. Ами защото личностната вълна у бебето изпитва далеч по-голяма нужда да интерпретира действителността в този холографски симулатор...

Джереми млъква. Забелязал е сянката на болка, бързо преминала по лицето на Гейл при споменаването на думата „бебе“. Стиска ръцете ѝ още по-силно.

— Както и да е — казва той, — това е обяснението на нашата способност.

Тя вдига поглед и среща неговия.

— Мисля, че разбирам, Джереми. Но...

Той изпива последната глътка чай с лед.

— Може би сме генетични мутанти, момиче, както си говорихме преди време. Но ако е така, то ние сме мутанти, чиито мозъци вършат същото като мозъците на всички останали... раздробяват суперхолограмите на разбираеми структури. Само че нашите мозъци са способни да интерпретират вълновите структури на другите хора така, както своите собствени.

Гейл кима бързо.

— Затова непрекъснато ни връхлитат чужди мисли... тези мозъчни вълни, както ги наричаш... така ли е, Джери? Ние непрекъснато раздробяваме мисловните вълни на другите хора. Как се казваше онова холограмно нещо, което върши това?

— Интерферометър.

Гейл отново се усмихва.

— Значи сме се родили с повредени интерферометри.

Джереми взима ръката ѝ и целува пръстите ѝ.

— Или пък с по-съвършени.

Гейл отива до прозореца и се вижда към плевнята, опитвайки се да осмисли всичко. Джереми я оставя на спокойствие и повдига мисловния си щит достатъчно, за да не ѝ пречи. След малко казва:

— Има още нещо, момиче.

Тя се обръща към него, скръстила ръце.

— Причината Чък Гилпън да ми изпрати това изследване. Спомняш ли си, че Чък работи с групата по фундаментална физика в лабораториите на Лорънс Бъркли?

Гейл кимва.

— Е?

— През последните години изучават все по-малките и по-малки частици и свойствата им, за да стигнат до онова, което е в основата на всичко. Най-истинското. И след като преминават през глюоните и кварките, през обаянието на цветовете и зърнат действителността такава, каквата е на първичното си и най-достоверно ниво, знаеш ли какво откриват?

Гейл свива рамене и ги обхваща с ръце още по-плътено, досещайки се за отговора му, преди още да го е изрекъл.

— Серия вероятностни уравнения, изразяващи постоянни вълни — казва тихо той, настръхвайки. — Откриват същите точки и запетайки, които вижда Голдмън, когато погледне отвъд мозъка и зърне разума.

— Какво означава това, Джери? — прошепва Гейл.

Джереми зарязва чая си с топящите се ледени кубчета и отива до хладилника да си вземе бира. Отваря бутилката и пие дълго и жадно, спирайки за миг, за да се оригне. Късната следобедна светлина зад Гейл оцветява черешовите дървета отгатък плевнята в ярки багри. Там, споделя той с Гейл. *И в мозъците ни. Различно е... и е същото. Вселената е постоянна вълна, крехка и невероятна като бебешки сън.*

Той се оригва отново и казва гласно:

— Ще се побъркам, жено.

LASCIATE OGNE SPERANZA, VOI CH'INTRATE

На третия ден се надигна и излезе на светло. Зад бунгалото имаше малък пристан — всъщност просто две дъски върху подпори — и именно там застана той, примигвайки срещу изгряващото слънце, докато птиците в блатото зад гърба му шумно посрещаха новия ден, а рибите скачаха над повърхността на реката пред него и се хранеха.

През първия ден се остави Върдж да го откара през реката и да му покаже рибарската колиба. Мислите на стареца бяха истински мехлем за изтормозения му мозък: безсловесни мисли и образи, безсловесни мудни емоции; мисли, които течаха напевно и приспивно в ритъма на стария кашлящ извънбордов мотор на лодката, отнасяща ги през ленивата река.

Бунгалото надмина очакванията му за цена от четиридесет и два долара на ден; малката постройка над пристана имаше веранда, неголяма всекидневна с мрежа на прозорците, пружинена кушетка и люлеещ се стол, кухничка с нисък хладилник — имаше дори електричество! — обемиста готварска печка и обещания котлон, и накрая тясна маса, покрита със захабена мушама. Имаше и спалня, не много по-широка от стенния креват в нея, чиито единствен прозорец гледаше към външен клозет. В открита беседка до задната врата бе стъкмена импровизирана баня. Но чаршафите и сгънатите одеяла бяха чисти, всичките три крушки работеха и Бремън се срина върху кушетката, изпитвайки нещо твърде близко до възторг от откритието на подобно място... ако може да се изпитва възторг, когато чувствуваш такава скръб, че чак ти се вие свят.

Върдж бе слязъл на брега с него и седеше на люлеещия се стол. Спомняйки си навиците му, Бремън потършува из кашона с продуктите, намери опаковката с шест бири, които бе купил от Норм, и му предложи една. Старецът не отказа, и докато седяха в топлия здрач и отпиваха от също толкова топлиите си бири, Бремън се наслаждаваше на топлото сияние на безсловесните му мисли.

После, когато неговият водач си тръгна, той седна на пристана и хвърли въдицата. Без да го е грижа с каква стръв, с какво влакно и точно какъв вид риба ще лови, провеси нозе от грубата дъска, заслушан в крякането на жабите във вечерния здрач, което огласяше блатото и реката, и хвана много повече риба, отколкото бе сънувал. Разпозна няколко сомчета по дългите мустаци, няколко по-издължени, гъвкави и силни острозъби хищници, дори една дъгова пъстърва, макар това да му се стори невероятно... но така или иначе ги хвърли всичките обратно във водата. Имаше достатъчно храна за трите дни и риба не му трябваше. Но самият риболов приспиваше изтерзаното му съзнание и му донесе жадувания покой след безумството на изминалите дни и седмици.

По-късно вечерта на този първи ден, след като се стъмни (Бремън не поглеждаше часовника си), той се прибра в бунгалото, приготви си сандвич с бекон, домати и маруля за вечеря, прокара го с още една бира, изми съдините и себе си, легна и заспа за пръв път от четири денонощия и за пръв път от много седмици — без сънища.

На втория ден се събуди късно и прекара цялата сутрин на пристана с въдица в ръка, не хвана нищо и бе също толкова доволен, колкото и предната вечер. Обядва рано, тръгна по брега и почти стигна до мястото, където реката се вливаше в блатото или обратното — не беше сигурен, — и лови риба от брега в продължение на няколко часа. Отново изхвърляше улова обратно във водата, но видя змия, която бавно плуваше между полупотопените кипариси, и за пръв път през живота си не се уплаши.

Вечерта на втория ден Върдж пристигна с пърпорене по реката, спря на пристана и със знаци даде да се разбере, че е дошъл да го откара за риба в блатото. Поколеба се — не беше сигурен, че е готов за там, — но накрая подаде пръта и макаратата си на стареца и скочи предпазливо на носа на лодката.

Блатото бе мрачно, отвсякъде висяха кичури испански мъх, и Бремън забрави за риболова — почти през цялото време наблюдава огромните птици, които прелитаха над главите им с лениви махове на крилата си, слуша вечерния зов на хиляди разновидности жаби и дори забеляза два алигатора да се плъзгат бавно по тъмнокафявата вода. Мислите на Върдж следваха ритмите на лодката и блатото и когато Бремън подчини бъркотията в съзнанието си на яснотата в увредения

разум на своя спътник, изпита неизказано спокойствие. Някак бе успял да долови, че Върдж, макар слабообразован и нискокултурен човек, в младостта си е бил истински поет. След преживения мозъчен удар поезията му се лееше в нежния ритъм на безсловесните спомени и с желанието тези спомени да се слоят с по-отчетливия пулс на настоящето.

Никой от двамата не хвана нищо, което да си заслужава стоенето там, тъй че отплаваха, излязоха на открито и светло — над кипарисите на изток грееше пълна луна — и завързаха лодката на пристана под бунгалото. Лекият ветрец пъдеше комарите. Седнаха на верандата в сговорчиво мълчание и довършиха бирите.

Сега, на третата сутрин, стана и излезе навън, примигна срещу изгряващото слънце и му се дощя да полови риба преди закуска. Скори от пристана и тръгна към тревистата полянка край брега на стотина метра на юг, която бе открил предния следобед. Мъглата се вдигаше над реката и птиците изпълваха въздуха с оглушителните си утринни песни. Стъпваше внимателно, следейки с едно око за змии и алигатори в растителността край водата; усещаше как въздухът бързо започва да се затопля, след като слънцето се издигна над върховете на дърветата. Гърдите му бавно се изпълваха с нещо, твърде много напомнящо щастие.

Голямата река с две сърца, долетя мисълта на Гейл.

Бремън едва не се спъна; закова се на място, леко задъхан и затворил очи, за да се съсредоточи. Беше Гейл, и в същото време не беше: някакво измамно ехо, смразило го от ужас, като че наистина бе чул шепота ѝ. Внезапно му се зави свят и трябваше да седне на обрасла в трева могилка. Отпусна глава между коленете си и се опита да диша бавно и дълбоко. След малко пищенето в ушите му позаглъхна, пулсиращите удари в гърдите му поотслабнаха и гаденето отмина.

Вдигна лице към слънцето, опита се да се усмихне и взе пръта и макарата.

Но това не бяха прът и макара. Вместо тях тази сутрин бе взел пистолета.

Седна на затоплящия се бряг и заразглежда оръжието. В слънчевата светлина синкавата стомана изглеждаше почти черна. Откри лостчето, освободи барабана и се вгледа в шестте месингови

кръгчета. Затвори го обратно и вдигна пистолета пред лицето си. Ударникът прищракна и се върна на мястото си с учудваща лекота. Допря късата цев до слепоочието си и примижа, усетил слънчевите лъчи върху лицето си. Заслуша се в жуженето на насекомите.

Не си правеше илюзии, че ако си пусне един куршум в черепа, това ще го освободи и отпрати в някакво ново битие. Нито той, нито Гейл някога бяха вярвали в друг живот, освен настоящия. Но си даваше сметка, че пистолетът, че един-единствен куршум, са все пак инструменти на освобождението. Пръстът му бе обхванал спусъка и Бремън бе напълно сигурен, че и най-лекият натиск ще премахне дълбоката бездна от скръб, която зееше дори изпод този кратък миг на щастие. И най-лекият допълнителен натиск ще сложи край веднъж завинаги на непрестанното нахлуване на мислите на другите хора, които дори в този момент бръмчаха в периферията на съзнанието му като милион мухи над парче вмирисано месо.

Понатисна спусъка, чувствайки идеалната дъга на метала под пръста си, и пряко волята си обърна нейния чисто военнотактически замисъл в математическо построение. Представи си скритата кинетична енергия на барута, внезапното преобразуване на тази енергия в движение и последващия срив на една много по-сложна структура, когато неповторимият танц на синусоидните и стоящите челни вълни в черепа му замре със смъртта на пораждащия ги мозък.

И не друго, а тъкмо представата, че ще разруши това красиво математическо построение и ще унищожи завинаги уравненията на челните вълни, много по-скъпи му от несъвършената и похабена човешка душа, на която бяха израз, го накара да отхлаби натиска на пръста си върху спусъка, да смъкне пистолета и да го захвърли над тръстиките в реката, далеч от себе си.

Изправи се и загледа разширяващия се кръг концентрични вълнички. Не чувствуваше нито въодушевление, нито тъга, нито задоволство, нито облекчение. Не чувствуваше нищо.

Долови мислите на човека секунди преди да се обърне и да го види.

Мъжът стоеше прав в стара плоскодънна лодка на около двайсет метра от брега и използваше греблото вместо прът, за да избута лодката от плитчините близо до мястото, където реката се вливаше в блатото (или обратното). Беше облечен още по-неподходящо за излет,

отколкото Бремън преди два дни: с бял костюм и черна риза, остриите краища на чиято яка лежаха върху реверите на сакото като криле на гарван; от тънкия му врат висяха безброй златни верижки, губещи се в черните косми на гърдите му, които се сливаха с цвета на разкопчаната сатенена риза; носеше скъпи черни обувки от мека кожа, предназначени да стъпват единствено по плюшени килими и по никаква друга пагубна повърхност; розова копринена кърпичка се подаваше от горното джобче на бялото сако; панталоните му бяха препасани с бял колан с голяма златна тока, а на лявата му китка проблясваше златен Ролекс.

Бремън тъкмо отвори уста да го поздрави, когато разбра всичко.

Казва се Вани Фучи. Тръгнал е от Майами малко след три сутринта. Мъртвецът в сандъка е носел невероятното име Чико Тартуджиан. Вани Фучи е потопил тялото на по-малко от шест метра от мястото, където се намира лодката сега, ей там сред кипарисите, където блатото е черно и дълбоко.

Примигна и забеляза все още вълнуващата се повърхност в сянката, където Чико Тартуджиан е бил избутан през борда, с омотана около тялото двайсеткилограмова желязна верига.

— Ей! — извика Вани Фучи и едва не преобърна лодката, когато пусна греблото, за да бръкне под сакото си.

Направи крачка назад и замръзна. За миг му се стори, че пистолетът калибър 38 в ръката на Вани Фучи, е неговият, този, който му бе подарил зет му и който току-що бе хвърлил в реката, където на мястото на падането му все още бягаха концентрични вълни, бързо поглъщани от течението и следата зад подскачащата лодка на Вани Фучи.

— Ей! — извика онзи за втори път и запъна пистолета. Изщракването се чу ясно.

Опита се да вдигне ръце, но откри, че просто ги е събрал пред гърдите си в жест, изразяващ по-скоро дълбок размисъл, отколкото молба или молитва.

— Какво по дяволите правиш тук? — кресна Вани Фучи и лодката се заклати така силно, че черното дуло на пистолета, насочен към Бремън, се запремята по цялата височина на тялото му, от главата до краката.

Даде си сметка, че ако ще бяга, сега е моментът. Но не побягна.

— Казах какво по дяволите правиш тук, шибан скапаняко! — извика повторно мъжът в белия костюм и черната риза. Бухналата му къдрава коса бе черна и лъскава като ризата. Лицето му бледнееше под изкуствения тен, а пълничките му закръглени устни се бяха разкривили и оголили зъбите му. Забеляза проблясващия на лявото му ухо диамант.

За момент онемял, но не от страх, а от внезапно напушилия го смях, Бремън поклати глава. Ръцете му останаха събрани на гърдите, с почти докосващи се върхове на пръстите.

— Ела тук, скапаняко! — извика Вани Фучи, опитвайки се да държи пистолета на прицел, докато закрепваше греблото по-здраво под дясната си мишница и отгласкваше лодката към брега, подпирайки се и с лявата ръка върху него за по-голяма устойчивост. Лодката се килна отново, но продължи напред; дулото на пистолета се уголемяваше заплашително.

Примигна, за да пропъди мушичките от очите си, и продължи да следи лодката. Пистолетът бе на по-малко от три метра и неотклонно се приближаваше.

— Видя ли нещо, глупако? А? Видя ли нещо с шибаните си очи? — Вани Фучи наблегна на втория въпрос, като протегна пистолета напред, сякаш имаше намерение да го навре в лицето му.

Не отговори. Една част от съществуването му бе напълно спокойна. Спомни си Гейл през последните й дни и нощи, изгубена сред апаратурата в интензивното отделение, с тяло, пронизано от катетри, кислородни тръби и венозни системи. Мислите за изящните синусоидни вълни бяха изчезнали при крясъците на гангстера.

— Качвай се в тая шибана лодка, копеле мръсно! — изсъска Вани Фучи.

Бремън отново примигна, този път от искрено недоумение. Мислите на Фучи представляваха поток от нажежени до бяло гадости и приливи на страх и мина доста време, преди да осъзнае, че оня говори на глас.

— Казах да се качваш в шибаната лодка, копеле мръсно! — кресна той и стреля във въздуха.

Бремън въздъхна, отпусна ръце и внимателно стъпи на борда. Вани Фучи му даде знак да мине към носа и да седне, после се зае

непохватно да оттласква плоскодънния съд с една ръка, докато с другата държеше пистолета.

Сред тишината, нарушавана единствено от крясъка на сепнатите от изстрела птици, те поека към отсрещния бряг.

ОЧИ

Смъртта ме интересува. За мен тя е нещо ново. Представата, че човек ей така престава да живее, е може би най-плашещата и очарователна идея, която съм възприел от Джереми.

Убеден съм, че първият сблъсък на Джереми със смъртта е бил доста жесток: смъртта на майка му, когато е бил на четири години. Телепатичните му способности тогава все още се проявяват рядко и стихийно — те не са нищо повече от появата на откъслечни мисли и кошмарни сънища, които впоследствие осъзнава, че не са негови — но в нощта, когато умира майка му, дарбата му изведнъж придобива нечувана сила и проникателност.

Името ѝ е Елизабет Съскайнд Бремън и в нощта на своята кончина е на двацет и девет години. Прибира се в къщи от игра на покер с приятелки. Групата от шест до десет жени се събира веднъж месечно от години, още когато повечето не са били омъжени; нея вечер са ходили във Филадельфия, за да присъстват на откриването на изложба в музея на изкуствата и после да отидат на джазов концерт. Предварително решават коя от тях ще е „набеденият шофьор“, макар този израз все още да не е придобил популярност тогава, и Кари, приятелката на Елизабет от детинство, не пие нищо преди да тръгнат да се прибират. Четири от приятелките живеят на по половин час път една от друга, близо до дома на Бремън в Бъкс Каунти, и жените се разполагат в огромния шевролет на Кари късно вечерта, когато пияният изскача на платното на магистралата „Шулкил“.

Движението е претоварено, колата се движи в най-лявата лента и разполагат само с две секунди за реакция, след като пияният изскача на платното от мястото, където мантизелата е в ремонт. Сблъсъкът е неизбежен. Майката на Джереми, приятелката ѝ Кари и една друга жена, която се казва Марги Шиърсън, загиват на място. Четвъртата — нова приятелка на Кари, която излиза с тях за пръв път тази вечер, — е изхвърлена вън от колата и оцелява, но остава парализирана до края на живота си. Пияният — чието име Джереми не си спомня, макар през

последвалите години да го среща написано не един път — се отървава само с леки наранявания.

Джерери внезапно се събужда и започва да крещи, при което баща му хуква към стаята му на горния етаж. Момчето продължава да крещи, когато двацет и пет минути по-късно се обаждат от пътната полиция.

Спомня си всяка подробност от следващите няколко часа: как отиват с баща си в болницата, как там никой не знае къде са откарали тялото на Елизабет Бремън; как го карат да стои до баща си в моргата, докато Джон Бремън оглежда един по един трупове на жени, за да „идентифицира“ липсващата Джейн Доу; как накрая съобщават, че тялото не е било докарано тук с трупове на останалите жертви, а в моргата на съседния окръг. Джерери си спомня дългото пътуване в дъждовната нощ, отражението на бащиното му лице в огледалото, осветено от лампичките на контролното табло, и песента, която звучи от радиото — „Априлска любов“ на Пат Буун — и после лутането, докато намерят моргата чак в някакъв запустял промишлен район на Филадельфия.

Най-после Джерери си спомня как се втрещва в лицето и тялото на майка си. То не е покрито с чаршаф, както във филмите, които ще гледа през идващите години, а е напъхано в прозрачен найлонов чувал — като завеса за баня — през който размазаното лице и потрошеното тяло на Елизабет Съскайнд Бремън сияят с млечна светлина. Съненият санитар грубо дърпа ципа на чувала и го смъква чак до голите гърди на мъртвата му майка. Те са все още изпоцапани с незасъхнала кръв. Джон Бремън придърпва чувала по-нагоре със същите познати движения, с които стотици пъти е подпъхвал завивките на момчето, и кимва мълчаливо в знак, че е разпознал трупа. Очите на майка му са полуотворени, като че тримата играят на криеница и тя ги следи с поглед.

Разбира се, онази нощ баща му не го е взел със себе си. Джерери е оставен у съседите, сложен е да спи на дивана в гостната, в която мирише на препарат за почистване на килими, и е съпреживял всеки миг от бащиния си кошмар, докато лежи буден между чистите чаршафи и се взира с широко отворени очи в бавно пълзящите по тавана на гостната ивици светлина от фаровете на преминаващите коли, чиито гуми съскат по мократа настилка. Едва след повече от

двайсет години, когато е вече женен за Гейл, той осъзнава това. Всъщност, осъзнава го Гейл и прекъсва горестния му разказ за събитията през онази нощ; именно тя е, която има достъп до някои от спомените на Джереми, заключени дори за самия него.

Четиригодишният Джереми не заплаква през онази нощ, но сега, дваайсет и една години по-късно, той плаче: плаче на рамото на Гейл почти час. Плаче за майка си и баща си, също вече покойник. Умрял е от рак, без да е получил прошка от сина си. Джереми плаче за себе си.

Не съм много сигурен кога е била първата телепатична среща на Гейл със смъртта. Има спомени за погребението на котката ѝ Лео, когато е на пет години, но мислите за премазаното от кола животно през последните му часове вероятно са по-скоро проява на скръб по липсата на топлината и мъркането му, отколкото истинска връзка със съзнанието на котката.

Родителите на Гейл са християни фундаменталисти и докато Гейл расте, стават все по-ревностни фанатици, така че тя рядко чува да се говори за смъртта освен като за „отпътуване към царството небесно“. Когато е на осем години и баба ѝ умира — била е строга и студена, вмирисана на старост възрастна лейди, при която Гейл рядко ходи, — баща ѝ я повдига, за да види тялото в ковчега и шепне в ухото ѝ: „Това не е баба... Баба е в рая“.

Гейл отдавна, още преди смъртта на баба си, е решила, че раят е просто едно гърне с лайна. Ето думите на дядо ѝ Бъди: „Всичките тия приказки, Бийни, са ала-бала. Туй раят и ангелските хорове... са гърне с лайна. Ние умираме и наторяваме земята, точно както Лео в задния двор. Единственото, което знаем, че се случва след като пукнем, е че помагаме на тревата и цветята да пораснат; всичко друго е гърне с лайна.“ Гейл така и не научава защо дядо ѝ я нарича „Бийни“, но смята, че има нещо общо с някаква негова сестра, починала още като дете.

Смъртта, решава тя отрано, е проста работа. Умираш и помагаш на тревата и цветята да растат. Всичко останало е гърне с лайна.

Майка ѝ я чува да споделя тази своя философия със съседското момиче, докато двете погребват умрял хамстер, изпраща съседчето у тях и в продължение на час и нещо ѝ държи пламенна проповед за Светото писание — за това, че Библията е Божието слово на земята и колко е глупаво да се мисли, че хората просто ей тъй умират веднъж

завинаги. Гейл я гледа и слуша, но упорито отказва да се отрече от убежденията си. Майка ѝ заявява, че дядо ѝ Бъди е пияница.

Ти също, казва си деветгодишното момиченце, но само на ум. То не е узнало този факт посредством телепатичните си способности — ще ги овладее едва четири години по-късно, когато навлезе в пубертета, — а е стигнало до него по пътя на логическите умозаклучения, когато намира отварачката за консерви под кърпите в банята, когато чува майка си да говори завалено и на висок глас късно вечер и когато слуша глъчката от празненствата на долния етаж, на които родителите ѝ канят гости в чест на преродените си приятели.

По ирония на съдбата първият близък ѝ човек, който умира, след като тя е вече господарка на телепатичните си способности, е дядо ѝ Бъди. Взела е автобус чак до Чикаго, за да посети дядо Бъди в болницата, където старецът бере душа. Той не може да говори; в разяденото му от рак гърло е вкарана дихателна тръба, отвеждаща въздуха в разядените от рак дробове, но петнайсетгодишната Гейл остава при него цели шест часа, дълго след края на времето за посещение, държи ръката му и се опитва да проектира собствените си мисли върху неговите през подвижните завеси на болката и обезболяващите средства. Няма признаци, че той чува мислените ѝ съобщения, макар тя да успява да преодолее сложната и пъстра плетеница от спомени и бълнувания. Иззад тях се долавя чувството на тъга и загуба, съсредоточено около сестричката му Бийни, която е била единствената близка душа на дядо Бъди в този враждебен свят.

Дядо Бъди, излъчва Гейл отново и отново, ако не е гърне с лайна... раят и всичко останало... дай ми знак. Изпрати ми някаква мисъл.

Експериментът я ужасява и вълнува. Лежи будна три нощи и ѝ се иска да не е изпращала мислите си на своя умиращ приятел; всяка нощ очаква духът на мъртвия дядо Бъди да се яви и да я събуди, но на четвъртата все още няма нищо — нито дрезгавият му шепот, нито топлите мисли, нито някакъв признак за съществуването му „в отвъдното“ — само тишина и празнота.

Тишина и празнота. Такава остава представата на Гейл за смъртта до края на живота ѝ, включително и през последните ѝ седмици, когато не е в състояние да скрие от Джереми отчаянието си. Той не се опитва да я разубеждава, макар че продължава да споделя с

нея слънчевата светлина и надеждата, дори когато тя вече вижда малко от първото и нищо от второто.

Тишина и празнота. Това е смъртта за Гейл.

А сега и за Джереми.

ТАМ, КЪДЕТО МЪРТВИТЕ ОСТАВЯТ КОСТИТЕ СИ

Вани Фучи го поведе от лодката към брега, от брега към редицата дървета и от дърветата към пътя, където бе паркиран бял кадилак. Държеше пистолета отпуснат до бедрото си, но така, че да се вижда. Отвори вратата откъм пътническото място и му кимна да влиза. Бремън мълчаливо се подчини. Измежду стволите на кипарисите за миг зърна магазинчето, където Норм-старши навярно пиеше второто си кафе, а Върдж седеше и пушеше лулата си.

Фучи се намъкна зад волана, запали мотора на кадилака и с рев, сред облак прах и хвърчащи изпод гумите камъчета, се понесе по неравната настилка. Други коли нямаше. Полегатите утринни лъчи на слънцето огряваха върховете на дърветата и телефонните стълбове. Светлина проблясваше по повърхността на водата вдясно от тях. Гангстерът сложи пистолета на кожената седалка до лявото си бедро.

— А си гъкнал, а съм ти пръснал шибаната глава — изсъска той.

Бремън и без това нямаше никакво желание да говори. Пътуваха на запад. Кадилакът сякаш не усещаше скоростта от над сто километра в час. Той се облегна и се загледа в пейзажа отдясно. Отминаха блатото и гората зад него и навлязоха в открита местност, обрасла с остролиста трева и ниски и криви борови дървета. Навътре из полето се виждаха порутени фермерски къщи, а покрай пътя — обичайните сергии, сега опразнени и самотни. Вани Фучи измърмори нещо, включи радиото и занатиска копчетата, докато не намери станция, излъчваща рокендрол, какъвто му допаднаше.

Проблемът бе в това, че Бремън ненавиждаше мелодрамите. Просто им нямаше вяра. Гейл бе тази, която обичаше да чете книги, да гледа телевизия и филми; на него ситуацията в тях му изглеждаха нелепи до абсурдност, действието и реакциите на героите — неправдоподобни, а мелодрамата — банална. От време на време се опитваше да убеждава Гейл, че животът на хората се върти около изхвърлянето на боклука, подреждането на масата или гледането на

телевизия, а не около преследвания с коли и заплашването с оръжие. Гейл кимаше, усмихваше се и повтаряше за стотен път: „Джери, имаш въображение колкото дръжката на вратата“.

Бремън имаше въображение, но не обичаше мелодрамата и не вярваше в измислените светове, които създаваше тя. Не вярваше и на Вани Фучи, макар че мислите на гангстера бяха достатъчно ясни. Неподредени и налудничави, но ясни.

Жалко, помисли си, че човешкият мозък не е като компютър, от който човек да може да черпи информация, когато си поиска. „Четенето на мисли“ повече приличаше на опитите да прочетеш надрасканите набързо думи на листчета хартия, разпръснати по морските вълни, отколкото на извикването на стройни редове информация на екрана. Хората не се разхождат насам-натам, мислейки за себе си в подредени ретроспективни кадри, за удоволствието на някой телепат, който би могъл да се случи наблизко; поне не беше така с тези, които бе срещал.

Нито пък с Вани Фучи, въпреки че бе научил името му твърде лесно. Фучи мислеше за себе си в трето лице, по един изключително вгълбен, но странно дистанциран начин, сякаш жалкият му гангстерски живот бе някакъв филм, чийто единствен зрител е самият той. *Е, Вани Фучи се отърва от шибания нещастник*, бе същността на първата мисъл, която Бремън бе доловил на острова. Дрехите и косата на Чико Тартуджиан все още изпускаха мехурчета въздух към повърхността.

Затвори очи и се съсредоточи; продължаваха пътуването си на запад, после на север и отново на запад. Това съсредоточаване бе важно, макар че сърцето му не участвуваше в него. Ненавиждаше мелодрамата.

Мислите на Вани Фучи подскачаха като насекомо по горещ котлон. Бе объркан, въпреки че емоциите му не бяха повлияни от потапянето на трупа на Чико или от вероятността да се наложи да види сметката и на този непознат. Работата беше там, че той, Вани Фучи, не искаше да си цапа ръцете с това.

Фучи бе крадец. Бремън улавяше достатъчно образи и откъслечи от образи, за да направи разликата. В дългата си, както изглеждаше, кариера на крадец — той зърна отражението му в огледало, с дълги бакенбарди и полиестерен костюм, модерни през седемдесетте — Вани Фучи никога не бе стрелял по човек, с изключение на онзи

случай, когато Дони Капалето, неговият така наречен съдружник, се опита да задигне пая му от обира на бижутерския магазин в Глендейл, но Фучи му взе автоматичния пистолет калибър 45 и простреля капачката на коляното му. Със собственото му оръжие. Но се бе ядосал здравата. Постъпката на Дони не бе постъпка на професионалист. А Вани Фучи се гордееше с професионализма си.

Бремън примигна, пребори се с гаденето, предизвикано от опитите да разчете написаното върху пръснатите по повърхността на неспокойния океан от мисли на Фучи късчета хартия, и отново затвори очи.

Бе научил повече, отколкото искаше да знае за това какво е да си престъпник през последното десетилетие на века. Видя дълбокото, изгарящо желание на Вани Фучи да преуспее, разбра какво означава това за един дребен италиански бандит и поклати глава, отвратен от низостта му. Като младеж бе разнасял съобщения за Хесо и бе продавал контрабандни цигари от камионите на Големия Ърни; първата му кражба... онзи пазар на спиртни напитки в южната част на Нюарк... и постепенното му допускане в кръговете на недоверчивите, отракани, но слабо образовани мъже. Бремън долови дълбокото задоволство на Фучи от това събитие — приемането му като равен сред тези глупави, подли, жестоки, себични и нахакани мъже, както и абсолютната лоялност на Фучи, но единствено и само към себе си. Всички останали — Хесо, Карпези, Тути, Шварц, Дон Леони, Сал, дори Черил, любовницата му — всички те бяха заменими. Също като Чико Тартуджиан, собственика на нощен клуб в Майами и дребен мошеник, с когото се бе срещал само веднъж на вечеря в клуба на Дон Леони в Бруклин. Замина на юг единствено заради Дон Леони — мразеше Майами и мразеше да лети със самолет.

Куршума му тегли не Фучи, а зетят на Дон Леони — Бърт Капи, двайсет и шестгодишния пънкяр, дето се мислеше за новото превъплъщение на Франк Синатра. Капи бе нает като певец от Тартуджиан, който искаше да се подмаже на Дон Леони, и въпреки възраженията на постоянните клиенти и даже на барманите, го бе оставил на работа, добре знаейки, че Капи е шпионин, и не само това, ами дори бе продължил да обира каймака от рекета в южния район, надявайки се, че Капи ще постави кариерата си на музикант по-високо от лоялността към тъста си.

Но се лъжеше. Бремън зърна Вани Фучи, който чакаше на алеята, докато Капи разговаряше вътре с Чико Тартуджиан след края на програмата. Трите изстрела от пистолет калибър 22 бяха бързи и приглушени, без никакво ехо. Фучи бе запалил втора цигара и изчака още минута, преди да влезе с найлоновата завеса за баня и веригата. Хлапето бе накарало Тартуджиан да коленичи под душа в личната му баня, точно според инструкциите на Дон Леони. Всякакви следи от кръв щяха да бъдат заличени за трийсет секунди от течащата вода.

— Какво правеще там, шибан скапаняк такъв? Какво правеше в шибаното блато толкова рано сутринта, а? — попита Фучи.

Бремън го погледна.

— Ловях риба — каза той... или си помисли, че казва.

Вани Фучи тръсна глава отвратен и усили музиката.

— Шибано гражданче.

Минаваха през някакво градче, по-голямо от редките за Евърглейдс населени места, които бяха оставили зад гърба си, и трябваше отново да затвори очи при яростната атака на мисловните вълни. Особено зле бе покрай палатковите лагери, селищата от каравани и блоковете с апартаменти за пенсионери. Там скрибуцащите мисли на възрастните хора болезнено пронизваха изтормозеното му съзнание. Дочу как един старец се мъчи да изхвърли от дробовете си сутрешната порция хрочки.

Нито писмо, нито обаждане по телефона. Шони няма да се обади докато съм жив...

Само една малка бучка, каза Мардж. Каза го едва миналия месец. Една малка бучка. А сега е мъртва, отиде си. И с кого сега ще играя маджонг?

Четвъртък. Днес е четвъртък. Довечера е играта на карти в клуба.

Не винаги с думи, по-често безсловесно, грижите, тъгата и горчилката на старците, тяхната безпомощност и изоставеност го връхлитаха, докато кадилакът се спускаше по разширяващото се шосе. Откри, че вечерите в четвъртък са посветени на играта на карти в повечето палаткови лагери и пенсионерски блокове не само в този град, а и в следващите по пътя им. Но пред тези хора трябваше да се изнижат дълги часове дневна светлина, болка и тежката горещина на Флорида, преди да доживеят до влажната вечерна хладина и уютната

сигурност на общинския клуб. В хиляди и хиляди къщи на колела и апартаменти проблясваха телевизори и жужаха климатици, край които пенсионери и никому ненужни хора отмаряха тела и чакаха края на дългия горещ ден с надеждата за още една вечер сред оредяващия кръг от приятели.

Един внезапен проблясък в неспокойните размишления на Вани Фучи го откъсна от тези наблюдения и той научи, че крадецът е ядосан на Господ. Ужасно ядосан на Господ.

Същия онзи шибан ден, когато Нико...

По-малкия му брат, разбра Бремън, със същата черна коса и черни очи, но надарен с повече и по-смирена красота.

Същия онзи отворотелен ден, когато Нико се започи, се вмъкнах в „Света Дева Мария“ и задигнах оня скапан потир. Оня скапан потир, дето го подавах на отец Дамиано, когато бях малкото идиотче от олтара. Оня скапан потир. Никой не го искаше. Никой търговец не искаше даже да го докосне. Да се побъркаш, човече... Нико се започва, а аз бродя по шибаните улици на Атлантик сити със скапания потир в сака. И никой не я ще скапаната чаша. Образи на Вани Фучи, който със сълзи на очи заравя сребърния съд в заливаното от прилива мочурище северно от казиното. Фучи, вдигнал ръце към небето, със стиснати юмруци, пъхнал палци между показалците и средните пръсти. Сливата... смокинята... Бремън се досети. Вани Фучи показва на Господ сливата, най-неприличния знак, известен на малкия крадец по онова време.

Да ти го начукам, Господи. Да ти го начукам отзад, старче.

Бремън примигна и разтърси глава, за да се предпази от мозъчните излъчвания откъм палатките, покрай които минаваха. Не вярваше, че Вани Фучи ще го убие. Поне засега. Фучи не искаше да си утежнява положението и вече съжаляваше, че не е зарязал тоя смотаняк на острова. Поне да беше взел Роучклип със себе си. Роучклип щеше да го гръмне тоя шемет направо от лодката, без да му мигне окото.

Започна да обмисля как да постъпи. Като имаше предвид събраната досега информация, би могъл да каже на Вани Фучи, да речем, че той, Бремън, е пратен на юг също от Дон Леони, че знае, дето Бърт Капи е пречукал Чико Тартуджиан и че всичко е наред. Дон Леони просто е искал потвърждение, това е всичко. Представи си как

отговаря на въпросите. Роучклип? Ама как да не го познава тоя гаден пуертоториканец. Никога няма да забрави нощта, когато Роучклип изведе навън двамата Арманси — оня едрия, с пластмасовата протеза, останала му от Втората световна война, и по-малкия му мършав брат с костюма от кожа на акула. Роучклип не бе използвал пистолет или нож, а оная шибана оловна тръба, дето винаги си стои в багажника на колата му, бе се приближил до братята изотзад, след като ги бе закарал до мястото на срещата в Бронкс, а после бе блъскал главите им направо по паветата на улицата, точно пред оная изумена полска бабушка с пълното бяло лице и черната забрадка, от чиято найлонова торбичка от шибаната ѝ родна страна върху кишавата настилка се сипеха портокали...

Бремън поклати глава. Няма да го направи.

Бяха отминали една местност с многобройни езера и навлизаха във селскостопански район, където бели чапли следваха стадата едър рогат добитък заради насекомите, които се разлитаха изпод копитата, когато най-неочаквано Вани Фучи спря до крайпътна телефонна кабина, вдигна пистолета на сантиметри от очите на пленника си и тихо изрече:

— Мръднеш ли вън от шибаната кола, мъртъв си, кълна се в Христос. Ясно ли е?

Бремън кимна.

Телефонният разговор бе лесен за подслушване, макар думите да не се чуваха. Докато говорят по телефона, хората силно наблягат върху езика.

Виж 'кво, няма да го очиствам тоя тук шибан нещастник. Не е моя работа да...

Да, знам, че ме е видял, обаче не е моя работа. Туй си е проблем на Капи и Леони, и аз няма да се оставя някакъв малоумник, тръгнал за риба, да ме смята за...

Да... не... не, не ми създава никакви главоболия. Кротък е като агънце. Прилича ми на шибан тих луд или нещо подобно. С тия шибани панталони, дето са му прекалено къси, с тая шибана риза за сафари и шибаните си бални обувчици, като че тоя олигофрен го е обличал друг олигофрен.

Бремън примигна и огледа дрехите си. Носеше работните панталони и сивокафявата риза, които си бе купил преди три дни от

магазина на Норм-старши. Панталоните наистина му бяха къси, а обувките — изпоцапани с кал и прах. Сепното потупа джобовете си, но пачката банкноти — остатъкът от от парите, които бе изтеглил от семейните спестявания, — бе в джоба на сакото, праметнато върху облегалката на стола в мъничката спалня на рибарската хижа. Спомни си, че е прехвърлил няколко двайсетачки и може би една-две петдесетачки в портфейла си, когато купуваше продукти, но реши да не проверява точно сега колко са останали. Почувства издутината на портфейла отзад под пояса и това засега бе достатъчно.

Да, ще дойда на шибаната среща навреме, обаче заедно с олигофрена. Стига само... ей, не ме прекъсвай, по дяволите... Стига Сал да проумее, че скапанякът си е шибан техен проблем. Ясно?... Чакай, казах „шибан“, ясно ли е? О кей. О кей. Ще се видим след един-два часа. Чао.

Вани Фучи затръшна слушалката и стиснал юмруци тръгна към края на настилка, подритвайки камъчета из тревата. Бялото му сако се бе направило. Фучи се завъртя и изгледа Бремън през предното стъкло. Слънчевата светлина проблясваше по черната коприна на ризата му и брилянтина по косата му.

Свършвай с него сега. Сега! Не се виждат никакви скапани коли. Никакви скапани къщи. Пречукай го и карай нататък.

Бремън погледна към контактната кутия, но и без това знаеше, че Фучи е взел ключовете. Би могъл да се претърколи през вратата, да хукне през полето и тичайки на зиг-заг, да излезе от обсега на късоцевния пистолет на Фучи... с надеждата, че ще мине някоя кола, или че Фучи ще се откаже от гонитбата. Фучи бе пушач, а той не. Сложи ръка върху дръжката на вратата и си пое въздух.

Мамка му. Мамка му. Мамка му. Вани Фучи бе взел решение. Заобиколи отпред, влезе, тури ръка на пистолета, затъкнат в колана, и му хвърли свиреп поглед.

— Ако вземеш да хитруваш или кажеш на някого къде отиваме, ще те гръмна насред тълпата, ясно?

Бремън мълчаливо гледаше напред. Отдръпна ръка от дръжката на вратата.

Вани Фучи запали мотора и излезе на платното. Отмина ги някакъв камион с надут клаксон. Фучи показа на шофьора среден пръст.

Продължиха на север по шосе номер 27 още десет мили, после се качиха на междуцатска магистрала номер 4 и се отправиха на североизток.

Когато зърна крайната им цел сред бъркотията от мисли в главата на Вани Фучи, Бремън се усмихна напук на себе си.

ОЧИ

Джереми и Гейл празнуват медения си месец на излет с кану.

И двамата не са карали кану, но нямат достатъчно пари за първоначалното си решение да отидат на Мауи. Нито за второто — Париж. Нито дори за осмото — мотел в Бостън. Тъй че в един слънчев августовски ден, часове след бракосъчетанието в градината на любимия им ресторант извън града, Джереми и Гейл махат с ръце за довиждане на приятелите си и поемат на северозапад към Адирондакските планини.

За да стигнат дотам, те трябва да прехвърлят Сините планини, минавайки край поне половин дузина щатски паркове и по-близки и не лоши къмпинги, но Джереми е чел статия за Адирондакските планини и иска да отиде там.

Моторът на фолксвагена не е в ред — както винаги — и когато ремонтът в Бингхамптън привършва, оказва се, че вече имат осемдесет и пет долара по-малко и са закъснели с четири часа. Пренощуват в щатския парк Гилбърт лейк, на половината път между Бингхамптън и Ютика.

Вали. Къмпингът е малък и претъпкан; единственото свободно място е в близост до клозета. Джереми опъва найлоновата двайсет и четиридоларова палатка под дъжда, после отива до скарата, за да види как Гейл се справя с приготвянето на вечерята. Тя е опънала пончото си над малкото набързо събрани съчки, за да предпази огъня от дъжда; огънят обаче не се отличава много от пламъка на запален вестник, а и пуши обилно, защото дървата са мокри.

— Трябваше да хапнем в Онионта — казва Джереми, поглеждайки към изливащия се порой.

Още няма осем, но дневната светлина едва се процежда през сивите облаци. Дъждът обаче не обезкуражава комарите, които бръмчат и ги хапят под импровизирания навес. Джереми раздухва огъня, а Гейл пъди комарите.

Предпочитат да пируват с попритоплените сандвичи с подгизнал хляб, коленичили вътре край входа на палатката, отколкото да се признаят за победени и да се оттеглят в сравнително по-големия разкош, който предлага колата.

— Така и така не съм гладна — излъгва Гейл. Бремън разбира, че тя лъже, а Гейл разбира, че той го знае.

Той също така разбира, че тя иска да се любят.

Към девет часа са вече в спалните си чували, но точно тогава дъждът решава да спре и лагеруващите от двете им страни изпъзват от палатките си, надуват транзисторите до дупка и се заемат да си приготвят късна вечеря. Миризмата на печена на дървени въглища пържола прониква при Джереми и Гейл в кулминацията на любовната им игра, която отива по дяволите, и двамата започват да се кикотят.

Джереми допира буза до корема на Гейл и прошепва:

— Дали няма да ни дадат да хапнем, ако кажем, че сме младоженци?

Гладни младоженци. Гейл прокарва пръсти през косата му.

Джереми целува нежната извивка при слабините ѝ. *Е, никой не е умрял от малко гладуване.*

Гейл се засмива, после млъква и си поема дълбоко въздух. Дъждът отново затрополява по палатката, лек, но упорит, прогонвайки насекомите, шума и апетитните миризми. За известно време няма нищо друго във Вселената, освен тялото на Гейл и тялото на Джереми... после едно-единствено тяло, непринадлежащо изцяло на никой от двамата.

Правели са любов и преди — още първата вечер след събирането у Чък Гилпън, — но любовта всеки път е чудесна и странна, и тази нощ под дъжда в палатката Джереми губи представа за себе си, Гейл също губи представа за себе си и мислите им се вплитат и сливат така, както и телата им. Остават изгубени един в друг цяла вечност, после Джереми започва да чувства разцъфващия оргазъм на Гейл и го изживява като свой, докато Гейл се въздига върху вълната на неговия приближаващ връх, толкова различен от земетръсната вътрешна сила на нейния, но изживян и от нея. Достигат го едновременно и за миг Гейл има усещането, че тялото ѝ се е сгушило в неговото, а той — в съзнанието ѝ; ръцете и краката ѝ дълго не го пускат.

Когато се разделят и претъркулват върху смачканите спални чували, въздухът в палатката е натезжал от влагата на дишането и напрежението им. Навън е вече тъмно; Гейл отгръща входното платнище и те изпълзват до кръста под ситния ръмеж, който нежно гали лицата и гърдите им, вдишват прохладния въздух и отварят уста, за да пият от небесната влага.

Сега не четат мислите си и не е нужно да се търсят. Всеки е другият и долавя всяка мисъл и усещане веднага щом възникнат у нея или него. Не, това не е съвсем точно: за известно време няма „тя“ или „той“; съзнанието за различните полове се завръща постепенно, като утринен прилив, който се отдръпва бавно, за да остави след себе си доскоро скрити в пясъка предмети.

Освежени от дъжда, те се прибират вътре, избърсват се с дебели кърпи и се сгушват под гъшия пух. Ръката на Джереми си намира удобно място върху малката вдлъбнатина на гърба на Гейл, а нейната — на рамото му. Ръката му сякаш винаги е стояла там.

Телата им са създадени едно за друго.

На другия ден обядват в Ютика и отново поемат на север, към планината. В Олд Фордж наемат кану и гребат нагоре по реката през веригата от езера, за която е чел Джереми. Бреговете им са по-застроени, отколкото си е представял той, и от къщите долита съскането и пукането на мисловните потоци, но те откриват усамотени острови с пясъчни ивици досами водата, където прекарват три дни в гребане и мъкнене на лодките по сушата, докато двудневна дъждовна буря и две и половина мили пренасяне на канутата ги прогонват от Дългото езеро на петия ден.

Гейл и Джереми намират уличен телефон и се връщат в Олд Фордж с брадатия млад мъж от кантората за наемане на лодки. Сядат отново в разбрицания фолксваген и навлизат още по-навътре в планината, изминавайки широкия завой през Сейрънък лейк надолу до село Кийн Вали. Там Джереми купува туристически пътеводител, мятат раниците на гръб за пръв път и се отправят през горите към някакво място, наречено Голямата пързалка.

Пътеводителят твърди, че преходът е само 3,85 мили по умерено стръмна пътека, наречена Братята, но думата „умерено“ се оказва явна грешка, тъй като пътеката се катери по скали, покрай водопади, през била и върхове; скоро Джереми започва да ругае и мърмори, че тези

3,85 мили очевидно са измервани от самолет, а не от пешеходец. Освен това се оплаква, че товарът му е прекалено тежък. Гейл предлага да се отърват от чувалчето с дървени въглища или от едната опаковка с шест бири, но Джереми изхвърля няколкото туристически сладкиша и настоява да задържи по-важните за едно такова пътешествие неща.

След 2,20 мили минават през красива горичка от бяла бреза и се изкачват на Третия Брат — нисък връх, едва подаващ скалистата си муцуна над развълнувания океан от листа. Оттам зърват крайната си цел — планината Голямата пързалка — и дишайки на пресекулки, се хият един на друг.

Планината Голямата пързалка е по-ниска и много по-загадъчна от Ел Капитан в Йосемитите. Единият ѝ склон е полегат и горист, а другият представлява отвесна канара, спускаща се към камара от камъни с големината на къща.

— Там ли ще ходим? — задъхва се Гейл.

Джереми кимва, защото не му достига въздух да говори.

— Не можем ли просто да го снимаме и да кажем, че сме били там?

Джереми клати неодобрително глава и нарамва раницата си със стон. Половин миля се спускат по седловината. Пътеката от време на време върви зигзагообразно, но в по-голямата си част се спуска право надолу по скалите. Точно под канарите на върха на Голямата пързалка последният участък от пътеката им предлага стръмно изкачване.

Джереми си дава сметка, че са на върха едва когато вместо скала вижда под краката си само въздух. Без да маха раницата си, той се просва по гръб с разперени ръце и крака. Гейл акуратно сваля своята, преди да се срине върху корема му.

Остават така почти петнайсет минути, обсъждайки облаците и прелитащите от време на време ястреби, докато съберат достатъчно сили, за да си шепнат. После подухва ветреца и Гейл сяда; Джереми гледа как вятърът роши късата ѝ коса и си мисли: *Винаги ще помня това*, а Гейл го поглежда и се усмихва, виждайки отражението си в мислите му.

Опъват палатката откъм южната страна, сред изкривените от ветровете дървета по надвисналата скала, но подреждат възглавниците и спалните си чували по дължината на самия ѝ ръб. Поставят въглищата в естествена вдлъбнатина в скалите, където скарата се

побира съвсем точно. Гейл изважда пържолите от хладилната чанта, а Джереми взема една студена бира и я отваря. Гейл вече е сложила увитата във фолио царевица върху жаравата и сега Джереми се заема с приготвянето на храната, докато Гейл прави салата от репички, марули и пържени картофи и я разпределя в двете чинии. Отнякъде измъква увити в хавлии и хартия винени чаши и бутилка каберне совиньон. Слага бутилката да се изстуди при останалите бири.

Докато се хранят, слънцето залязва и пада вечер; седят на самия ръб, краката им висят над бездната. Има малко облаци само над хоризонта на запад, които подпалват небето в розово и тъмновиолетово. Ръбът се простира от южната страна на планината и те гледат нататък, докато здрачът се превръща в мрак. Пържоли има достатъчно, и те ядат бавно, като често доливат чашите. Гейл е донесла две големи парчета шоколадова торта за десерт.

Докато разчистват следите от готвенето и пъхат картонените чинии в торбата за боклук, излиза вятър. Джереми няма желание за лагерен огън и разпръсква въглените из скалните цепнатини; сега по нищо не личи, че там някой си е приготвял храна. Обличат пухени якета, мият зъбите си и се усамотяват за кратко сред дърветата откъм северната страна, но щом се показват звездите, те са вече в спалните чували на южния ръб.

Чудесно, появява се мисълта и в първия миг и двамата не разбират чия е. На юг се простират гори и планини и тъмно небе докъдето поглед стига. Из виолетовия тунел на долината не се виждат светлини от фарове на автомобили или къщи; само тук-там примигват огньовете. След десетина минути небето става по-светло от долината, тъй като се изпълва със звезди. Блясъкът им не е помътен от градската пушилка.

Двата спални чувала са съединени, и когато Джереми и Гейл събличат дрехите си, става по-широко. Подреждат ги в краката си, под чувалите, за да не ги издуха вятърът, ако се усили през нощта, и се сгушват един в друг, топъл дъх до топъл дъх и гладка кожа до гладка кожа, без да ги е грижа за студените вихри, вилнеещи отвън. Любовта им тази нощ е бавна в началото, нежна в кулминацията и обещаваща по-бурен и непознат досега екстаз.

Винаги. Джереми може да се закълне, че този път мисълта идва от Гейл.

Винаги, прошепва мислено в отговор той.

Те сплитат тела и се притискат към земята, на топло и защитени от вятъра, а звездите над тях сякаш греят със силата на вселенска благословия.

В ЦАРСТВОТО НА ЗДРАЧА

Паркираха на улица „Гръмпи“ и се качиха на влакчето до изхода на парка. Вани Фучи бе съблякъл бялото си сако и бе загърнал пистолета в него.

— Ако направиш някоя глупост — прошепна той докато чакаха, — гръмвам те на място. Кълна се в шибания Христос.

Бремън погледна крадеца и долови как решимостта му се бори с безпокойството.

Вани Фучи изтълкува този поглед като израз на неверие.

— Ако щеш вярвай, обаче ще те гръмна ей тук наред шибания паркинг и преди някой да е разбрал, че си мъртъв, аз ще съм вече в шибаната Джорджия.

— Вярвам ти — каза Бремън, долавяйки нарастващата възбуда на придружителя си. Имаше нещо вълнуващо в мисълта за убийство на обществено място, особено тук, макар че малкият крадец би предпочел работата да я свърши побърканият Бърт Капи или не по-малко откаченото му приятелче Ърни Санца. Но така или иначе, щеше да се вдигне шум чак до шибаното небе, ако този мухльо бъде застрелян тук.

Влакчето пристигна. Качиха се. Дулото на пистолета бе плътно притиснато в хълбока му. По време на краткото им пътуване до портите той успя да научи още подробности за плана на Фучи.

Срещата щеше да се състои по други причини; по-точно била е уредена между главния човек на Дон Леони тук, Сал Емпори, придружаван от Бърт и Ърни за всеки случай, и няколко от откачените шибани колумбийци — така ги наричаше в мислите си Вани Фучи: шибаните откачени колумбийци, — за да бъде разменено куфарче с пари на Дон Леони за куфар на шибаните откачени колумбийци, пълен с най-добрия им хероин, който щеше да бъде пласиран сред негрите на север, на територията на Вани Фучи. Вече от няколко години тази размяна ставаше в парка Уолт Дисни.

Сал ще се погрижи за шибания глупак. Тихичко, чистичко, културно.

— Плати си шибания билет — изсъска Вани Фучи и го ръгна в ребрата.

Бремън взе да рови из джобовете си. Преди три дни бе пъхнал там няколко петдесетачки. По-точно — шест. Плъзна една по тезгяха, обяснявайки, че иска билет за едnodневно посещение, и изчака за рестото, което се оказа по-малко, отколкото бе пресметнал.

Крадецът го подкара през тълпата; едната му ръка лежеше на рамото на Бремън, другата бе скрита под сакото. Изглеждаха твърде подозрително, но като че никой не им обръщаше внимание.

Качиха се на влакче, което ги понесе покрай няколко лагуни и се насочи към струпани една до друга кули, постройки и една изкуствена планина. Там спряха и крадецът го смуща да става и да слиза. Двамата мъже потънаха в тълпата. Шепотът от мисловните потоци около тях се превърна в крясък, от крясък — в непрестанно бучене. В него имаше нещо особено и характерно, което го отличаваше от шумоленето на обичайните мисли — така, както тътенът на Ниагарския водопад вероятно се различава от шума на по-малките водопади. А особеното бе всеобщата неистова тъга, всепроникваща и безпощадна като вонята на развалена риба.

Бремън залитна, сложи длани върху слепоочията си и закри уши в отчаяния си опит да препречи пътя на несловесните, нечленоразделни вълни. Вани Фучи го сръга да върви.

Не е както очаквах... чаках това от трийсет и пет години... но въобще не е това, което си представях...

Имаме да ходим на още толкова места! Още толкова влакчета трябва да сменим! Няма време! Побързай... накарай ги да побързат, Сара! По-бързо!

В края на краищата всичко е заради децата. За децата. Но проклетите му деца или се държат като истерични, или гледат тъпо и отнесено като зомбита... Побързай! По-бързо, Том, ще останем последни...

Затвори очи и се остави изцяло в ръцете на Вани Фучи, който го водеше из тълпата; вълна след вълна от отчаяние го заливаха като океански прибой. Цялото това трескаво желание на всяка цена да се забавляваш — да се забавляваш, за Бога! — се стоварваше отгоре му като разбиващи се о тесен бряг яростни вълни.

— Отвори си шибаните очи, скапаняко! — прошепна в ухото му Вани Фучи. Цевта на пистолета се заби дълбоко в хълбока му.

Той се подчини, но остана почти сляп поради болката, която му причиняваха мисловните вълни — трескавото, неистово, хаотично, задъхващо се желание да изпревариш и да се забавляваш, та ако ще земята да се разтвори или да настане потоп. Дишаше с отворена уста и се молеше да не му призлее.

Вани Фучи го караше да върви бързо. Сал, Бърт и Ърни вече трябва да са се свързали с шибаните откачени колумбийци, а Вани Фучи трябва да достави смотаняка пред Космическата планина. Само дето не беше сто процента сигурен къде точно е тая шибана Космическа планина. Сделката винаги бе ставала при шибаната Обиколка на джунглата и при досегашните си идвания тук бе отивал направо пред Страната на приключенията, бе взимал куфарчето от Сал и веднага се бе качвал на влакчето. Не можеше да си обясни защо Сал е променил шибаното място на срещата; знаеше само, че Космическата планина се намира в шибаната Страна на бъдещето.

Вани Фучи се помъчи да се ориентира. *Добре, сега сме на шибаната Главна улица от детството на горкия мъртъв Уолт. Да, обаче това тук е една пиянска фантазия, мой човек. Шибана пиянска фантазия. Това тук не може да бъде никаква ти Главна улица. Улицата, където пораснах, бе пълна с шибани фабрики и шибани магазини и шибани реклами на „Мерцедес 57“ по калканите на шибаните блокове понеже шибаните им гуми ги рекламираха шибаните негри.*

Добре де, на Главната улица сме. Шибания замък на север. Шибаната табела казва, че шибаната Страна на фантазиите е зад шибания замък. Обаче как се стига от Страната на фантазиите до шибаната Страна на бъдещето, а? Да бяха сложили някаква шибана карта или нещо такова.

Вани Фучи заобиколи огромния стъклен замък и зървайки един космически кораб и някакви футуристични измишльотини вдясно от себе си, побутна Бремън нататък. Още пет минути и ще се отърве от смотаняка.

Бремън се закова на място. Намираха се в Страната на бъдещето, в сянката на старомодна постройка, в която се помещаваше влакчето на Космическата планина.

— Мърдай, кучи сине! — изсъска Вани Фучи и мушна пистолета в ребрата му.

Той примигна, но не се помръдна. Не че искаше да предизвиква Вани Фучи — просто не бе в състояние да се съсредоточи и проумее думите му. Атаката на мисловните потоци го отдели от самия него и възседнал вълната на обезличението, той се всели в лавината от хора.

— Мърдай!

Слюнката на Вани Фучи опръска ухото му. Чу прищракването на ударника. Последната му ясна мисъл бе: *Не ми е писано да умра тук. Пътеката продължава надолу.*

През очите на една жена на средна възраст се видя как се отдалечава заднишком от Вани Фучи.

Крадецът изруга и отново покри пистолета със сакото.

Бремън продължи да отстъпва назад.

— Не се шегувам — кресна Вани Фучи и двете ръце под сакото му, го издуха напред.

Едно семейство от Хъбърд, Охайо, се спря и учудено загледа странната сцена — бавно отстъпващия заднишком човек, следван от дребния мъж с ръце, издуващи сакото право към гърдите на човека. Бремън равнодушно наблюдаваше през любопитните им очи. По-малката дъщеря отхапа къс захарен памук, без да откъсва поглед от тях. Влакънце захар залепна на бузата ѝ.

Той продължаваше да отстъпва.

Вани Фучи се хвърли напред; за миг пътя му препречиха три заливащи се от смях монахини; после видя, че беглецът се насочва през тревната площ към стената на някаква постройка, и хукна след него. Крадецът откри цевта на пистолета. Да не е луд да похаби толкова хубаво сако заради някакъв шибан смотаняк.

Бремън съзря отражението си като в десетина криви огледала едновременно. Томас Гиър, деветнайсетгодишен, видя пистолета и замръзна на мястото си, измъквайки ръка от джоба на Тери.

Мисис Фрида Хакстайн и внукът ѝ Бенджамин се блъснаха в Томас Гиър и балонът с образа на Мики Маус на Бени отлетя в небето. Детето се разплака.

През очите им Бремън се видя как опира гръб в стената. Видя как Вани Фучи вдига пистолета. Не мислеше и не чувстваше нищо.

През очите на малкия Бени зърна надпис на вратата зад себе си: „Вход за външни лица забранен“ и под него — „Персоналът да използва карти за достъп“. На стената имаше метална кутия с процеп, в която вероятно се пъхваха картите, но вратата бе оставена открената и подпряна с тънка пръчка.

Мисис Хакстайн взе да се кара на Томас Гиър заради отлетелия балон на Бенджамин. За миг тя препречи погледа на Вани Фучи.

Тогава Бремън прекрачи прага, ритна пръчката и затвори вратата след себе си. Под слабата светлина на крушката видя бетонно стълбище, което се спускаше надолу. Тръгна по него, отброи двайсет и пет стъпала, зави надясно и слезе по още дванайсет стъпала. Там започваше дълъг коридор. Някъде отдалеч отекваха механични звуци.

Лабиринт, помисли си Гейл.

Бремън изпъшка, сякаш го бяха ритнали в корема, седна на третото стъпало и разтърка очи. *Не е Гейл. Не.* Беше чел, че хората с ампутиран крайник, често изпитват болка в липсващия крак или ръка. Но това бе по-лошо. Много по-лошо. Той стана и тръгна по коридора, опитвайки се да си придаде вид на вътрешен човек. Отслабването на мисловните потоци го караше да се чувства по-празен отколкото преди минута.

Коридорът се пресичаше с други ходове и стълбища. По стените имаше стрелки с надписи „ЛАБОРАТОРИИ ЗА ЖИВОТИНСКИ ЗВУЦИ 6 — 10“, „СКЛАД ЗА БРАКУВАНИ МОДЕЛИ 44 — 66“ и „СТАИ НА ГЕРОИТЕ ОТ ПРИКАЗКИ 2 — 5“. Реши, че последният звучи най-малко заплашително и свърна нататък. Изведнъж от напречния коридор се разнесе звук като бръмчене на гигантско насекомо и той набързо отстъпи няколко крачки назад по празното стълбище, за да не го смачка платформата, която изтрополя покрай него. Нито човекът, нито частично разглобеният робот на платформата го забелязаха.

Слезе обратно долу и тръгна предпазливо, наострил слух. Внезапно иззад завоя се разнесе смях; взе наведнъж пет стъпала и се отби в друг по-тесен тунел.

Пое по него с ръце в джобовете, едва удържайки се да не си заподсвирква с уста. Смяхът и говорът зад него се усиливаха — някой бе завил по коридора, който току-що бе напуснал. Той разбра накъде вървят хората, както и грешката си.

Тунелът свършваше пред две широки врати, над които имаше надпис „НЕ ЗАБРАВЯЙ ДА СВАЛИШ ГЛАВАТА СИ ПРЕДИ ДА ВЛЕЗЕШ“. На вратите пишеше още: „СТАЯ НА ГЕРОИТЕ ОТ ПРИКАЗКИ 3“ и „ПУШЕНЕТО ЗАБРАНЕНО“ отдолу. Отвътре се чуваха разговори. Разполагаше с около три секунди, преди гласовете зад него да стигнат отклонението.

Вляво имаше сиво боядисана врата без прозорец с надпис „МЪЖЕ“. Мушна се вътре точно когато трима мъже и една жена се показаха в началото на дългото отклонение зад него.

В тоалетната нямаше никой, но някакъв тъмен силует на отсрещната стена го накара да подскочи и запримигва. Окачен до мивките висеше маскараден костюм на Глупака, най-малкото за двуметрова фигура.

Отвън се чува гласове и той влезе в една от кабинките, залости се вътре и въздъхна с облекчение. Тук никой нямаше да му иска служебна карта. Захлопнаха се врати и гласовете заглъхнаха в стаята на героите от приказките.

Обхвана главата си с ръце и се опита да се съсредоточи.

Какво по дяволите правя? Гласът на съзнанието му едва се долавяше сред несекващото бучене на мозъчните вълни на десетките хиляди търсачи на развлечения над него.

Бягам, отговори си той. Крия се.

Защо?

Мисловните потоци изсъскаха и се разбушуваха.

Защо? Защо просто не съобщя на властите какво става? Защо не заведе полицията на езерото? Защо не им разкажа за Вани Фучи?

По-бързо, по-бързо, да се забавляваме, по дяволите, тези три дни ми струват цяло състояние...

Притисна слепоочията си.

Аха. Да съобщиш на властите, значи. Да позволиш на ченгетата да проверят самоличността ти и да научат, че ти си човекът, който току-що е подпалил къщата си и е изчезнал... и после просто ей така, случайно, е станал свидетел как един бандит хвърля труп във водата? И откъде, любезни ми господинчо, си научил имената и на престъпника, и на жертвата?

Защо подпалих къщата?

Не, не сега. Ще мислиш за това по-късно.

Никакви ченгета. Никакви обяснения. Ако смяташ, че това тук е адът, то пробвай да преспниш една-две ноци в арестантска килия. Има да се чудиш какво кроят съкафезниците ти в закърнелите си мозъчета... искаш ли го, Джереми, старо куче?

Отключи кабинката, промъкна се до писоара и се опита да уринира, но не можа; дръпна ципа на панталоните си и се приближи до мивката. Студената вода го поосвежи. Стресна се от бледото, болнаво лице, което се появи в огледалото пред него.

Майната им на ченгетата. Майната им на Вани Фучи и приятелчетата му. Просто изчезвай оттук. Изчезвай.

Откъм коридора долетяха нови гласове. Бремън настръхна. Вратата на дамската тоалетна отсреща се затръшна, но при него не влезе никой. Засега.

Остана на място, бършейки водата от лицето си с ръка. Даде си сметка, че номерът не е в това да се измъкне само от този лабиринт, а и от самия парк. Вани Фучи и приятелчетата му вероятно вече са се срещнали — Сал, Бърт и Ърни, спомни си той, — и сигурно държат под око всички изходи.

Намери хартиена кърпа и подсуши лицето си. Внезапно замръзна и пусна кърпата. В огледалото се бяха появили две физиономии и едната от тях му се хилеше.

Платформата го настигна в един от главните коридори. Едрият мъжага зад волана попита:

— Да те закарам ли?

Той кимна и се качи. Количката забръмча, движейки се по синята линия върху бетонния под. Разминаха се с няколко други, които следваха жълта линия. Втората от тях взееше трима души от охраната.

Шофьорът премести незапалената цигара в другото ъгълче на устата си и рече:

— Тук долу няма нужда да си носиш главата, не знаеш ли?

Бремън кимна и сви рамене.

— Твоя работа — каза човекът. — Накъде си?

Посочи нагоре.

— На кой изход?

— Замъка — отвърна Джереми, надявайки се, че гласът му е достатъчно приглушен.

Шофьорът се намръщи.

— Замъка? Искаш да кажеш Сектор Б-4? Или А?

— Б-4 — измърмори той и подтисна желанието да се почеше по главата през дебелия плат.

— Е, и без това минавам оттам — съгласи се шофьорът и зави надясно. Минута по-късно спря пред издигащо се стълбище. Надписът гласеше: „СЕКТОР Б-4“.

Бремън скочи долу и приятелски махна с ръка на шофьора.

Оня кимна, премести цигарата си и викна:

— Внимавай малките изродчета да не те набодат с карфици, както стана с Джонсън.

После подкара количката и изчезна в далечината. Бремън тръгна нагоре по стълбата толкова бързо, колкото му позволяваха ограничената видимост и прекалено големите за краката му обуца.

Още щом се показа горе и пое по Главната улица, децата го наобиколиха.

Отначало вървеше, без да им обръща внимание, но виковете им и страхът да не го забележат възрастните го накараха да седне за малко на някаква пейка и да остави хлапетата да се съберат около него.

— Глупака! Глупака! — викаха те едно през друго и се блъскаха кое да застане по-близо.

Започна да се криви и да размива дечурлигата, после млъкна и хвана издължения си кучешки нос с ръка в дебела трипръста ръкавица, изобразявайки смущение. Децата изпаднаха във възторг. Те се приближиха още по-плътно, опитвайки се да седнат в скута му и да го пипнат.

Той ги прегърна и продължи с номерата на Глупака. Родителите снимаха с фотоапарати и видеокамери. Изпрати няколко въздушни целувки, прегърна още няколко деца, стъпи на картонените си крака и се запромъкна към изходите, без да престава да маха с ръце и да изпраща целувки.

Децата и родителите им отминаха, смеейки се и махайки за довиждане. Бремън се обърна, за да се изправи пред група доста по-

различни деца.

Бяха десетина. Най-малкото бе на около шест, най-голямото — на около петнайсет години. Почти всичките бяха остригани ниско, макар повечето да носеха шапки и цветни кърпи, а едно от момиченцата — Мелъди — скъпа перука. Лицата им бяха бледи като неговото в тоалетната. Очите им бяха големи. Някои се усмихваха. Други се опитваха да се усмихнат.

— Здравей, Глупчо — каза Тери, дейетгодишното момче в последния стадий на рак на костите. Седеше в инвалидна количка.

— Здравсти, Глупчо! — извика Сестина, шестгодишното чернокожо момиченце от Бетесда. Бе красиво дете, с големи очи и високи скули, които подчертаваха крехкостта му. Имаше си собствена коса, сплетена на тънки плитчици, със сини, зелени и розови панделки. Беше болна от спин.

— Кажй нещо, Глупчо! — прошепна тринайсетгодишния Лоурънс, който страдаше от мозъчен тумор. Четири операции досега. С две повече от операциите на Гейл. Лоурънс, който лежи в полутъмното следоперативно отделение и чува д-р Грейнимиър да казва на мама в коридора, че прогнозата е лоша, най-много три месеца. Това беше преди седем седмици.

Седемгодишната Мелъди не каза нищо; просто пристъпи и се гушна в него така плътно, че перуката ѝ се изкриви на една страна. Бремън — Глупака — я прегърна.

Тогава всичките деца се устремиха към него в едно общо, задружно движение, сякаш репетирано дълго преди това. Бе невъзможно — дори за Глупака — да ги прегърне всичките заедно, да намери място за всичките в прегръдките си, но той успя. Притисна ги до себе си и изпрати послания за оздравяване, надежда и любов до всяко от тях, изстрелвайки ги с насочени телепатични вълни, каквито изпращаше на Гейл, когато болката и лекарствата бяха направили мисловния обмен изключително труден. Знаеше, че децата няма да го чуят, няма да доловят посланията, но въпреки това продължи да ги изпраща, докато ги прегръщаше и шепнеше нежно във всяко ухо — не смешките на Глупака, макар и с неговия глас, доколкото му се удаваше да го имитира, — а тайни, лични неща.

— Мелъди, всичко е наред, майка ти знае за грешката в изпълнението ти на пианото. Всичко е наред. Тя не се сърди. Тя те

обича.

— Лоурънс, стига си се притеснявал за парите. Парите не са важни. Застраховката не е важна. Ти си важният.

— Сестина, те наистина искат да са с теб, котенце. Тоби просто се страхува да те прегърне, защото си мисли, че не го харесваш. Срамува се.

Родителите, сестрите и спонсорите... жената от Грийн Бей, която работеше тук от две години... всички те стояха отстрани и мълчаливо наблюдаваха това прегръщане, милване и шепнене.

Десет минути по-късно Глупака погали детските бузки за последен път, махна им весело, извървя последната отсечка от Главната улица, качи се на влакчето, обиколи и слезе на Транспортния билетен център, мина покрай будките за билети, махна с ръка на Сал Емпори, Бърт Капи и почервенелия от яд Вани Фучи, които сезираха в тълпата, заклатушка се към паркинга и се качи на автобуса, който тъкмо потегляше за Хайат Риджънси Гранд Сайприс. Възрастните туристи в автобуса се усмихваха и потупваха Глупака по гърба.

Бърт Капи се обърна към Вани Фучи:

— Още ли мислиш, че е тук?

Без да откъсва поглед от тълпата, която се изливаше от изхода към автобусите, той отвърна:

— Затваряй си шибалника и си отваряй шибаните очи.

Зад тях автобусът за Хайат потегли със съскане и бучене.

ВЪВ ВИОЛЕТОВИЯ ЧАС

С малко повече от половината оставащи му пари Бремън можеше да си купи билет до Денвър. Така и направи, и спа в парка отгатак Хайат, където бе захвърлил костюма на Глупака. Автобусът тръгваше за Орландо в 11.15 същата вечер. Той изчака и се качи в последната минута, като мина през служебния изход и тръгна право към автобуса с наведена глава и вдигната яка. Не видя никой, който да прилича на гангстер, а и в шумоленето на мозъчните вълни откъм околните липсваше изненадата от разпознаването.

Към един през нощта бяха на половината път до Гейнсвил и Бремън се поотпусна. Гледаше затворените магазини и живачните лампи, очертаващи улиците на Окала и другите по-малки градчета. Мисловните потоци бяха по-слаби по това време на нощта. Бремън и Гейл още преди години се бяха убедили, че ефектът на така наречения денонощен ритъм върху човешките същества не е нищо повече от зачатъчна телепатия у повечето хора, които смътно долавят, че цялата страна спи и сънува. Беше му много трудно да остане буден тази нощ, макар че нервите му се гърчеха и потрепваха от рикоширащите мисли на все още незаспалите двацет и няколкото пътника в автобуса. Сънищата на останалите засилваха какофонията в главата му, въпреки че сънят е едно по-дълбоко и индивидуално явление и телепатичният достъп до него не е лесна работа.

Бремън благодари на Господ, че е така.

Бяха излезли на междущатското шосе 75 и се движеха на север от Гейнсвил, когато Бремън започна да обмисля положението си.

Защо не се бе върнал в рибарската колиба? Та нали през последните три дни тя бе неговият единствен дом под слънцето. Защо не беше се върнал... ако не за друго, поне да си прибере парите?

Отчасти защото бе почти сигурен, че Вани Фучи, Сал Емпори или техни хора ще наблюдават мястото. А никак не му се искаше Норм-старши и старецът Върдж да си имат неприятности с бандитите заради него.

Сети се за останалата там наета кола. Но Върдж и Норм навярно вече са разбрали, че е изчезнал. И са намерили парите в колибата. И може би ще уредят въпроса с хората от фирмата. Дали Норм е съобщил на полицията за изчезването му? Едва ли. И какво, ако е? На никого не бе казал името си и никъде не бе вадил шофьорската си книжка. Двамата мъже бяха доловили и уважили желанието му за усамотение и никой от тях не бе му досаждал с любопитни въпроси, така че и да искаха, нямаше какво толкова да разправят на полицията; можеха да дадат единствено описанието му.

Друга, по-реална причина да не се върне там бе фактът, че просто не знаеше пътя. Спомняше си само, че рибарската колиба е малко по-близо до Майами, отколкото до Орландо, на брега на езеро и тресавище. Реши да се обади на Норм по телефона от Денвър и да го помоли да изпрати парите до пощенска кутия там, но се сети, че никъде в магазина не е видял име, а и фамилията на Норм-старши не се бе появила в мислите му, докато ги подслушваше. С убежището в рибарската колиба бе свършено завинаги.

От Орландо до Талахаси бяха само някакви си двеста петдесет и няколко мили, но автобусът навлезе в дъждовните и пусти улици на столицата и спря там, изпусвайки сгъстен въздух, едва към пет сутринта.

— Почивка! — обяви шофьорът и бързо слезе.

Облегна се на седалката си и дряма чак докато другите пътници започнаха да се качват. Вече ги познаваше добре и връщането им отекна в черепа му като кръсък в метална тръба. Автобусът потегли в 5.42 и бавно се запровира към междущатско шосе 10 — Запад. Притисна слепоочия, опитвайки се да се съсредоточи върху собствените си сънища.

Две седалки зад него пътуваха млад моряк, Бърк Стимънс, и Алис Джийн Дърниц — сержант от женския военновъздушен корпус. Не бяха се срещали, преди да се качат на автобуса в Орландо, но бързо се сприятеляваха, че и нещо повече. Не бяха спали много през последните седем часа; бяха споделили един с друг повече неща за живота си, отколкото с настоящите или бившите си партньори. Бърк току-що бе излежал четиринайсетмесечна присъда за нападение с нож срещу своя сержант. Бе заменил оставащите му четири месеца от присъдата срещу дисциплинарно уволнение от флота и сега пътуваше

за Форт Уърт, където живееше жена му, Дебра Ан, и двете им деца. Той обаче не каза на Алис Джийн за Дебра Ан.

На сержант Дърниц ѝ оставаха два месеца до края на образцовата ѝ служба във Военновъздушните сили, по-голямата част от които прекарваше в отпуска. Бе се омъжвала два пъти — втория път за брата на бившия си съпруг. Бе се развела с единия — Уорън Бил, а втория — Уилям Ърл — бе загубила четири месеца преди това: бе загинал в мустанга си, когато колата изхвърчала от пътя в планините на Тенеси със скорост осемдесет и пет мили в час. Алис Джийн не бе опечалена много. Бяха се разделили с брат номер две почти година преди катастрофата. Не каза на Бърк нито за Уорън Бил, нито за Уилям Ърл.

Между Бърк и Алис Джийн бавно, но сигурно — още от Грейнсвил — се настаняваше интимността, и някъде около Лейк сити, точно преди кръстовището на шосе 75 и 10, те престанаха да си разказват казармени истории и пристъпиха към по-сериозни неща. Като отминаха Лейк сити, Алис Джийн се престори на заспала и невинно опря глава върху рамото на Бърк, а той праметна ръка около нейните рамене, като остави дланта си „случайно“ да се плъзне върху лявата ѝ гърда.

Като приближиха предградията на Талахаси и двамата вече дишаха учестено; ръката на Бърк се намираще под блузата ѝ, а нейната — в скута на Бърк, под якето, с което той бе загърнал и себе си, и нея. Тя току-що бе разкопчала ципа на панталоните му, когато шофьорът обяви почивка.

Бремън се приготви да я прекара в мъничката автогара, вместо да става свидетел на следващия стадий от изнервящата им и мъчителна любовна игра, но за щастие Бърк прошепна нещо в ухото на Алис Джийн и те слязоха от автобуса. Бърк доста непохватно държеше якето си отпред. Бяха замислили да се уединят в някой склад, а ако това се окажеше невъзможно — в дамската тоалетна.

Опита да подремне като останалите в автобуса пътници, но любовните напъни на Бърк и Алис — в крайна сметка бяха избрали дамската тоалетна — не му даваха мира дори от разстояние. Съвкуплението им бе жалко и краткотрайно, също като верността към настоящите и предишните им партньори.

Когато наближиха Пенсакола, бе почти десет часа и всички вече бяха будни; звуците по шосето бяха придобили нов тембър. Тежки буреносни облаци се събираха на запад — посоката, в която пътуваха, — но наситената, ниска светлина откъм изток обагреше полето от двете им страни в ярки цветове и караше сянката на автобуса да се плъзга пред него. Бученето на мисловните потоци заглушаваше свистенето на гумите по асфалта.

От другата страна на пътеката, три реда седалки пред Бремън, седяха мъж и жена от Мисури. Доколкото бе разбрал, имената им бяха Дони и Дона. Той бе доста напреднал в пиенето, а тя — в бременността. Бяха по на двацетина години, макар че като я гледаше през седалките — и от време през очите на Дони — Дона изглеждаше поне на петдесет. Не бяха женени, въпреки че Дона смяташе четиригодишното им съжителство за неофициален брак. Дони обаче не мислеше така.

Двойката пътуваше из страната вече седемнайсет дни, избирайки място за раждането на бебето, където ще получат най-голяма социална помощ. От Сейнт Луис се бяха озовали на изток, в Кълъмбъс, Охайо, следвайки съвета на един приятел от Мисури; бяха открили, че Кълъмбъс не е по-щедър от Сейнт Луис в социалната си политика, след което се бяха впуснали в безкрайни пътувания с автобус — плащайки с взетата на заем кредитна карта на съпруга на сестрата на Дона — от Кълъмбъс до Питсбърг, от Питсбъргдо Вашингтон, окръг Колумбия, където останаха потресени от скъперничеството на институциите спрямо достойните граждани на страната; оттам отидоха в Хънтсвил, защото бяха чели в „Нашънъл инкуайърър“, че Хънтсвил е един от десетте най-щедри градове в Америка.

В Хънтсвил бе ужасно. В болницата ги уведомиха, че могат да приемат Дона само по спешност или срещу предварително представено доказателство за платежоспособност. Порядъчно пийнал, Дони я помъкна навън, размахвайки юмрук и сипейки ругатни по адрес на всички лекари, началници и сестри, без да щади дори пациентите, които ги гледаха ококорено от инвалидните си колички.

Пътуването до Орландо бе тягостно, тъй като кредитната карта вече се изчерпваше, а Дона твърдеше, че определено е започнала да усеща контракции. Но Дони никога не бе ходил в Уолт Дисни Уърлд, и понеже бяха близо, реши да се отбият, пък каквото ще да става.

Картата на шурейя Дики им стигна колкото да посетят Вълшебното царство, и от пиянските спомени на Дони Бремън разбра, че са били там, когато е бягал от Вани Фучи. Светът е малък. Той притисна силно бузата и слепоочието си към стъклото, за да прогони и попречи на тези нови вълни от чужди мисли да нахлуят в изтормозеното му съзнание.

Но не успя.

Дони не можа да се позабавлява както трябва във Вълшебното царство, макар цял живот да бе мечтал да го посети, понеже проклетата Дона отказа да го придружи на влакчетата. Развали всичкото му удоволствие — стоеше там като тъпа крава, бременна с две телета, и му махаше, докато той шеметно се носеше по Космическата планина и Мократа планина и обикаляше всичките забавни места. Беше му казала, че водата ѝ е изтекла един час след като се влезли в парка, но Дони си знаеше, че лъже, просто от яд.

Бе настояла вечерта да отидат в Орландо, защото вече имала силни болки, но Дони я остави да седи пред телевизора в чакалнята на автогарата, а той се зае да се обажда от телефонните автомати на всички болници подред. Тук искаха даже повече пари отколкото в Хънтсвил, Атланта или Сейнт Луис.

Последната сума от кредитната карта на Дики отиде за билети от Орландо до Оклахома сити. Някакъв беззъб дядка, който седеше до телефоните в чакалнята и бе чул как Дони ядосано крещи в слушалката, го бе посъветвал да пробват в Оклахома сити.

— Само там в тая шибана страна можеш да родиш безплатно — изломоти дядката и се ухили с оголените си венци. — Двете ми сестри и една от жените ми родиха там. Ония там болници в Оклахома го пишат за сметка на „Социални грижи“ и не ти взимат и петак.

И сега пътуваха за Хюстън с билети за прекачване до Форт Уърт и Оклахома сити. Дона скимтеше, твърдейки, че болките са вече през няколко минути, но колкото по-често Дони надигаше шишето, толкова повече се убеждаваше, че тя лъже, за да му развали пътуването.

Дона обаче не лъжеше.

Бремън чувствуваше болките ѝ като свои собствени. Бе засякъл интервала между контракциите по часовника си и виждаше, че от почти седем минути в Талахаси той се е съкратил на по-малко от две, когато пресякоха границата на щата Алабама. Дона хленчеше и

ругаеше в тъмното, вкопчила се в ръкава на Дони, но той я отблъскваше с досада. Беше потънал в разговор с човека от другата страна на пътеката — Мередит Соломън, същия беззъб дядка, който ги бе посъветвал да тръгнат за Оклахома сити. Дони го бе черпил от своята бутилка до Гейнсвил, а оттам нататък Мередит Соломън започна да му подава своето шише с някакво доста по-силно питие.

Малко преди тунела към Мобайл Дона бе изкрещяла достатъчно високо, за да я чуе целият автобус:

— Проклет да си, Дони Акли, ако ме оставиш да родя детето ти тук в тоя автобус! Поне ми дай една глътка от туй, дето го смучете с оня беззъб дядка!

Дони я накара да млъкне, защото знаеше, че ако шофьорът чуе за пиенето, като нищо може да ги изхвърли от автобуса, извини се на Мередит Соломън и ѝ даде да отпие доста от шишето. Невероятно, но контракциите се поразредиха. Дона заспа; замъгленото ѝ съзнание започна да се издига и спуска по вълните на спазмите, които преминаваха по тялото ѝ през следващите няколко часа.

Дони продължи да се извинява на Мередит Соломън, обаче дядката се ухили отново с беззъбата си уста, бръкна в мръсната си войнишка торба и измъкна друго шише без етикет, пълно догоре с огнена вода.

Дони и Мередит отпиха подред от изгарящата течност и поведоха нов разговор за това коя е най-гадната смърт.

Мередит Соломън бе убеден, че най-жестоко е да пукнеш затрупан в пещера или мина. И особено ако не умреш веднага, а останеш жив погребан там да чакаш в студа, влагата и мрака на една миля под земята, докато миньорската лампа на каската ти угасне и въздухът започне да свършва... Той, Мередит Соломън, ги знае тия работи, щото още от момче се е трепал из дълбоките мини на Западна Виржиния дълго преди Дони да се е бил родил. Баща му е загинал в мините, също и брат му Тъкър, а и зет му Филип П. Арджънт. Мередит каза, че било ужасно жалко за баща му и брат му Тъкър, но че никоя мина не е послужила на човечеството по-добре от онази, дето отнела живота на долния, цапнат в устата и нечестен Филип П. Арджънт през 1972 г. Колкото до шейсет и осемгодишния Мередит Соломън, той е бил затрупан на три пъти и два пъти е ставал жертва на избухнал минен газ, но всеки път са го отърввали. И всеки път се кълнял, че

кракът му повече никога няма да стъпи в мина, че никой не може да го накара отново да слезе долу. Дори жените му — сменил четири, една след друга, нали разбираш, дори и младите не издържат дълго там, в Западна Виржиния — измрели от пневмония или при раждане и от какво ли не... та дори жените му и роднините му... истинските роднини, а не негодници като Филип П... нито даже собствените му деца — и порасналите, и още пеленачетата — не можели да го накарат да слезе долу.

Но накрая сам решил да го направи. И не излязъл изпод земята, докато самата компания не го принудила да се пенсионира на петдесет и девет, защото дробовете му били натъпкани с въглищен прах. Че какво, дявол да го вземе — обясняваше той на Дони Акли, докато си подаваха бутилката, — ами че на всеки, който е бяхтил цял живот в мина дробовете му са пълни с чернилка като торбичка за прахосмукачка, дете не е сменяна от години; всеки го знае.

Дони не се съгласи. Според него да пукнеш под земята от срутване или избухване на газ не е най-мъчителната смърт. Той взе да изброява и други ужасни и фатални случки, на които е бил свидетел. Да вземем оня Джак Коу, когото всички наричаха Прасето, дете работеше в пътното, и който веднъж на един баир се изтърколил назад, както си карал косачката и попаднал между ножовете. Джак Коу живял в болницата още три месеца и умрял от пневмония, но Дони не би нарекъл неговото живот, с тая парализа, лигите и ония тръби, по които му наливали в тялото разни неща, а по други ги изливали.

После пък първата приятелка на Дони, Фара, дете влязла в един бар в негърския квартал и я изнасилили цяла банда черни копелета, които накрая взели да ѝ пъхат в оная работа юмруците си, дръжки на метли, бутилки от кока-кола и даже острия край на някакво желязо, както твърдяла сестра ѝ... и...

— Не ми разправяй, че е умряла от изнасилването — каза Мередит Соломън, навеждайки се през пътеката, за да вземе шишето. Думите му бяха тихи и провлечени, но Бремън ги чу като многократно усилено ехо — най-напред бавното им зараждане в замъгленото съзнание на Мередит, после и самите провлечени пиянски звуци.

— Не бе, не е умряла от изнасилването — отвърна Дони и се разсмя. — Фара се застреля с рязаната ловджийска пушка на Джак Коу няколко месеца по-късно. Тогава тя живееше с Прасето, и тъкмо затуй

Джак се принуди да почне работа в пътното. И двамата нямаха късмет, и туй то.

— Е, да се гръмнеш с ловджийска пушка е съвсем друго нещо — изхриптя Мередит Соломън и избърса гърлото на шишето, после отпи и избърса и устата си, тъй като част от питието потече по брадичката му. — Желязото и разните там неща не се броят, щото не са това, от което е умряла. И тия работи дето ми ги разправяш ти, не могат се сравни с това да лежиш в тъмното на една миля под земята и въздухът ти да свършва. Жив погребан да се мъчиш дни наред.

Дони понечи да възрази, но Дона изхлипа и го дръпна за ръкава.

— Дони, миличък, тия болки пак ме почнаха.

Дони ѝ подаде шишето, взе го, след като тя отпи една голяма глътка, и се приведе към пътеката, за да продължи прекъснатия разговор. Бремън забеляза, че интервалът между спазмите е само около минута.

Мередит Соломън, както се оказа, бе тръгнал да пътува с цел, подобна на тяхната. Старецът искаше да намери прилично място, където да умре: такова място, където властите ще осигурят прилично погребение на кокалите му за сметка на общината. Бе мислил да си иде у дома в Западна Виржиния, но повечето от роднините му бяха вече покойници или се бяха изселили, или пък просто не искаха да му видят очите. Децата му — общо единайсет, ако се броят и двете незаконородени от малката Бони Мейбоун — попадаха в последната категория. Та Мередит Соломън търсеше някой гостоприемен щат и община, където той, старият ветеран, с дробове, натъпкани с въглищен прах като кесии с пари, да прекара няколко седмици или месеци безплатно в някоя болница и... и когато му дойде времето, да заровят костите му с подобаващото за един бял християнин уважение.

Дони премина на темата за съдбата на душата след смъртта на човека — той имаше особени възгледи за прераждането, които бе заел от зетя на Дона заедно с кредитната му карта — и напрегнатият шепот на двамата мъже прерасна в разгорещено викане, когато Мередит заяви, че райт си е рай, и никакви негри, животни и буболечки не се допускат там.

Четири седалки пред спорещите един тих човечец на име Кушат Сингх четеше евтин роман на светлината на малката лампа над главата му. Но думите бягаха от погледа на Сингх; мислите му се връщаха към

клането в Златния храм преди няколко години, извършено от развилнелите си индийски правителствени войници, които убиха съпругата на Сингх, двацет и тригодишния му син и тримата му най-добри приятели. Официалното изявление бе, че радикалите сикхи се готвели да свалят правителството. Това беше истина. Изтощен от двацет и четиричасовото пътуване и безсънните ноци преди него, Кушат Сингх си преповтори мислено списъка на нещата, които щеше да купи от големия магазин край летището в Хюстън: пластичен експлозив, осколочни гранати, японски електронни часовникови механизми и... с малко повече късмет, няколко ракети „Стингър“ земя-въздух, изстрелвани от рамо. Достатъчно боеприпаси за разрушаването на полицейски участък, за изрязването на тумора — тая шайка политици — като с наточен сърп, жънец пшеница... достатъчно смъртоносна техника, за да бъде взривен във въздуха един пълен с хора Боинг 747...

Бремън запуши уши с юмруците си, но мисловните потоци не спираха, даже станаха по-гръмогласни със запалването на живачните лампи по кръстовищата. Дона започна да ражда точно след като пресякоха границата на Тексас, и за последен път видя двойката на автогарата в Бомън малко след полунощ — Дона лежеше на пейката, раздирана от острите болки, а Дони стоеше прав, широко разкрачил крака, все още стискайки шишето на Мередит в дясната си ръка. Протегна телепатичния си лъч към Дони през заобикалящите го мисловни шумове, но почти веднага го отдръпна назад. С изключение на откъслеци от пианския им разговор с Мередит, които още блуждаеха в съзнанието му, там нямаше нищо друго. Никакъв план. Никаква представа какво ще прави с жена си и бебето, което тя се опитваше да роди. Нищо.

Долови паниката и болката на самото бебе на прага на приближаващото му раждане. Бебешкото съзнание проблясваше през сивотата на мисловната шумотевица откъм автогарата като лъч на фенерче през рядка мъгла.

И този път той остана в автобуса; просто нямаше сили да избяга от врящия котел с образи и чувства около себе си. Добре че поне Бърк и Алис Джийн — грубоватият моряк, току-що излязъл от ареста, и не по-малко грубоватият сержант от Женския военновъздушен корпус —

бяха слезли, за да търсят стая някъде около автогарата. Бремън им пожела късмет.

Когато в полунощ потеглиха от Бомън, Мередит Соломън хъркаше и венците му лъщяха под светлината на натриевите лампи. Старецът сънуваше мини, мъже, които крещят в студения влажен въздух, и чиста, бяла и безболезнена смърт. Родилните болки на Дона стихнаха в съзнанието му, когато излязоха от града и се насочиха към магистралата по изходното отклонение. Кушат Сингх докосна колана със сто и трийсетте хиляди долара, които чакаха да бъдат превърнати в отмъщение.

Седалката до Бремън бе празна. Той вдигна подлакътната облегалка и се сви като зародиш с вдигнати на седалката крака и притиснати към слепоочията юмруци. В този миг му се искаше пистолетът на зет му да е у него; искаше му се Вани Фучи да бе успял да го предаде в ръцете на Сал, Бърт и Ърни.

Искаше му се — без мелодраматични самосъжаления и вайкания — да е мъртъв. Искаше му се тишина. Покой. Абсолютен покой.

Но засега оставаше в капана на собственото си живо тяло и изтормозено съзнание, а бучащото нашествие на неканените и мъчителни чужди мисли продължаваше; автобусът пое на юг по насипите през мочурищата и боровите гори със свистящи по мократа настилка гуми — в късната нощ бе завалял силен дъжд. Усети, че постепенно се унася в сън, сега, когато и останалите спяха; малката вселена на спящите люде се носеше заедно с него в нощта, а приглушените им сънища проблясваха като кадри от стар филм, прожектирани в кино без зрители; автобусът сякаш се премяташе подобно на потрошения „Чалинджър“, космическата совалка, в някакво среднощно свободно падане към Хюстън и Денвър и към по-дълбоките бездни на мрака, които той знаеше, че е обречен да види жив по причини, чието тайнство не бе в състояние да разбуди.

ОЧИ

От всички нови понятия, с които ме е запознал Бремън, двете най-вълнуващи са любовта и математиката.

Те изглежда имат някои общи елементи, но вярно е, че сравненията и приличаванията са убедителни само за този, който не се е сблъсквал с тях. Чистата математика и чистата любов са изцяло зависими от наблюдателя — може направо да се каже, че се пораждаат от него. И макар да виждам в спомените на Джереми твърденията на няколко математици — например Курт Гьодел, — че математическите обекти съществуват независимо от човешкото съзнание, като звездите, които ще продължат да светят все едно дали има астрономи, за да ги изучават, или не, — все пак бих отхвърлил *платонизма* на Гьодел в полза на *формалистичния* възглед на Джереми: числата и техните математически взаимоотношения представляват просто набор от създадени от хората абстракции, както и правилата за работа с тези символи. Любовта според мен е също един такъв набор абстракции и взаимовръзки между тях въпреки често възникващите им отношения с нещата в реалния свят (2 ябълки + 2 ябълки наистина е = 4, но за да е вярно уравнението, ябълки не са необходими. По подобен начин сложният набор от уравнения, направляващи потока на любовта, като че не зависи нито от даващия, нито от приемащия тази любов. Всъщност аз отхвърлям *платоническата* идея за любовта в първоначалния ѝ смисъл и възприемам един *формален* подход към въпроса.)

За мен числата са изумително откровение. В предишното си съществуване, преди Джереми, аз разбирам понятието за *нещо*, но никога не съм предполагал, че нещото — или нещата — носят в себе си призрачното ехо на числените стойности, подобно сянката на Питър Пан. Ако ми дадат да изпия три чаши ябълков сок на обед, например, за мен това е само сок... без никакъв намек за количествена определеност. Моето съзнание — също като стомаха ми — не брои чашите. Така, както сянката на *любовта*, толкова здраво вплетена във физическите обекти и същевременно толкова отделна от тях, ми е непонятна. Това свойство е присъщо на един-единствен предмет в моята вселена — моето мече — и моето отношение към този единствен предмет е под формата на реакцията удоволствие/болка, с превес на удоволствието, така че моето мече ми „липсва“, когато го изгубвам. Понятието *любов* просто не участва в уравнението.

Световите на Джереми — математиката и любовта, — толкова често преминаващи един в друг, преди той да дойде при мен, ме поразяват като

мощни светкавици, осветяващи нови пространства в моя собствен свят.

Както най-простите единични съотношения и броенето, така и основни уравнения като $2 + 2 = 4$ и също така елементарните (за Джереми) вълнови уравнения на Шрьодингер, послужили му като отправна точка за оценката на неврологичните изследвания на Голдмън:

$$i\hbar\partial\psi/\partial t = \hbar^2/2\mu\nabla^2\psi + V(r,t)\psi \quad \text{или} \quad \hbar\partial\psi/\partial t = H\psi$$

— всичко ми се открива едновременно. Математиката се стоварва отгоре ми като гръмотевица, като гласа на Господ от библейската история за Саул от Тарсус, който паднал от коня си, щом Господ го позовал по име. Но може би по-важното е, че мога да използвам познанията на Джереми, за да науча неща, които той не съзнава, че пази в главата си. Например основните му знания за логическите изчисления на нервните мрежи — нещо твърде елементарно за него, за да го помни — ми позволяват да разбера начина, по който тези неврони „учат“:

$$N_3(+)=.S[N_1(t)VN_b(t) \quad .S\{N_1(t)VS[SN_2(t).\sim N_2(t)]\}$$

}

Не моите, вероятно, като се има предвид ужасяващата проникновеност на Джереми по отношение способностите на човешкия мозък да се учи, а невроните на... да речем... някой лабораторен плъх: някоя проста форма на живот, която реагира почти изключително на удоволствието и болката, поощрението и наказанието.

Аз. Или поне аз — предишният Джереми.

Гейл не се интересува от математика. Не, сега разбирам, че това не е съвсем точно, защото Гейл безкрайно се интересува от Джереми, а голяма част от живота, личността и най-съкровени мисли на Джереми са свързани с математиката. Гейл обича тази част от любовта му към математиката, но самото царство на числата като такива не я привлича. Усещането на Гейл за вселената най-добре се изразява чрез езика и музиката, танца и фотографията и чрез нейната малко тъжна и всеопрощаваща добронамереност към човешките същества.

Преценките на Джереми за другите хора — когато изобщо му остане време да се занимава с подобни въпроси — често са доста по-строги и понякога направо несправедливи. Мислите на другите хора общо взето го отегчават — не поради вродена надменност или себичност, а поради простия факт, че повечето хора си мислят за скучни неща. По времето, когато мисловният му щит — неговият заедно с този на Гейл — бе в състояние да го

предпазва от хаотичните мозъчни вълни около тях, той често го използваше. Тази негова привичка не бива да се тълкува като проява на презрение към тълпата, тъй както това не би било така, ако даден човек, потънал в дълбок творчески размисъл, стане и затвори прозореца просто за да не го разсейва уличният шум.

Веднъж Гейл анализира склонността на Джереми към изолация от гъмжилото чужди мисли. Една лятна привечер той работи в кабинета си; Гейл чете биографията на Боби Кенеди на дивана под предния прозорец. Наситената виолетова светлина прониква през белите памучни пердета и чертае ярки ивици по дивана и дъсчения под.

Джери, искам да чуеш нещо.

??? Леко раздражение от това, че го откъсват от решаването на уравнението на черната дъска. Зарязва го.

Според приятелят на Боби Кенеди, Робърт Макнамара, Кенеди е мислел, че светът е разделен на три групи хора...

Светът е разделен на две групи хора, прекъсва я Джереми. Тези, които мислят, че светът е разделен на групи, и тези, които са достатъчно умни, за да знаят, че не е така.

Млъкни за малко. Образи с шумолящите страници и лявата ръка на Гейл, която прелиства книгата. Ветрецьт откъм прозореца носи аромат на прясно окосена трева. Привечерната светлина прави кожата на ръцете ѝ да изглежда по-тъмна и проблясва по семплия ѝ златист колан. *Ето тук... не, не го чети!* Тя затваря книгата.

Джереми чете изреченията от паметта ѝ, докато тя превръща мислите си в думи.

Джери, престани! Тя напрегнато се съсредоточава върху спомените си за работата върху корените на думите, която я е измъчила предното лято.

Джереми отстъпва, спуска помежду им тънка мъглява завеса, която изпълнява ролята на мисловен щит, и я изчаква да оформи посланието си.

Макнамара редовно посещавал онези вечерни „семинари“ в Хикори Хил — домът на Боби, нали знаеш? Ръководел ги Боби. Били нещо като неофициални дискуссионни събирания, на които обаче Кенеди канел най-изтъкнатите специалисти по съответната тема.

Досетил се за следващото преобразуване на уравнението си, Джереми поглежда към черната дъска.

Ей сега свършвам, Джери. Така, Робърт Макнамара казва, че Боби разделял хората на три групи...

Джереми изпъшква. Две групи са, момиче. Тези, които...

Млъкни, умнико. За какво говорех? А, да. Макнамара казвал, че едната група се състои от хора, които говорят предимно за предмети, втората —

от хора, които говорят предимно за хора, и третата — от такива, които говорят предимно за идеи.

Джеремии кимва и изпраща образа на широко прозяващ се хипопотам. Сложно е, момиче, сложно е. Ами онези хора, които говорят за хората, говорещи за предмети? Те към някаква подгрупа ли се числят, или трябва да ги отделим в съвсем отделна...

Млъкни. Работата е там, че според Макнамара Боби Кенеди нямал време за хората от първите две групи. Интересувал се единствено от хората, които говорят... и мислят... за идеи. Значими идеи.

Пауза. Е, и?

Е, това си ти, глупчо.

Джеремии записва преобразуването преди да го е забравил. Не е вярно.

Вярно е. Ти...

Прекарвам повечето от времето си със студенти, в чиито глави не се е появявала каквато и да е идея, откакто са се родили.

Не... Гейл отново отваря книгата и почуква с дългите си пръсти по страницата. Ти ги учиш. Помагаш им да навлязат в света на идеите.

Едва успявам да ги накарам да влязат в аудиторията към края на семестъра.

Джеремии, много добре разбираш какво имам предвид. Твоето отдръпване от нещата... от хората... е нещо повече от стеснителност. То е по-важно от работата ти. Просто хората, които през повечето време си мислят за неща, по-малко абстрактни от теоремата за незавършеността на Кантор, те отегчават... ти искаш да се занимаваш с космология, епистемология и тавтология, а не да си цапаш ръцете с калта на ежедневието.

Гьодел, изпраща Джеремии.

Какво?

Теоремата за незавършеността е на Гьодел. На Кантор е проблемът за континуума. Той надрасква няколко прости числа на черната дъска, мръщи се, като вижда какво правят те с вълновото му уравнение, изтрива ги и ги записва върху черната дъска в паметта си. После започва да обмисля описание на защитата на Гьодел във връзка с проблема за континуума на Кантор.

Не, не, прекъсва го Гейл. Исках само да кажа, че по това приличаш на Боби Кенеди... по нетърпението и желанието всички да се интересуват от абстрактните неща, които ти...

Джеремии става нетърпелив. Преобразуването започва да се изплъзва от паметта му. Ето какво вършат думите с яснотата на мисленето. Японците от Хиросима едва ли са напълно съгласни, че $E=mc^2$ е чиста абстракция.

Гейл въздъхва. *Отказвам се. Не си като Боби Кенеди. Ти си просто един непоносим, надут и вечно недоволен сноб.*

Джеремии кимва и записва преобразуването. Минава към следващото уравнение, виждайки ясно как вероятностната вълна ще колапсира в нещо, твърде много приличащо на класическа величина. *Да, изпраща той вече заглъхващата мисъл, но симпатичен непоносим, надут и вечно недоволен сноб.*

Гейл не отговаря; гледа през прозореца как слънцето залязва зад дърветата отатък хамбара. Топлотата на гледката отеква в топлотата на безсловесните ѝ мисли тази вечер, прекарана заедно с него.

В УЛИЧКАТА НА ПЛЪХОВЕТЕ

Петнайсет минути след като слезе от автобуса в Денвър, Бремън бе пребит и ограбен.

Пристигнаха късно, след полунощ на третия ден. Той се отдалечи от светлините на автогарата, мушнал ръце в джобовете си и навел глава срещу поривите на снежната виелица откъм запад, чудейки се как е възможно тук да е толкова студено в средата на април, когато появилата се като изневиделица банда го заобиколи.

Бяха петима негри и латиноамериканци, всичките на по-малко от двайсет години, но в кратките мигове преди да заиграят юмруците и ритниците им видя решимостта им, почувствува тяхната настървеност и глад за парите му; и не само това — долови жаждата им да причиняват болка. Изпитваха почти сексуална възбуда, и ако той се бе вслушал в тона на мисловните потоци, бушуващи около него, щеше да усети острата им като бръснач напрегнатост. Но те го изненадаха, наобиколиха го и го избутаха в началото на тъмна уличка. През каскадата от нечленоразделните мисли и прииждащия адреналин на нетърпението им той съзря плана — да го вкарат в уличката, да го пребият и ограбят, дори да го умъртвят, ако вдигне много шум — но нямаше избор, освен да им се подчини.

Бремън бързо се срина на земята под ударите на юмруците, подхвърли им последните си банкноти и се сви на кълбо.

— Това са всичките ми пари! — извика, макар да си даваше сметка, че никой няма да го чуе. Парите в този момент бяха нещо второстепенно. Бяха изцяло обладани от желанието да причиняват болка.

И се справиха добре. Той се затъркаля насам-натам, по-далеч от момчето с ножа, макар ножът засега все още да се намираше в джоба му, но от всички страни го посрещаше жесток ритник. Помъчи се да прикрие лицето си, а те го заритаха в бърбеците. Толкова силна болка не беше изпитвал никога. А когато реши да прикрие гърба си, започнаха да го ритат в лицето. От счупения му нос шурна кръв и

отново покри лице с едната си ръка. Ритнаха го в слабините. После юмруците отново заиграха по главата, врата, рамената и ребрата му.

Чу как нещо изпращя, после пак, след това разкъсаха ризата и джобовете на панталоните му. Почувствува как ножът се врязва в долната част на корема му, но хлапето бе замахнало непохватно и раната изглежда не бе дълбока. Не знаеше. В момента не знаеше почти нищо... после съвсем нищо.

Мина един час, преди да го намерят, и още два, преди някой да си направи труда да се обади на полицията. Полицаите пристигнаха, когато Бремън правеше сетни усилия да остане в съзнание; бяха изненадани, че още е жив. Един от полицаите извика линейка по радиото в колата и той чу пращането му. Затвори очи за миг, и когато ги отвори, видя около себе си санитарни, които го качваха на носилка. Бяха с чисти найлонови ръкавици и той забеляза как внимават да не се изцапат с кръвта му. От пътуването към болницата не запомни нищо.

Приемната за спешни случаи бе претъпкана. Екип от лекар пакистанец и двама уморени стажанти набързо обработиха разреза от ножа, поставиха му инжекция и започнаха да шият раната, преди упойката да е подействувала. После го зарязаха и се заеха с друг пациент. Докато ги чакаше в продължение на час и половина, Бремън ту изпадаше в безсъзнание, ту идваше на себе си. Когато най-после се върнаха при него, пакистанецът бе сменен от млада чернокожа лекарка с тъмни кръгове от изтощение около очите с тежки клепачи, но стажантите бяха същите.

Обявиха носа му за счупен и му залепиха с лейкопласт някаква метална шина, откриха две счупени ребра и ги превързаха, после взеха да го мушкат в натъртените бъбреци, докато едва не припадна от болка, и го накараха да уринира в пластмасов съд. Успя да отвори очи и да забележи, че урината му е розова. Единият стажант каза, че лявата му ръка е изместена и го накара да я държи вдигната, докато я превързват. Лекарката се върна и надникна в устата му. Устните му бяха толкова подути, че при допира на металния инструмент, с който натисна езика му, едва не изкрещя от болка. Лекарката каза, че е имал късмет — липсвал само един от зъбите му. Има ли си зъболекар?

Изломоти някакъв отговор, който подутите устни направиха още по-неясен. Сложиха му още една инжекция. Долавяше умората на медиците — бе осезаема като брезент, който ги покрива всичките. През последните трийсет часа никой от тримата не бе спал повече от пет. Изтощението им го направи по-сънлив, отколкото самата инжекция.

Като отвори очи, видя до себе си полицайка. Жената го гледаше флегматично. Коланът с пистолета, радиото, фенерчето и другите неща висеше над пълните ѝ бедра. Очите ѝ бяха мътни, кожата ѝ — на петна. Питаше за името и адреса му.

Бремън примигна, помисли си за властите и Вани Фучи, макар че трябваше да напрегне паметта си, за да се сети кой беше Вани Фучи през мъглата на обезболяващото лекарство. Даде ѝ името и адреса на Франк Лоуъл, шефът на катедрата в Хейвърфорд. Приятелят, който бе обещал да запази мястото му в университета.

— Доста далеч сте от дома, мистър Лоуъл — каза полицайката.

Лявото му око бе подуто и затворено, а дясното почти не виждаше, тъй че не успя да прочете името на табелката над значката ѝ. В отговор измърмори нещо.

— Можете ли да опишете нападателите? — попита тя и затърси молив в джоба на куртката си. Той фокусира зрението си върху детинския ѝ почерк. Над i-тата поставяше малки кръгчета, както някои от първокурсниците, на които беше преподавал в Хейвърфорд. Описа нападателите.

— Чух, че единият от тях нарича другия — най-високия — Червения. — Каза го, макар да помнеше, че по време на побоя не се бяха обръщали един към друг по име. Но бе сигурен, че на един от тях наистина му викат Червения.

Внезапно си даде сметка, че мисловните потоци около него са някак далечни. Дори вълните на паниката и болката от другите пациенти в спешното отделение, както и немите викове и стонове откъм тъмните стаи, подредени над него като сандъци, пълни с човешко страдание, идваха до него смътни и приглушени. Усмихна се на полицейската служителка и благослови обезболяващото средство, каквото и да беше то.

— Портфейлът ви липсва — продължи тя. — Също и паспортът, застрахователната карта — всичко.

Полицайката го гледаше и дори през мъглата на лекарството той почувствува подозрителността ѝ: приличаше ѝ на скитник, макар да бяха проверили ръцете, бедрата и ходилата му — никакви белези; и въпреки че в урината му имаше доста кръв, липсваха следи от наркотици и алкохол. Усети как тя решава да му даде възможност да се възползва от плодовете на съмнението.

— Ще прекарате нощта тук, под наблюдение, мистър Лоуъл — обяви тя. — Казал сте на д-р Чолбът, че нямате на кого да се обадите тук в Денвър, така че д-р Елкхарт настоява да останете в болницата под наблюдение. Ще ви настанят веднага щом се освободи стая, ще прегледат контузения бъбрек още тази вечер и утре пак. Сутринта ще изпратим някого да ви разпита по-подробно за побоя.

Бремън затвори очи и бавно кимна, но когато отново ги отвори, откри, че е сам върху носилка на колела в къртящ коридор. Часовникът показваше 4.23. Приблужи се жена в розов пуловер, която намести одеялото му и каза:

— Всеки момент ще се освободи стая.

После си отиде и той с огромно усилие си наложи да не заспи отново.

Бе постъпил глупаво, като даде името и адреса на Франк Лоуъл. Ще му позвънят сутринта, ще му дадат описанието, ще го арестуват и ще го разпитват за изгорената къща... и може би за трупа, намерен в блатата на Флорида.

Той изстена и се изправи в седнало положение, спускайки крака от ръба на носилката. Едва не падна. Погледна босите си ходила и видя, че е облечен в тънък като хартия болничен халат и че на лявата му китка има пластмасова гривна.

Гейл. Господи, Гейл.

Смъкна се от носилката, коленичи и претърси със здравата си ръка полицата отдолу. Дрехите му бяха там, окървавени и раздрани. Огледа се — коридорът бе празен, само откъм ъгъла се чу изскърцването на гумени подметки, — после се довлече до нещо като склад в дъното, взе да се облича, но това му причини такива болки, че се отказа; просто наметна ризата си върху повесената на врата ръка като пелерина и излезе. Преди това претършува кош с мръсните дрехи, измъкна бяло памучно стажантско яке и го навлече с усилие, макар да знаеше, че то няма да го предпази от студа на улицата.

Огледа се отново, изчака стихването на всякакъв шум и пое с всичката бързина, на която бе способен, към страничната врата.

Навън валеше сняг. Тръгна по някаква уличка, без да знае къде се намира и къде отива. Над главата му, между тъмните канари на сградите, небето не даваше никакви признаци на развиделяване.

ОЧИ

Не искам да оставате с впечатлението, че Джереми и Гейл са идеалното семейство, в което няма караници, спорове и разочарования. Истината е, че телепатичната им връзка понякога е повече повод за раздори, отколкото свързваща сила.

Близостта им е като увеличително стъкло за дребните им грешки. Гейл лесно се пали и още по-лесно изгаря; на Джереми това бързо му омръзва. Тя не може да понася флегматичното му, скандинавско спокойствие пред лицето дори на най-абсурдни предизвикателства. Понякога се сражават заради отказа му да се сражава.

Още в началото на брака им и двамата стигат до извода, че на кандидатите за младоженци трябва да се прави по-скоро биоритмичен, а не кръвен тест. Гейл си ляга рано и става рано и сутрините са любимото ѝ време от денонощието. Джереми обича късната нощ и работата му пред черната дъска е най-плодотворна след един през нощта. Сутрините са истинско проклятие за него и в дните, когато няма лекции, рядко се размърдва преди 9.30. Гейл не изпитва никакво удоволствие от телепатичната им връзка преди втората му чаша кафе, а дори и тогава казва, че е все едно да общуваш с намусена мечка, току-що пробудила се от зимния си сън.

Вкусовете им, съвпадащи в някои важни неща, са коренно различни по отношение на други, също важни въпроси. Гейл обича да чете и живее заради книгите; Джереми рядко посяга към нещо извън научните публикации и смята романите за загуба на време. Слиза от кабинета си в три сутринта и с удоволствие се разполага, за да изгледа някой документален филм; Гейл няма време за документални филми. Тя спортува и ако имаше възможност, би прекарвала всеки уикенд на футболен мач; спортните състезания отегчават Джереми и той е напълно съгласен с определението на Джордж Уил за футбола — „оскверняване на есента“.

Колкото до музиката, Гейл свири на пиано, френски рог, кларнет и китара, а Джереми не може да изпее вярно нито една мелодия. Когато слуша музика, той се възхищава на математическата своеобразност на Бах; Гейл — на непобиращата се в никакви схеми човечност на Моцарт. И двамата обичат живописата, но посещенията им в художествените галерии и музеи на изкуствата се превръщат в телепатични битки: Джереми се захласва по абстрактната точност на серията на Жозеф Албер „Почит към квадрата“, а Гейл харесва импресионистите и ранния Пикасо. Веднъж, по случай рождения ѝ ден Джереми похарчва всичките си спестявания и повечето от нейните за малка картина от Фриц Гланър — „Релационна картина № 57“ — и отговорът на Гейл, която я съзира в съзнанието на Джереми още докато той кара триумфа с картината в багажника по алеята, е: *Господи, Джери, похарчил си всичките ни пари за тези... тези... квадрати?*

По политическите въпроси Гейл е оптимист, Джереми — циник. По социалните Гейл е либерал в най-добрата традиция, а Джереми е безразличен.

Нима не искаш вече да няма бездомни, Джери? пита Гейл един ден.

Не особено.

Защо, за бога?

Виж, не аз съм ги направил бездомни тези хора, тъй че не аз мога да им дам домове. Освен това повечето от тях така и така са избягали от лудниците или са изхвърлени оттам благодарение усилията на либералните „творци на доброто“, които са ги обрекли да живеят на улицата.

Някои от тях не са луди, Джери. Някои просто нямат късмет.

Хайде-хайде, жено, разговаряш с експерт по проблемите на вероятностите. Може би знам по-добре от всеки друг в тази страна, че такова нещо като късмет не съществува.

Може би, Дже... но не знаеш много за хората.

Съгласен съм, момиче. И не желая да знам кой знае колко. Или искаш да затънем още по-дълбоко в това коварно мочурище, което повечето хора наричат мислене?

Но те са хора, Джери. Като нас.

Не, момиче. Не са като нас. Но дори и да бяха, пак не бих желал да си губя времето с тях.

А за какво би си губил времето?

$$\sum_{\beta} [\sum_{\mu} (\gamma_{\mu}) \alpha_{\beta} \partial_{\alpha} / \partial_{\mu} + mc / \hbar \delta_{\alpha\beta}] \psi_{\beta} = 0,$$
$$x^{\mu} = \vec{x}, ict$$

Гейл малко по малко схваща смисъла на уравнението, търпеливо чакайки някакъв словесен негов еквивалент да премине през съзнанието на Джереми. *Страхотно*, изпраща тя, искрено ядосана, *ти и някой си Дирак сте способни да решите едно релативистично вълново уравнение. И каква полза за хората?*

То ни помага да разберем вселената, момиче. Кое е повече от подслушването на обърканите и безплодни мисли на всичките тия „обикновени хора“, които гориш от нетърпение да проумееш.

Гневът на Гейл избухва с цялата си сила. Той обгръща Джереми като черен вятър. *За бога, понякога си наистина непоносим, Джереми Бремън. Защо смяташ, че изучаването на електроните е по-важно от изучаването на човешките същества?*

Джереми не отговаря веднага. *Добър въпрос.* Той затваря очи за миг и се замисля, прикривайки разсъжденията си от Гейл, доколкото това е възможно. *Хората са предсказуеми*, изпраща най-накрая той. *А електроните — не.* Преди Гейл да е отговорила, той продължава. *Не искам да кажа, че постъпките на хората са напълно предсказуеми, момиче... знаем колко непредвидими могат да са те понякога... но подбудите за техните постъпки съставляват един доста постоянен и завършен набор, както и кръгът на постъпките, диктувани от тези подбуди. В този смисъл принципът на несигурността засяга хората много по-слабо, отколкото електроните. Хората наистина са скучни.*

Гейл приготвя гневен отговор, но се сдържа. *Сериозно ли говориш, Джери?*

Той оформя образ, в който кима.

Гейл издига мисловния си щит, за да поразсъждава. Тя не се затваря изцяло в себе си, но връзката им е по-дистанцирана и

отчуждена. Джереми иска да продължи „разговора“, за да обясни; не за да се оправдава, но усеща, че е потънала в собствените си мисли, и решава да отложи спора за друг път.

— Мистър Бремън?

Той отваря очи и оглежда групата студенти по математика. Младият Арни се е отдръпнал от черната дъска. Отново е оплескал това толкова просто диференциално уравнение.

Джереми въздъхва, завърта се на стола и продължава да обяснява функцията.

ПАЛТО НА ПЛЪХ, ПЕРА НА ГАРВАН, КРЪСТОСАНИ ТОЯГИ

Бремън заживя в картонен навес под моста на Двайсет и трета улица и бързо научи молитвата на оцеляването: ставай преди изгрев слънце, чакай, закусвай в църквата на Армията на спасението на Деветнайсета улица, след като си висял поне час до идването на пастора, който първо ти държи прочувствена проповед, после още половин, докато донесат претоплената храна... после, към 10.30 се мъкни през дващсет пресечки до Фара, за да обядваш след още чакане. На Фара набират работници и трябва да се реди на опашка за работа, за да стигне до опашката за обяд. Обикновено наемат по пет-шест мъже и жени от около шейсетте чакащи, но през април него го избират няколко пъти. Може би защото е сравнително млад. Обикновено работата не изисква специални умения и внимание — състои се в почистване около Конгресния център или метене на самия Фар. Бремън я върши без да се оплаква, доволен, че има с какво да си запълва времето между безкрайното висене и обикаляне насам-натам, за да се нахрани.

Вечерята е в „Христос спасява!“ близо до жп гарата или пак в двора на Армията на спасението на Деветнайсета улица. „Христос спасява!“ всъщност е молитвен дом на християнската общност, но всеки го знае по името върху кръстатата табела отпред, на която средното „С“ на хоризонталното „Христос“ служи за началното „с“ на вертикалното „спасява“. Бремън често се заглежда в празното пространство над „С“-то от вертикалната част на кръста и му се иска да напише нещо там.

Храната в „Христос спасява!“ е доста по-добра, но проповедите са толкова дълги, че понякога повечето от присъстващите заспиват и хъркането им се смесва с куркането на червата, докато преподобният Били Скот и монахините благоволят да им позволят да се наредят на опашка за вечерята.

От време на време се разхожда с другите по Шестнайсета улица, преди да се върне в картонената си бърлога към единайсет вечерта. Не проси, но като стои край Душата или Мистър Поли или Кари Т и децата ѝ, понякога получава пай от милостинята. Веднъж един негър в скъпо мериносово палто му дава банкнота от десет долара.

Нея вечер, както почти винаги, той се отбива в денонощния магазин за напитки, купува бутилка „Буревестник“ и си я занася в бордея.

Април беше ужасен в Майл Хай сити. По-късно си даде сметка, че едва не е умрял през последните седмици на денвърската зима, особено през първата нощ на бягството си от болницата. Валеше сняг. Той бродеше из лабиринта от тъмни, мръсни улички между мрачните сгради. Накрая се озова в квартал, целия от опожарени къщи и преспа сред обгорелите греди. Болеше го навсякъде, но разбитата му уста, счупените ребра и изкълченото рамо бяха като вулканични върхове на болката, издигащи се над океана на общото телесно страдание. Инжекцията, която му бяха направили преди няколко часа, вече не действаше, но благодарение на нея поне все още се чувстваше сънливо.

Намери кътче между тухлен комин и овъглена греда и тъкмо се канеше да заспива, когато някой енергично го разтърси.

— Ей, човече, ами че ти и палто нямаш. Ако останеш тук, ще пукнеш и това си е самата шибана истина, казвам ти!

Бавно дойде в съзнание. Примигна срещу бледо осветеното от далечна улична лампа лице. Черно и сбръчкано лице над рошава раздвоена брада, тъмни очи, почти изцяло скрити под мръсна шапка от чорап. Човекът бе навлякъл поне четири ката горни дрехи и всичките те воняха. Помогна му да стане на крака.

— Азссам — изломоти Бремън. В кратките мигове сън, макар и не съвсем без сънища, мисловните потоци бяха по-слаби от когато и да било след смъртта на Гейл. — Азссам, мамка му.

Той освободи ръката си и се опита отново да се сгуши в ъгълчето си. През дупката в полурухналия таван валеше кротък сняг.

— Не мож' тъй Душата да те остави да пукнеш тука ей, щото си глупав малък мизерен смотльо.

Гласът на чернокожия бе странно топъл, някак в тон с тихата нощ и кротко сипещите се върху овъглените греди снежинки.

Остави се негърът да го изправи и поведе към грозно зеещата врата.

— Имаш ли дом? — питаше за кой ли път човекът. Или може би бе попитал само веднъж, а останалото бе просто ехото на мислите в главите им... Не бе сигурен. Старецът поклати глава.

— Добре, добре, тоя път ще преспиш при Душата, ама само докато се съмне и главата ти се избистри. Става ли?

Помъкнаха се през безкрайни квартали, покрай тухлени сгради, осветени от неземните оранжеви светлини на града, отразявани от ниските буреносни облаци. Накрая стигнаха до висок пътен мост и се спуснаха в мрака по покрития със замръзнали бурени склон. Долу имаше колиби от празни щайги и пластмасови листове и пепел от огньовете между изоставени коли. Душата го заведе в една от поголемите постройки — истинска къщичка от пластмаса и дъски; бетонната колона на моста ѝ служеше за стена, а лист ламарина — за врата.

Той посочи купчина вмирисани дрипи и одеяла. Бремън трепереше така неудържимо, че не можеше да се стопли, колкото и дълбоко да се заравяше в тях. Душата въздъхна, съблече два ката от връхните си дрехи, метна ги отгоре и се сви до него. Миришеше на вино и урина, но топлината на тялото му проникваше през дрипите.

Все още треперещ, но вече малко по-слабо, отново потъна в глъбините на съня.

Април бе жесток, но и май не бе много по-милостив. Зимата като че с неохота си заминаваше от Денвър и дори след по-меките дни нощният въздух на 5280 фута надморска височина бе мразовит. От време на време между сградите на запад се провиждаше стръмно възвишаващата се истинска планина, чийто склонове и подножия от ден на ден губеха от белотата си, но върховете ѝ си останаха заснежени и през юни.

И тогава изведнъж дойде лятото и Бремън започна да ходи на храна заедно с Душата, Кари Т и останалите през трептящия от горещината въздух по тротоарите. Често по цял ден оставаха в сянката на моста над бордея, далеч отвъд железопътната линия край река Плат. Ченгетата бяха разтурили по-удобния им лагер под моста на Двайсет и трета улица в средата на май — „пролетно почистване“ го бе нарекъл Мистър Поли — и се осмеляваха да го напуснат едва след мръкване, за

да се нахранят в някоя от отворените до късно мисии отатък сградата на щатския конгрес.

Алкохолът не премахна проклятието на изострената му телепатична способност, но поне донякъде я притъпяваше. Или поне така си внушаваше. Виното му причиняваше страхотно главоболие и може би главоболието понижаваше интензивността на мисловните потоци. Не беше изтрезнявал от края на април. Това бе истинско самоунищожение, което не тревожеше нито Душата, нито обикновено загрижената Кари Т, тъй като и те самите правеха същото; но все пак се по абсурдното правило, че ако малко пиене не вреди, то повече пиене ще вреди още по-малко, той почти се бе довършил физически и психически; започна да си купува трева от едно момче, което се навърташе покрай колежа „Орейрия“.

Бе получил пари за двата дни работа на Фара и се върна в бордея в празнично настроение.

— Какво си се захилил под това шибано място, дет' си го оставил за мустак, а? — попита Душата, но Бремън не му обърна внимание и се шмугна в колибата си. Не беше пушил от младежките си години, но сега запали лулата, която си бе купил от момчето край „Орейрия“, бутна стъкленото топче върху отвора, както му бяха казали, и дълбоко вдиша дима.

Няколко секунди всичко бе тихо и спокойно. После настъпи ад.

Джери, моля те... чуваш ли ме? Джери?

Гейл?

Помогни ми, Джери! Вземи ме оттук. Образът на последното, което бе видяла: болничната стая, четвърто легло, синьото одеяло в краката ѝ. Няколко медицински сестри около нея. Болката бе по-силна, отколкото си спомняше Бремън... по-лоша отколкото през часовете и дните след побоя, когато костите му зарастаха накриво и цялото му тяло бе в кръвоизливи... Болката на Гейл бе неопишуема.

Помогни ми, Джери! Моля те.

— Гейл! — изкрещя той на висок глас в бърлогата си. Замята се насам-натам, трошейки с юмруци картонените стени, докато рухнаха и не заудря бетона. — Гейл!

Крещя и блъска почти два часа през този отиващ си априлски ден. Никой не дойде да види какво става. На сутринта, докато се мъкнеха към Деветнайсета улица, останалите отбягваха погледа му.

Повече не посегна към дрогата.

Мислите на Душата бяха остров на блажена ленива хармония сред море от душевен хаос. Прекарваше при стареца колкото се може повече време, опитвайки се да не подслушва мислите му, но всеки път когато бавните, ритмични, почти безсловесни разсъждения проникваха през повредения му мисловен щит и завесите от алкохолния унес, той чувствуваше спокойствие.

Душата, откри Бремън, си бе спечелил това прозвище още от затвора, в който старецът бе прекарал повече от една трета от столетието. На младини Душата кипял от свирепа ярост; бил член на улична банда, с десетилетия изпреварила времето си: всички в нея били въоръжени с ножове, злопаметни, търсеци и най-малкия повод да се сбият. При едно такова сбиване в края на четиридесетте години в Лос Анжелис загинали трима от по-младите, а Душата получил доживотна присъда.

Била присъда до живот в истинския смисъл на думата: докато пукнеш. Душата се отърсил от уличните си маниери, фалшивото перчене, тарикатската повърхностност, чувството за самосъжаление и убеждението, че животът е безсмислен. И докато с ускорени темпове усвоявал жизненоважната физическа и духовна издръжливост, нужна за да оцелее в най-страшното крило на най-страшния каторжен затвор в Америка — волята да се бие ако трябва до смърт, но да не позволи да му се наложат по никакъв начин, — у него се възцарявал някакъв вътрешен мир, почти безметежен покой; там, наред затворническият ад.

Пет години не разменил и дума с никого. След това си отварял устата само при необходимост, предпочитайки да запазва мислите си за себе си. А мислел усилено. Дори в безсистемните си телепатични контакти Бремън виждаше откъслечни образи от дните, месеците и годините, през които Душата се бе ровил из затворническата библиотека и бе чел в килията си — първо заниманията му с философия, започнали с приемането на християнството, а после, през шейсетте, с притока на новата порода чернокожи престъпници — второто покръстване в негърската мюсюлманска религия, последвано от преминаване от догмата към истинското богословие, истинската

философия. Душата чел и изучавал Бъркли и Хюм, Кант и Хайдегер. Примирил Тома Аквински с етичните реалности на тъмните улички и отхвърлил Ницше като просто още един самодоволен и наперен фукльо, който си търси белята.

Личната философия на Душата не се изразяваше с думи и образи. Бе нещо много по-близо до Зен или до-изящните безсмислици на нелинейната математика, отколкото до всичко, с което се бе сблъсквал Бремън. Душата бе отхвърлил този заразен от расизъм, порнография и омраза от всякакъв вид свят, но го бе отхвърлил без гняв. Вървеше през него с достолепно достойнство — като грациозен египетски кораб, плаващ сред касапницата на някоя морска битка между гърци и перси — и стига мирният му и безсловесен унес да останеше необезпокоен, не би попречил на света да се грижи за себе си, докато самият той се грижи за градината си.

Душата бе чел „Кандид“.

Често търсеше блаженството на спокойните мисли на стареца също както малкият кораб търси подслон край подветрената страна на остров, когато в морето се разрази буря.

А обикновено в морето бушуваха бури. Прекалено силни, за да може дори самовглъбената унесеност на Душата да му осигури подслон задълго.

Бремън знаеше по-добре от когото и да било, че съзнанието не е радио — нито приемник, нито предавател, — но с отминаването на лятото в Денвър, щата Колорадо, започна да чувства, че някой настройва мозъка му на все по-мрачни и по-мрачни дължини на вълните. Вълни на страха и бягството. Вълни на силата и собствените възможности.

Вълни на насието.

Започна да пие повече и мисловните потоци се превърнаха в крясъци. Алкохолната замаяност донякъде помагаше; главоболието го разсейваше. Флегматичното присъствие на Душата бе щит, по-добър дори и от пиенето.

Но яростните крясъци продължаваха да звучат около него и над него.

Виждаше бандите на Крип и Блъд, които демонстративно обикалят с камиони териториите си на действие, явно търсейки повод да пребият някого, или крачат важно по моста на групи по трима и петима. Въоръжени. С малки 32-калиброви револвери и тежки автоматични пистолети калибър 45, рязани пушки и дори Узи и Мак-10. Търсейки повод да се сбият, повод да се ядосат.

Бремън се изтърколи в бърлогата си, пи и обхвана с две ръце пръскащата се от болка глава, но насилието бушуваше в него и през него, сякаш му бяха поставили инжекция с пагубен адреналин.

Усещаше страстта да причиняваш болка. Копнежа за насилие. Сексуалния кипез на уличното насилие, попиващо в съзнанието във вид на поредица от образи и викове в забавено движение като кадри от любим видеофилм.

Съпреживяваше превръщането на слабостта в сила чрез простото натискане на спусъка или плъзването на ножа в дланта. Той почувствува напрежението и ужаса на жертвата, усети вкуса на болката ѝ. Болка бе това, което човек предлагаше на другите.

Повечето жестоки хора, до които се докосваше посредством телепатията, бяха глупави — много от тях учудващо глупави, други задълбочаващи глупостта си с помощта на наркотиците, но мъглата в мислите и центровете на паметта им бе нищо в сравнение с миришещата на кръв яснота на настоящия миг, ударите на сърцето, почти сексуално възбуждащата неотложност на насилието, което трае секунди и което те са търсили и вкусили. Споменът за подобни мигове бе не толкова в паметта, колкото в ръцете, мускулите и слабините им. Насилието утвърждаваше. То изкупваше всичките скучни часове на очакване и оскърбително бездействие, на гледането на телевизия със съзнанието, че никога няма да притежаваш лъскавите дрънкулки, които показваха там — нито колите, къщите, дрехите и красивите жени, нито дори бялата кожа; и което е по-важно: за тези секунди на насилие им завиждаха всичките тия загладени физиономии от телевизионния екран и лица на филмови звезди — лица на хора, които само можеха да си играят на насилие, които само изпълняваха заучените и стерилни движения на съчинените мелодрами и подправяха истинската смърт с торбички червена боя по филмите...

В тези трескави сънища Бремън се разхождаше изпъчен по тъмни улички със затъкнат в колана пистолет, търсейки някого — жена

или мъж — с неподходящ цвят на кожата или неподходящо изражение на лицето. Превръщаше се в Причинителя на болка.

Останалите в бордея не обръщаха внимание на виковете и стоновете му през нощта.

Кошмарите му се подхранваха не само от престъпниците и градските бедняци. Веднъж, докато седеше в хладната сянка в началото на някаква уличка една вечер в края на юни, Бремън долови мислите на търговците, разхождащи се по алеята на Шестнайсета улица.

Бели. От средната класа. Невротични, психопатични, параноидни, изпълнени с гняв и неудовлетворение, толкова истински, колкото и безсилната ярост на наркоманите Блъд или Крип. Всеки се сърдеше на някого и раздражението тлееше, замъглявайки съзнанието като пушек от неразгорял се огън.

Хвърляйки по някой разсеян поглед към минувачите, отпиваше вино от бутилката в кафява торбичка, за да лекува постоянното си главоболие. Понякога му бе трудно да свърже ярките снопове на пламтящите им мисли със сивкавите силуети на телата им.

Тази жена на средна възраст, с късите панталонки и прекалено впитата блуза — Максин — на два пъти се бе опитвала да отрови сестра си заради пустеещата бащина земя в планините. Два пъти сестра ѝ бе оживявала, и два пъти Максин бе ронила сълзи край болничното легло, оплаквайки лошия късмет и проклинайки ботулизма. Сега, мислеше си Максин, ще заведе сестра ми в старата къща на мястото на татко, ще ѝ сложа поне трийсет грама арсеник в чилито и ще стоя при нея, докато се вкочани.

Нисичкият мъж с официалните обувки и костюм от Армани: Чарлз Лъдлоу Пиърс. Адвокат, защитник на гражданските права на малцинствата, дарител на поне половин дузина благотворителни организации в Денвър, чийто образ често се появяваше в светската хроника на „Денвър поуст“ до сияещото лице на съпругата му Дайърди. А Чарлз Лъдлоу Пиърс биеше жена си. Изблиците на периодичния му гняв намираха отдушник в юмручни побои, чиято жертва биваше тя. По лицето на Дайърди нямаше следи, тъй като Чарлз Лъдлоу Пиърс се въздържаше от даването на „уроци“, когато

предстоеше благотворителен бал или някакво друго светско събитие... а ако урокът трябваше непременно да бъде предаден, то това, по взаимно мълчаливо съгласие, ставаше с напълнен с пясък чорап и само по тялото.

Но за Чарлз Лъдлоу Пиърс единствено истинските, пълноценни, довеждащи го до оргазъм уроци с паданията и юмруците по лицето и навсякъде бяха основата, на която се крепеше бракът им и която го предпазваше от полудяване. В тези случаи Дайърди се оттегляше на „почивка“ за седмица или повече във вилата им над Аспън.

Бремън сведе поглед и отпи от виното си.

Внезапно вдигна глава и зърна в тълпата забързан мъж. Остави торбичката с бутилката и го последва.

Мъжът продължи на изток по Шестнайсета улица и се спря пред Тейбър сентър — базар от стъкло и стомана. Помисли си да влезе и да поразгледа костюмите в „Брукс брадърс“, но се отказа и продължи на изток, пресичайки Лоурънс стрийт. Вечерният ветреца откъм хълмовете раздвижи листата на дръвчетата покрай автобусната алея от тухли и поразхлади сгорещения град. Мъжът крачеше, без да забелязва брадясалия просяк, който се мъкнеше половин квартал след него.

Не си направи труда да научи името му. И без него всичко бе пределно ясно.

Бони ще стане на единайсет през септември, но изглежда на тринайсет. По дяволите, направо си изглежда на шестнайсет! Гърдите ѝ вече добре изпълват блузката. Косъмчетата на оная ѝ работа поникнаха още през май миналата година. Карла казва, че на Бони ѝ дошло миналия месец; че нашето момиченце вече е жена... Какво ли знае Карла!

Бе облечен в омачкан сив костюм. Бе излязъл от една от административните сгради по Петнайсета улица и чакаше автобуса за Чери Крийк. Той щеше да пристигне на спирката на две пресечки по на юг след осемнайсет минути. Мъжът беше висок и възпълен, но стегнат. Косата му бе вързана на опашка — онези конски опашки, разпространени напоследък сред мъжете на средна възраст, които предизвикваха у Гейл насмешка.

Влезе в „Брас Рейл“, барчето от дърво и месинг на северния ъгъл на Тейбър сентър. Бремън си намери сенчесто прикритие между две сгради, откъдето можеше да наблюдава изцяло стъклените стени на

барчето. Отражението на ярките улични лампи обаче правеше стъклото непрозрачно.

Това нямаше значение. Той знаеше с точност къде седи мъжът и какво пие.

Вече две години откак го правим с Бони, а Клара, тая тъпа кучка, не подозира нищо. Мисли си, че болките в стомаха и сълзите на детето са от пубертета. Пубертет! Бог да благослови пубертета! Той вдигна чашата с „Дюар“. Винаги внимаваше какво му носят сервитьорите, защото се опасяваше да не му пробутат долнокачествен скоч, както обикновено из тия барчета.

Тази вечер ще е една от специалните. Нощта на удоволствията. Нощта на гиздавето момиченце. Той се изсмя и махна на келнера да му допълни чашата. *Естествено, не е като първия път, но кое е? Първия път...* Образи с кадифена кожа, едва покарали медночервени косъмчета по хълмчето на онова местенце, гърдите... едва напъпили тогава... момичето, което тихо плаче, заровило глава във възглавницата. Той бе прошепнал: „Ако не кажеш на никого, нищо няма да ти се случи. Ако кажеш, ще те вземат и ще те затворят в дом за сираци.“

Не е като първия път, но пък вече е усвоила някои номера... моята Бони... миличката Бони. Довечера ще я накарам отново да използва устата си...

Той довърши второто си уиски, погледна часовника си, излезе от барчето и забърза на запад по Шестнайсета улица. Бе почти стигнал до спирката, когато от сенките срещу Гарт Брадърс излезе някакъв дрипльо и се заклатушка през платното право към него. Мъжът се придвижи още надясно и предупредително се намръщи, за да сплаши пияния. Не се виждаха други хора и двамата сега бяха отчасти скрити от издигнатата затревена тераса и бетонната стена на стълбището под автобусната спирка.

— Изчезвай, приятелче — изръмжа той, когато просякът се приближи, и пренебрежително тръсна ръка. Човекът имаше рошава руса брада, налудничави очи зад залепените с лейкопласт очила, и въпреки горещината бе облечен с дълъг до земята шлифер. И не се махаше.

Той поклати глава и понечи да заобиколи просяка.

— Бързаш ли? — попита скитникът с гъргорецо от храчки гърло. Като че не бе говорил дни наред.

— Я се шибай! — отвърна той и тръгна към спирката.

Рязко дръпване изотзад го върна в сянката на стълбището. Той се извърна и изскубна сакото си от кирливия юмрук.

— Какво по дяволите...

— Бързаш за в къщи, за да се гавриш с Бони? — дрезгаво прошепна просякът. — Тази вечер пак, а?

Той се втрещи и зяпна. Студени тръпки полазиха по гърба му. Капки пот се стекоха изпод мишниците му и пропълзяха надолу под синята риза.

— Какво?

— Чу ме добре, заднико. Знаем всичко. Всички знаят. Вероятно и полицията. Може би вече те чакат с Клара в кухнята, заднико.

Мъжът продължи да зяпа с широко отворени очи, чувствайки как шокът се превръща в гняв, разгарящ се като керосин. Който и да е тоя крастав нещастник... както и... както и да е научил, все пак е с петнайсет сантиметра по-нисък и с осемдесет фунта по-лек. Може да убие тоя шибан скитник с едната си ръка, вързана на гърба.

— Хайде де, какво чакаш, убий ме, мръсно! — изхриптя просякът.

Странно, но по стълбите и тротоара под тях все още не се мяркаха хора. Сенките се удължаваха.

— Ей сега, по дяволите, ще те... — започна мъжът, но млъкна. Пламъкът на яростта му се издигна още по-буйно и избухна в чиста омраза, когато просякът се захили през сплъстената си брада. Той сви огромните си ръце в юмруци и направи три крачки към него, повтаряйки си, че трябва да спре малко преди онзи да е предал богу дух. На времето в колежа едва не бе убил един свой състудент. Ще се опита да спре преди нещастникът да е престанал да диша, но такова удоволствие ще бъде да смачка това покрито със струпей кирливо лице...

Щом мъжът атакува с вдигнати юмруци, Джереми Бремън направи крачка назад. Бръкна под шлифера си, измъкна дебела тояга и я завъртя отдясно наляво със заучено още през студентските години движение, с което бе допринасял за победата на отбора си в не един бейзболен мач.

В последната секунда мъжът вдигна ръце да предпази лицето си. Тоягата се стовари върху тях, после върху раменете му и мъжът се свлече на стъпалата.

Той изръмжа и с мъка се изправи на крака. Бремън с все сила го мушна с тоягата в слънчевия сплит и когато онзи се преви надве, го халоса по тила. Мъжът се затъркаля надолу по стълбите, подскачайки смешно.

Някой на спирката започна да вика. Без да се обръща, Бремън пристъпи напред, вдигна дългата близо метър тояга и замахна. Ударът попадна в отворената уста на мъжа. Зъбите му изхвърчаха, пробляснаха на слънчевата светлина и се посипаха по улицата.

Онзи се изплю, седна и вдигна ръце пред лицето си.

— Това е за Бони — каза или поне се опита да каже през здраво стиснатите си челюсти, после замахна отново и този път тоягата попадна право в чатала.

Таткото изпищя. Откъм алеята се чу друг писък.

Приближи и отново стовари тоягата върху главата му. Разхвърчаха се трески. Мъжът политна. Бремън направи крачка назад и го ритна с все сила, представяйки си, че слабините му са футболна топка, поставена на точката за изпълнение на дузпа.

Откъм Ларимър стрийт изви сирена и млъкна. Нападателят се отдръпна, пусна сцепеното дърво, погледна гърчещото се тяло, обърна се и хукна.

Чуха се викове; най-малко двама души се завтекоха след него.

С разперен шлифер, развяваща се брада и очи, толкова широко отворени, че изглеждаха празни — белтъци, лепнати върху спеченото от мърсотия лице — Бремън тичаше към сенките под железопътния мост.

ОЧИ

Джереми и Гейл искат дете.

Отначало, през медения им месец, който се проточва повече от година, се предполага, че детето ще дойде скоро, и Гейл взима мерки срещу една нежелана бременност — първо хапчета, после, когато възникват опасения за здравето ѝ — спирала. Осемнайсет месеца след сватбата те решават да махнат спиралата и да оставят природата да свърши своето.

През следващите осемнайсет месеца никой все още не се безпокои. Половите им контакти са чести и все още страстни и мисълта за бебе е на втори план. Някъде по това време Гейл започва да се тревожи. Оженили са се малко късничко... Джереми на двайсет и седем, тя — на двайсет и пет, макар лекарят ѝ да я уверява, че ще е в състояние да ражда без проблеми още поне десетилетие. Но три години след сватбата им, седмица след трийсетия рожден ден на Джереми, който отпразнуваха с приятели от университета, поканени на бейзбол за цял ден, Гейл предлага и двамата да посетят специалист.

Отначало Джереми е изненадан. Тя е успяла да скрие от него тревогите си така добре, както би могла да скрие всичко. Всъщност той е знаел за тях, но е подценявал сериозността им. И сега, докато лежат заедно в лятната нощ под лунната светлина, проникваща през дантелените пердета, и в паузите на разговора си слушат цвъртенето на щурците и гласовете на нощните птици откъм плевнята, те решават, че е време да проверят как стоят нещата.

Най-напред Джереми трябва да премине през леко смущаващия ритуал на оставянето на сперма за изследване. Кабинетът на лекаря е във Филадельфия, в модерна клиника с дискретен надпис на вратата на асансьора: „ГЕНЕТИЧНИ КОНСУЛТАЦИИ“. Най-малко десет лекари там се опитват да помогнат на стерилните семейства да осъществят мечтите си да станат родители. Обстановката е потискаща, но Гейл и Джереми избухват в смях, когато казват на Джереми да отиде в тоалетната, за да осигури „пробата“.

Джереми изпраща образи: броеве на „Пентхауз“, „Плейбой“ и още дузина лъскави списания с меки корици, подредени на масичка до входа на тоалетната. До тях е оставена написана на машина бележка: „Моля не изнасяйте списания от това помещение поради значителните разходи по подмяната на липсващите броеве“.

Гейл започва да хихика в малкия кабинет, където очаква своя лекар. *Може ли да гледам?*

Изчезвай.

Ама защо? Не, не мога да пропусна това вълнуващо събитие. Може пък да понауча някои номерца.

Ще ти дам аз на тебе едни номерца... ако не ме оставиш на спокойствие. Сериозно.

Да... сериозно. Гейл с върховни усилия сдържа смеха си. Джереми си представя как лекарят ѝ влиза и заварва пациентката си превита надве от смях, със сълзи на очите. *Сериозно*, изпраща Гейл, и поглежда през очите на Джереми снимките в първото списание, което той е взел. *Небеса, как може тия млади жени да позират така?* И отново се залива в смях.

Раздразнен, Джереми не отговаря. Смята, че един разговор точно в този момент ще го разсее. Прелиства страниците.

Проблем ли имаш, Джери?

Изчезвай. Той затваря списанието и въздиша.

Дай да ти помогна. Тя дърпа завесата между себе си и вратата и започва да се съблича, наблюдавайки се в голямото колкото нея огледало.

Ей! Какво по дяволите...

Гейл откопчава последното копче на блузата си и я премята внимателно на облегалката на стола. Посочва към болничния халат върху кушетката. *Сестрата каза, че ще ме преглеждат.*

Виж какво...

Ш-шшт. Гледай си списанието.

Джереми връща списанието на мястото му и затваря очи.

Гейл Бремън е дребничка, около 155 см на височина, но тялото ѝ е с класически пропорции, силно и изключително чувствено. Тя се усмихва на Джереми пред огледалото и той за пореден път се убеждава, че тъкмо усмивката ѝ я прави толкова съблазнителна. Единствено усмивката на гимнастичката Мери Лу Ретън напомня

нейната с чаровната си, но лишена от вулгарност предизвикателност. В тази на Гейл се долавя същата неповторима хармония между челюсти, устни и прекрасни зъби; тя е нескрита покана за малки пакости, отправена към наблюдателя.

Гейл долавя мислите му и престава да се усмихва; намръщва се уж сърдито и го поглежда изпод вежди. *Не ми обръщай внимание. Върши си работата.*

Идиотка.

Тя се ухилва отново, смъква черната си пола и комбинезона и ги слага на стола. Останала по сутиен и бикини Гейл изглежда едновременно уязвима и безкрайно съблазнителна. Посяга да разкопчае сутиена си с онази неосъзната женска грациозност, която винаги е вълнувала Джереми. Леко прегърбените рамене притискат гърдите ѝ една към друга, материята върху тях се отпуска и се смъква. Гейл слага сутиена на стола и събува белите си бикини.

Пак ли ме гледаш?

Джереми гледа. При вида на привлекателната си жена той изпитва почти религиозно вълнение. Косата ѝ е черна и къса, сресана така, че да пада върху високото чело под лека извивка. Веждите ѝ са тъмни и гъсти — веждите на Анет Фуничело, както ги бе нарекла печално тя веднъж, — но придават драматичност на кестенявите ѝ очи. Художникът, който ѝ нарисова портрет с пастели едно лято преди няколко години, когато бяха на екскурзия до Монигън айлънд, бе казал на Джереми: „Бях чел за очи, които излъчват светлина, но винаги съм смятал, че това са празни приказки. До този момент. Жена ви, сър, има такива очи.“

Чертите на лицето на Гейл някак си успяват да са едновременно нежни и силни: съвършено изваяни скули, изразителен нос, гънки бръчици около тези греещи очи, когато се смее, властна брадичка и чудесен цвят на кожата, чувствителен към слънчевите лъчи и най-незначителния душевен смут. Сега обаче не е смутена, макар скулите ѝ да се зачервяват леко, докато захвърля бикините на стола и застава пред огледалото.

Джереми Бремън никога не си е падал кой знае колко по женските гърди. Това може би се дължи на лекотата, с която е подслушвал мислите на момичетата по време на пубертета им, а може би и на склонността му да разглежда уравнението като цяло — в

случая тялото — а не на части; така или иначе, след отшумяването на пубертетските му полови неволи, той започва да възприема женските гърди като естествена част от човешката анатомия. Да, привлекателни са, но сами по себе си в никакъв случай не могат да бъдат постоянен източник на полова възбуда.

Гърдите на Гейл обаче са изключение. Те са големи за ръстта ѝ, но не размерът им го възбужда. Снимките на момичетата в списанията, предназначени да подпомагат донорите на сперма, имат огромни бюстове, но по отношение на телата в повечето случаи са несъразмерни и направо смешни за Джереми. Гърдите на Гейл са...

Джереми клати глава, откривайки, че не е в състояние да намери точната дума, дори пред себе си.

Опитай се.

Гърдите на Гейл са изключително чувствени. В прекрасна пропорция с атлетичното ѝ тяло и силен гръб, те същевременно са... съвършени е единствената дума, за която се сеца Бремън: високи, но натежали от жаждата да бъдат докоснати, по-бели от останалата, загоряла от слънцето кожа — на границата между белотата и загара се виждат тънки синкави вени, — увенчани със зърна, запазили розовия си момичешки цвят. Връхчетата им са се надигнали леко в хладния въздух, и когато Гейл несъзнателно присвива рамене поради студа, те отново се доближават една към друга и се повдигат; тъмните косъмчета под мишницата ѝ стърчат край бялата им, тежка заобленост.

Гейл не отмества поглед, но Джереми си позволява да смени ъгъла, под който я наблюдава в огледалото, мислейки си: в собственото си съзнание виждам отражението на образа от отражението му в нейното съзнание. Призрак, който се любува на призрачни сенки.

Тазът на Гейл е широк, но не прекалено; бедрата ѝ са силни, триъгълникът от тъмни косми, буйни и гъсти като веждите и мъха по сенчестите сводове на подмишниците ѝ, достига до подножието на корема. Коленете и подбедриците ѝ са изящни не само като на спортист, но и с класическата съразмерност на най-прекрасните скулптурни творби на Донатело. Джереми навежда поглед и се чуди защо мъжете обикновено пренебрегват нещо толкова вълнуващо като последователността от сводове и извивки на стройния и тънък женски глезен.

Гейл дърпа завесата, пъха лявата си ръка в ръкава на халата — това не е обикновен болничен халат, а скъпа наметка от гладка памучна тъкан за по-богатата клиентела — и остава така, полуобърната към него; промъкващата се през щорите мека светлина пада върху лявата ѝ гърда и бедро. *Още ли имаш проблеми, Джерери? Усмивка. Не, виждам, че нямаш.*

Млъкни, моля те.

Той чува стъпките на лекаря ѝ пред вратата, после мисловните им щитове се вдигат, без да прекъсват, а само приглушавайки телепатичната им връзка.

Джерери стои със затворени очи.

Тук трябва да се намеся и да кажа, че това първо открито сексуално чувство между Гейл и Джерери за мен е истинско откровение. Да, буквално откровение; едно почти религиозно пробуждане. То ми разкрива нови светове, нови системи на мисленето и разбирането.

Сексуалните удоволствия са ми познати, разбира се... или поне удоволствието от триенето. Тъгата, която идва след оргазъма. Но тези физически реакции са нищо, извадени от контекста на споделяната любов и интимност, преживявани от Гейл и Джерери.

Моето благоговение при откритието на този аспект на вселената едва ли е по-малко от това на някой учен, сблъскал се с неоспоримо доказателство за правдоподобността на Великата унифицирана теория за космоса. В определен смисъл любовта и сексът между Гейл и Джерери са Великата унифицирана теория за космоса.

Изследванията на спермата на Джерери са добри. Неговата част от проверката завършва.

С Гейл не е така. През следващите девет месеца тя е подложена на серия от всякакви тестове — някои болезнени, повечето унизителни, и всичките безполезни. Правят ѝ лапароскопия и поредица от ултразвукови прегледи с цел установяването на запушване на матката, на точни аномалии, фиброидни тумори, кисти в яйчниците, маточни увреждания и ендометриози. Не откриват нищо. Проверяват я

за хормонна недостатъчност и спермоотхвърлящи антитела. Нищо не се потвърждава. Предписват й клоמיד и я карат всеки месец да си купува комплекти за изчисляване на овулацията — доста скъпи — за да определя върховите дни и часове на оплождането. Половият живот на Гейл и Джереми заприличва на военна кампания; три-четири пъти в месеца, за периоди от по двайсет и четири часа, дните им започват с проби на урината върху специална химически обработена хартия и завършват с многобройни турове от съвкупления, последвани от почивки, по време на които Гейл лежи по гръб на леглото със сгънати в коленете крака, така щото бавно придвижващите се сперматозоиди да могат до достигнат благополучно крайната си цел.

Нищо. Девет месеца нищо; и още шест — същото.

Гейл и Джереми посещават други специалисти. Всеки път Джереми се отървава с по едно изследване на спермата, а на Гейл се налага да изтърпява нови и нови серии от тестове. Тя става истински експерт по отношение на това кога точно трябва да изпива ежедневната си доза от два литра вода, за да издържи ултразвуковия сеанс, без да подмокри болничния халат.

Изследванията все така не показват нищо. Гейл и Джереми продължават да опитват, като от време на време зарязват разписанията и пробите от страх да не разрушат съвсем спонтанността. Предлагат им възможност за изкуствено оплождане и те се съгласяват да я обмислят, но мълчаливо я отхвърлят още преди да са излезли от клиниката. Щом спермата и яйчиците са в ред, щом половата система на Гейл е в ред, то те биха предпочели да оставят нещата на случайността и природните закони.

Но природните закони не им помагат. През следващите пет години Гейл и Джереми продължават да мечтаят за деца, но престават да обсъждат въпроса. Дори самата мисъл за това по време на телепатичните им връзки ги потиска. Понякога, когато Гейл взима на ръце бебето на някои от приятелите им, Джереми се изумява от реакцията на Гейл при допира и мириса на бебето; сърцето й се къса от копнеж... той я разбира... но тя реагира и с цялото си тяло: гърдите й я заболяват, а утробата й започва да пулсира. Това е нещо непознато за Джереми и той се удивлява на факта, че двете форми на човешкото същество — мъжът и жената, — които обитават една и съща планета,

говорят един и същ език и имат толкова общи неща, са в същото време така дълбоко и безнадеждно различни.

Гейл усеща желанието на Джереми за деца, но и опасенията му. Тя винаги е забелязвала откъслеци от безпокойство в съзнанието му: страх от вродени недостатъци, колебания при перспективата за появата на още едно сърце и съзнание в тяхното свършено съзвездие от двама, примитивната ревност при мисълта, че някой или нещо ще му отнеме вниманието и нежността на Гейл.

Тя усеща всичко това, но го приема като естествените за всеки бъдещ баща тревоги. Но пропуска нещо важно.

Джереми се ужасява, като си представя, че може да му се роди дете с някакви недостатъци. В началото на цялата тая мъчителна история, когато бременността изглежда сигурна само след някакви си седмици или месеци, той лежи буден по цели нощи и преповтаря страховете си.

От краткия курс по генетични вероятности в колежа той знае какви са възможните резултати от претъркулването на генетичния зар: синдромът на Даун, хорейта на Хънтигтън, болестта на Тай-Закс, хемофилия и други. Знае какво ги очаква още преди лекарят да е разговарял с тях за пръв път: един процент вероятност двойката да има дете със сериозно или фатално за живота му увреждане. На двайсетгодишна възраст шансовете Гейл да роди дете със синдрома на Даун са 1:2000, а рискът за някакво съществено хромозомно смущение — 1:526. Ако чакат Гейл да стане на трийсет и пет, шансовете за синдрома на Даун стават 1:300 и 1:179 по отношение на важните хромозомни отклонения. На четирийсетгодишна възраст кривата на вероятността се превръща в стръмен и хлъзгав склон: 1:100 за Даун и 1:63 за други сериозни заболявания.

Вероятността да им се роди умствено или физически недоразвито дете го кара да се смразява от ужас. Неизбежността детето да промени отношенията им с Гейл поражда не по-малък, макар и не толкова непосредствен ужас. Гейл е забелязала първото и не му е обърнала внимание; тя улавя само най-бледото отражение на страха на Джереми от второто. Той го крие от нея — и от себе си — доколкото може, като по време на телепатичното им общуване си служи с отклоняване потока на мислите си в друга посока и статично блокиране на мисловния си щит.

Това е една от двете тайни, които не разкрива на Гейл през целия им съвместен живот.

Другата тайна също е свързана с невъзможността им да имат деца. Само че тя е бомба със закъснител, която цъка между тях и под тях, готова да разруши всичко, което имат или се надяват някога да имат заедно.

Но Гейл умира преди втората тайна да бъде разкрита... преди той да я сподели и обезвреди бомбата.

Джереми все още я сънува.

В ТАЗИ ДЪЛБОКА ДОЛИНА

Душата отърва Бремън.

Полицията имаше описанието на нападателя от Шестнайсета улица и претърсваше бордеите под моста на река Плат. Говореше се, че жертвата не е пострадала сериозно, но търговците по Шестнайсета улица вече от месеци се оплакваха от намножилите се напоследък просяци и скитници, обикалящи там през работно време. Нападението преля чашата и сега градските полицаи буквално преравяха копторите на бездомниците от Маркет стрийт надолу чак до латиноамериканските квартали на запад около Стоункътърс Роу по хълма над шосе 25, издирвайки младия скитник с руса коса, рошава брада и очила.

Отърва го Душата. Бремън се върна в селището край Плат, пропълзя в палатката си и затършува за бутилката „Нощен влак“ сред парцалите в ъгъла. Намери я, отви капачката и отпи продължителна глътка, жадуващ отново да потъне в затъпяващата замаяност на равнодушието, което напоследък бележеше дните му. Но адреналинът продължаваше да бушува в кръвта му като бурен вятър, отвяващ задържала се с месеци мъгла.

Аз нападнах този човек! бе първата му свързана мисъл. И после: *Какво по дяволите правя тук?* Внезапно изпита желанието да престане да се прави на актьор във фарса, в който бе попаднал, да се обади на Гейл да дойде да го вземе и да се прибере у дома за вечеря. Видя черния път, отделящ се от главното шосе с бялата дървена къща в края му, крушовите дръвчета, които бе посадил от двете страни, някои от тях все още подпрени с колчета и вързани с тел, дългата редица от сенките им по брега на поточето, ромолящо край къщата в привечерния летен здрач, аромата на прясно окосена трева, нахлуващ през свалените прозорци на волвото...

Изстена, отпи още веднъж от мръсното шише, изруга и го захвърли през входа на парцаливата палатка. То се разби върху бетона и някой под моста извика нещо неразбрано.

Гейл! О, боже, Гейл! Копнежът му в този миг бе физическа болка, която го връхлетя като цунами, нахлуло без предупреждение откъм края на света. Почувствува се разнебитен; някакви могъщи сили го издигаха, спускаха и подмятаха на всички страни. *О, Гейл... Господи, липсваш ми, момиче.*

За пръв път от смъртта на жена си Джереми Бремън подпря чело на стиснатите си юмруци и заплака. Ридаше, безсилен да се противопостави на мъчителните спазми на скръбта, които болезнено се надигаха в него като погълнати отдавна едри парчета стъкло, които напират навън. Безразличен към ужасната горещина под импровизираната палатка от парчета пластмаса и брезент, към рева на автомобилите по моста над него и воя на сирените по улиците на хълма, непомнещ и незабелязващ нищо друго, освен огромната си загуба и скръб, той плачеше.

— Размърдай си задника, че иначе ще го загубиш — разнесе се благият, ленив глас на Душата през лепнещия въздух.

Бремън го пропъди с жест и се сви сред дрипите с лице към хладния бетон. Продължаваше да плаче.

— Сега не му е времето — каза Душата. — После ще плачеш, колкото си искаш.

Хвана го под мишниците и го повдигна. Опита се да се освободи, да остане в палатката си, Но старецът се оказа изненадващо як, стискаше здраво и без усилие го издърпа навън под слънчевата светлина; сълзите го накараха да примигне, после закрепя някакви ругатни, но Душата невъзмутимо го влачеше навътре, към дълбоките сенки под виадукта с лекотата на баща, който отвежда от люлките начумереното си дете.

Там ги чакаше кола — плимут модел 78-а или 79-а година с намачкан винилов покрив.

— Не умея да ги крада по-новите модели — оправда се Душата, настанявайки го зад волана, след което затръшна вратата. Приведе се и подпря лакти на сваления прозорец; брадата му на старозаветен пророк докосна рамото на Бремън. — Както и да е, и тази ще свърши работа. Махни се от града, чуваш ли какво ти приказвам? Намери такова място, където побърканите бели момчета, които крещат насън, са добре дошли. Или се скрий някъде, докато им омръзне да те търсят по тия места. Разбра ли?

Бремън кимна и разтърка очи. Колата вонеше на шупнала от жегата бира и стари фасове. Изпокъсаната тапицерия миришеше на урина. Но моторът работеше добре, сякаш всичките усилия и внимание на собственика са били насочени единствено към намиращото се под капака. *Колата е крадена!* помисли си. И после: *И какво от това?*

Обърна се да благодари на Душата и да се сбогува с него, но старецът бе вече потънал в сенките и Бремън зърна единствено мушамата му, която се развяваше по пътеката към бордея. Някъде откъм буренясалата канавка, където се влачеха мръсните и плитки води на река Плат, се разнесе вой на сирена.

Стисна с мръсните си ръце волана. Бе напечен от слънцето и той го пусна, духайки върху пръстите си сякаш бе пипнал горещ котлон. *Ами ако съм забравил да карам?* И миг по-късно — отговорът: *все едно.*

Включи на скорост и натисна педала на газта почти докрай. Изпод гумите се разхвърчаха камъчета и цамбурнаха в реката. Завъртя волана, овладя колата, пресече калната отбивка и тревната площ в средата и се насочи към изхода за шосе 25.

Стигна до края му, включи се в движението и обходи с поглед фабричните комини, складовете, гарата в далечината и сградите от стомана и стъкло, стърчащи в небето над Денвър. Видя полицейски коли долу, сред мизерните палатки на скитниците, по пътищата и алеите край реката, по улиците, проточили се от изток на запад към автогарата; но тук горе, на междуцатското шосе, полицейски коли нямаше. Погледна трепкащата червена стрелка на километража, видя, че кара почти с осемдесет в ненатовареното обедно движение, отпусна газта и намали до разрешените петдесет, намествайки се зад някакъв камион. Като наближи кръстовището с шосе 70, се сепна. Знаците му предоставяха избор: шосе 70 изток — Лаймън, шосе 70 запад — Пътен възел.

Той идваше от изток. Завъртя се по детелината и се включи в оживения поток коли по шосе 70 запад. Отпред се показаха кафеникави хълмове, а зад тях — покрита със сняг планина.

Не знаеше къде отива. Погледна стрелката за горивото и установи, че резервоарът е пълен над половината. Посегна към джоба на ризата си и извади хартийката, която Душата бе пхнал там —

двайсетдоларова банкнота. Това бяха всичките му пари — нито цент повече. Горивото и двайсетачката можеха да го откарат и накрай света.

Сви рамене. Горещият въздух, който струеше от отворения прозорец и прашните обдухватели, го разхлаждаше както нищо друго през изминалия месец. Нямаше представа къде отива и какво ще прави. Но се движеше. Най-после, след толкова време, отново се движеше.

В ТАЗИ ДОЛИНА НА ГАСНЕЩИ ЗВЕЗДИ

Крачеше по края на пустинята, когато полицейският автомобил спря зад него. Пътят бе пуст и кафяво-бялата кола известно време го следва със скоростта на вървежа му. Хвърли бегъл поглед към полица в нея — квадратно загоряло лице, големи тъмни очила с отражателни стъкла — и отново сведе очи към нозете си, внимавайки да не настъпи някоя юка или малък кактус из пясъка.

Колата го задмина, намали на петнайсетина метра пред него, сви встрани от асфалта, вдигайки облаче прах, и спря. Полицаят слезе, разкопча кобура с пистолета си и се облегна на шофьорската врата. Очилата му отразяваха бавното приближаване на Бремън. Реши, че мъжът не е от пътната полиция, а от някой местен участък.

— Ела тук — каза униформеният.

Спря се, където си беше — на два метра навътре в пустинята.

— Защо?

— Размърдай си задника — каза ченгето с равен и нисък глас. Ръката му се плъзна към дръжката на револвера.

Бремън протегна ръце и разтвори длани, с което искаше да покаже, че не възразява и няма лоши намерения. Искаше също така полицаят да види, че в ръцете му няма нищо. Прекалено големите за него кецове, подхвърлени му като милостиня от Армията на спасението, стъпваха безшумно по размекнатия асфалт, докато вървеше към задницата на патрулната кола. Една миля напред нагорещеният въздух трептеше над напомнящата пустинен мираж ивица от лъсналата като водна повърхност смола на настилката.

— Заеми положението — каза полицаят и посочи капака на автомобила.

Спря се и примигна, нежелайки да покаже на ченгето, че добре разбира нареждането му. Онзи направи крачка назад, махна раздражено към капака и измъкна пистолета от кобура.

Бремън се наведе, поразкрачи крака и положи длани върху ламарината. Металът пареше и той изправи пръсти като пианист, който

се кани да започне изпълнението си.

Ченгето пристъпи напред и ловко опипа с едната си ръка лявата му страна.

— Не мърдай — каза.

Поотмести се и по същия начин го опипа и от другата страна. Бремън усещаше заредения пистолет и напрегнатото тяло на полицаия зад себе си, готов да отскочи, ако задържаният внезапно се извърти. Но той си остана приведен над капака дори след като ченгето се дръпна четири крачки назад.

— Обърни се.

Не прибра пистолета, но вече не го държеше насочен към задържания.

— Твоя ли е колата на отбивката по Междущатското?

Бремън поклати глава отрицателно.

— Плимут седемдесет и девета — продължи ченгето. — Колорадски номер МХУ 751?

Отново поклати глава.

Тънките устни на полицаия трепнаха.

— Май нямаш портфейл — рече. — Паспорт? Шофьорска книжка?

Решавайки, че още едно отрицателно поклащане на главата може да ядоса ченгето, Бремън каза: „Не“.

— И защо?

Той сви рамене. Виждаше се в отражателните очила — слабото като вейка тяло в мръсните дрипи, окъсаната и разкоцчана заради жегата сивкава риза, жълтеникавите хлътнали гърди, бледото като тях лице с изключение на почернелите от слънцето нос и чело. Бе спрял на първата бензиностанция в Колорадо, за да си купи от магазинчето там самобръсначка и крем за бръснене, но ги бе зарязал в колата. Голото му лице му изглеждаше някак чуждо, като стара снимка, която си намерил на най-неочаквано място.

— Накъде си тръгнал? — попита ченгето.

— На запад — отвърна, внимавайки да не свие рамене отново. Гласът му бе дрезгав.

— А откъде идваш?

Бремън присви очи заслепен от лъщящия асфалт. Някакъв пикап мина край тях с рев и сред облак прах, и му даде една секунда време.

— Солт Лейк бе последното място, където се застоях по-дълго.

— Как ти е името?

— Джереми Голдмън.

— Как си стигнал чак дотук без кола?

Разпери ръце.

— Снощи взех на стоп един камион. Тая сутрин човекът ме събуди и каза да слизам. Надолу по пътя.

Полицаят прибра пистолета в кобура, но не се приближаваше.

— Аха. Бас държа, че дори не знаеш в кой окръг се намиращ, нали така, Джереми Голдстайн?

— Голдмън — поправи го Бремън и поклати глава.

— И не знаеш нищо за откраднатата кола с колорадски номера на отбивката на Междущатското, а?

Този път не си направи труда да поклати глава.

— Е, в този щат имаме закони против скитничеството, мистър Голдстайн.

Бремън кимна.

— Не съм скитник. Търся работа.

Полицаят кимна едва-едва.

— Качвай се на задната седалка.

Въпреки главоболието и двудневния си махмурлук долавяше ясно мислите на ченгето. Почти сигурно е, че тъкмо тоя дрипльо е откраднал колорадския плимут и после го е изоставил на отбивката. Вероятно някой го е закарал до Изход 239, откъдето е продължил в тъмното на стоп насам, без да знае, че най-близкият град е на още трийсет и четири мили отгук.

— Отзад — повтори той.

Бремън въздъхна и се качи. На вратите нямаше вътрешни дръжки. Стъклата на прозорците бяха покрити с телена мрежа; преграда от двойна мрежа разделяше и предните от задните седалки. Дупките бяха толкова малки, че не можеше да мушнеш в тях и пръста си. В колата бе задушно и откъм пластмасовия под се носеше миризма на повръщано.

Полицаят се бе настанил отпред и говореше по радиото, когато една тойота 4×4, която се движеше на изток, спря до тях. От прозореца се подаде женска глава.

— Здравсти, началство. Кого си прибрал отзад, Колинс?

— Добър ден, мис Морган. Някакъв скитник.

Жената се взря в Бремън. Имаше издължено слабо лице с изпъкнали скули и кожа с по-силен загар от този на полицаия. Очите ѝ бяха толкова светлосиви, че изглеждаха почти прозрачни. Косата ѝ бе прибрана назад, прекалено тъмночервена, за да бъде това естествения ѝ цвят. Бремън предположи, че е на около петдесет години.

Но не външността ѝ го шокира. Бе си позволил да се съсредоточи върху мислите ѝ, но такива просто нямаше. Тези на ченгето бяха бавни, сърдити и нетърпеливи; долавяше потоци, идващи откъм пътя и дори откъм междуцатското шосе на осем мили по-назад, но от жената не се излъчваше нищо. Там, където би трябвало да бучи смесицата от впечатления, думи и спомени, имаше само шумно стържене... някакъв бял мозъчен шум, наподобяващ бръмченето на електрически вентилатор в малка стая. Все пак имаше нещо зад тази шумова завеса, но мислите бяха с размити очертания, като мяркащите се и изчезващи образи на телевизионен екран, изпълнен с електронни снежинки.

— Ти да не би да си арестувал човека, дето щеше да идва при мен по обявата ми, а Хауърд?

Гласът ѝ бе изненадващо дълбок, самоуверен и леко насмешлив.

Полицаят вдигна очи към жената. Слънцето проблясна по очилата му. Тойотата бе по-висока от патрулната кола, та той трябваше да я гледа изотдолу.

— Съмнявам се, мис Морган. Това сигурно е човекът, който снощи е изоставил откраднатата кола на междуцатското. Ще го закарам в участъка и ще пратя отпечатъците му по факса.

Мис Морган не откъсваше очи от скитника.

— Как, викаш, му беше името?

— Голдмън — обади се Бремън. — Джереми Голдмън.

— Теб никой не те пита! — скастри го ченгето, като се извърна назад.

— Ами да — каза жената. — Това е името на онзи, дето ми писа в отговор на обявата. — Тя се обърна към Бремън: — Къде, казваш, я прочете? В денвърския вестник?

— В Солт лейк.

Не беше ял от двайсет и четири часа и главата му се въртеше от дългия преход през нощта и утрото над пустинята.

— Точно така, Солт лейк. — Най-после тя удостои с поглед полицаая. — За бога, Хауърд, ти наистина си прибрал моя човек. Той ми писа миналата седмица, че заплатата го удовлетворява и че ще дойде да говорим. Солт лейк. Джереми Голдмън.

Полицаят се размърда на седалката си и коланът му изскърца. Радиото шумеше и пукаше. Той се замисли.

— Сигурна ли сте, че името на човека е Голдмън, мис Морган?

— Абсолютно. Как бих могла да забравя едно еврейско име? Стана ми смешно, като си представих как един евреин ще гледа животни.

Хауърд потупа телената преграда.

— Може, обаче съм сигурен, че това е дриплъто, зарязал откраднатата кола с колорадските номера.

Жената пусна тойотата малко напред, за да огледа задържания по-добре.

— Откраднал ли си колата?

— Не, ма'м — отвърна Бремън, питайки се кога за последен път е използвал това обръщение. — Взеха ме на стоп и човекът ме докара до последния изход към шосето.

— Каза ли му, че отиваш в ранчото „Двете М“? — попита тя.

Колебанието продължи само секунда.

— Да, ма'м.

Тя върна тойотата назад.

— Началство, арестувал си моя работник. Трябваше да е тук преди три дни. Питай шерифа Уилямс дали не съм казвала, че чакам човек от града да ми помага при кастрирането.

Хауърд се разколеба.

— Не се съмнявам, че сте казала на Гари, мис Морган. Просто не се сещам някой да е споменавал, че някакъв си Голдмън щял да идва насам.

— Аз май забравих да съобщя на Гари името му — рече жената. Тя огледа пътя, като че очакваше да мине някоя кола. Но шосето си оставаше пусто. — Пък и да ти кажа правичката, Хауърд, то си е лично моя работа. Хайде, пусни мистър Голдмън да се качи при мен и да се запознаем. Или са забранили със закон човек да се разхожда край пътищата?

Бремън почувства как пясъците, върху които бе стъпила решимостта на Хауърд, се раздвижват. Мис Фейет Морган бе от най-едриите земевладелци и данъкоплатци по тия места, а Гари — шерифът Уилямс — отдавна я наобикаляше.

— Нещо ми подсказва, че на нашия човек не му е чиста работата — рече Хауърд, като свали очилата си в закъснял израз на уважение към дамата, която настойчиво го гледаше. — Ще ми е съвестно, ако не проверим името и отпечатъците му.

Мис Фейет Морган нацупи нетърпеливо устни.

— Ами че направи го, Хауърд. Само че междуременно задържаш мирен гражданин, който... доколкото виждам... не е извършил нищо по-незаконно от това, че се е возил на автостоп и даже си го признава. Ако продължаваш да се държиш по тоя начин, мистър Голдмън ще си помисли, че ние тук сме също като мърлявите ченгета от затъntenите планински краища, дето ги дават по филмите. Така ли е, мистър Голдмън?

Бремън не отговори. Някакъв камион редуваше скоростите по пътя зад тях.

— Решавай, Хауърд — каза мис Морган. — Трябва да се връщам в ранчото, а пък мистър Голдмън вероятно желае да се свърже с адвокатата си.

Хауърд излезе от колата, отвори задната врата отвън и отново седна зад волана, преди камионът да се покаже на четвърт миля зад тях. После подкара без да се извини.

— Качвай се — каза мис Фейет Морган.

Колеба се само миг, преди да заобиколи тойотата, и се метна в нея. Беше с климатична инсталация. Мис Морган вдигна стъклото на прозореца и го погледна. Едва сега видя колко висока е тя — най-малко един и осемдесет и пет или деветдесет, освен ако не седеше върху куп телефонни указатели. Камионът профуча край тях с надут клаксон. Мис Морган махна на шофьора, без да сваля очи от Бремън.

— Да ти кажа ли защо наговорих всичките тия врели-некипели на Хауърд? — попита тя.

Не беше сигурен дали иска да знае. Изпита неудържимото желание да слезе и да продължи пеш.

— Не обичам, когато малките дупедавци се правят на големи дупедавци само защото им е дадена някаква власт — каза тя. Думата

„власт“ прозвуча като обида. — Особено когато използват тая власт, за да арестуват хора, които и без това си имат достатъчно проблеми, какъвто, по всичко личи, е случаят с теб.

Бремън сложи ръка върху дръжката на вратата, но размисли. До междущатското шосе имаше най-малко осем мили и още двацет до най-близкия град според неясната карта, която бе зърнал в главата на полицая. А в града не го очакваше нищо друго, освен нова среща с Хауърд. След последното зареждане в Юта му бяха останали осемдесет и пет цента. Нямахше да му стигнат доникъде.

— Каж ми само едно нещо — продължи жената. — Ти ли открадна колата, за която говореше Хауърд?

— Не. — Тонът му не можа да убеди дори него самия. *Но на практика е така*, уморено си мислеше той. *Душата я открадна*. Душата, бордея, Денвър, мъжът, който се прибираще у дома при дъщеря си... всичко това изглеждаше на светлинни години в миналото далеч от Бремън. Бе изтощен; бе спал само час-два предния ден в Юта. Белите шумове — мисловният щит на жената — или каквото там беше, изпълваха главата му със застинала празнота. Съчетана с болката от изпития алкохол, тя му осигуряваше най-сигурното убежище от хорските мисли, което бе намирал през последните четири месеца.

Дори в пустинята не бе намерил покой. Макар да нямаше хора и само тук-там да се мяркаше някое ранчо, пътуването през нея бе като да бродиш в просторна зала, изпълнена с ехото на шепот и приглушени викове. Тъмната вълна, на която бе настроено съзнанието му напоследък, очевидно имаше способността неограничено да се разпространява в пространството; пращането и пулсациите на насието, алчността, похотта и завистта бяха изпълвали въздуха над цялото междущатско шосе и отеквали из пустия страничен път, отскачайки обратно от просветляващото небе, за да го удавят в отразената си грозота.

И никакъв изход. В многолюдния град близостта на телепатичните контакти му бе давала поне някаква яснота; тук сякаш слушаше едновременно хиляди зле настроени радиоприемници. А сега, когато белият шум от съзнанието на мис Фейет Морган го обгръщаше като пустинен вятър, той почувствува известен покой.

— ... ако искаш — говореше жената.

Бремън трепна и се разсъни. Беше толкова уморен и напрегнат, че му се струваше как слънчевата светлина на вече късния предиобед, нахлуваща през потъмненото стъкло на Тойотата, облива като гъст сироп него, жената и черната тапицерия...

— Извинявайте — изрече той. — Какво казахте?

Мис Морган се усмихна нетърпеливо.

— Казах, че можеш да дойдеш в ранчото и да работиш, ако искаш. На мен наистина ми е нужен помощник. Човекът, дето ми писа от Денвър, така и не се появи.

— Да — отвърна Бремън, кимайки. Всеки път щом челюстта му се отпуснеше надолу, ѝ се искаше да си остане там. Той с мъка държеше очите си отворени. — Да, бих искал да опитам. Но не знам нищо за...

— Естествено, с име като Голдбърг — каза мис Морган и се подсмихна.

Тя завъртя тойотата почти на място; гумите ухапаха пустинния пясък, после се върнаха на асфалта и колата се устреми на запад към ранчото „Двете М“ някъде отвъд трептящия над пътя въздух и миражите, които се люшкаха като призрачни завеси пред тях.

ОЧИ

Изследването на Джейкъб Голдмън така впечатлява Джереми — а покрай него и Гейл, — че двамата се качват на влака за Бостън, за да го посетят.

Това става пет години, преди Гейл да разбере за тумора, който ще причини смъртта ѝ. Чък Гилпън, техният стар приятел, който сега е изследовател в лабораториите Лоурънс Ливърмор в Бъркли, е изпратил на Джереми непубликуваните бележки върху изследването на Голдмън заради връзката им с докторската дисертация на Джереми върху анализа на човешката памет като разпространяваща се челна вълна. Джереми веднага долавя важността на изследването на Голдмън, обажда му се два дни след като е получил работата му и три дни след това двамата с Гейл взимат влака на север.

Джейкъб Голдмън е бил подозрителен по телефона и е поискал да узнае как Джереми е получил копие от все още неотпечатаното изследване. Джереми го е уверил, че няма намерение да навлиза в територията на изследователя, но математическата страна на работата му е така интересна за него, че иска да поговорят. Голдмън неохотно се е съгласил.

От гарата взимат такси до лабораторията на Голдмън в запустял индустриален район, на мили далеч от Кеймбридж.

— Мислех си, че работи в някоя фантастична лаборатория в Харвард — казва Гейл.

— Член е на преподавателското тяло на Медицинския факултет — отвърща Джереми. — Но доколкото знам, това изследване си е лично негово.

— Така се говорело и за д-р Франкенщайн.

Лабораторията на Голдмън е притисната между офисите на търговец на религиозна литература и склад на фирмата за принадлежности за пикник „Кейлайн“. Джейкъб Голдмън е сам — късна петъчна вечер е — и има вид на истински учен, макар и не напълно побъркан. Седемдесет и една-две годишен, той е дребен, с

огромна глава. Джереми и Гейл никога няма да забравят очите му: големи, кафяви, тъжни и дълбоко хлътнали под вежди, които превръщат интелigentния им поглед едва ли не в поглед на човекоподобна маймуна. Лицето, челото и провисналата кожа на шията му са набраздени от онези бръчки, които само една продължила цял живот упорита борба и вътрешна трагедия могат да оставят върху човешката физиономия. Облечен е в кафяв костюм, който е струвал доста скъпо преди едно-две десетилетия.

— Бих ви предложил кафе, но мистър Кафе изглежда вече е затворил — шегува се Голдмън, потрива нос и отчаяно се оглежда из хаоса, царящ в тази негова светая светих. Външният кабинет и картотеката, през които току-що са минали, са педантично подредени. Тази стая обаче, както и човекът в нея, напомнят за прочутата фотография на Албърт Айнщайн, изгубен сред бъркотията в кабинета си.

Същински Айнщайн, споделя Гейл. Влезе ли в контакт?

Джереми едва забележимо поклаща глава. Той е вдигнал мисловния си щит и се опитва да се съсредоточи върху думите на Голдмън.

— ... обикновено с кафето се занимава дъщеря ми. — Ученият подръпва веждата си. — Също и с вечерята, но тази седмица е в Лондон. На гости у роднини... — Той ги поглежда изпод рунтавите си вежди. — Не сте гладни, нали? Аз често забравям за неща като вечери и обеда.

— О, не... не сме — казва Гейл.

— Вечеряхме във влака — уточнява Джереми.

Ако настата може да се нарече вечеря, изпраща Гейл. Джери, умирам от глад.

Тихо.

— Казвате, млади човече, че математиката ви е заинтригувала — продължава Голдмън. — Навярно си давате сметка, че работата, която сте видели, е изпратена в Калифорнийския технически университет, за да бъде прегледана от техните математици. Интересуваше ме дали колебанията, които отчитаме тук, могат да се съпоставят с...

— Холограмите — довършва Джереми. — Да. Един приятел в Калифорния знаеше, че се занимавам с чисто математическо

изследване на челните вълни и евентуалното му приложение при човешкото съзнание. Той ми изпрати работата ви.

— Хм... — прокашля се Голдмън. — Това най-малкото е неспазване на етикета...

Дори през плътния си щит Джереми долавя гневът на стареца, примесен със силното желание да не бъде груб.

— Ето — казва той и търси свободно местенце на писалището за да сложи папката, която е донесъл. Но такава няма. — Ето — повтаря и я разтваря върху дебел куп листове, захвърлени върху други книжа. — Вижте. — Накарва Джейкъб Голдмън да се приближи.

Голдмън се покашля, но все пак хвърля поглед на папката през очилата си. Прелиства дисертацията, от време на време спира и внимателно проучва някое уравнение.

— Това стандартни преобразувания ли са? — пита той на едно място.

Джереми чувства как сърцето му ускорява ритъма си.

— Това е приложението на релативистичното вълново уравнение на Дирак, модификация на Шрьодингер.

Голдмън се намръщва.

— По Хамилтън?

— Не... — Джереми обръща предната страница. — Компонентите са два, видяхте ли? Започнах с матриците на въртенето на Паули, но разбрах, че те могат да се пренебрегнат.

Джейкъб Голдмън отстъпва назад и сваля очилата си.

— Не, не — изрича той с дълбок глас. — Не можете да приложите тези релативистични полеви трансформации към холографската вълнова функция...

Джереми си поема въздух.

— Може — решително възразява той. — Ако холографската вълнова функция е част от по-голяма стояща вълна.

Голдмън потрива вежди.

— По-голяма стояща вълна?

— Човешкото съзнание — пояснява и поглежда към Гейл. Тя наблюдава стария учен.

Известно време Голдмън стои неподвижно, дори не мига. После прави две крачки назад и тежко се отпуска на стола, отрупан със списания и изрезки.

— Господи! — промълвява той.

— Да — почти прошепва Джереми.

Голдмън протяга изпъстрената си с петна ръка и докосва дисертацията му.

— И вие сте приложил това към данните, които изпратих в Калифорния?

— Да — отвърща Джереми и се навежда. — Пасва. Всичко пасва. — Той тръгва напред-назад, после се спира и потупва папката с вече ненужната дисертация. — Работата ми бе изцяло насочена към паметта... като че останалата част от съзнанието е просто хардуер, управляващ някаква RAM-DOS възстановителна система. — Той се размива и върти глава. — Вашето изследване ми помогна да видя...

— Да — шепне Джейкъб Голдмън. — Да, да. — Той се обръща и се втренчва с невиждащи очи в отрупаните лавици. — Господи.

По-късно става ясно, че всъщност никой от тримата не е вечерял и решават да хапнат някъде веднага щом разгледат набързо лабораторията. Тръгват пет часа по-късно, доста след полунощ. Във времето между разглеждането и късната им вечеря устоите на познатата действителност са подкопани.

Кабинетите са в дъното на впечатляваща изследователска лаборатория. Зад тях, в бивш склад, се намира поредица от преминаващи една в друга камери — заземени, екранирани и опасани с изолиращия еквивалент на фарадеевия кафез. Там са инсталирани чудатите издължени саркофази на два уреда за магнитно-резонансно изображение и четири неугледни на вид неми скенера. За разлика от обичайния образцов порядък в подобни лаборатории, тук подът е засипан с допълнително екраниращо оборудване. Грозни кабели пронизват пода, тавана и стените.

Съседното помещение е още по-разхвърляно. Тук има повече от дузина монитори, подаващи информация към главния пулт за управление, около който се виждат четири празни стола на колела. Купищата кабели, нахвърляните както дойде компютърни компоненти, празните чаши за кафе, свързаните надве-натри електрически вериги, прашните черни дъски, най-различните електроенцефалографски апарати и струпаните един върху друг осцилоскопи подсказват, че този

изследователски център никога не е попадал в ползрението на акуратните умове от НАСА.

През следващите два часа Джейкъб Голдмън обяснява възникването на идеята за изследването, която се базира на несъвършените експерименти в неврохирургията, извършвани през 50-те години, когато мозъците на пациентите били проучвани с помощта на електрически сонди. Пациентите могли да си припомнят случки от живота си изключително правдоподобно. Те сякаш преживявали отново събитието.

Тук Голдмън не прави неврохирургически операции, а чрез измервания в реално време на електрическите и електромагнитните полета на мозъците и чрез използването на разнообразна и модерна медицинска експериментална визуализираща апаратура той — заедно с дъщеря си и двама асистенти — извършва картиране на недостъпните за неврохирурзите области на мозъка.

— Трудността — говори Джейкъб Голдмън в стихналата контролна зала — се състои в това да се направят измервания тогава, когато субектът е зает с някаква дейност. Както знаете, повечето сканирания се извършват, когато той е обездвижен върху кушетката в самия апарат.

— Тази обездвиженост необходима ли е за процеса на сканиране? — пита Гейл. — Сигурно е като да правиш снимки с онези старовремски фотоапарати, при които всяко помръдване размазва изображението?

— Точно така — отговаря Голдмън с усмивка, — но ние приехме предизвикателството да създадем комплекс от такива визуализиращи способности, които да ни позволят да изследваме субекта, докато изпълнява някаква задача — например четене или каране на велосипед.

Той посочва телевизионния екран на визуализиращата камера. В ъгъла има специален велосипед с плетеница от кабели и пултове над него, свързани с черен купол, който се поставя на главата на пациента. Черните шийни скоби му придават вида на някакъв средновековен уред за инквизиции.

— Пациентите ни го наричат „Шлемът на Дарт Вейдър“ — пояснява д-р Голдмън с усмивка. И добавя разсеяно: — Не съм гледал този филм. Трябва да взема видеокасетата някой ден.

ДжерEMI се навежда по-ниско, за да разгледа отблизо шлема.

— И това нещо ви дава същата информация, както по-големите магнитно-резонансни визуализатори?

— Много повече — тихо казва д-р Голдмън. — Много, много повече.

Гейл е прехапала устни.

— А кои са доброволците, докторе?

— Наричайте ме Джейкъб, моля ви — отвърща старецът. — Това са студенти от медицинския факултет, които желаят да припечелят по нещо допълнително. Няколко от тях, трябва да призная, са мои студенти от последния курс... умни млади мъже и жени, чието желание е да спечелят благоразположението на своя възрастен преподавател.

Гейл разглежда страховитите апарати в камерата за мозъчно сканиране.

— Опасно ли е?

Д-р Голдмън поклаща глава и рунтавите му вежди помръдват назад-напред.

— Никаква опасност. Тоест, не по-голяма от тази при традиционните тестове. Ние не допускаме доброволците ни да попаднат под въздействието на по-мощни и по-обхватни магнитни полета от разрешените в болниците. — Смее се. — И не боли. Освен досадата от постоянните ремонти и настройки на апаратурата, нашите пациенти не страдат от обичайните притеснения при взимането на кръв или при някои твърде неловки ситуации. Не, списъкът ни с желаещи е доста дълъг.

— И в замяна — прошепва ДжерEMI, докосвайки ръката на Гейл — вие навлизате в неизследвани области на човешкия мозък... като един вид заснемате съзнанието.

Джейкъб Голдмън отново потъва в мисли; тъжните кафяви очи гледат нещо, което не е в помещението.

— Напомня ми — казва тихо той — за снимките на призраци, толкова на мода през миналото столетие.

— Снимки на призраци? — възкликва Гейл, която е талантлив фотограф. — Имате предвид викторианците, които се опитвали да снимат духове, феи и разни такива? Триковете, които подвели горкия Артър Конън Дойл?

— *Ja* — отвърща Голдмън с усмивка, отърсил се от разсеяността си. — Само че нашите призраци са напълно истински. Открихме начин да уловим образа на самата човешка душа.

Гейл се мръщи при споменаването на думата „душа“, но Джереми кима.

— Джейкъб — казва той с треперещ от вълнение глас, — виждаш ли възможното продължение на моя анализ на вълновите функции?

— Разбира се. Ние очаквахме някакво приблизително подобие на холограма. Грубо, неясно подобие на моделите, които записваме. Ти ни даваш хиляди и хиляди холограми, кристално ясни и триизмерни!

Джереми се навежда към стареца и лицата им се доближават на сантиметри.

— Но не само на съзнанието, Джейкъб...

Очите под маймунските вежди са безкрайно тъжни.

— Не, Джереми, приятелю, не само на съзнанието... а на съзнанието като огледало на вселената.

Джереми кима и се вира в лицето на д-р Голдмън, за да се увери, че ученият го е разбрал.

— Да, огледало, но и нещо повече от това...

Джейкъб Голдмън го прекъсва, но сега говори на себе си, забравил за присъствието на младата двойка.

— Айнщайн отиде в гроба с вярата, че Господ не играе на зарове с вселената. Той така често повтаряше това, че Джони фон Нюман — един общ приятел — веднъж му каза да млъкне и да престане да приказва за Господ. — Голдмън поклаща голямата си глава и я задържа под предизвикателен ъгъл. — Ако уравненията ти са верни...

— Верни са.

— Ако са верни, то тогава Айнщайн и всички останали, които отричаха квантовата физика, са били на невероятно, ужасно, грандиозно погрешен път... и триумфално прави!

Джереми се срутва на един от столовете край пулта. Ръцете и краката му са омекнали, като че някой е прерязал сухожилията им.

— Джейкъб, познаваш ли теоретичните разработки на Хю Еверет? Мисля, че са публикувани през петдесет и шеста или петдесет и седма година, после потъват в забвение, докато Брайс Де Уит от Университета на Северна Каролина попада на тях в края на шейсетте.

Голдмън кима и сяда. Гейл остава права. Опитва се да следи разговора по телепатичен път, но и двамата мъже разсъждават с математически понятия. Джейкъб Голдмън мисли и във словесни фрази, но те са на немски език. Намира си свободен стол. От разговора я заболява главата.

— Познавах Джон Уилър, когато бях в Принстън. Беше съветник на Хю Еверет. Той накара Еверет да създаде математическата основа на теориите си.

Джерери дълбоко си поема въздух.

— Това решава всичко, Джейкъб. Копенхагенската интерпретация. Котката на Шрьодингер. Работата, която свършиха хора като Реймънд Чайо в Бъркли и Хърбърт Уолдър във Франкфурт...

— Мюнхен — поправя го тихо д-р Голдмън. — Уолдър е в института „Макс Планк“ в Мюнхен.

— Както и да е — продължава Джерери. — Шейсет и пет години след Копенхагенската интерпретация те все още се лутат. И все още крайният им извод е, че вселената е подвластна на някаква магия, всеки път, когато се опитат да я наблюдават директно. Лазери, свръхпроводници, проклетата сепия на Клаудия Теш... и въпреки всичко — магия.

— Сепия ли? — обажда се Гейл, хващайки се за думата, която ѝ вдъхва повече доверие от „магия“. — Каква сепия?

— Свръхпроводников квантово интерферентен уред — пояснява Джейкъб Голдмън с дрезгавия си старчески глас. — Сепия. Начин за освобождаване на духа от микро-бутилката в макро-света, който си мислим, че познаваме. Но накрая не откриват друго, освен магия. Завесата не може да бъде вдигната. Надзърнем ли зад нея, вселената ще се промени. Веднага. Изцяло. По един или друг начин. Не ни е дадено да узнаем механизма на нещата. Или частици, или вълни — никога и двете, Гейл, моя млада приятелко. Едното или другото, никога и двете.

Джерери потрива чело, все така наведен напред, с длани върху очите. Стаята сякаш се върти около него, сякаш е пиян. Но той рядко пие.

— Знаеш ли, Джейкъб, този път може би води към лудостта... към чистия солипсизъм... пълната кататония.

Д-р Голдмън кима.

— Да. Но също така, може би, и към цялата истина.

Гейл се изправя. Още от детството си, когато родителите ѝ станали преродили се християни и преродили се лицемери, тя ненавижда словосъчетанието „цялата истина“.

— Кога ще ядем? — пита тя.

Двамата мъже издават звук, наподобяващ едновременно и смях, и смутено покашляне.

— Ей сега — отвръща Джейкъб Голдмън, като поглежда часовника си и става от стола. — Във всеки случай, разговорите за реалността не могат да се сравняват с неоспоримата реалност на доброто хапване.

— Амин — казва Джереми.

Гейл скръства ръце.

— Вие двамата присмивате ли ми се?

— О, не — отвръща Джейкъб Голдмън. В очите му се появяват сълзи.

Не, момиче, потвърждава Джереми. Не.

Тримата излизат; Джейкъб заключва вратата зад себе си.

ТОВА Е ЗЕМЯТА НА КАКТУСИТЕ

Ранчото „Двете М“ не бе разположено в самата пустиня, а на няколко мили навътре в плитък каньон, който свършваше в подножието на гористи хълмове. В далечината отвъд хълмовете, през омарата на горещината, се виждаха покрити със сняг върхове.

„Ранчо“ не бе съвсем точната дума за имението на мис Фейет Морган. Главната къща представляваше модерна испанска хасиенда, кацнала между две огромни канари с размерите на жилищни блокове. Ниската и широка постройка се издигаше върху земна тераса над тревистите поляни и китките тополи, сред които към пустинята в далечината ромолеше поток. Няколко едри кучета подгониха с лай тойотата; укротиха се едва когато мис Морган слезе от колата и им извика. Те се заумилкваха около нея и тя ги погали по врата.

— Ела да изпиеш една бира в голямата къща — каза тя. — Че това ще ти е за пръв и последен път.

Къщата бе мебелирана със скъпи антики от Югозапада, украсена с истински произведения на изкуството и подредена с вкус като на снимка от „Архитекчъръл дайджест“. Бе снабдена с климатична инсталация и Бремън едва устоя на желанието да легне на дебелия килим и да заспи. Мис Морган го поведе през кухнята, която недвусмислено разкриваше гастрономическата изтънченост на господарката, към тясна ниша, чиито прозорци гледаха към южната канара, хамбарите и нивите отвъд. Тя отвори две студени бири, подаде му едната, посочвайки с глава пейката до масата, а сама се настани на висок и масивен господарски стол. Невероятно дългите ѝ крака бяха обути в дочени панталони и каубойски ботуши от змийска кожа.

— Да ти отговоря на незададените въпроси — да, живея сама с кучетата. — Отпи глътка бира. — И не, не използвам работниците си като жребци за разплод.

Очите ѝ бяха толкова светлосиви, че направо изглеждаше като сляпа. Сляпа, но не и уязвима.

Бремън кимна и вкуси бирата. Стомахът му изстена.

Като че в отговор на това мис Морган каза:

— Ще си готвиш сам. В пристройката има всякакви продукти и напълно обзаведена кухня. Ако нещо ти се свърши... от хранителните продукти, не пиенето — можеш да го включваш в списъка, когато ходиш до магазина всеки четвъртък.

Той отпи втора глътка, чувствувайки как бирата кара празния му стомах да се присвива. Като се прибави и умората, взе да му се струва, че около предметите се е появил някакъв светъл ореол. Боядисаната червена коса на мис Морган сякаш запламтя и заискри под светлината на обедното слънце, проникваща през жълтите пердета.

— Колко дълго смяташ да останеш?

Бремън сви рамене. Белият шум обгръщаше жената като неспирното жужене на някакъв обезумял електроуред. Но това го успокояваше — напомняше му за шумоленето на вятър, което заглушава всички останали звуци. Спасен от шепота и клокоченето на мисловните потоци, идеше му да се разплаче от благодарност.

— Добре — каза мис Морган, довършвайки бирата си. — Докато полицаи Доуг попадне някъде на обявата „Издирва се“ с твоята снимка, да видим какво можеш да свършиш тук на ранчото.

— Полицаи Доуг?

— Хауърд Колинс — уточни тя и стана. — Така му викаме тук, когато не е наблизо. Мисли се за голяма работа, но има ум в главата си по-малко отколкото Лети — най-тъпото от всичките ми кучета.

— Като стана дума за кучетата... — започна Бремън и също се изправи. Бирата му остана наполовина недоизпита.

— О, като нищо ще ти откъснат я крак, я ръка — засмя се мис Морган. — Но само ако им заповядам, или ако се намъкнеш някъде, където не трябва. Ще те запозная с тях като тръгнем към пристройката, за да запомнят миризмата ти.

— Къде не трябва да влизам? — попита, стискайки здраво бутилката сякаш за по-голяма устойчивост. Сиянието около предметите се бе превърнало в пулсиращ блясък и той почувствува как течността обезпокоително се плиска в стомаха му.

— Не се приближавай до голямата къща — отвърна тя без да се усмихва. — Особено нощем. Кучетата разкъсват всяка жива твар, която се мерне насам през нощта. Но на твое място не бих се приближавала и през деня.

Бремън кимна.

— Има още няколко забранени места. Ще ти ги покажа, докато те развеждам из ранчото.

Той кимна отново. Не му се искаше да оставя бутилката на масата и смутено я държеше в ръка. Не беше сигурен дали ще може да работи половин ден в това си състояние. Не беше сигурен даже че още дълго ще може да стои на краката си.

Мис Морган се поспря на прага, после излязоха навън.

— Изглеждаш зле, Джереми Голдмън.

Бремън кимна.

— Ще ти покажа пристройката. Сготви си нещо и си почини. Започваме работа утре в седем сутринта. Бива ли да умориш работника си, още дошъл-недошъл!

Той поклати глава. Последва я в светлината и жегата на един свят, който поради физическото изтощение и психическото облекчение му изглеждаше лъчезарен и почти прозрачен.

ОЧИ

В неделя Гейл и Джереми се качват на влака в Бостън, за да се приберат у дома; по пътя не разговарят гласно за впечатленията си от Джейкъб Голдмън, а обменят мисли.

Научи ли историята за семейството му, загинало в Холокоста?

Холокост? Джереми бе почувствувал мощта на интелекта на Джейкъб Голдмън и от време на време, докато траеха продължителните им разговори, бе смъквал мисловния си щит и надзъртал в ума на учения, за да си изясни някоя идея или детайл от експериментите, но общо взето бе проявил уважение към интимния свят на стареца. Не.

Ах, Джери... Тъгата на Гейл е като тъмна сянка, прокрадваща се върху слънчев пейзаж. Тя поглежда през прозореца към градската пустош отвън. Не исках да любопитствам, но всеки път, когато се опитвах да разбера за какво си говорите, виждах все нови и нови образи и спомени.

Какви образи, момиче?

Сивото небе, сивите бараки, сивата земя, сивите наблюдателни вишки... черната бодлива тел на фона на сивото небе. Раираните униформи, остриганите глави, мършавите като скелети силуети в груби торбести вълнени дрехи. Сутрешната проверка в млечната утринна светлина, дъхът на концлагеристите, издигащ се като мъгла над тях. Германските есесовци с дебели вълнени шинели, кожени колани и кожени ботуши, изглеждащи охранени и доволни в бледата зора. Викове. Крясъци. Маршируващите боси нозе на командата, определена за работа в гората.

Жена му и сина му загинали там, Джери.

Това Аушвиц ли е?

Не, казва се Равенсбрюк. Малък лагер. Преживели там пет зими. Разделени. Но си изпращали бележки по тайна съобщителна мрежа. Жена му и синът му били разстреляни две седмици преди освобождаването на лагера.

Бремън примигва. Тракането на металните колела по металните релси е като хипноза. Той затваря очи. *Не знаех. А дъщеря му —*

Ребека?... Тази, за която каза, че била в Лондон?

Джейкътб се оженил повторно през 1954-а. Втората му съпруга била британка... от медицинската част, която освободила лагера.

Къде е тя сега?

Умряла от рак през 1963-а.

Господи.

Джери, той е толкова тъжен! Не го ли усети? Никога не съм се сблъсквала с по-дълбока тъга.

Бремън отваря очи и потрива бузи. Не се е бръснал тази сутрин и косъмчетата вече бодат. Да... Усетих някаква обща тъга. Но вълнението му от експериментите също е забележително, Гейл. Те наистина го вълнуват.

Както и теб.

Е, да... Той изпрати образ с Джейкътб и себе си в Стокхолм при получаването на общата Нобелова награда. Но Гейл не се засмя.

Джери, не разбрах всичко за тая квантова физика. Искам да кажа, стана ми ясна връзката между относителността и твоята дисертация... както и доста неща за теорията на вероятностите и несигурността... но какво общо има всичко това с работата на Джейкътб по изучаването на мозъка?

Обръща се и я поглежда. Искам да ти го обясня с помощта на най-простата математика.

Предпочитам с думи.

Той въздиша и затваря очи. О кей... ясно ли ти е как изследванията на Джейкътб се превеждат на езика на моята математика? Как проявленията на неврологичните вълни, които той записва, завършват в един вид суперхолограми? Сложни, взаимодействащи си полета?

Да.

Така, да направим следващата крачка. Но не съм сигурен къде ще ни отведе тя. За да мога да работя както трябва с данните, трябва да усвоя новата нелинейна математика, която наричат математика на хаоса, а също и геометрията на неправилните повърхнини. Не знам какво общо имат тук неправилните повърхнини, но данните предполагат, че има някаква връзка...

На въпроса, Джери.

Добре. Работата е там, че снимките на Джейкъб на човешкото съзнание — на човешката личност — в действие поставят въпроса за класическия „експеримент с двата процепа“ в квантовата механика. Спомняш ли си го от университета? Той е довел до така наречената Копенхагенска интерпретация.

Припомни ми го.

Ами квантовата механика твърди, че енергията и материята на най-малките частици понякога се проявяват като вълни, понякога — като частици. Зависи от това по какъв начин ги наблюдаваш. Но истински ужасното в квантовата механика — оная мистична нейна част, която Айнщайн отказал да приеме, — е идеята, че самото наблюдение е това, което превръща обекта в едното или другото.

В какво са тези процепа?

През изминалия половин век учените непрекъснато повтарят експерименти, където частиците — вероятно електрони — се изстрелват към бариера с два успоредни процепа в нея. На екран зад тази бариера се виждат преминалите електрони, фотони, или бог знае какво...

Гейл се изправя и се намръщва. През нейния поглед той вижда своето напрегнато лице със затворени очи. Джери, сигурен ли си, че това има нещо общо с изследванията на Джейкъб Голдмън и човешкото съзнание?

Бремън отваря очи. Потърпи още малко. Той отваря две бутилки портокалов сок и подава едната на Гейл. Този експеримент показва недвусмислено колко мистична, и по-точно своенравна, е вселената.

Давай. Портокаловият сок е топъл. Гейл се мръщи и връща бутилката в чантата.

Добре. Имаме два процепа — единият е затворен, електроните или частиците преминават през другия. Какво ще видим на екрана зад бариерата?

Ако е отворен само единият процеп?

Да.

Ами... Гейл ненавижда главоблъсканиците. Винаги ги е ненавиждала. Смята ги за изобретение на хора, на които им доставя удоволствие да объркват другите. Ако забележи и най-малката следа от снизхождение в тона на Джереми, тя ще забие юмрук право в слънчевия

му сплит. Ами предполагам, че ще видим една линия от електрони. Ивица светлина или нещо подобно.

Правилно. В потока мисли на Джереми се долавя педантизмът, присъщ на събеседванията със студентите му, но за щастие снизхождение липсва. Има само вълнение от обсъждането на едно толкова интересно явление. Ударът в слънчевия сплит му се разминава.

Добре, продължава той, а какво ще видим, ако са отворени и двата процеп?

Две ивици светлина... или електрони.

Джереми изпраща образ с ухилена чеширска котка. Ха-ха. Грешка. Така би отговорил всеки човек с нормално макро-вселенско съзнание, но експериментът показва друго. Когато се извърши с два отворени процеп, на екрана винаги се наблюдават редуващи се светли и тъмни ивици.

Гейл загризва нокътя на палеца си. *Редуващи се светли и тъмни ивици... ами да!* Само един бегъл поглед върху изреченията и образите, които ѝ подготвя Джереми, ѝ е достатъчен, за да се досети. *Ако са отворени и двата процеп, електроните се проявяват като вълни, а не като частици. Тъмните ивици са местата, където вълните се пресичат и взаимно се унищожават.*

Браво, момиче. Класически случай на интерференция.

Но какъв е проблемът? Нали според квантовата механика късчета материя и енергия могат да се проявяват и като вълни, и като частици. Нали тъкмо това доказва и експериментът? Значи всичко е наред с науката... нали?

Бремън изпраща образ с човече на пружина, което изскача от кутийка и кима. *Да... с науката всичко е наред, но здравият разум е в опасност. Номерът е, след всичките тия години, че самото наблюдение кара тези частици-вълни да преминават от едното в другото състояние. Правени са изключително сложни опити да се зърне електронът през време на преминаването му, като единият процеп се затваря, докато преминава през другия; правено е какво ли не. Електронът, или фотонът, или каквото там използват, като че всеки път знае дали вторият процеп е отворен или не. Наистина, електроните се държат така, като че не само знаят колко процепи са отворени, но и че ги наблюдаваме! При други експерименти — експериментът на различията на Бел, например, се получава същата*

реакция от разделени частици, които се отдалечават една от друга със скоростта на светлината. Едната „знае“ състоянието на другата.

Гейл изпраща образ с цял ред въпросителни. Осъществяване на връзка със скорост, по-голяма от тази на светлината? изпраща тя. Това е невъзможно. Частиците не могат да обменят информация, ако се раздалечават със скоростта на светлината. Нищо не може да се движи по-бързо от светлинната... нали?

Така е, момиче. Джереми предава пулсациите на връхлетялото го силно главоболие. И това причинява главоболие на физиците вече десетилетия. Тези проклети частички не само че извършват невъзможното — като това, дето знаят какво прави близъкът им в експеримента с двата процепи и в този на Бел и всички други — но не ни дават никаква възможност да зърнем истинското вещество на вселената. Частицата зад завесата, със съблечени дрехи.

Гейл се опитва да си го представи. Не успява. Частица без дрехи?

Все още не сме измислили способ — въпреки цялата ни свръхтехнология и толкова нобелисти, — който да ни позволи да видим истинското вещество на вселената в двете му разновидности.

В двете му разновидности? Гейл започва да се дразни. Искаш да кажеш като вълна и частица едновременно?

Да.

Но с какво тия квантови истории ни помагат да разберем защо човешкото съзнание... личността... представлява суперхолограма?

Бремън кима. Част от него си мисли за семейството на Джейкълб Голдмън в лагерите на смъртта. Гейл, данните, които получава Джейкълб... вълновите модели, които превеждам чрез преобразуванията на Фурие и всичко останало... са отражение на вселената.

Гейл затаява дъх. Огледала. В петък говорихте за огледала. Огледала на... вселената?

Да. Мозъците, които Джейкълб изследва — тези невероятно сложни холографически структури, мозъците на студентите... и всичко се свежда до един бегъл поглед към неподредеността на вселената. Тоест, то е като експеримента с двата процепи... колкото и да сме умни, зад завесата виждаме все същата магия.

Гейл кима. Вълни или частици. Никога и двете.

Точно така, момиче. Но тук не става дума точно за вълните и частиците. Човешкото съзнание изглежда разбива структурите на вероятността както в макро-, така и в микрокосмоса...

Което означава?

Той се опитва да побере цялата мощ на понятието в думи. Не успява. Което означава, че хората... ние... ти и аз, всички хора... не само отразяваме вселената, превръщайки вероятностните структури в структури на реалността, така да се каже, но... О, боже, Гейл, ние я създаваме всеки миг и всяка секунда. Гейл се втрещва в него.

Улавя ръцете ѝ, опитвайки се посредством силата на волята да ѝ внуши ужасната значимост на идеята. Ние сме наблюдателите, Гейл. Всички ние. И без нас... според уравненията на черната ми дъска у дома... без нас вселената би била чиста двойственост, безкраен ред от вероятностни структури, безкрайна модалност.

Хаос, изпраща Гейл.

Да. Точно така. Хаос. Той се отпуска назад. Ризата му лепне от пот по гърба и хълбоците му.

Гейл мълчаливо смила казаното. Влакът се носи на юг. Влизат в къс тунел и за малко става тъмно, после отново са сред сивкавата светлина. Солипсизъм, изпраща тя.

А? Джереми е потънал в уравненията си.

С Джейкъб говорехте за солипсизма. Защо? Защото изследването му доказва, че човекът, в края на краищата, е мярка за всички неща? Гейл никога не се колебае да използва думата „човек“ вместо „хора“ или „човечество“. Тя винаги твърди, че цени яснотата повече от феминистичните обобщения.

Отчасти... Джереми отново се замисля върху преобразуванията на Фурие, но повече за да скрие нещо от Гейл, отколкото за да реши математическата задача.

Защо ти... Кой е този Еверет, за когото си мислиш? Какво общо има той с дървото, което се опитваш да скриеш?

Джереми въздъхва. Спомняш ли си, че двамата с Джейкъб разговаряхме за теорията, която един човек на име Хю Еверет създаде преди около трийсет и пет години?

Гейл го поглежда, вижда затворените му очи и му изпраща образ, в който тя кима.

Както и да е, казва Джереми, изследванията на Еверет... също и на Брайс Де Уит и другите през последните години... са доста своеобразни. Те решават повечето от очевидните парадокси на квантовата механика, но нагазват в истински дълбоките води на теорията. И...

Гейл нетърпеливо заобикаля думите и изплъзващите се математически образи и наднича в същността на това, което Джереми се опитва да обясни.

— Успоредни светове! — Тя си дава сметка, че го е казала на глас, едва ли не го е изкрещяла. Един човек от другата страна на пътеката ги поглежда, после отново се зачита във вестника си. *Успоредни светове*, изпраща отново тя с телепатичен шепот.

Джереми трепва. Това е термин от научната фантастика.

Да, Джери, но този Хю Еверет пръв допуска разделянето на реалността на еднакви отделни успоредни светове... или успоредни вселени... нали?

Джереми продължава да се мръщи, но долавя, че понятието ѝ е ясно. *Може би. Хм... да вземем например експеримента с двата процепи. Когато се опитаме да наблюдаваме разпръскващата се електронна вълна, електронът разбира, че го наблюдаваме и се превръща в определена частица. Когато не го наблюдаваме, електронът си запазва правото, на избор — частица и вълна. Най-интересно е, когато е под формата на вълна... спомняш ли си интерференцията?*

Да.

Това е интерференция на вълни, така, но според терминологията на Борн тази вълнова интерференция не се предизвиква от електроните, преминаващи през процепи, а от вероятността на преминаващите вълни. Това, което интерферира, са вероятностни вълни!

Гейл примигва. *Изтървах нишката, Кемо Сабе.*

Джереми се опитва да даде пример, но опитът му завършва с изпращането на примитивно уравнение:

$$I=(H+J)^2$$

$$I=H^2+J^2+2HJ$$

не

$$I=I_1+I_2$$

Тя се намръщва, Джереми изпраща едно *По дяволите!* и изтрива черната дъска в съзнанието си.

Момиче, това означава, че частиците са си частици, но фактът, че ги наблюдаваме, ги кара да си избират начин на действие... тази дупка? или онази? — толкова богат избор!... и тъй като вероятността да минат през дадена дупка е същата, каквато и да минат през другата, ние регистрираме вероятностни вълни, които създават дифракционната картина на екрана зад процепите.

Гейл кима, започвайки да проумява.

Браво, момиче, окуражава я Джереми. Ние наблюдаваме срива на вероятностни структури. Изчерпването на алтернативите. Наблюдаваме как проклетата вселена подбира сама себе си от един ограничен диапазон вероятности в още по-ограничен кръг от реалности.

Гейл се сеца за дървото, за което си мисли Джереми. *А теорията на този Хю Еверет...*

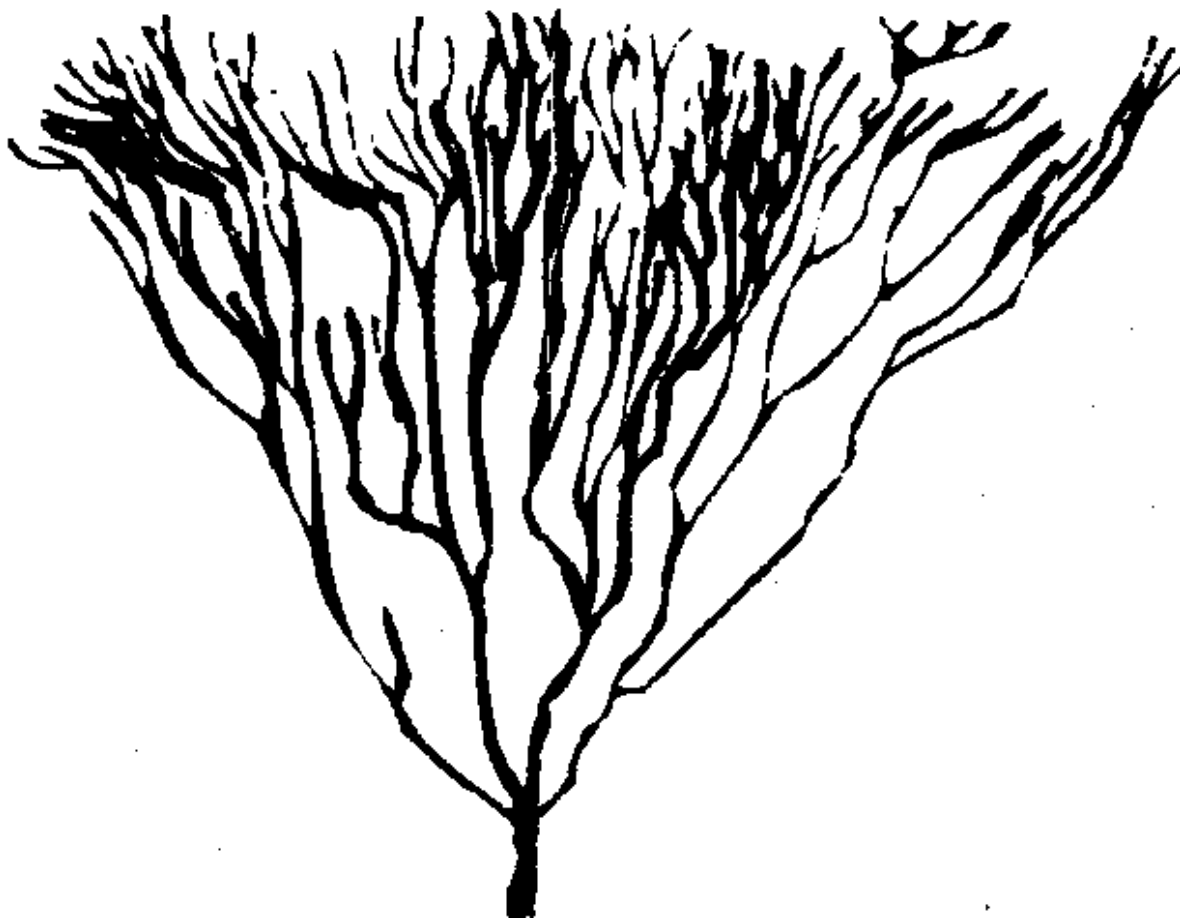
Точно така! Джереми е въодушевен. От години е чакал удобен случай да поговори с Гейл за тези неща, но се е боял да не го сметне за прекалено досаден. Теорията на Еверет казва, че когато принуждаваме електрона да избира, той всъщност не избира процеп или вероятност, а просто отцепва цяла друга реалност, в която ние... зрителите... го наблюдаваме да преминава през единия процеп, докато неговият еднакъв и отделен двойник преминава през другия.

На Гейл ѝ се замайва главата от увенчалото се с успех усилие да разбере. *А наблюдателите от „втората вселена“ го виждат да преминава през другата дупка!*

— Да! — изкрещява Джереми, после се оглежда сепнато, но никой не им обръща внимание. Той отново затваря очи, за да види ясно образите. *Точно така! Еверет елегантно разрешава парадоксите на квантовата механика, твърдейки, че всеки път, когато частица от квантова енергия или материя е принудена да направи подобен избор — тоест, когато се опитаме да наблюдаваме това, — върху дървото на реалността израства нов клон. На бял свят се появяват две еднакви и отделни реалности!*

Гейл се мъчи да си припомни синьо-белите корици на поредицата си научнофантастични романи. *Успоредни светове! Точно както го казах.*

Не съвсем успоредни, изпраща Джереми. Думите и образите не са в състояние да го илюстрират; представи си едно непрекъснато разклоняващо се дърво:

Гейл е изтощена. *Добре... И това, за което ти и Джейкб бяхте толкова разтревожени и развълнувани, е че твоят анализ на холограмите... на тези стоящи вълни, които според теб изразяват човешкото съзнание..., има нещо общо с теорията на Еверет?*

Джереми си мисли за стотиците си уравнения у дома, запълващи черната дъска и достатъчно за една нова дисертация листи хартия. *Изследването на холографското съзнание на Джейкб показва, че то прекъсва вероятностните функции на реалността... „избира“... по същия начин, по който го правят и електроните.*

Гейл се дразни от простотата на обяснението му. *Не съм бавноразвиваща се, Джери. На хората не им се налага да избират през кой процеп да се мушнат. Животът им не свършва с петно от интерферирани вероятностни вълни на стената!*

Джерери праща безсловесно разкажание, но последвалата му реплика е настойчива и без следа от извинение. *Напротив! Всички ние го правим! Не само в милионите избори, които правим всеки ден... Да стоим ли? Да седим ли? Този влак ли да вземем или следващия? Какъв цвят вратовръзка да си купя?... Но и в по-важните неща, като например интерпретацията на данните, които вселената ни изпраща чрез сетивата ни всяка секунда. Ето къде правим нашия избор, Гейл... ето къде математиката казва на мен и на Джейккъб, че вероятностните структури се сричат и възникват в различни комбинации на всеки няколко секунди, като така интерпретират действителността! Джерери мислено си отбелязва да поръча най-новите материали върху математиката на хаоса и анализите на неправилните повърхнини веднага щом се приберат.*

Гейл вижда недостатък в теорията му. *Но Джери, твоята и моята реалности не са отделни неща. Знаем го благодарение на телепатичната си способност. Ние виждаме едни и същи неща... помириваме едни и същи неща... докосваме едни и същи неща.*

Той хваща ръката ѝ. *Това е, което трябва да изследваме с Джейккъб, момиче. Вероятностните структури непрекъснато се сричат... превръщат се от почти безкрайни серии в крайни... при всички наблюдавани стоящи вълни и визуализирани съзнания... но изглежда съществува някакъв фактор, който всяка секунда решава каква да бъде наблюдаваната реалност.*

Гейл прехапва устни. ??????????????????????

Джерери опитва отново. *Като че някакъв диспечер нарежда на електроните през кой процеп да минат, момиче. Някаква сила... някакъв господар на вероятностите, който нарежда на цялата човешка раса... или поне на неколкостотинте нейни представители, изследвани досега от Джейккъб... точно как да възприемат една действителност, която би трябвало да е невероятно изменлива. Хаотична.*

Известно време никой от двамата не изпраща нищо. После Гейл предлага: *Бог?*

Джереми понечва да се усмихне, но се отказва. Долавя колко сериозна е тя. *Може би не Бог, изпраща той, но поне Неговият зар.*

Гейл обръща лице към прозореца. Сивите тухлени сгради, край които минават, ѝ напомнят за дългите бараки в Равенсбрюк.

Повече никой от двамата не се опитва да осъществи телепатичен контакт с другия, преди да са се прибрали у дома и да са си легнали.

ВЯТЪР НАД СУХИТЕ ТРЕВИ

Задълженията на Бремън са безброй.

Никога не е живял във ферма и няма представа за обема и многообразието на физическия труд в стопанство от около шест хиляди акра, заобиколено, както е това, от половин милион акра „национални гори“, въпреки че извън сравнително влажните земи, принадлежащи на ранчото, в каньона нямаше почти никакви дървета. Физическият труд, откри той през следващите няколко седмици, бе не само плашещ; от него го болеше гърбът, боляха го чак топките, излязоха му мехури, задъхваше се, обливаше се в пот, в устата си усещаше вкус на кръв и жлъчка. За начинаещ като Бремън — недохранен, отпуснат, блед и нездрав алкохолик — работата, която се очакваше от него да върши, придоби измеренията на истинско мъчение.

Бе си представял живота на ранчо — в редките случаи, когато изобщо се бе сещал за нещо такова — като романтична езда из пасбищата сред стада добитък и от време на време може би поправки по оградата. Не бе включвал в сметката поддръжката на самото ранчо, храненето рано призори на животните, като се започне от гъските около езерото и се стигне до екзотичните ламии на мис Морган, продължителното преследване с джипа на отклонили се животни, безкрайните ремонти на разни машинарии — автомобили, помпи, електромотори, климатика в пристройката, — да не говорим за кървавите прелести на кастрирането, ваденето на подутите агнешки трупове от потока след продължилия цяла нощ порой, за риенето на тор в оборите. Имаше и доста изкопчийска работа: дупки за колове, ров за новата канализация, нов шейсетфутов напоителен канал, прекопаването на градината на мис Морган — цели три четвърти акра. Прекарваше на крак часове наред всеки ден, обут в новите работни обувци, които мис Морган го накара да си купи през първата седмица, и още толкова в подскачащия пращен, открит джип, само не и на конско седло.

Но оживя. Дните бяха по-дълги от досегашните в живота му и му напомняха за студентските години в Харвард, когато се опитваше да завърши четиригодишния курс за три години, ала прахът, пясъкът, бодливата тел и мускулните болки си отиваха със залеза на слънцето зад планините на запад, и тогава — щом в каньона паднеха виолетови сенки и запълзяваха към пустинята като гъсто вино — той се прибираше в пристройката, взимаше трийсетминутен душ, приготвяше си топло ядене и се срутваше в леглото, преди койотите да са започнали да вият по хълмовете над ранчото. Бремън оцеля. Дните се превърнаха в седмици.

Спокойствието тук бе твърде различно от истинския вътрешен мир в рибарската колиба във Флорида; тукашната тишина напомняше измамното затишие в окоето на ураган. А и бученето на първичните бели шумове откъм странния мисловен щит на мис Морган го караше да си представя, че действително е попаднал под бели небеса в привидния покой на окоето на истински ураган, където единственият звук е далечното свистене на бурните ветрове, въртящи се във вихъра на разрушението.

Тези шумове бяха добре дошли за него. Предпазваха го от надигацията се сякаш над целия континент купол от мисловни вълни: шепот, молби, крясъци и декларации, среднощни признания и яростни оправдания. Някога вселената бе изпълнена с тези червеникавокафяви увъртания и самоненавист, и всяка вълна бе по-тъмна от предходната, а сега нямаше нищо друго освен белия шум на силната личност на мис Фейет Морган.

Бремън се пристрасти към него. Дори пътуването до града на двайсет мили от ранчото в четвъртък за него се превърна в наказание, в заточение, което трудно издържаше, колчем защитният бял шум заглъхнеше зад гърба му и от всички страни към него се устремеше лавината от мисли, копнежи, желания и мръсни малки тайни, които го разсичаха — сякаш безброй бръсначи го рязваха по окоето и небцето.

Пристройката бе напълно пригодена за живеене: климатикът правеше августовските горещини поносими; леглото бе удобно, кухнята — впечатляваща с изобилието си, душът се захранваше от резервоара на половин миля нагоре по хълма, тъй че водата никога не спираше; бе разположена в усамотена ниша между скалите, откъдето светлините на голямата къща не се виждаха. В пристройката имаше

дори телефон, макар че не можеше да се обажда от него — телефонната линия стигаше само до хасиендата и апаратът звънеше единствено когато мис Морган бе пропуснала да включи нещо в списъка на задачите за следващия ден, който съставяше всяка вечер и забождаше на табло на тясната веранда пред пристройката.

Бързо научи кои са забранените зони. Не можеше да се приближава до хасиендата. Шестте кучета бяха отлично дресирани и мигом се озоваваха до мис Морган, когато ги повикаше, но бяха зли. На третия ден от пристигането си на ранчото стана свидетел как разкъсват един койот, имал неблагоприятно да навлезе прекалено навътре в обширното пасбище, което стигаше до брега на потока. Кучетата заобиколиха койота като глутница вълци, прегризаха сухожилията му, събориха го на земята и го довършиха.

Бе му забранено също така да се приближава до „хладилника“ — ниска постройка от блокчета сгурия зад големите камъни край хасиендата. На покрива ѝ имаше цилиндричен воден резервоар. И още първия ден мис Морган бе му обяснила, че резервоарът с вместимост хиляда и петстотин галона е за в случай на пожар. Бе му показала дебелите маркучи и кранове на стената на хладилника. Те също не трябваше да се пипат от наемните работници, освен по лично нареждане на мис Морган.

Научи още, че хладилникът си има собствен генератор и понякога нощем го чуваше да бръмчи. Мис Морган обясни, че обича сама да разфасова говеждото и дивеча, който отстрелваше през ежеседмичните си ловни излети по хълмовете, и че в хладилника се съхранява първокачествено месо за хиляди долари. Бе имала неприятности — първо повреда в електрозахранването, заради която се наложило да изхвърли огромно количество скъпо говеждо, после с наемните работници, които решили, че могат да се облажат с по половин заклано теле, преди да изчезнат една нощ. Оттогава насам не разрешавала на никого да се доближава до хладилника — предупреди го тя, — била научила кучетата да нападат всеки, който дори само стъпи на каменната пътека към заключените с тежки катинари врати.

Дните преминаваха в седмици и Бремън скоро привикна с еднообразната последователност от работа и сън, нарушавана единствено от мълчаливите му хранения и ритуала на съзерцаването на залеза от предната веранда на пристройката. Редките пътувания до

града ставаха все по-мъчителни за него, защото го оставяха извън обсега на белия шум от мозъка на мис Морган и бръсначите на случайните мисли жестоко нараняваха неговия. Сякаш подразбрала това, мис Морган започна сама да ходи на пазар в четвъртъците и след третата си седмица на ранчото той престана да го напуска.

Веднъж, докато търсеше един от конете, който не бе слязъл на голямото пасище, се натъкна на изоставен параклис. Останките се издигаха под билото; белезникавите стени се сливаха със сивкавите околни скали. Покривът го нямаше — беше не просто пропаднал, а наистина липсваше; дървените капаци, врати и пейки бяха изгнили и станали на прах, който ветровете бяха отвели.

Вятърът подухна през зеещите прозорци без стъкла и раздвижи сухия трън върху купчината кости на мястото, където някога е бил олтарът.

Кости.

Бремън се приближи и коленичи в праха, за да разгледа купчината открояващи се бели останки. Кости — крехки, проядени и почти вкаменени. Бе сигурен, че повечето от тях са животински — сред тях различи гръден кош на теле, дълъг колкото на крава гръбначен стълб, кравешки черепи — но бяха толкова много! Сякаш някой нарочно ги бе трупал там, докато олтарът е рухнал под тежестта на толкова мъртви и гниещи трупове.

Поклати глава и излезе вън. Вятърът изшумоля из сухите клонки над небелязаните гробове.

Прибирайки се с джипа от южното пасбище същата тази лятна вечер, видя, че има някой горе край хладилника. Намали покрай хамбара и заобиколи отдалеч, оглеждайки се любопитно. Кучетата ги нямаше.

На петнайсетина метра от него, до стената на хладилника, където маркучите се спускаха от водния резервоар, мис Фейет Морган се къпеше под душ от пожарния маркуч с прикрепен към него капков накрайник. В първия миг не я позна — косата ѝ бе мокра и опъната назад, а лицето ѝ бе обърнато нагоре към струята. Ръцете и гърлото ѝ

бяха загорели; останалите части от тялото ѝ бяха невероятно бели. Капчиците вода по бледата ѝ кожа и тъмните косми под корема проблясваха във вечерната светлина. После мис Морган спря водата и се пресегна за кърпата. Тогава видя Бремън в джипа и замръзна полуизвърната към него. Не каза нищо. Не се покри с кърпата.

Смутен, той кимна за поздрав и подкара джипа. В страничното огледало зърна мис Морган, която все още стоеше там с изпъкваща на фона на олющената зелена стена бяла кожа. Не беше се покрила с хавлията и го гледаше.

Даде газ и се отдалечи.

Същата нощ се унесе в сън, като преди да си легне, изключи климатика и отвори прозорците, през които вътре пропълзя мъртвешкият пустинен въздух; събуди се при първото видение.

Събуди го стърженето на струни на цигулка, захапани и опъвани от прогнили зъби. Седна в леглото и примигна във виолетовата светлина, която нахлуваше в стаята откъм люлеещите се капаци на прозорците.

Сенките близо до тавана шептяха. Отначало взе шепота за мисловни потоци, промъкнали се през защитната завеса на белия шум на мис Морган, но това не бе телепатичен, а действителен звук. Сенките шептяха.

Дръпна мокрия чаршаф до брадичката си; побелелите кокалчета на пръстите му се сливаха с бялата памучна тъкан. Сенките се размърдаха, отделиха се от шепота и плъзнаха по стените, които внезапно и напълно потъмняха във вълните виолетова светлина, хлуеща отвън и предвещаваща буря.

Надолу по стените пълзяха прилепи. Прилепи с бебешки лица и стъклени очи. Те подсвиркваха и пляскаха с криле.

Във виолетовата буря отвън екнаха камбани и многобройни гласове запяха погребални песни в празни цистерни. Някъде наблизко, вероятно под леглото му, изкукурига петел, после кукуригането бе заглушено от дрънченето на кости в празна купа.

Прилепите с бебешки лица, които пълзяха с главите надолу, нападаха по леглото му като безброй гърчещи се плъхове с ципести крила и грейнали бебешки усмивки.

Той изкрещя едновременно с блесналата светкавица. Гръмотевицата изгромоли пред дъжда като тежка завеса, влачеща се по стари дъски.

На другия ден Бремън не яде, като че постенето можеше да излекува мозъчната треска. Телефонът мълчеше, нямаше и сутрешно съобщение на таблото отвън.

Отиде в южния край на ранчото — колкото бе възможно по-далеч от хасиендата — и се зае да копае дупки за стълбовете на новата ограда между гората и езерото. Белият шум бучеше около него.

На единайсетата дупка, на почти три фута дълбочина лопатата му се удари в череп.

Той коленичи. По лопатата се бе налепила мека червеникава глина. Видя къс кафява плът и бяла кост. Изкопа около черепа цяла яма.

Той бе силно извит назад и почти отделен от белите кости на шията и ключицата, като че погребаният се е опитвал да изплува на повърхността. Разчисти гроба, търпеливо и внимателно като археолог. По изпотрошените ребра висяха парчета кафяв плат. Намери части от лявата ръка, която плувецът бе повдигнал; дясната липсваше.

Сложи черепа на задната седалка на джипа и подкара към ранчото, но малко преди да зърне хасиендата, промени решението си, заобиколи стръмното било, слезе, седна и се заслуша в свистенето на вятъра през прозорците на параклиса.

Когато по залез се върна в пристройката, телефонът звънеше.

Бремън пропълзя в леглото, обърна лице към грапавата стена и го остави да звъни. След няколко минути звъненето престана.

Покри уши с длани, но мисловните вълни продължаваха да бучат като силен бял вятър отникъде. След като се стъмни и откъм потока и хладилника се понесе цвъртенето на нощните насекоми, той се обърна на другата страна, очаквайки телефонът да звънне отново.

Апаратът мълчеше. Странно проблясващ под сребърната лунна светлина, проникваща през капациите, черепът го гледаше откъм дъсчената маса до телефона. Не си спомняше да го е внасял вътре.

Някъде след полунощ телефонът най-последно оживя. Полубуден, той стреснато и объркано го гледа известно време; струваше му се, че

черепът го вика.

После зашляпа с боси нозе по грубите дъски на пода.

— Да?

— Ела в къщата — прошепна мис Морган на фона на приглушения екот от гласове, пеещи в празни цистерни. — Ела веднага в къщата — повтори тя.

Бремън остави слушалката, излезе навън и тръгна през лунната светлина към лая на кучетата.

ОЧИ

Джереми и Гейл се обичат със страст, която понякога ги плаши.

Веднъж Джереми казва, че връзката им е като плутониевите топчета, подложени на насочен навътре взрив в лабораториите „Лоурънс Ливърмор“ с помощта на сто лазера, разположени върху сферичната им повърхност, които едновременно стрелят навътре, принуждавайки плутониевите молекули да се приближават все по-плътно и по-плътно една към друга, докато между отделните атоми не остане никакво пространство и топчето се взриви първо навътре, а след това навън, осъществявайки водороден синтез. Но само теоретически, уточнява той. Траен синтез на практика все още не е постигнат, добавя.

Гейл отвърща, че би могъл да измисли по-романтична метафора.

Но после, като се замисля, вижда точността на сравнението му. Любовта им би била уязвима и неустойчива без тяхната телепатична способност и би изчезнала след време, ако не беше тя и сближаващите ги хиляди ежедневно споделяни неща, които взривяват страстта им в огнена вихрушка, каквато може да се наблюдава единствено в звездните ядра.

Тази близост е подложена на безброй изпитания: човешкото желание за усамотение, което и двамата трябва да потискат, равновесието между емоционалната, артистична и интуитивна натура на Гейл и установените, понякога скучни възгледи на Джереми за нещата, също и търканията, неизменно възникващи от факта, че всеки от двамата знае прекалено много за другия.

Един пролетен ден Джереми вижда в университета красива млада жена — тя се е навела да вдигне някакви книги и в този момент вятърът повдига полата ѝ — и този кратък еротичен миг не остава тайна за Гейл четири часа по-късно, също както издайническото ухание на чужд парфюм или петънцето от червило на яката на ризата за друга съпруга.

Те се шегуват с този случай. Но съвсем не им е до шеги, когато следващата зима Гейл изживява кратко, но бурно увлечение по един поет на име Тимъти. Тя се опитва да потисне чувствата си или поне да ги затвори зад останките от мисловния щит между нея и Джереми, но емоционалното ѝ прегрешение грее като неонна лампа в тъмна стая. Джереми го долавя веднага и не е в състояние да скрие собствените си чувства — болка и впоследствие някаква патологична наслада. Повече от месец краткото ѝ бързо повяхващо увлечение на Гейл към поета лежи между нея и съпруга ѝ като хладно острие на меч в нощта.

Емоционалната разюзданост на Гейл понякога спасява Джереми от пълната загуба на здравия разум — самият той го казва, — но от време на време го отвлича от работата му, от мисленето му, от преподаването. Гейл се извинява, но Джереми продължава да се чувства като малка лодка, подмятана от бурните вълни на могъщите ѝ емоции.

Неспособен да открие поезия в собствената си памет, търси образи в мислите на Гейл, за да я опише. И често ги намира.

Когато Гейл умира, той се сеца за тъкмо един такъв зает от нея образ, докато мълчаливо разпръсква пепелта ѝ из овощната градина край поточето. От стихотворение на Теодор Рьотке:

*Спомням си къдрите, живи и влажни като ластари,
погледа бърз, кратката коса усмивка на щука;
как щом заговореше, думите се редяха сами от
устата*

*и тя с наслада се люшкаше върху своите мисли —
птичка, честито развяла опашка —
а песента ѝ разклащаше листи и клонки.*

*Сенките пееха с нея,
листите вместо да шепнат шумоляха в целувки
и под розите из посърнали долини гробовете
запяваха.*

*Но когато бе тъжна, в дълбини тъй бездънни се
хвърляше,*

*че и баща даже не би я намерил:
със лице скрито във сламата,*

в бистри води потопена.

*Врабче мое, тебе те няма;
чакам те като напрат с назъбена сянка.
Влажният камък не ме утешава,
нито мъха, вплел и последната светлина.*

*О, само да можех от този сън да те вдигна,
гълъбци с пречупени морни криле!
Но над влажен гроб аз мълвя тез любовни слова...*

Неврологичните изследвания на Джейкъб Голдмън принуждават Джереми да навлезе в неизвестни нему области на математиката, с които иначе би се позанимавал просто от любопитство, ако изобщо някога се нацелеше, и които сега, през последните месеци преди заболяването на Гейл, изпълват и променят целия му живот.

Математиката на хаоса и неправилните повърхнини.

Подобно на повечето съвременни математици Джереми също се е докосвал, макар и повърхностно, до нелинейната математика; и както повечето съвременни математици предпочита нейната класическа, линейна разновидност. Мрачното царство на математиката на хаоса, ненавършила и двайсет години като сериозна наука, му се е струвала твърде експериментална и някак странно стерилна, преди интерпретацията на холографските данни на Голдмън да го е запокитила в нейната бездна. Неправилните повърхнини са онова умно нещо, което приложните математици използват за компютърните си графики — открил ги е в няколкото кадри от филма „Стар трек“, който Гейл го е накарала да изгледа, в някои илюстрации в „Сайънтифик Америкън“ и „Математикъл интелидженсър“.

Сега Джереми сънува математиката на хаоса и неправилните повърхнини.

Вълновите уравнения на Шрьодингер и анализите на Фурие на човешките холографски мисловни модели са го довели в този лес на хаоса, но Джереми открива, че там се чувства добре. За пръв път в живота и кариерата си той копнее за компютър; накрая поставя един мощен 486 РС с вградено CD-ROM устройство в светая светих на

кабинета си у дома и започва да подава молби до университетската администрация да му се осигури компютърно време. Но то не стига.

Джейкъб Голдмън казва, че може да приспособи един от компютрите Крей МІТ Х-МР за програмата, предназначена за работа в областта на математиката на хаоса, и Джереми по цели ноци не спи от нетърпение. Когато инсталирането завършва — четирийсет и две минути, което е цяла вечност от скъпоценното компютърно време на „Крей“ — решенията са частични, незавършени, въодушевяващи и ужасяващи с възможностите, които крият. Джереми си дава сметка, че ще им трябват поне няколко такива компютъра и двама-трима таланти програмисти.

— Дай ми три месеца — казва Джейкъб Голдмън.

Ученият успява да убеди някого от администрацията на Буш, че работата му върху нервните пътища и холографските функции на паметта имат отношение към дълго нерешения проблем за подобряването на „фактичката реалност“ в пилотската кабина на самолетите от военновъздушните сили и след десет седмици той и Джереми получават достъп до така необходимите им свързани компютри „Крей“ и програмисти за подготовка на данните.

Резултатите са математически кодирани — дори чертежите са неразгадаеми за всеки, който не е математик-изследовател — и Джереми прекарва летните вечери в кабинета си, сравнявайки своите уравнения с изящните компютърни рисунки на неопределените притегатели на Колмогоров, приличащи на разрязани кръгли червеи, но със същите квази-периодични интерферометърни фигури, морета на хаоса и резонансни острови, които е предугадил в собствените си далеч по-несвършени математически изчисления.

Подготвя профилите на Поанкаре на свиващите се вероятностни вълни и компютрите — придвижвайки се през неправилни повърхности, които не се надява някога да проумее — го зариват в купища данни и изображения, напомнящи фотографии от някакъв далечен воден свят, където тъмносините морета са изпъстрени с острови във формата на морски кончета в пищни цветове и безкрайна топологична сложност.

Джереми започва да разбира. Точно когато всичко започва да си идва на мястото — когато данните от Джейкъб, компютърните изображения на неправилните повърхнини, красивите и ужасяващи

уравнения на хаоса върху черната му дъска започват да се съчетават — нещата в „реалния“ свят тръгват на зло и се разпадат. Първо Джейкъб. После Гейл.

Три месеца след първото им посещение в клиниката за лечение на стерилитета Джереми отива на поредния периодичен преглед при своя лекар. Случайно споменава за всичките изследвания, на които са се подложили с Гейл и за мъката им, че не могат да си имат дете.

— И ти направиха само един анализ на спермата? — пита д-р Лемън.

— Ами да — отвърща Джереми, разкопчавайки ризата си. — Всъщност предложиха да отида пак за още няколко, но бях много зает. Освен това първият анализ бе достатъчно убедителен. Нямам проблеми.

Д-р Лемън кима, но леко се намръщва.

— Спомняш ли си броя на сперматозоидите?

Джереми свежда поглед кой знае защо смутен.

— Ами... трийсет и осем, струва ми се. Да.

— Трийсет и осем милиона на милилитър?

— Да.

Д-р Лемън кимва отново и прави жест.

— Не си обличай ризата, Джереми. Ще направим още едно измерване на кръвното налягане.

— Нещо не е в ред ли?

— Не — казва д-р Лемън и нагласява апарата. — Обясниха ли ти в клиниката, че за добър тест се смята този с четиридесет милиона сперматозоиди и поне шейсет процента от тях нормално движещи се?

Джереми се колебае.

— Мисля, че да. Но те казаха, че е малко под средното, тъй като Гейл и аз... ами не сме се въздържали през петте дни преди теста и...

— И ти казаха да отидеш за още няколко усреднителни проби, но че почти сигурно на теб ти няма нищо и че по всяка вероятност причината е у Гейл?

— Точно така.

— Смъкни си гащетата, Джери.

Джереми ги смъква, изпитвайки леко неудобство, докато лекарят опипва тестисите му.

— Запуши носа и устата си с ръка — нарежда д-р Лемън. — Така... сега въздух не влиза отникъде... сега се напъни, сякаш искаш да го вдигнеш.

Джерери понечва да махне ръката си и да се пошегува, но се отказва. Напъва се.

— Още веднъж — казва д-р Лемън.

Джерери трепва от силното стискане.

— Много добре, отпусни се. Можеш да се обличаш.

Лекарят отива до мивката, смъква найлоновата ръкавица и измива ръцете си.

— Какво беше това, Джон?

Лемън бавно се извърща.

— Нарича се „маньовър на Валсалва“. Усети ли натиска на пръстите ми върху вената от двете страни на тестисите си?

Джерери кимва усмихнат. Да, усетил го е.

— Като натискам там, аз усещам потока на кръвта... и ще ти кажа, че тя не тече накъдето трябва, Джери.

— Не тече накъдето трябва?

Д-р Лемън кима.

— Сигурен съм, че имаш разширени семенни вени както в левия, така и в десния тестикул. Изненадан съм, че не са проверили това в клиниката.

Джерери чувства как го облива тревожна вълна студена пот. Мисли си за всичките унизителни прегледи, които е претърпяла Гейл през изминалите няколко седмици... и за тези, които я очакват занапред. Той прочиства гърлото си.

— Възможно ли е тези... тези разширени вени... възможно ли е те да са причината да нямаме деца?

Д-р Лемън се навежда над бюрото и скръства ръце.

— Може би, Джери. Ако имаме двустранно варикоцеле, това със сигурност влошава подвижността на сперматозоидите, както и техния брой.

— Искаш да кажеш, че трийсет и осемте милиона в клиниката са били някаква аномалия?

— Вероятно — казва лекарят. — Бас държа, че подвижността не е изследвана както трябва. И че по-малко от десет процента от сперматозоидите са се движили нормално.

Джереми усеща как в него се надига гняв.

— Защо?

— Варикоцелето — разширените вени в тестисите ти — е нарушение на функциите на някоя от клапите в семенната вена, която принуждава кръвта да се връща обратно от бъбреците и надбъбречните жлези в тестисите. Това повишава температурата в скротума...

— Което снижава производството на сперматозоиди — довършва Джереми.

Д-р Лемън кимва.

— Кръвта също така носи концентрирани отровни вещества от обмяната, например стероиди, които допълнително затрудняват производството на сперматозоиди.

Джереми се втренчва в стената, където самотно виси евтина репродукция от творба на Нормън Рокуел, на която провинциален лекар преслушва сърцето на дете. Лекарят и детето са розовобузести карикатури.

— Може ли това да се оправи?

— Чрез операция — казва д-р Лемън. — При мъже с брой на сперматозоидите по-малко от десет милиона на милилитър — категория, към която трябва да те включим — обикновено настъпва сериозно подобрение. Ако не се лъжа, цифрата е някъде около осемдесет и пет или деветдесет процента. Трябва да проверя.

Джереми отмества поглед от картината и го насочва към лекаря.

— Можеш ли да ми препоръчаш хирург?

Д-р Лемън разперва длани в успокоителен жест.

— Според мен най-добре първо иди в клиниката, разкажи им за нашето подозрение за двустранно варикоцеле, накарай ги да направят другите изследвания на спермата и ги остави те да посочат подходящ хирург. — Той хвърля поглед към талона на бюрото си. — Взели сме кръв днес; ще вдигна по тревога лабораторията, за да направят хормоналната картина — на тестостерона, естествено, но и на фоликулния хормон и хормона на хипофизната жлеза. Предполагам, че стойностите ще са ниски и ще бъдеш категоризиран като евентуално нестерилен. — Той потупва Джереми по гърба. — Тежки думи, но добра вест, тъй като оперативната прогноза е благоприятна. Много по-добра, отколкото при стерилитета на жените.

Д-р Лемън се колебае — и Джереми вижда това — дали да не отпрати критика към колегите си, но накрая казва:

— Работата е там, Джери, че много от лекарите в тези клиники смятат, че в деветдесет процента от случаите на безплодие проблемът е у жената. И нямат навика да преглеждат мъжете внимателно, щом изследването на спермата е задоволително. Един вид професионално късогледство. Но сега, след като разберат за варикоцелеето... — Той се спира до вратата и наблюдава как Джереми си закопчава ризата. — Искаш ли аз да им го съобщя?

Колеканието на Джереми трае само секунда.

— Не. Аз ще им кажа. Може би ще те потърсят за справка.

— Добре — съгласява се д-р Лемън и се приготвя да приеме следващия си пациент. — Ян ще ти донесе резултатите от кръвния тест утре следобед. Ще приготвим всички данни за клиниката, когато ги поискат.

Джереми кима, облича якето си, минава през чакалнята и излиза навън. Докато кара към къщи, се приготвя да скрие зад мисловния си щит новината за варикоцелеето. Само за известно време, казва си той, херметизира щита и го покрива със случайни мисли и образи, като трапер, който замаскирва ямата с листа и клонки. Само за известно време, докато обмисля нещата.

Но още докато се опитва да забрави какво е научил, той знае, че лъже.

ТУК НЯМА ОЧИ

Бремън се изкачи по хълма в тъмното, мина покрай джипа, паркиран на няколко метра от мястото, където го бе оставил, покрай кучкарника с лаещите ротвайлери — нощем никога не стояха затворени — и през отворената врата на хасиендата.

Вътре бе сумрачно, но не тъмно; пред спалнята на мис Морган гореше месингова лампа във формата на свещник и осветяваше коридора. Долови присъствието ѝ и топлите вълни на белия шум, нарастващ като звука на постепенно усилвано радио. Зави му се свят и му се догади. Но изпита и странно вълнение. Тръгна по коридора. Като насън. Отвън кучетата млъкнаха.

В спалнята на мис Морган светеше единствено двацет и петватовата крушка на настолната лампа, покрита с някакъв плат, който пропускаше слабо мътнорозово сияние. Спря се на прага за миг и едва не изгуби равновесие, сякаш бе застанал на ръба на дълбока кръгла пропаст. После пристъпи напред и се остави да бъде погълнат от белия шум.

Тя лежеше на креват с балдахин от прозрачен тюл, отразяващ розовото в копринени отблясъци. Светлината струеше около прозиращото ѝ под разтворените дантели тяло в далечния му край.

— Влез — прошепна.

Бремън пристъпи в стаята предпазливо, загубил сякаш и зрението, и равновесието си. Понечи да заобиколи леглото, когато гласът на мис Морган отново се раздаде откъм сенките.

— Не, остани там за секунда.

Поколеба се и се смути, почти пробуден. И видя движението ѝ — тя разгърна тюлените завеси, наведе се над някаква чаша или кутия върху нощното шкафче, посегна към устата си и бързо се отдръпна. Сенките по лицето ѝ изглеждаха променени.

Носи изкуствени зъби, помисли си той с отвращение. Забравила е да си ги сложи.

Даде му знак да се приближи, повече с китка, отколкото с пръсти. Отиде до далечния край на леглото и се спря, неспособен да продължи или да се върне; тялото му хвърли още една сянка върху нейното. Жената като че каза нещо, но сетивата му бяха изпълнени с нажеженото бучене на мислите ѝ. То го заля като топла кръв, бликнала от невидим кран, и той напълно изгуби ориентация.

Посегна към завесите, но дългите ѝ силни пръсти пернаха ръцете му. Тя се плъзна напред на лакти грациозно като котка и доближи лицето си до бедрата му. Раменете ѝ разтвориха завесите и Бремън видя изскочилите от нощницата гърди, но не и лицето, скрито от сенките и косата ѝ.

Да става каквото ще, каза си и затвори очи. Опита се да мисли за Гейл, да си я припомни, но вълната на белия шум отнесе всичките му мисли, освен тези за умората и подчинението. В мига преди да спусне клепачи, му се стори, че сенките в стаята се раздвижват.

Мис Морган сложи едната си длан на корема му, а другата — на бедрото му. Той потръпна като неспокоен чистокръвен жребец, преглеждан от невнимателен ветеринар.

Разкопча колана му и дръпна ципа на панталоните.

Помръдна, понечи да се наведе над нея, но лявата ѝ ръка се върна на корема му и го спря. Шумът се превърна в ураган от бяло електричество, който го блъскаше от всички страни. Олюля се.

С едно-единствено, почти ядосано движение мис Морган смъкна панталоните му до коленете. Той усети по-хладния въздух и после топлия ѝ дъх, но не отвори очи. Белият шум бъртеше мозъка му като с невидими юмруци.

Тя го погали, взе тестисите му в шепа и ги повдигна, сякаш за да ги целуне, после прокара топла ръка със студени нокти нагоре и надолу по все още отпуснатия му пенис. Това го възбуди съвсем слабо, макар че скротумът му се сви нагоре към тялото. Движенията ѝ ставаха все по-плавни и бързи, не толкова поради неговата, колкото поради собствената ѝ възбуда. Усети я как свежда глава, почувствува допира на бузата ѝ върху бедрото си, на копринената коса и топлото чело върху долната част на корема си, и тогава шумът заглъхна, изчезна, и той бе в окоето на урагана.

И видя.

Кървавочервена плът и ребра, окачени на куки. Озъбени усмивки и замръзнали очи под белия скреж. Децата на семейството имигранти, поклащащи се всяко на отделна кука в смразяващия студ...

— Господи!

Отскочи назад и отвори очи в мига, в който устата ѝ щракна с металически звук. Мярна му се проблясването на стомана между червените устни, и продължи да отстъпва заднишком, като се блъсна в нощното шкафче и събори покритата лампа; из стаята се разлетяха сенки.

Мис Морган отвори въоръжените си с наточени остриета челюсти и отново се хвърли напред с извити от напрежение рамене; приличаше на някаква праствара костенурка, която се мъчи да излезе от черупката си.

Бремън се метна надясно, удари се в стената и с последни усилия успя да избегне широко отворената уста, която пропусна пениса, но отхапа къс от лявото му бедро, точно над бедрената артерия. В розовата светлина видя как кръвта изпръсква завесите и извърнатото нагоре лице на мис Морган.

Тя изви шия като в оргазъм или някакъв екстаз с широко отворени, но невиждащи очи и с уста, образуваща почти идеален кръг, и той зърна блестящите розови венци на протезата, също и ножчетата за бръснене, прикрепени в пластмасата им. Капки кръв падаха върху червените ѝ устни и синкавата стомана. Като разтвори устата си още по-широко, готвейки се за нова атака, видя, че ножчетата са подредени в концентрични редове, като зъбите на акула.

Скочи на крака, ослепял от образите, които сега бушуваха в околото на урагана, отново връхлетя върху масата и лампата и се сви, когато стоманените зъби се забиха в крайчеца на ризата му, в кожения колан и нежната плът на хълбока му и остъргаха костта, преди тя да се отдръпне, разтърсвайки глава като куче, ухапало плъх.

Почувства смразяващ шок, но не и болка; вдигна джинсите си и отново скочи, но не встрани, където тя със сигурност щеше да го достигне, а право към нея — с дясното си стъпало върху кръста ѝ като турист, намерил устойчив камък в коварен бързей, дръпна завесите зад себе си, прелетя през дантелите от другата страна, приземи се тежко на

лакти оттатък и запълзя към вратата, докато тя се извиваше и гърчеше в стремежа си да докопа крака му.

Тогава го връхлетя болката в бедрото и слабините, остра като от електрически ток, пропуснат през нервите на гръбначния стълб.

Без да ѝ обръща внимание, продължи да пълзи към вратата, поглеждайки назад.

Мис Морган бе прегризала тюлените завеси и пълзеше по пода, дращейки голите дъски с лакираните си нокти. Протезата придаваше на устата ѝ вида на хищна вълча муцуна.

Бремън оставяше диря от кръв, която тя сякаш душеше и следваше.

Той стана на крака и хукна, блъскайки се в стените на коридора и мебелите във всекидневната. Претърколи се през канапето, изцапа го с кръв, изправи се и се устреми към вратата. Измъкна се в нощта, вдъхна хладния въздух, като с една ръка придържаше джинсите, а с другата притискаше кървящата рана на бедрото си, и хукна надолу по хълма.

Ротвайлерите лудешки се мятаха и ръмжаха в телената си клетка. Чу смях и се обърна, без да спира да тича. Мис Морган стоеше на смътно осветения праг в прозрачната си нощница, изпод която тялото ѝ изглеждаше стройно и силно.

Смееше се, а ножчетата в устата ѝ проблясваха.

Видя я да държи продълговат предмет; после чу смразяващото прищракане от зареждането на ловджийска пушка. Опита се да тича на зиг-заг, но раната го бавеше и не се получи нищо, освен няколко схванати залитания насам-натам — сякаш ръждясалото Тенекиено човече се опитваше да спринтира. Доплака му се и в същото време го напуши смях, но не направи нито едното, нито другото.

Обърна се назад и я видя да се навежда; откъм хладилника изрева генератор и внезапно зловеща светлина окъпа алеята под къщата, пристройката, хамбара и първите триста метра от нивите; огромни лампи превърнаха нощта в ден.

Правила го е и преди. Бремън тичаше към пристройката и джипа, но си спомни, че автомобилът е преместен и бе сигурен, че мис Морган е свалила дистрибуторната капачка или нещо друго от мотора, за да го направи неизползваем. Опита се да прочете мислите ѝ — колкото и отблъскващо да бе това хрумване — но белият шум се бе завърнал, по-силен от всякога. Отново бе попаднал сред урагана.

Правила го е и преди. Много пъти. Знаеше, че ако се насочи към реката или шосето, тя лесно ще го настигне с джипа или тойотата. Пристройката също бе явен капан.

Спря се на ярко осветения чакъл, за да закопчее джинсите си. Наведе се да погледне раните на хълбока и бедрото си и едва не припадна; сърцето му биеше така силно, че чу ударите му като догонващи го стъпки. Задиша дълбоко и бавно и черните петна пред очите му поизбледнях.

Джинсите му бяха пропити с кръв — и двете рани продължаваха да кървят, но не буйно, както от прекъсната артерия. Ако беше разкъсала артерията, досега да беше мъртъв. Пребори се със световъртежа, изправи се и хвърли поглед към хасиендата на петдесет метра зад себе си.

Мис Морган бе обула джинси и високите си работни ботуши и стоеше на верандата. Горната част на тялото ѝ бе покрита единствено с кървавата нощница. Устата и челюстите ѝ изглеждаха по-различно, но той бе твърде далеч, за да е сигурен, че е махнала протезата.

Тя отвори някакво електрическо табло в южния край на верандата и покрай потока и алеята блеснаха още лампи.

Имаше чувството, че стои на празна арена, осветена за началото на нощни гладиаторски игри.

Мис Морган вдигна пушката и стреля към него. Отскочи встрани, макар да знаеше, че е извън обсега на оръжието. По чакъла изчаткаха сачми.

Огледа се, едва овладявайки паниката, която се прибави към бучащия бял шум и замъгли мисленето му, после тръгна наляво, към големите камъни зад хасиендата.

Откъм скалите грейнаха други лампи, но той продължи да се изкачва; раната на хълбока започна отново да кърви. Имаше чувството, че някой е гребнал плът от бедрото му с лъжица за сладолед с наточени като бръснач ръбове.

Зад гърба му се разнесе втори изстрел, а после ръмжене и вой — мис Морган бе пуснала кучетата.

ОЧИ

Няколко седмици преди главоболието на Гейл да бъде диагностицирано като мозъчен тумор, Джереми получава писмо от Джейкъб Голдмън:

Скъпи Джереми,

Не мога да забравя последното ви посещение с Гейл и резултатите от предложението ви да бъдете „морски свинчета“ в дълбочинното проучване на мозъчната кора. Резултатите продължават да са — както говорихме лично и по телефона миналия четвъртък — поразителни. Няма друга дума.

Съобразявайки се с вашето уединение и желаня, няма да правя повече опити да ви убеждавам да се присъедините към изследването ми на тази така наречена телепатична способност, която казвате, че притежавате от годините на пубертета. Ако простите й проявления не са достатъчно убедителни, то данните, които продължавам да получавам, биха накарали всекиго да повярва. Аз повярвах. Изпитвам известно облекчение, че няма да се отклоняваме в тази посока в нашата работа, макар да разбирате каква бомба е това разкритие за един застаряващ невролог, превърнал се във физик.

Междувременно, математическите анализи, които ми изпрати по пощата, не съвсем понятни за мен, се превръщат в още по-мощна бомба. В сравнение с тях Манхатънският проект ще се окаже пълна глупост.

Ако правилно разбирам анализите ти на неправилните повърхнини и хаоса (а както казваш, данните не оставят място за алтернативни хипотези), то тогава

човешкото съзнание е нещо далеч по-сложно, отколкото сме си представяли.

Ако на твоята двуизмерна графика на холографското човешко съзнание по метода на Пакард-Тейкънс може да се вярва — повтарям още веднъж, че аз ѝ вярвам, — това означава, че човешкият разум е не просто органът, чрез който вселената се самосъзнава, а (извини ме за опростителството) неин пълен господар и съдник. Разбирам защо, когато говориш за хаоса, използваш термина „неопределен притегател“ за описание на ролята на разума в създаването на „резонансни острови“ в хаотичното море на свиващи се вероятностни вълни, но все пак ми е трудно да мисля за вселената като изначално лишена от всякаква форма, с изключение на тази, която ѝ налага човешкото наблюдение.

Сценарият на алтернативните вероятности, който излагаш в края на писмото си, ме изкара от релсите. (До такава степен, че заряхах експериментите по дълбочинното картиране на кората и седнах да размишлявам над тавтологическите намеци, съдържащи се в тази толкова вероятна правдоподобност.)

Джереми, размишлявам също и върху вашата телепатична способност: колко често се среща, какви са нивата ѝ и какво би било значението ѝ за човешкия опит.

Навярно си спомняш, че когато пиехме моето двайсетгодишно уиски, след като бяхме получили първите резултати от дълбочинното картиране на кората на твоя мозък и този на Гейл, и ти обясняваше произхода на аномалиите, аз изказах предположението — не още след първата чашка, доколкото си спомням, — че вероятно някои от великите умове в човешката история са притежавали подобен „вселенски интерферометър“ и че Ганди и Айнщайн, Исус и Нютон, Галилео и моят стар приятел Джони Фон Нюмън са били надарени с подобна (но очевидно с известни разлики) форма на телепатия, даваща им възможност да долавят различни страни на битието: физическите основи на вселената,

психологическите и морални устои на човечеството — тази пращинка във вселената — и ред други неща.

Спомням си, че ти се смути. Но аз нямах това за цел тогава, нито пък сега, когато повтарям тази хипотеза.

Ние — всички ние — сме очите на вселената. Хората, които като вас са надарени с тази невероятна способност — избраните да проникват в дълбините на човешката душа или в сърцето на самата вселена, — са механизмът, чрез който ние, останалите, фокусираме и насочваме погледа си.

Помисли, Джереми: Айнщайн осъществи своя „Gedanken експеримент“ и вселената сътвори цял нов клон на вероятности, който да съответствува на подобреното ни зрение. Вероятностни вълни, които се разбиват в сухия бряг на вечността.

Мойсей и Исус долавят, че звездите, които управляват моралния ни живот, поемат по нов път, и вселената моментално сътворява алтернативни реалности, за да ратифицира това наблюдение. Сриващи се вероятностни вълни. Нито частици, нито вълни, докато наблюдателят не стане част от уравнението.

Невероятно. А още по-невероятна е твоята интерпретация на изследванията на Еврет, Уийлър и Де Уит. Всеки миг от едно такова „проникновено вглеждане“ поражда отделни и еднакви вероятностни вселени. Вселени, които ние никога няма да посетим, но можем да извикаме на живот в моменти на велики решения по време на собственото си битие в този континуум.

Някъде, Джереми, не е имало холокост. Някъде първата ми жена и семейството ми вероятно все още живеят.

Трябва да помисля върху това. Ще ви се обадя в най-скоро време. Трябва да помисля върху това.

Най-искрено ваш,
Джейкъб

Пет дни след пристигането на писмото Ребека, дъщерята на Джейкъб, им се обажда по телефона късно през нощта. Джейкъб Голдмън е вечерял с нея рано същата вечер и се оттеглил в кабинета си „за да довърши обработката на данните“. Ребека е излязла и се е прибрала около полунощ.

Джейкъб Голдмън се бил застрелял с „Люгера“, който държал в най-долното чекмедже на писалището си.

ОЧИТЕ НЕ СА ТУК

Все още кървящ, Бремън куцукаше нагоре към хладилника и скалите зад него. Сега из цялото ранчо светеха лампи и единствените тъмни места бяха в цепнатините и пролуките между тях. Чуваше лая на пуснатите ротвайлери, които тичаха след него.

Не към скалите... тя иска да отидеш там.

Спря се в сянката на хладилника. Гърдите му хриптяха и пред очите му отново затанцуваха тъмни петна. *Спомените... семейството нелегални имигранти от Мексико, които прибрала тук, когато камионът им се повредил... кучетата ги приклезили между камъните... Мис Морган довършила работата с ловджийската пушка откъм хребета.*

Поклати глава. Кучетата бяха изоставили пътя и се катереха към него по хлъзгавата глина между шубраците. Насили се да си спомни нахлулите през няколкото секунди в окото на урагана налудничави образи — някой от тях можеше да му помогне.

Заскрежени очи... червени ребра, стърчащи от замръзналата плът... десетината гроба, осяяли ранчото с течение на годините... как избягалото момиче бе плакало и се молило през лятото на 81-а, преди острието да се впие в извитото ѝ гърло... ритуалът по подготовката на хладилника.

Кучетата приближаваха с настървен лай, усетили близостта на жертвата. Бремън ясно виждаше очите им. Долу, на светлото, мис Морган вдигна пушката и ги последва.

27-9-11. Цели няколко секунди пред погледа му стояха единствено цифрите — някаква важна част от ритуала — но не можеше да си обясни смисъла им. Кучетата бяха на петнайсет метра от него и ръмжаха като шестглаво чудовище.

Той се съсредоточи, после се обърна и хукна към постройката на шест метра от него. Тежката метална врата бе здраво залостена с дебела желязна кука, тежка верига и огромен катинар с цифрова

комбинация. Завъртя ключалката; кучетата тичаха с все сила нагоре по хълма. 27–9–11.

Първото от тях скочи тъкмо в мига, когато издърпа веригата от куката и отворения катинар. Мръдна встрани и размаха дългата около метър верига. Ротвайлерът падна на земята, но останалите го застигнаха и отрязаха пътя му за бягство, като се наредиха в почти идеален полукръг, приковавайки го към вратата. С изумление откри, че също ръмжи и се зъби, докато държи животните на разстояние, размахвайки веригата пред себе си. Те отстъпиха и започнаха на смени да се опитват да ухапят краката и ръцете му. Въздухът се изпълни с пръски от слюнката им и какофонията от човешко и кучешко ръмжене.

Обучени са да не убиват, разбра през кипежа на адреналина. *Не още.*

Погледна над главата на най-едрия ротвайлер и видя мис Морган да крачи през пелина, притиснала приклада на пушката към рамото си.

— *Долу, по дяволите! Долу!* — изкрещя тя на кучетата, но без да дочака изпълнението на заповедта, стреля и те отскочиха встрани; сачмите се удариха в бетона и рикошираха от горния край на желязната врата.

Застанал на четири крака, незасегнат от изстрела, Бремън я откряна и пропълзя в студената тъмнина. Втори изстрел обсипа вратата със сачми.

Изправи се в мразовитата тъмнина, олюля се и потърси с какво да я залости — някакво резе, дръжка, нещо, към което да завърже веригата. Но нямаше. Разбра, че когато не е заключена отвън, тя се отваря с лек натиск. Потърси ключ за осветление, но по покритите със скреж стени от двете страни на входа и над него не напипа нищо.

Викове на мис Морган долетяха приглушени през стоманата и дебелите стени. Ръмженето престана и тя върза кучетата на каишки. Вратата се отвори.

Бремън се запрепъва в тъмното и разблъска разполовените говежди трупове; работните му обуца се подхлъзнаха по замръзналия под. Помещението бе просторно — поне дванайсет на петнайсет метра. Дузини трупове висяха на куки, които се плъзгаха по метални релси под тавана. Навлезе навътре, прикри се зад един от тях и надникна към входа; дъхът му замъгляваше побелялата от скреж плът на закланото животно.

Мис Морган бе оставила вратата леко открената и само тънка ивица светлина падаше върху високите ѝ ботуши и бедрата. Два от ротвайлерите мълчаливо опъваха кожените ремъци пред нея и дъхът на трите същества се издигаше като гъст облак в мразовития въздух. Жената пъкна приклада на пушката под мишницата на ръката, която държеше ремъците и вдигна с другата нещо, което приличаше на устройство за дистанционно управление на телевизор.

Ярка флуоресцираща светлина заля помещението.

Бремън примигна, видя я как насочва пушката към него и се хвърли зад трупа точно в мига когато се разнесе изстрелът. Сачмите изплюяха по замръзналото месо и се посипаха по тесния проход между редицата провесени на куки животни; няколко профучаха точно там, където стоеше преди секунда.

Усети парване в рамото и видя струйка кръв. Имаше чувството, че се задушаваше, и се облегна на изкормения труп, за да си поеме въздух.

Тялото не беше на животно. От двете страни на разтворения гръден кош се виждаха бели женски гърди. Куката влизаше през гърба на жената и се подаваше през ключицата, точно над мястото, където е било разсечено. Очите под слоя скреж бяха кафяви.

Той отскочи назад и се шмугна напреко на пътеките, прикривайки се зад труповете. Лаят и ръмженето на кучетата отекваха в студения въздух на просторното помещение.

Знаеше, че вратата е само една и че прозорци няма. Бе стигнал почти до края на хладилника, придвижвайки се вляво от входа, където имаше повече трупове. Чуваше как кучетата драцят с нокти по замръзналия под в усилието си да се изтръгнат от поводите и стъпките на мис Морган, която го следваше, но се придържаше към предната стена.

Все още стискаше веригата, но не виждаше как би могъл да я използва като оръжие срещу мис Морган, ако тя не навлезе в гората от висящи трупове. Замръзналите, леко поклацащи се тела край черната стена бяха по-дребни от останалите — цял ред деца и бебета, досети се той — и не му осигуряваха надеждно прикритие.

Настъпи тишина, после през бученето и вихъра на белия шум на лудостта ѝ я видя в мислите си как се навежда и съзира краката му на десет метра от себе си.

Подскочи заедно с изстрела. Нещо се удари в лявата му пета. Увисна, сграбчил с дясната си ръка куката, която държеше трупа на някакъв негър на средна възраст. Очите на човека бяха затворени. Разрезът през гърлото му бе толкова широк и неравен, че замръзналите му ръбове приличаха на озъбената муцуна на акула. В лявата си ръка Бремън стискаше веригата.

Мис Морган изкрещя нещо неразбираемо и пусна едно от кучетата.

Той се закатери по люлеещия се труп; кучетата хукнаха по пътеката, а мис Морган отново вдигна пушката.

ОЧИ

В този същия момент, на повече от хиляда мили на изток, тринайсетгодишното сляпо, глухо и бавноразвиващо се момче на име Роби Бъстъмънт яде пердах от „вуйчо“, който живее с майка му вече четири месеца. „Вуйчото“ спи с майка му и ѝ доставя дрога срещу различни услуги.

Провинението на Роби е, че на тринайсетгодишна възраст още не знае как да ходи в тоалетната и е изцапал панталоните си в момент когато „вуйчото“ и момчето са сами у дома. Вуйчото, прибрал се от среща с някакъв хитър колумбиец, изпада в ярост, като вижда и помирисва Роби, дръпва го от възглавниците в ъгъла на стаята, където момчето се люлее в съня си назад-напред с мечето си в ръце и клати глава, и започва да бъхти лицето му с юмрук.

Роби надава пронизителен писък и вдига скованите си от паралича ръце, за да се предпази от невидимите юмруци.

Това вбесява вуйчото още повече и той сериозно се заема за работа — блъсва встрани сакатите, изкривени крайници и започва да нанася удари по устата на момчето; изпотрошава прогнилите предни зъби, разплеснатия нос и скулите, размазва олигавените устни и затварящите се очи.

Роби пада на пода, кръвта му изпръсква плесенясалите тапети, но не спира да пици и да пляска с длани по изпокъсания балатум. Вуйчото не знае, че детето се опитва да намери мечето си.

Нечовешките писъци карат мъжа да прекрачи и последния милиметър, делеящ го от убийството, и той започва да рита тялото със стоманените бомбета на ботушите си — първо в ребрата, после в шията и накрая, когато Роби се е свил в ъгъла и е спръл да пици — в лицето.

Когато яростта преминава, той поглежда към сляпото и глухо момче, все още сгущено в ъгъла в невъзможна поза — с извити неестествено китки и колене, със стърчащ изкривен назад пръст, с подпухнала шия на морави петна, усукана странно върху пълното

подуто тяло в подгизналата от урина пижама с костенурките нинджа — и спира. Убивал е хора и преди.

Хваща Роби за рошовата черна коса и го тегли по балатума, по коридора и през малката всекидневна, където на екрана на трийсет и дваинчовия телевизор все още върви програмата на МГУ.

Вече няма писъци. От подпухналите устни на Роби по пода се проточва следа от лиги и кръв. Едното от невиждащите му очи е широко отворено, а другото — подуто и затворено под разкървавената вежда. Пръстите му хлабаво трополят по неравностите на прага и правят светли бразди през червените петна, оставяни от лицето му.

Вуйчото отваря задната врата, излиза навън, оглежда се, връща се вътре и с крак избутва Роби надолу. По шестте дървени стъпала сякаш се търкулва чувал от зебло, пълен с желе и камъни.

Вуйчото пипва Роби за реверите на отеснялата пижама и го тегли през мократа трева на двора. Копчетата се откъсват, платът се раздира, вуйчото изругава, улавя неподстриганата коса на Роби и продължава да го дърпа.

Зад прогнилия гараж, отвъд падналата ограда и пустия парцел зад нея, под мокрите листа на брястовете в тъмното, оттатък осветеното пространство, където сред високата трева на времето е имало колиба, недалеч от реката, все още стои килнат на една страна нужник. Никой не го използва. Върху парче картон, заковано на вратата, се чете избледнял надпис: „Флизането забрънену“. Парче прогнило въже е омотано около дръжките на вратата, за да не влизат дечурлига.

Вуйчото къса въжето, пристъпва във вонящия мрак, отпаря дъските около дупката, примъква Роби вътре, нагласява го в седнало положение, после с пъшкане повдига отпуснатото тежко тяло, за да го прехвърли през гредата покрай ръба на ямата. Пижамата с костенурките нинджа се закача на един пирон и остава там, а тялото на момчето се търкулва в тъмния ров. Голите му ходила се размахват във въздуха, преди да изчезнат в дупката. Три метра по-надолу се разнася лепкав плясък.

Вуйчото излиза навън в мрака и с облекчение поема свежия въздух, озърта се, не забелязва нищо, чува само далечен кучешки лай, намира голям камък в краката си, после се връща вътре, избърсва ръцете и почиства ризата си с парчето от пижамата. Накрая пуска

дрипата в зловонната правоъгълна дупка и с камъка криво-ляво заковава дъските обратно на местата им.

Вуйчото не чува никакъв шум откъм нужника, докато в продължение на един час чака в къщата майката, която накрая се прибира с колата.

Роби, естествено, не чува гласовете, които преминават в крясъци, нито плача, нито пък суетнята и събирането на багажа и затръшването на вратите на колата.

Той не вижда как светлините в къщата и на верандата угасват.

Не чува изревяването на мотора, нито шумоленето на гумите по чакъла на алеята, когато майка му го оставя сам за последен път.

Роби не може да чуе как лаят на съседското куче накрая замира, сякаш някой най-после се е сетил да махне стържещата на едно място вилка от надрасканата грамофонна плоча, нито да долови спускането на тишината наоколо и кроткото шумолене на капките дъжд по листата на дърветата, които след малко започват да се стичат в нужника през дупките на покрива като сълзи.

Всичко, което ви разказах, е истина. И всичко, което ще ви разкажа, е истина.

И ВИДЯ ЧЕРЕПА ПОД КОЖАТА

Ротвайлерът скочи три секунди след изстрела.

Бремън възседна раменете на мъртвия негър и уви веригата около врата на едрото куче, което дращеше с нокти, катерейки се по трупа, за да докопа човека. Ротвайлерът нададе вой. Джереми затегна веригата и я дръпна нагоре. Мис Морган видя как кучето се залюля и се заиздига във въздуха между нея и него, прицели се и натисна спусъка.

Той трепна, залитна и едва не изпусна веригата; сачмите шибнаха осветителното тяло и тавана над главата му. Разлетяха се искри и късчета стъкло. Някоя сачма изглежда бе улучила кучето, тъй като животното изквича и още по-яростно взе да мята глава назад-напред, за да достигне със зъби ръцете на Бремън. Дръпна веригата с все сила; ръмженето постепенно заглъхна и се превърна в жално скимтене.

Мис Морган зареди пушката, скъси ремъка на втория ротвайлер и тръгна по заледената пътека между леко поклацащите се трупове.

Бремън дишаше тежко и учестено; струваше му се, че ще умре от недостиг на въздух. Железните брънки на веригата бяха толкова студени, че всеки път, когато я придърпваше или променяше положението на тялото си, залепналата кожа на дланите му оставаше по тях. От гърлото на ротвайлера се раздадоха звуци, които повече приличаха на старческо гъргорене, отколкото на кучешко ръмжене. Бремън разбра, че само секунди го делят от мига, когато ще падне в ръцете на мис Морган; сега нищо не й пречеше просто да насочи цевта на пушката към него и да дръпне спусъка.

Първият изстрел бе отнесъл двойния ред луминисцентни лампи, но той забеляза, че върху тъмната глава на кучето отнякъде пада сивкава светлина. Погледна нагоре, зърна отвора в тавана, и примигна — там имаше десетина дупчици. Дупки в дърво, не в блокчета сгурия. Дупки, през които проникваха отблясъци от могцната лампа зад постройката.

Мис Морган вървеше между трупите на два-три метра от него. Огромните ѝ очи мятаха искри; дъхът ѝ замъгляваше въздуха между тях. Ротвайлерът, увиснал на веригата, се бе отказал от борбата и дългите му силни крака потръпваха конвулсивно. Гледката подлуди другото куче и мис Морган трябваше да остави за миг пушката, за да удържи животното, което се хвърли към трупа на негъра и люлеещите се крака на Джереми.

Той метна мъртвия ротвайлер по мис Морган и се закатери. Стъпи на рамото на трупа, после на главата му. Стълбът на лампата удържа тежестта му, но заплашително се заклати; парчета счупено стъкло отново се посипаха в ледените пари под него. Мушна главата и раменете си в тесния комин, закрепил се върху обледения стълб и натисна с рамене надупчената дъска.

Мис Морган пусна ремъка и вдигна пушката. Не можеше да не улучи от два метра и половина. Живият ротвайлер използва тялото на вече мъртвия си събрат като стъпало, скочи върху трупа на негъра и почти достигна човека.

Но ключицата или някаква кост, под която бе промушена куката, не издържа, и тялото се откъсна заедно с ротвайлера, преметна се във въздуха и се захлупи върху мис Морган и мъртвото куче на пътеката. Сачмите не улучиха тесния комин, а се удариха в обледената стена на сантиметри от лявото рамо на Бремън. Той усети как нещо раздира левия му ръкав, после как студена струйка пропъзлява по меката плът под мишницата му като докосването на проводник под напрежение. Приведе глава и се повдигна нагоре, но от усилието едва не се плъзна по стълба; напъна се и натисна повторно.

Капакът, ако наистина беше някакъв капак, бе залостен отвън. Почувствува съпротивлението на желязната кука и чу стърженето ѝ.

На два метра и половина под него мис Морган изкрещя и скрита ръмжащия ротвайлер. Кучето се извъртя и в объркването си понечи да я ухапе. Без да се колебае нито миг, тя вдигна пушката и стовари тежкия приклад върху черепа на животното. То се свлече комично върху трупа на своя събрат.

Бремън използва шестсекундния промеждутък, за да възстанови равновесието си и да напъне отново, долавяйки как нещо пращи и се къса на гърба му, но също и как прогнилите от времето и отслабени от изстрелите дъски започват да поддават. Жилите на врата му се издуха и

лицето му се наля с кръв; натисна пак, изпълнен с воля и сила, достатъчни да отместят цяла планина и да смразят птица в полет.

Помисли, че мис Морган е стреляла отново, понеже капакът внезапно се разби с оглушителен трясък и три от дъските се разлетяха на трески над главата му.

Изгуби равновесие и политна — обущата му се плъзнаха по стълба — но вкочанената му от студ лява ръка успя да се залови за ръба на счупените дъски, а дясната метна веригата през отвора и потърси в какво да се вкопчи. Чу как мис Морган изкрещя нещо, но бързо се изправи, оттласна се с крака и се промуши през дупката, при което ризата му се закачи на стърчащите трески и се раздра.

Бе заслепен от внезапния ярък блясък на лампата на водната кула в края на плоския покрив на хладилника, но успя да се изтърколи встрани точно когато мис Морган стреля отново. Още две дъски полетяха към небето и го обсипаха с трески.

Без да обръща внимание на кървящите си бедро, хълбок и рамо и на болката в сгърчените си от студ ръце, той се изправи на крака, вдигна веригата от чакъла и хукна към предната страна на постройката, прескачайки дебелия пожарен маркуч, който се проточваше към южната страна. Четири от ротвайлерите все още стояха до вратата със завързани за желязна тръба поводи. Направо полудяха, когато скочи долу от близо четири метра високия покрив. Удари се, усети, че си е навехнал левия крак, и се претърколи тежко върху чакъла и дребните камъни.

Кучетата се нахвърлиха, но походите се изпънаха и ги спряха на двайсет сантиметра от човека.

Бремън застана на колене и запълзя към вратата. Бе открената няколко сантиметра; отвътре хлуеше студен, застоен въздух, като дъха на умиращ демон. Чу звука от стъпките на мис Морган, която тичаше към вратата по ледения под.

Метна се напред и почти успя да затвори вратата въпреки натиска на тялото ѝ, което се стовари с цялата си тежест отвътре. После натискът изчезна и той разбра, че тя е отстъпила назад, за да зареди пушката. Четирите ротвайлера се теглеха така силно, че ремъците ги изправяха на задните им крака и ги тръшваха по гръб. Пърски пяна и слюнки го достигаха от един метър разстояние.

Прекара веригата през отвора на куката, вдигна тежкия катинар от земята и го заключи точно в мига когато мис Морган стреля.

Вратата бе от дебело петнайсет сантиметра желязо, здраво закрепена за желязната си каса. Не се и помръдна. Дори звукът от изстрела бе някак далечен и глух.

Той отстъпи назад и се ухили, после погледна към покрива. Нямаше да ѝ отнеме повече от минута да придърпа някой от труповите под комина и да се изкатери горе по същия начин. А той нямаше време да търси стълба или нещо, с което да покрие отвора. Дори се съмняваше дали — с всичките си рани — ще може да я принуди да се върнат обратно в хасиендата. Закуцука и заподскача към южния край на хладилника.

В този момент един от женските ротвайлери скъса ремъка и го погна; кучето бе толкова изненадано от внезапната си свобода, че дори не изръмжа. Бремън зави покрай ъгъла на постройката, падна на коляно, за да избегне изщракалите зъби, и с все сила заби юмрук в корема на животното точно под ребрата.

Въздухът излезе от дробовете на ротвайлера като от спукан балон; падна, но още щом докосна земята, размаха крака и задраци с нокти в стремежа си да се изправи.

Със сълзи на очи Бремън коленичи на гърба на едрия звяр, сграбчи челюстите му с подпухналите си пулсиращи ръце и изви врата му. Останалите три побеснях.

После продължи да върви. Стъкменият надве-натри душ си беше още на мястото, с дваисетлитровия резервоар два метра над него и тежкия пожарен маркуч, извиващ се към шесттонната цистерна на покрива. Забравил болката, хукна към душа, подскочи и се хвана за струйника, вдигна се на мускули, залови се за малкия резервоар и се залюля, за да достигне с окървавената си ръка дебелия десет сантиметра пожарен маркуч.

Резервоарът се откърти под тежестта му и падна върху цимента долу, но той вече бе на два метра над него и се катереше по люлеещия се маркуч.

Преметна се през ръба на покрива и замря за секунда върху чакъла. Лампата над шесттонната цистерна го заслепяваше. Откъм разбитата вентилационна шахта, от която се бе измъкнал, се чуха

звуци. Пропълзя натам, надзърна вътре тъкмо навреме, за да види как цевта се провира през отвора.

Сачмите прелетяха край рамото му. Откатът накара мис Морган да изтърве оръжието, което се плъзна обратно по раменете на трупа на младо момиче.

Чу ругатните ѝ, когато тя отново се закатери с помощта на едната си свободна ръка. Стълбът на лампата изстена под тежестта на едрата жена, която достигна клатушкация се връх.

Бремън трябваше да седне, за да не припадне. Прислони глава между коленете си и осветеният от ярката лампа свят се смали до тесен тунел между стени от мрак. Някъде отдалеч — безкрайно далеч — той чуваше шума от катеренето на мис Морган: чуваше я как с усилие се крепи на стълба, как подпира пушката на вътрешната стена на шахтата, как се изправя на крака. Затвори очи.

Хайде, Джер. Стани! Хайде, стани. Заради мен.

Въздишайки уморено, той отвори очи и изпълзя по насмолената хартия и чакъл до пожарния маркуч. Навсякъде след себе си оставяше кървави петна от ръцете и левия си крак.

С последни сили — не, със сила, която не беше негова, а дошла незнайно откъде — вдигна маркуча, запрепъва се под тежестта му обратно към отвора и застана на ръба му.

Главата и раменете на мис Морган вече бяха отвън.

С избелените си широко отворени очи, заскрежената коса и разтеглени в зловеща усмивка устни тя не приличаше на човешко същество. Белият шум на психопатичната ѝ кръвожадност бе заглушен от внезапния изблик на триумф, който се отделяше от нея като топла урина. Продължавайки да се хили, тя издърпа пушката през отвора.

Бремън отвори крана и здраво стисна маркуча; водната струя с налягане двеста и седемдесет килограма натика жената обратно в дупката и помете останалите дъски. Той се приближи и струята от неволно отклонилия се въртящ се накрайник вдигна чакъла на петнайсет метра от него и го запокити в нощта.

Заедно с нея вътре бе паднала и пушката. Спря водата и надникна внимателно през ръба на отвора, където вече се образуваха висулки.

Мис Морган отново се катереше — облечен силует с ореол от скреж. Зловещата усмивка не бе напуснала лицето ѝ. Пушката бе в

млечнобялата ѝ дясна ръка.

Бремън въздъхна, отстъпи назад, нагласи накрайника на маркуча над отвора и отвори крана докрай. После се заклатушка към предната страна на постройката и се срина върху чакъла досами ниския перваз по края на покрива. Затвори очи за секунда.

Само за една-две секунди.

ОЧИ

Проблемът е, че Гейл страда от тежки мигрени още от пубертета, и затова когато главоболието ѝ зачестява и става все по-жестоко, нито тя, нито Джереми му обръщат сериозно внимание в продължение на няколко месеца. Емоционалните стресове често са причина за мигрената и те двамата подозират, че самоубийството на Джейкъб Голдмън е причина за последната серия главоболия. Най-накрая, обаче, когато Джереми напуска едно заседание в университета заради отражението на непоносимите ѝ болки и я заварва да повръща в банята на долния етаж, едва ли не ослепяла от страданието, отиват на лекар. Той ѝ изпраща при специалист — д-р Сингх — който незабавно назначава мозъчни сканирания и изследвания.

Гейл е затруднена. *Но те са като изследванията на Джейкъб...*

Не, изпраща Джереми, хванал ръката ѝ в кабинета на д-р Сингх, това са структурални изследвания... като рентгеновите... а Джейкъб правеше наблюдения върху функциите на челните вълни.

Прегледът е в петък и д-р Сингх няма да може да им съобщи нищо чак до понеделник. Зад успокоителните му думи те съзират най-мрачни перспективи. В събота главоболието на Гейл изчезва, сякаш излекувано от самите изследвания. Джереми предлага да прекарат почивните дни навън, да зарежат всичката работа из фермата и да отидат на плаж. Това е седмицата преди Деня на благодарността, но небето е синьо и водата топла — едно второ циганско лято в обикновено най-мрачния сезон в източна Пенсилвания.

Около фара Барнигът е пусто. Рибарки и чайки кръжат и пицят над дългата пясъчна ивица под фара; Гейл и Джереми постилат одеяла сред дюните и съблекли се по бански, хукват да палуват като младоженци — гонят се по брега на Атлантика, възползвайки се от всяка възможност да се докоснат; накрая мокри, изтощени и настръхнали падат върху одеялата и се заглеждат в залеза на слънцето зад дюните и обезцветените от ветровете къщи на запад.

С помръкването на деня излиза хладен вятър и Джереми придърпва по-дебелото одеяло върху двамата; сгушват се под него като в топло гнездо; златисто-червеникавите отблясъци на есенната светлина играят из тревата по дюните и оградите. Бялата кула на фара грее в неописуеми розови и лилави нюанси през двете минути на свършения залез, а стъклата и лампите му рисуват слънцето над брега като със златен лъч на прожектор.

Тъмнината пада с отнемащата дъха безцеремонност на внезапно спуснатата театрална завеса. Плажът е пуст; светят прозорците само на едно-две бунгала. Морският бриз шумоли из сухата трева над тях и гали дюните с шепот, напомнящ детска въздишка.

Джереми придърпва одеялото по-плътно около тях и смъква мокрия цял бански на Гейл от раменете ѝ и по-надолу; гърдите ѝ изскачат от чашките и Джереми докосва настръхналата ѝ кожа и втвърдените зърна, после изхлузва банския от кръста ѝ, от бедрата, от малките ходила, освобождава се и от своя.

Гейл разперва ръце и разтваря крака, притегляйки го върху себе си; изведнъж студеният вятър и сгъстяващият се мрак се стопяват и изчезват във внезапната топлина на единението и телепатията им. Бремън се движи бавно, безкрайно бавно, чувствайки как тя споделя мислите и усещанията му — после само усещанията, — докато двамата сякаш препускат върху усилващия се бриз и плисъка на надигащите се вълни към някаква бързо чезнеща същност на нещата.

Те са заедно във върховния миг и остават заедно, намерили се по плъзгавия склон на завръщащите се външни сетива и леки докосвания, после и в мислите, още веднъж оформени в думи след безсловесния водовъртеж от чувства, непреводими на никой език.

Ето за какво искам да живея, изпраща Гейл, но мисълта ѝ е слаба и крехка.

Джереми усеща как в него се надигат гняв и зашеметяващ страх, могъщи почти колкото страстта му преди малко. *Ще живееш. Ще живееш.*

Обещавах ли? изпраща Гейл закачливо. Но зад тази закачливост Джереми съзира онзи детински страх-от-нещо-под-легло-в-тъмното.

Обещавам, изпраща той. *Заклевам се.* Притегля я по-близо, опитвайки се да остане в нея, но долавя как тя бавно се отдалечава, и не може да направи нищо. Притиска я толкова силно, че тя не може да

си поеме въздух. *Заклевам се, Гейл, изпраща той. Обещавам. Обещавам ти.*

Тя слага хладни ръце на раменете му, заравя лице в солената извивка на шията му и въздъхва като заспиващ човек.

След миг Джереми лекичко се размърдва, обръща се на дясната си страна и я прегръща като внимава да не я събуди. Бризът откъм невидимия океан става есенно студен; звездите светят почти без да примигват, небето е ясно като през зимата. Джереми оправя одеялото и притегля Гейл още по-плътно до себе си, за да я стопли с горещината на тялото и силата на волята си.

Обещавам, изпраща той към спящата си любов. Обещавам ти.

НИЕ СМЕ КУХИТЕ ХОРА

Когато на сутринта Бремън се събуди, яркото слънце бе високо в небето. Цялото тяло го болеше. Чакълът пареше кожата на дланите и ръцете му. Устните му бяха напукани като стар пергамент. Кръвта се бе спекла по хълбока и вътрешната част на бедрото му и по камъчетата отдолу в гъста кафява каша заедно с тъканта на раздраните му джинси, които едва отлепи от покрива. Но поне раните вече не кървяха.

Закуцука към вентилационния отвор на около шест метра оттам, като на два пъти му се наложи да седне, за да преодолее гаденето и световъртежа. Слънцето печеше жестоко.

Маркучът все още висеше в тъмната дупка, откъдето продължаваше да струи студен въздух. Водата бе спряла да тече. Лампите в хладилника не светеха. Бремън отмести маркуча и погледна към шесттонната цистерна на покрива, питайки се възможно ли е да е празна. После сви рамене и замъкна тежкия маркуч на южния край на покрива, за да го използва като въже, по което да се спусне долу.

Болката при приземяването го накара да се отпусне на каменната плоча под душа и да поседи там няколко минути с глава между коленете. След това стана на крака и се впусна в дългото пътешествие към хасиендата.

Мъртвият ротвайлер на ъгъла вече се бе подул и вонеше в обедната горещина. Очите му гъмжаха от мухи. Трите останали кучета не се надигнаха и не го залаяха, когато мина покрай тях — просто го проследиха с тревожни очи, докато слизаше към пътя и се изкачваше към голямата къща.

Отне му почти час да стигне дотам, да среже джинсите, да почисти раните на хълбока и бедрото си и да вземе душ, който обаче не му донесе обичайното блаженство, да намаже раните с мехлем — докато правеше това за миг изгуби съзнание, — после да изрови шишенце кодеинов „Тиленол“ от шкафчето с лекарства на мис Морган и след известно колебание да го мушне в джоба на ризата си, да

намери и зареди една пушка и един пистолет от отворения сандък с оръжия в спалнята и да се придвижи до пристройката за чисти дрехи.

Бе привечер, когато отново се приближи до хладилника. Като видяха пушката, кучетата изскимтяха и се дръпнаха назад колкото им позволяваха ремъците. Бремън постави пред тях голямата купа с вода, която бе донесъл от пристройката и след малко Летиша, най-възрастната от тях, се престраши, пропълзя по корем до купата и започна да лочи водата с благодарност. Другите две последваха примера ѝ.

Обърна им гръб и отключи катинара. Веригата се смъкна на земята.

Вратата не помръдна — бе замръзнала. Той я насили с железния лост, който бе взел от къщата, а щом поддаде — с цевта на пушката; отвори я и отстъпи назад. Лъхна го студен въздух, който се превърна в мъгла при трийсет и шест градусовия пек отвън. Смъкна предпазителя на оръжието и се сниши с пръст на спусъка. Слои лед, дебел почти деветдесет сантиметра, блестеше над нивото на пода.

Вътре не помръдваше нищо. Единствените звуци бяха от лоченето на ротвайлерите, които долизваха последните капки вода, мученето на няколко крави, завръщащи се от долното пасище и бръмченето на спомагателния генератор зад постройката.

Бремън почака още три минути и влезе, плъзгайки се по ледените могили; веднага свърна вляво, вдигна пушката и изчака очите му да привикнат с мрака. След малко сведе оръжието и се изправи сред облачета от собствения си дъх. Тръгна бавно напред.

Повечето трупове по средните редове бяха съборени или от водната струя отгоре, или от яростта долу. Сега човешките и говеждите тела стояха застинали в сталагмити от неравен лед. Очевидно всичката вода от шесттонната цистерна се бе изляла тук. Тръгна по грапавите синьозелени ледени вихри изключително предпазливо, както за да не загуби равновесие, така и за да не стъпи върху някой от труповете, замръзнали в ледения кошмар под него.

Мис Морган бе точно под отвора; сноп слънчева светлина падаше през парите върху сталактитите с капчици вода по повърхността. Ледената могила тук бе поне метър висока и телата на жената и двете кучета прозираха през нея като някакъв белезникав триглав зеленчук. Нейното лице беше най-близо до повърхността —

толкова близо, че едното ѝ широко отворено синьо око се показваше над линията на скрежа. Ръцете ѝ, със закривени като нокти на граблива птица пръсти, също стърчаха над общото ниво на леда като две грубо одялани скулптури, зарязани недовършени.

Устата ѝ бе неестествено широко отворена; замръзналите ѝ последни издихания приличаха на неподвижен водопад, свързващ я с леденото море наоколо, и в продължение на един налудничав миг предизвикващият погнуса образ бе така натрапчив, че Бремън си я представи как повръща цялото това море от нечист лед.

Кучетата изглеждаха като част от нея, вплетени едно в друго под кръста ѝ в замръзнало стремително движение, а цевта на пушката се издигаше над леда откъм слабините на едното от тях в карикатурна ерекция.

Той наведе пушката надолу и протегна трепереща ръка, за да докосне леда над главата ѝ, като че топлината на докосването му можеше да я накара да се размърда и започне да се мята под студения покров, а закривените ѝ нокти да пробият леда и да се забият в тялото му.

Нищо не помръдваше, нямаше го и белия шум. Дъхът му замъгли леда над болезнено напрегнатото ѝ лице със зяпнала уста.

Обърна се и излезе от помещението, като внимаваше да не стъпва там, където изотдолу го гледаха други замръзнали лица.

Потегли на смрачаване, като преди това отвърза кучетата и им изнесе достатъчно храна и вода за повече от седмица. Остави тойотата където си беше и взе джипа. Дистрибуторната капачка стоеше на тоалетната масичка на мис Морган като някакъв недодялан трофей. Не взе нито цент от парите ѝ — нито даже полагащата му се заплата, — но натовари в джипа три пазарски чанти с храна и няколко осемлитрови пластмасови туби с вода. Почуди се дали да не вземе пушката или пистолета, но накрая ги избърса грижливо и ги сложи обратно в сандъка с оръжието. Известно време обикаля из пристройката и бърса предметите и мебелите там, за да заличи пръстовите си отпечатащи, но после поклати глава, качи се в джипа и тръгна.

Пое на запад в настъпилата нощ. Хладният пустинен въздух сякаш отвяваше назад кошмара, в който бе живял толкова време. Насочи се на запад — да се отпрати на изток бе немислимо. Някъде след десет достигна междущатско шосе 70 и под Грийн ривър отново зави на запад, едва ли не очаквайки полицейската кола на Хауърд Колинс да се появи зад него с включени сигнални светлини. Но нищо подобно не се случи. Докато караше на запад през нощната Юта, се размина само с няколко автомобила.

Спря в Салина, за да налее бензин и когато излезе от града и пое на запад по магистрала 50, се озова зад бавнодвижеща се патрулна кола на щатската полиция. Изчака да стигнат до някое отклонение — то се оказа магистрала 89 — и свърна по него на юг.

Измина сто двайсет и пет мили в тази посока, на пътния възел при Лонг Вали отново сви на запад, мина през Сидър сити и над междущатско шосе 15, точно преди зазоряване, продължи на запад по щатско шосе 56 и паркира джипа — така че да не се вижда от пътя — зад някакви изсъхнали шубраци на отбивката източно от Панака, на двайсет мили отвъд границата на Невада. Закуси със сандвич с колбас и вода, простря одеялото върху прашните сухи листа в сянката на джипа и заспа преди съзнанието му да бе успяло да измъкне някой пресен спомен, който да го държи буден.

Следващата нощ, напредвайки бавно на юг през горите на Националния парк-резерват „Фаранагът“ по магистрала 93 без определена цел, долавяйки поривите и ехото на мисловната шумотевица откъм колите, с които се разминаваше, но въпреки това успяващ да се съсредоточи по-добре в неподвижния пустинен простор, отколкото през изминалите седмици, Бремън си даде сметка, че след още около седемдесет и пет мили бензинът, както и късметът му, ще свършат. Нямаше пари за влак или автобус, нито цент за храна, когато провизиите му се изчерпат и никакъв документ за самоличност в джоба си.

Нямаше и никакви хрумвания. Емоциите му, така изострени и изтормозени през последните седмици, засега не го измъчваха — сякаш бяха прибрани временно на склад. Чувствуваше се необичайно

спокоен, блажено празен, съвсем като дете след продължителен и бурен плач.

Опита се да мисли за Гейл, за изследването на Голдмън и значението му, но всичко това бяха неща от един друг свят, останал някъде далече горе, под слънчевата светлина, в царството на нормалните хора. Там той нямаше да се завърне.

И продължи на юг, без да мисли; стрелката на горивопоказателя танцуваше около нулата. Изведнъж откри, че магистрала 93 свършва при междущатско шосе 15. Покорно последва изходното отклонение и продължи на юг през пустинята.

Десет минути по-късно, докато изкачваше немного стръмен склон, очаквайки всеки миг джипът да се закашля и спре, той примигна от изненада, тъй като пустинята избухна в светлини — реки от светлини, кръжащи съзвездия от светлини — и в мига на това електрическо богоявление разбра точно какво ще направи тази, следващата и по-следващите нощи. Решенията разцъфтяваха в ума му като внезапно проблясвало, от дълго време убягващо преобразуване в трудно уравнение, ясни като оазиса от блясък в пустинната нощ пред него.

Джипът все пак го откара достатъчно далече.

ОЧИ

Дори сега ми е трудно да проумея представата за смъртта, така, както ми я описват Джереми и Гейл.

Смъртта, умирането, краят, са понятие, което не е съществувало за мен, преди те да ме запознаят с мрачния му смисъл. Дори сега то ме тревожи с тъмната си, ирационална същност. В същото време ме интригува, дори ме привлича, и просто не мога да спра да се чудя дали истинският плод на забраненото за Адам и Ева дърво от приказките, които родителите на Гейл я караха да изучава с такова усърдие и постоянство, когато била дете, е бил наистина плодът на познанието, както се твърди, или самата смърт. Смъртта би могла да е привлекателна за едно божество, на което не му е позволено дори да спи, докато се грижи за творението Си.

Но не и за Гейл.

През първите часове и дни след откриването на тумора зад окото ѝ, който не може да бъде отстранен с операция, тя е истинско олицетворение на смелостта и споделя оптимизма си с Джереми чрез думи и мисли. Сигурна е, че облъчването... или лекарствата... или пък някакво друго лечение, ще ѝ помогнат. След като вече е намерила и познава врага, тя не се бои толкова от тъмнината под леглото.

Но когато болестта и ужасните мъки на болничното лечение я изтощават, изпълвайки нощите ѝ с опасения, а следобедите — с гадене, Гейл започва да се отчайва. Тя разбира, че тъмнината под леглото не е самият рак, а смъртта, която той носи.

Гейл сънува, че е на задната седалка на своето волво, което лети към ръба на висока канара. На шофьорското място няма никой, а тя не може да достигне волана заради прозрачната плексигласова преграда, отделяща предната от задната част на колата. Джереми тича край волвото, но не може да го настигне; той крещи и размахва ръце, но Гейл не го чува.

Гейл и Джереми се пробуждат от кошмара в мига, когато колата полита надолу от края на канарата. И двамата виждат, че там няма нито

скали, нито бряг, нито океан — нищо, освен ужасяваща тъмнина, която внушава представата за едно отчайващо с безкрайността си падане.

Джереми ѝ помага доколкото може през зимните месеци и непрекъснато е близо до нея с мисли и реално присъствие, докато летят с ужасното влакче на болестта — надежда и признаци на подобрене единия ден, трохички от обещаващи резултати на следващия, после дни наред на засилващи се болки и немощ, и отчаяние.

През последните седмици и дни Гейл е по-силната, тази, която успява да отклони мислите им към други неща, когато може, и смело застава срещу всичко, което има да се преодолява, когато трябва. Джереми се отдръпва все по-навътре и по-навътре в себе си, приспиван от болката ѝ и изтъняващата връзка между нея и земните неща.

Гейл лети към края на скалата, но Джереми остава с нея до последните няколко метра. Дори когато вече е твърде зле и физическата близост е немислима, когато косата ѝ опадва, а болките стават толкова нетърпими, че тя живее единствено заради инжекциите, които ѝ носят макар и кратко облекчение, все още има мигове на прояснение, в които отдавнашната им близост им позволява да се шегуват.

Гейл знае, че в дълбините на мислите си Джереми крие нещо от нея — досеща се единствено по отсъствието му върху покрития с белези мисловен щит — но има толкова неща, които той не желае да споделя откакто е започнал този болничен кошмар, и тя решава, че то е поредната лоша прогноза.

Колкото до Джереми, смущаващият факт за варикоцелеето му е скриван толкова дълго, че вече е почти невъзможно да го сподели. Освен това, вече е безсмислено — те няма да имат свои деца.

Въпреки всичко, онази нощ, когато Джереми отива сам край фара Барнигът, за да погледат заедно с Гейл, която лежи в болничната си стая, океана и звездите, той решава да ѝ го каже. Да сподели с нея всичките малки обиди и срамни истории, които е крил през годините — нещо като отварянето на вратите и прозорците на прашна стая, стояла заключена дълго време. Той не знае как ще реагира тя, но е уверен, че тези последни дни, които им остават да са заедно, не могат да бъдат това, което трябва да бъдат, ако не е откровен докрай.

Джереми има на разположение часове, за да подготви своето признание, тъй като Гейл, упоена от лекарствата, прекарва в сън и извън досега на телепатията достатъчно дълго време.

Но той заспива малко преди зората на онзи Великден и когато се събужда, вече няма и последни дни. Тя е стигнала ръба на канарата, докато той е спал.

Била е сама. И уплашена. И не е могла да го докосне за последен път.

Да, тази представа за смъртта ми е много интересна. Виждам я така, както я вижда и Гейл — шепот откъм тъмното под леглото, също и като топлата прегръдка на забравата и прекратяването на болката.

Виждам я като нещо, което идва все по-близо и по-близо.

Да, интересува ме, но сега, когато завесата е вдигната вече толкова високо, малко е тъжно това, че на всичко живо един ден му идва край и театърът може да се опразни, преди да е започнало последното действие.

МЕЙЛБОЛДЖ

На Бремън му хареса тук, където нямаше ноци и мрак, и където за мисловните вълни нямаше граници сред винаги предпоследните безумни пориви на похотта и алчността и дълбокото, яростно съсредоточаване върху числа, фигури и зарове. На Бремън му хареса тук, където не беше нужно човек да се излага на жестоките слънчеви лъчи, защото можеше да съществува в топлия блясък на хрома и полираното дърво под вечно светещите лампи; където смехът, движението и шумът никога не стихваха.

От време на време му се приискваше Джейкъб Голдмън по някакъв начин да възкръсне, за да стане свидетел заедно с него на осъществяващите се на живо постановки на изследванията им — тук вероятностните вълни се сблъскваха и колапсираха всяка секунда и всеки ден, а реалността бе нещо толкова несъществено, колкото това бе възможно за човешкото съзнание.

Прекара една седмица в пустинния град и беше във възторг от проявленията на алчността, нечистите помисли и животинските инстинкти. Тук би искал да се роди отново.

Бе продал джипа на някакъв иранец, когото срещна на Йист Сахара авеню. Иранецът остана предоволен, че получава превозно средство срещу последните си двеста осемдесет и шест долара и въобще не повдигна въпрос за такива дреболии като липсата на регистрационен талон или розова квитанция.

Похарчи четирийсет и шест от тях за стая в хотела за пътници близо до търговската част. Спа цели четиринайсет часа, после взе душ, обръсна остатъците от брадата си, облече най-чистата си риза и джинси и тръгна из казината: „Господин късмет“, „Слънчев танц“, „Подковата“, „Четири дами“ и накрая „Буца злато“. Започна вечерта със сто четирийсет и един долара и шейсет цента. Завърши я с малко над шест хиляди.

Не бе играл карти от студентските си години — и то предимно бридж, — но си спомняше правилата на покера. Бе забравил обаче изключителната съсредоточеност, която играта изискваше. Болезнените атаки на външните мисли, които обикновено се връзваха в съзнанието му като наточени бръсначи, тук, на масата за покер, бяха притъпени от лазерната сила на съсредоточаването около него, от пълната самовглъбеност в математическите размествания, настъпващи с всяко наддаване и при всяка нова карта, както и от концентрацията, изисквана от него самия при систематизирането на полезната информация. Да играеш карти срещу пет души не бе като да следиш шест телевизора, настроени на различни канали; по-скоро напомняше опит да четеш половин дузина технически справочника едновременно, докато някой бързо обръща страниците им.

Противниците му бяха от различна класа: професионални покерджии, чиято прехрана зависеше от уменията им, и чиито мозъци бяха не по-малко дисциплинирани от тези на изследователите-математици, които познаваше; даровити любители, които смесваха неподправеното си вълнение от игрите с високи залози с тайната надежда да им провърви, и дори случайни новаци — дебели, щастливи и глупави, — които дори не подозираха, че професионалистите на масата ги въртят на малкия си пръст. Бремън не подбираше партньорите си.

През втората си седмица в Лае Вегас обиколи казината по Ивицата, депозирайки в сейфа на всяко от тях достатъчно пари, за да му предложат луксозна стая и да го смятат за тузар. След това слизаше в игралния салон и чакаше реда си, хвърляйки по един поглед към видеоекраните, от които обясняваха правилата на играта. За да бъде в тон с обстановката, си купи сака от Армани, които се носеха с разкопчани копринени ризи, панталони за по триста долара, които се намачкваха, преди още да ги е обул, не един, а два златни ролекса, обувки от Гучи и стоманено куфарче за парите си. Дори не се налагаше да излиза от хотелите, за да се дегизира.

Опита си късмета в „Цирк“, „Дюни“, „Дворецът на Цезар“, „Лас Вегас Хилтън“, „Аладин“, „Ривиера“, „Бали гранд“, „Градът на Сам“, „Пясъците“ и навсякъде му провървя. Тук-там виждаше познатите лица на професионалисти, които бродеха от казино на казино, докато привържениците на стодоларовите маси предпочитаха да играят в своя

любим салон. Атмосферата в игралните зали бе напрегната като в операционна; само от време на време невъздържаното възклицание на някой спечелил аматьор ще се извиси над полугласното пестеливо и съсредоточено мърморене около масите. Печелеше и срещу професионалисти, и срещу аматьори, като в процеса на играта гледаше все пак да губи по малко, за да изглежда, че просто му работи късметът. Скоро професионалистите започнаха да отбягват неговата маса. Той продължаваше да печели, вече наясно, че късметът е на страната на телепатите. „Предел“, „Ел ранчо“, „Пустинен дом“, „Прокудените“, „Плаващият театър“, „Празничното казино“... Движеше се из града като прахосмукачка, внимавайки все пак да не изсмуква съвсем всичко от масите.

За разлика от другите игри, дори и два̀сет и едно, където участникът играеше срещу казиното и се взимаха сериозни мерки срещу различните измами, броенето на карти и всякаквите „системи“, покерът се контролираше единствено от служител на казиното. От време на време Бремън вдигаше поглед към огледалния таван, където „небесното око“ сигурно записваше игрите на видеолента, но тъй като казиното печелеше процент от пая на победителя, едва ли някой щеше да се усъмни в него.

Освен това той не си служеше с измама. Не и според общоприетите представи за нея.

Понякога му ставаше съвестно, че обира парите на другите играчи, но телепатията му подсказваше, че професионалистите на масата в по голямата си част са като самите служители — изпълнени със самодоволната увереност, че времето ще обърне печалбата в тяхна полза. Част от аматьорите изпитваха едва ли не сексуална възбуда от играта с големите и той чувстваше, че прави услуга на някои от тях, отказвайки ги от покера веднъж завинаги.

Не мислеше какво ще прави с всичките тези пари; печеленето им бе неговата цел, неговото пустинно Богоявление; подробностите по харченето им можеха да почакаат. Още една седмица тук, мислеше си, и ще може да наеме реактивен „Лиър“, който да го отведе, където пожелае.

Но нямаше желание да ходи никъде. Тук, в най-тъмния от всички тунели, през които бе преминал, сред нестихващата алчност, похот и лекомислие около себе си, той бе намерил все пак някаква утеха.

Фоайето на един от хотелите към казината му напомни за видеофилма на Мейър Мариън Бари, който бе гледал преди няколко години: отегчително упражнение на тема баналности, егоизъм и незадоволена сексуалност. Дори за богатшите в техните апартаменти с дебели килими, размотаващи се насам-натам в своите якузи с по една или повече танцьорки от баровете, нещата в края на краищата свършваха с чувството за празнота и неудовлетвореност, защото искаха да изпитат нещо повече, отколкото предлагаше самото изживяване. За Бремън най-сполучливият символ на този град бяха хромираните ясли на вечно отворените заведения, предлагащи купища евтина, не особено изискана храна, и телепатичните образи на стотиците самотни мъже и жени из хотелите, емоционално разнищени от дневния или нощния хазарт, които мастурбираха в усамотение пред видеофилмите „за възрастни“ в стаите си.

Но масите за покер с петима играчи бяха място на забравата, на временна нирвана, постигана повече чрез съсредоточаване, отколкото чрез медитация, и той прекарваше там всичките си будни часове, трупайки пари в неголеми, но непресекващи количества. След като обиколи и по-големите казина по Ивицата, стоманеното му куфарче вече съдържаше почти триста хиляди долара в брой. Отби се в хотел „Мираж“, възхити се на действащия вулкан отвън и басейна с живи акули вътре, и почти удвои парите си в продължилия четири нощи турнир с такса за участие от десет хиляди долара.

Сметна, че още едно казино ще увенчае достойно възхода му и реши да приключи в една огромна, приличаща на замък сграда близо до летището. Салонът за карти беше препълнен. Изчака заедно с новаците, купи си стодоларови чипове, кимна за поздрав на останалите шестима играчи — четирима мъже и две жени, само една от които проститутка — и се впусна в среднощната мъгла на математиката.

След четири часа бе натрупал няколко хиляди долара, когато служителят прекрати играта, и един нисък, набит здравеняк в синята униформа на казиното прошепна в ухото му:

— Извинете, сър, бихте ли дошли с мен, ако обичате?

В главата на раболепническата горила Бремън видя заповедта да доведе този късметлия в офиса на управителя, но също и че тази заповед ще бъде изпълнена на всяка цена. Онзи носеше пистолет калибър 45 в кобур на лявото си бедро. Бремън тръгна с него.

Мисловните шумове го разсейваха — вълните на похотта, алчността, разочарованието и подновяващата се похот на фона на общото мисловно бръмчене, — така че не разбра за какво го викат.

Когато влезе, петимата мъже зяпаха видеоекраните и обърнаха глави към него с насмешливи и развеселени погледи, сякаш учудени как образът от екрана се е озовал сред тях жив, от плът и кръв. Сал Емпори седеше на дълго кожено канапе между главорезите Бърт и Ърни. Вани Фучи — зад бюрото на шефа, със склучени на тила ръце и огромна кубинска пура между зъбите.

— Заповядай, приятелче — процеди Вани Фучи, без да маха пурата от устата си. Даде знак с глава на горилата да затвори вратата отвън. После посочи празен стол. — Сядай.

Бремън остана прав. Видя всичко в мислите им. Стоманеното куфарче до крака на Бърт Капи беше неговото; бяха претърсили стаята му и намерили парите. Това беше техният хотел, тяхното казино. Тоест, казиното на отсъстващия Дон Леони. Крадецът Вани Фучи, пристигнал тук по съвсем друга работа, случайно бе зърнал Бремън на видеоекрана, тук, в офиса на управителя. Бе му наредил да си вземе два дни отпуск, след това се бе обадил на Дон Леони и бе изчакал пристигането на Сал и момчетата.

Бремън видя ясно всичко това. Видя също — и то още по-ясно — точно какво застаряващият Дон Леони се кани да направи с него — парвенюто, оказало се не където и когато трябва. Първо щеше да си поговори с Бремън в Ню Джърси, за да разбере дали наистина е вън от играта или работи за някоя от фамилиите в Майами. Но това не бе толкова важно, тъй като после щяха да го качат на боклукчийския камион, да го закарат на любимото си място в Пайн Барънс, където щяха да му пръснат мозъка, да сложат тялото му под преса и потопят пакета на обичайното място.

Вани Фучи се усмихна широко и махна пурата.

— Добре, стой прав, щом искаш. Ти си бил голям късметлия, бе! Голям късметлия. Поне досега.

Бремън примигна.

Вани Фучи кимна; Бърт и Ърни скочиха, преди Бремън да успее да реагира, извиха китките му, Сал Емпори вдигна към светлината спринцовка и я заби в ръката му през седемстотиндоларовото сако от Армани.

ОЧИ

Роби Бъстъмънт умира. Глухото, сляпо и умствено изостанало момче ту изпада в кома, ту идва на себе си като някакво сляпо земноводно, което снове между водата и въздуха, без да намери храна в нито едната от двете стихии.

Детето е така ужасно и видимо пострадало, че някои от сестрите си измислят причини да не влизат в стаята му, други пък остават там и след работно време, — грижат се за него или просто се опитват да облекчат болките му с недоловимото си присъствие. В редките моменти, когато Роби почти идва в съзнание и мониторите над леглото му регистрират нещо различно от състоянието на трескав унес, той простенва, опипва завивката и дращи по чаршафите с ноктите на изкълчените си вдървени пръсти.

Тогава сестрите се скупчват около него, разтриват челото му или увеличават дозата на обезболяващото средство, но нищо не е в състояние да прекрати скимтенето и безумното дращене. Като че момчето търси нещо.

Роби търси нещо. Той отчаяно се мъчи да намери мечето, своя единствен другар през всичките тези години. Своя приятел. Своята утеха в безкрайната нощ, белязана единствено от болката.

Когато Роби е в полусъзнание, той се върти и дращи, търсейки мечето из завивките и влажните чаршафи. Понякога крещи насън и тънките пискливи стонове отекуват по тъмните болнични коридори като викове на прокълнати души.

Мечето го няма. В нощта на заминаването си майка му и вуйчото са го захвърлили заедно с останалите неща на детето на задната седалка с намерението да се отърват от тях при първата кофа за боклук, покрай която минат.

Роби се мята, стене и дращи чаршафите в редките моменти, когато е в съзнание, търсейки мечето си, но тези моменти стават все по-редки и по-редки и накрая съвсем изчезват.

ГЕРИОН

Някъде към полунощ го откараха на летището в Лас Вегас. Един двумоторен турбовитлов „Пайпър Чейен“ ги очакваше с работещи двигатели пред тъмен хангар и подходи за излитане трийсет секунди, след като те се качат. Той не можеше да направи разлика между двумоторен турбовитлов „Пайпър Чейен“ и космическа совалка, и изпита известно разочарование, като откри, че пилотът не само отлично знае каква машина му е поверена, но и точно кои са петимата пътници и защо ще летят обратно за Ню Джърси.

И четиримата бандити бяха въоръжени; Бърт Капи държеше автоматичния си пистолет под праметнатото през ръката сако, така че заглушителят му да опира в ребрата на Бремън от дясната страна. Бе гледал достатъчно телевизия, за да разпознае един заглушител.

Излетяха в западна посока и започнаха стръмно изкачване, след това завиха и се насочиха на изток, оставяйки планините зад себе си. Малкият самолет имаше по две седалки от всяка страна зад тази на пилота, празни седалки за екипажа и пейка до задната преграда. Сал Емпори и Вани Фучи седнаха един срещу друг на най-близките до вратата места, Ърни — срещу него на втория ред; Бърт Капи се намести на пейката точно отзад, извади пистолета и го сложи в скута си.

Самолетът се понесе на изток; Бремън долепи лице до хладното плексигласово прозорче и затвори очи. Мислите на пилота бяха хладни, свежи и изпълнени с технически подробности, но четиримата престъпници предлагаха цял котел с вряща нечленоразделна злост. Бърт, дваисет и шестгодишният убиец и зет на Дон Леони, умираше от нетърпение да го пипне за гърлото. Бърт се надяваше смотанякът да предприеме нещо, докато летят, за да му даде повод да се позанимае с него още във въздуха.

Вятърът блъскаше малкия самолет и Бремън почувства празнота в стомаха си. Ситуацията му напомняше телевизионна комедия, но надвисналата над главата му разправа беше истинска като неизбежна

автомобилна катастрофа. Преди оня миг на безумство в Денвър, когато преби педофила, никога не бе посягал на човек. За него насилието беше последното убежище на интелектуално и емоционално недъгавите. А сега седеше в тази херметически затворена машина, чиито седалки и врати изглеждаха по-слаби от тези на който да е американски автомобил, припомняше си покритото с лед лице на мис Морган и летеше на изток към съдбата си, а в това време кръвожадните мисли на тези жестоки мъже рендосваха като с шкурка мозъка му. По ирония на съдбата в тяхното нетърпение да го убият нямаше нищо лично; убийството беше просто начин за решаването на проблема, за премахването на всяка, макар и незначителна, евентуална заплаха. Те щяха да убият човека на име Джереми Бремън — име, което дори не знаеха — без никакво колебание, така, както той би изтрил някое невярно преобразуване от черната си дъска, за да запази уравнението. Но задоволството им щеше да е по-голямо от неговото.

Моторите на самолета бръмчаха монотонно и мелодично на фона на мрачните пулсации, прииждащи откъм Вани Фучи, Сал Емпори, Бърт и Ърни. Вани Фучи съсредоточено броеше парите от куфарчето; бе стигнал до триста хиляди долара, а му оставаше още една трета от купчината. Забеляза как вълнението на Фучи от докосването и броенето на парите прераства в почти сексуална възбуда.

Остави се в глъбините на депресията. Равнодушието, което го владееше преди битката с мис Морган, го обхвана отново — студена, тъмна вълна, заплашваща да го отнесе в нощта.

В тъмното под леглото.

Примигна, отвори очи и се опита да си проправи път през блудкавия мисловен шум и приспивното бръмчене на моторите до спомена за Гейл, който изплува като спасителна скала над черното море. Този спомен бе неговата Полярна звезда; у него се надигна ярост.

Преди съмване кацнаха да заредят гориво. От мислите на пилота разбра, че се намират на частно летище северно от Солт Лейк, че Дон Леони притежава там цял хангар и че няма да има възможност да избяга.

Бърт и Ърни го придружиха долу и стояха с насочени към него заредени пистолети, докато пикаеше. После го върнаха обратно в самолета, накараха го да седне и Бърт опря дулото на пистолета си в тила му; другите двама отидоха до тоалетната и за кафе от

канцеларията в хангара. Беше ясно, че дори да стане чудо и успее да се изплъзне от Бърт Капи, останалите трима ще го застрелят моментално, без да се притесняват, че някой може да ги види и се обади в полицията.

Заредиха, излетяха и се понесоха над Уайоминг по протежение на междушатско шосе 80, макар че разбра това единствено по разсеяните мисли на пилота — земята на четири хиляди и петстотин метра под тях бе скрита от дебел слой облаци. Тишината се нарушаваше единствено от бръмченето на моторите и редките позиви или отзиви на пилота по радиото. Слънчевата светлина на късното лято затопляше вътрешността на самолета и престъпниците един по един задрямаха, с изключение на Вани Фучи, който продължаваше да пресмята каква част от парите ще получи от Дон Леони за залавянето на Бремън.

Действай сега! Мисълта предизвика приток на адреналин; представи си как грабва оръжието на Бърт Капи или Ърни Санца. От спомените им бе научил как да използва автоматичните пистолети калибър 45.

И после какво? За съжаление от спомените им бе разбрал също, че четиримата са достатъчно закоравели и хитри, за да не трепнат пред дулото на каквото и да е оръжие, размахвано под носа им в подобен малък самолет, на шест хиляди метра височина. Ако беше сам с пилота, може би щеше да успее да го убеди да смени курса и да се приземи някъде. Пилотът — името му беше Джизъс Вайджил — бе превозвал наркотици от Колумбия и се бе изплъзвал от патрулните самолети с бръснещ полет над върховете на дърветата, преди да започне работа при Дон Леони; тя му харесваше и нямаше никакво намерение да умира млад.

Но четиримата бандити, особено Бърт Капи и Ърни Санца, бяха нагазили много по-дълбоко в блатото на мачизма — или поне на неговия италиански и сицилиански вариант — и никога не биха допуснали някакъв мухльо да ги обезоръжи или да се изплъзне от ръцете им. Всеки от тях по-скоро би застрелял човека, отколкото да позволи това да се случи. И никой от тях не притежаваше достатъчно интелигентност и въображение, за да си представи, че и той самият е смъртен.

Приземиха се отново късно сутринта, близо до Омаха, но този път не му разрешиха да слезе; спътниците му бяха вече будни. Бремън почти усещаше вкуса на нетърпението на Бърт и Ърни мухльото най-после да ги предизвика. Гледаше ги невъзмутимо.

След като излетяха и зърна за миг широка река, преди да се гмурнат в облаците, той се съсредоточи върху мислите и спомените на пилота, включително и спомена за полетния план, който току-що си бе преговорил в Омаха. Самолетът щеше да кацне за зареждане още веднъж — на частна писта в Охайо — и оттам щеше да продължи направо за собственото летище на Дон Леони, на миля от имението му в Ню Джърси. Щеше да ги чака лимузина. Разговорът му с шефа щеше да е съвсем кратък — всъщност то щеше да бъде по-скоро монолог, от който Дон Леони трябваше да се убеди, че Бремън не работи за някое от приятелчетата на Чико Тартуджиан в Майами; един разпит, който като нищо щеше да бъде съпроводен от загубата на няколко пръста или някой и друг тестикул; след това, вече напълно сигурни, Бърт и Ърни и оня психопат Роучклип, пуерториканецът, щяха да го откарат до Пайн Барънс, за да свършат каквото трябваше. След което боклукчийският камион щеше да откара балата пресовани отпадъци до сметището край Нюарк.

Моторите на самолета бръмчаха приспивно в ранния следобед. Сал и Вани Фучи си говореха за техни работи, уверени, че пленникът им на седалката отзад никога няма да има възможността да повтори дочутото. Ърни се надигна, за да отиде при Бърт на пейката да поиграят карти, но Сал Емпори му викна сърдито да си сяда на мястото. Ърни се умълча, опита се да почете порнографския роман, после заспа. Не след дълго Бърт Капи направи същото и засънува как ѝ го набутва на една от танцьорките в новото казино на Дон Леони.

Бремън се изкушаваше да подремне. Бе преровил из основи професионалната памет на пилота. Разговорът между Сал и Вани Фучи лека-полека замираще; остана само бръмченето на моторите и пращането на радиото от време на време, когато преминаваха над контролните кули. Но вместо да заспи, той реши да остане жив.

Погледна надолу и видя единствено облаци, но от мислите на пилота знаеше, че се намират някъде източно от Спрингфийлд, щата Мисури. Ърни похъркваше. Бърт неспокойно помръдваше в съня си.

Тихо откопча колана си и затвори очи за пет секунди. *Да, Джери. Да.*

Без повече да му мисли, той стана и тръгна, по-бързо и ловко отвсякога, като се извърташе и навеждаше, плъзгайки се на пейката и грабвайки автоматичния пистолет на Бърт Капи от ръката му с едно-единствено движение.

После опря гръб в ъгъла между преградата и корпуса и насочи пистолета първо към стреснатия Бърт, после към хъркащия, пробуждащ се Ърни, и накрая към всички тях, щом Сал Емпори и Вани Фучи едновременно посегнаха към оръжията си.

— Долу ръцете — изрече глухо. — Иначе сте мъртви до един.

Малкият самолет се изпълни с крясъци и ругатни, които пилотът най-после успя да надвика.

— Херметизирани сме, по дяволите! — изрева Джизъс Вайджил. — Ако някой стреля, отиваме на кино.

— Махни шибания пистолет, копеле гадно! — кресна Вани Фучи; ръката му все още се намираше само на половината разстояние до колана.

— Не! Шибани тъпанари! — извика Сал Емпори на Бърт и Ърни. Ръцете на Бърт се протягаха напред, сякаш за да сграбчат врата на мухълото. Дясната ръка на Ърни вече беше под коприненото му спортно яке.

За миг стана тихо; никой не помръдваше, освен Бремън, който рязко, но без паника местеше прицела ту към един, ту към друг от спътниците си. Чуваше мислите им, които се разбиваха около него като гонени от буря вълни. Биенето на собственото му сърце беше толкова гръмко, че той се уплаши да не заглуши всичко останало. Но чу ясно думите на пилота:

— Ей, спокойно, момчета! Нека поговорим. Гмуркане надолу. Смотанякът няма да забележи. Още деветстотин метра и херметизацията няма да ни е нужна повече. Трябва да задържа Емпори и Фучи между мухълото и кабината, за да не ме улучи някой рикошет, мен или контролното табло. Още шестстотин метра.

— Спокойно, човече! Никой няма да ти направи нищо. Шибаният му смотльо ще ми каже да се приземя някъде; ще се съглася и момчетата ще го пипнат, като слезе.

Бремън мълчеше.

— Да, да, да — изломоти Вани Фучи, хвърляйки смразяващ поглед към Бърт. — Не се вълнувай чак толкоз, де! Дай да си поприказваме. Пусни на пода шибаното пушкало де, да не вземе да гръмне!

Пръстите му докоснаха дръжката на пистолета, затъкнат в колана.

Бърт Капи се давеше в злобата си — беше направо бесен. Ако шибаният мухльо остане жив през следващите няколко секунди, той лично ще му отреже топките, преди да го убие.

— Успокой се, де! — кресна Сал Емпори. — Ще се приземим някъде и... Ърни, не!

Ърни бе сложил ръка на пистолета си.

Вани Фучи изруга и извади собственото си оръжие.

Пилотът насочи самолета надолу и се гмурна към по-гъстия въздух.

Бърт Капи изръмжа и се хвърли напред.

Джереми Бремън започна да стреля.

ОЧИ

През месеците на боледуването на Гейл Джереми зарязва почти изцяло математиката, с изключение на преподаването и заниманията си с теорията на хаоса. Преподаването му помага да не изгуби разсъдъка си. Изучаването на математиката на хаоса променя завинаги възгледите му за вселената.

Джереми е чувал за математиката на хаоса още преди резултатите от изследванията на Джейкъб Голдмън да са го накарали сериозно да се заеме с нея, но както повечето си колеги, Джереми също намира, че идеята за математическа система без формули, предсказуемост и граници представлява сбор от терминологични противоречия. Бъркотия. Тя няма нищо общо с познатата му наука. Джереми се окуражава от факта, че Анри Поанкаре, великият математик на деветнайсетото столетие, който прокара път през математиката на хаоса, докато полагал основите на топологията, наневиждал хаоса в царството на числата така, както го ненавижда и Джереми днес.

Но резултатите на Джейкъб Голдмън просто го принуждават да продължи търсенето на холографския вълнов анализ на съзнанието в джунглата на математиката на хаоса. И тъй, след дългите дни на хемотерапията на Гейл и между потискащите посещения в болницата Джереми чете малкото книги по въпросите на математиката на хаоса и извадките от списания, много от които преведени от френски и немски. Когато зимните дни се скъсяват, а после неохотно започват да нарастват и докато заболяването на Гейл безмилостно се влошава, Джереми чете теориите на Ейбръхам и Марсдън, Бейрънблат, Йоос и Джоузеф; изучава трудовете на Арун и Хайнц, биологичните проучвания на Левин, изследванията на неправилните повърхнини на Манделброт, Стюарт, Пайтген и Рихтер. След като е прекарал един дълъг ден при Гейл, хванал ръката ѝ, докато траят мъчителните медицински процедури, които го изпълват с болка и негодувание, Джереми се прибира у дома и потъва в четива като „Нелинейни

трептения, динамични системи и раздвояване на векторните полета“ от Гукенхаймер и Холмс.

Постепенно започва да проумява нещата. Постепенно познанията му по математиката на хаоса започват да се вплитат в неговите по-стандартни Шрьодингерови вълнови анализи на холографическото възприятие. Постепенно възгледите на Джереми за вселената започват да се променят.

Той открива, че една от предпоставките за възникването на съвременната математика на хаоса е неспособността ни да предсказваме времето. Дори с помощта на суперкомпютрите Крей Х-МР, които обработват числата със скорост осемстотин милиона операции в секунда, прогнозата за времето често пъти се оказва пълно фиаско. За трийсет минути Крей Х-МР може с точност да предскаже времето над цялото северно полукълбо през следващото денонощие. За един ден усилена работа суперкомпютърът е в състояние да даде прогноза за времето над северното полукълбо за десет дни напред.

Но след четвъртия ден прогнозите започват да се разминават с предвижданията и всеки опит да се предскаже времето, дори за седмица, се превръща в чисто гадателство... дори за Крей Х-МР, който сдъква променливите величини със скорост шейсет милиона действия в минута. Метеоролозите, експертите по изкуствения разум и математиците се дразнят от тези неуспехи. Просто не би трябвало да стават грешки. Същият този компютър може да предвиди движението на звездите милиарди години напред. Защо тогава, питат се те, е толкова трудно — дори с неговите огромни, но определено ограничени възможности — да се предскаже времето?

За да разбере това, Джереми трябва да проучи теориите на Едуърд Лоренц и хаоса.

В началото на 60-те години един математик по природа, впоследствие станал метеоролог, на име Едуърд Лоренц, с помощта на примитивен компютър — Роял Макбий LGP-300 — се заел с графическото представяне на променливите, открити от Залцман в уравненията, които „контролират“ простата конвекция, т.е. издигането на топлия въздух. Лоренц открил три променливи в уравнението на Залцман, които вършели работа, захвърлил останалите и накарал своя компютър с лампи и жици да реши уравненията със скромната скорост от около едно повторение в секунда. Резултатът бил... хаос.

От същите променливи, със същите уравнения, използвайки същите данни, на пръв поглед простото краткосрочно прогнозиране се изродило в противоречива лудост.

Лоренц проверил изчисленията, направил линеен анализ на стабилността, изгризал ноктите си и започнал отново.

Лудост. Хаос.

Лоренц бил открил „притегателя на Лоренц“, където траекториите на уравненията представляват кръгови цикли около две изпъкналости в очевидно хаотична повторяемост. От хаоса на Лоренц се получила доста определена структура: разновидност на сечението на Поанкаре, която Лоренц нарекъл „ефектът на пеперудата“ в прогнозирането на времето. Просто казано, ефектът на пеперудата на Лоренц означава, че едно-единствено размахване на крилете на пеперуда в Китай ще предизвика малка, но неизбежна промяна в земната атмосфера. Тази незначителна промяна се прибавя към други незначителни промени и времето става... различно. Непредсказуемо.

Тих хаос.

Джерери веднага вижда значението на работата на Лоренц и по-новите изследвания върху хаоса от гледна точка на данните на Джейкъб.

Според анализа на Джерери върху тези данни това, което човешкото съзнание възприема чрез изместените и изопачени лещи на сетивата, не е нищо друго освен непрекъснато колапсиращи вероятностни вълни. Вселената, според данните на Голдмън, най-добре се описва като стояща вълна, съставена от тези кипящи вълнички на вероятностния хаос. Човешкото съзнание — нищо повече от друга стояща вълна, според собственото изследване на Джерери, един вид суперхолограма, състояща се от милиони завършени, но по-малки холограми — наблюдава това явление, колапсира вероятностните вълни в подредени серии от събития („Вълна или частица — бе обяснявал Джерери на Гейл във влака на връщане от Бостън, — наблюдателят като че принуждава вселената да решава просто чрез акта на наблюдението...“) и продължава работата си.

Джерери все не успява да намери парадигма за своето структуриране на неподредимото, докато не му попада статия за комплексната математика, която е използвана за анализ на положението на орбитата на Хиперион, луната на Сатурн, след

преминаването на „Вояджър“ близо до нея. В орбитата на Хиперион има твърде много неща, потвърдени от теориите на Кеплер и Нютон, и не е трудно тя да бъде изчислена точно с помощта на линейната математика в момента и за десетилетия напред. Но самото ѝ положение, посоките на нейните три оси спокойно могат да се опишат като шибана бъркотия.

Хиперион се премята и това премятане просто не може да се предвиди. Положението му се управлява не от произволни гравитационни влияния или от законите на Нютон, които биха могли да бъдат представени графично, ако програмистът е достатъчно умен, ако програмата е достатъчно умна и компютърът достатъчно мощен, а от един динамичен хаос, който следва някаква своя логика и антилогика. Това е ефектът на пеперудата на Лоренц, проявяващ се в мълчаливия вакуум на пространството около Сатурн и избрал за свое опитно зайче малкия, тромав и объркан Хиперион.

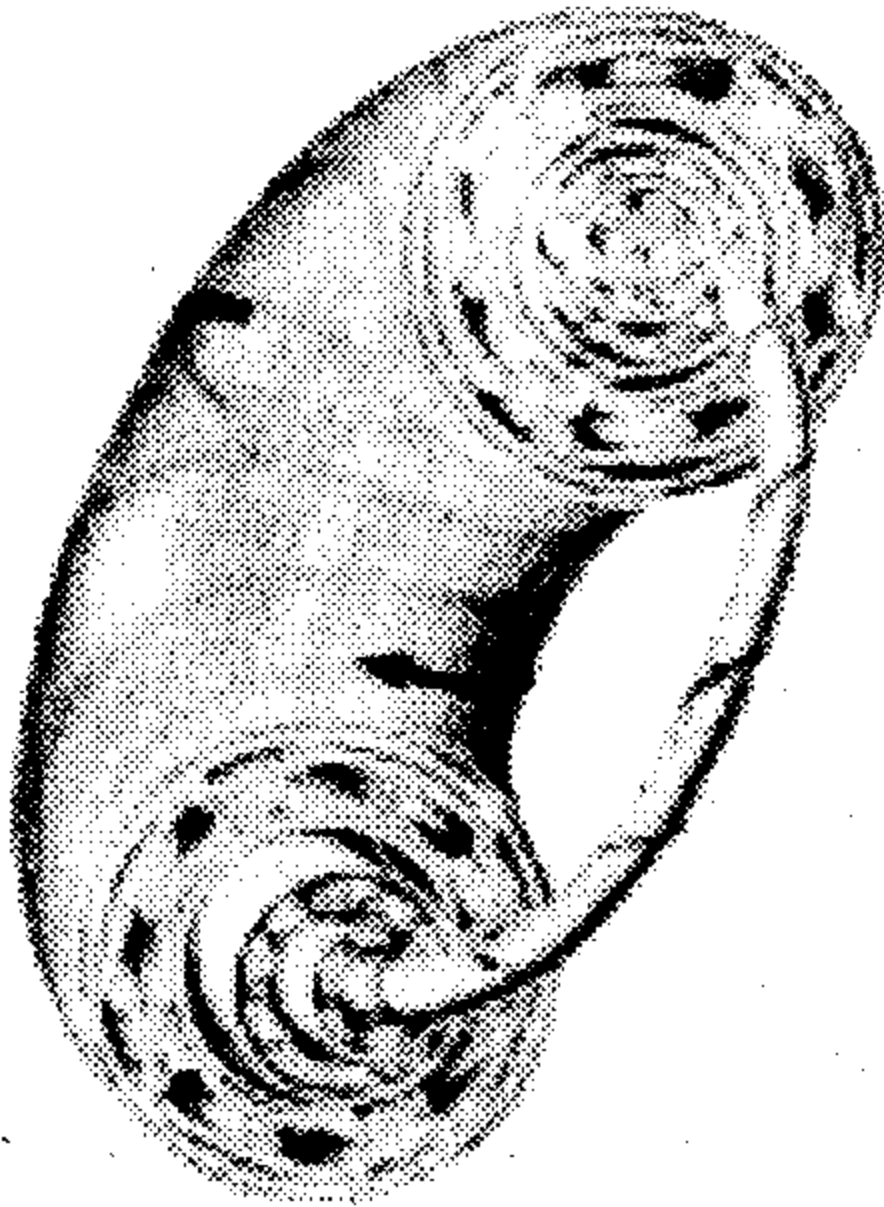
Но дори в тези неизследвани океани на хаоса Джереми открива малки островчета на линейна логика.

Той проследява нишката на Хиперион до трудовете на Андрей Колмогоров, Владимир Арнолд и Юрген Мозер. Тези математици и експерти по динамика са формулирали теоремата на КАМ (Колмогоров-Арнолд-Мозер), за да обяснят съществуването на квазипериодични движения в урагана от хаотични траектории. Графиката на теоремата КАМ представлява смущаващ чертеж на някаква почти органична структура от класически и проследими траектории, образуващи нещо като спираловидна обвивка от кабели или пластмаса, спирала в спиралата, където резонансните островчета на порядъка лежат в гънките на динамичния хаос.

Американските математици са дали на този модел названието НПК — съкратено от Неопределения притегател на Колмогоров.

В нощта когато Гейл влиза в болницата не за изследвания, а за да остане там, докато бъде в състояние да се върне вкъщи, казват лекарите, но и тя, и Джереми знаят, че истинско връщане няма да има — Джереми седи сам в кабинета на втория етаж и съзерцава Неопределения притегател на Колмогоров.

Симетрични квазипериодични траектории, извиващи се около вторични обвивки от резонанси; зачатъчни третични обвивки във формата на още по-крехки многократни резонанси; хаотични траектории, пронизващи организма като сплетени жици.

И той вижда модела за своя анализ на холографската неврологична интерпретация на набора колапсиращи вероятностни вълни — всъщност вселената.

Вижда началото на модела на човешкото съзнание... и на дарбата, която имат с Гейл... на вселената, която ѝ е причинила такова

страдание.

И най-вече ефекта на пеперудата. Увереността, че целият живот на човека е като един-единствен ден от този живот: непредвидим, неподредим, направляван от скритите приливи и отливи на факторите на хаоса, шибан от крилете на пеперуда, която носи смърт във формата на тумор... или, в случая с Джейкъб, под формата на куршум в мозъка.

Тази вечер осъзнава целта на живота си — откриването на напълно нова посока за математическите изследвания: не заради академични почести и положение, за които отдавна е забравил, а за да разшири още мъничко светлия кръг на познанието в заобикалящия го мрак. Резонансни острови в морето на хаоса.

Но дори когато съзира пътя, по който трябва да поеме, той го изоставя, захвърля абстрактните изследвания настрани и изтрива предварителните уравнения от черната си дъска. Тази нощ той стои пред прозореца и се взира в нищото, ридаейки тихо, неспособен да спре, изпълнен не с гняв или отчаяние, а с нещо безкрайно по-фатално; стои там и празнотата го изпълва.

НИЕ СМЕ ПРЕПАРИРАНИ ХОРА

— Мистър Бремън? Мистър Бремън, чувате ли ме?

Веднъж, като дете на около осем години, се бе гмурнал в басейна на един свой приятел и вместо да изплува, се бе оставил да потъне до дъното на три метра под повърхността. Легна и стоя там известно време, чувствайки грубия цимент под гърба си, загледан в тавана от светлина толкова високо нагоре. Дори когато усети, че въздухът му свършва и около тялото му се заиздигаха бляскави мехурчета, дори когато си даде сметка, че повече не може да сдържа дъха си и след броени секунди ще се нагълта с вода, той бе обзет от огромното нежелание да се завърне във внезапно станалата му чужда среда от въздух, светлина и шум. И остана там, упорито съпротивлявайки се на инстинкта за оцеляване дотогава, докато можеше, после бавно заплува нагоре, наслаждавайки се на последните секунди в странната подводна светлина, на приглушения шум и сребърния танц на мехурчетата наоколо си.

Сега също изплува бавно, съпротивлявайки се на завръщането към светлината.

— Мистър Бремън? Чувате ли ме?

Бремън чуваше. Той отвори очи, затвори ги бързо, заслепен от светлина и белота, после трепна и надзърна изпод натежалите си клепачи.

— Мистър Бремън? Аз съм лейтенант Бърчил, полицейско управление в Сейнт Луис.

Бремън кимна — опита се да кимне. Главата го болеше и както изглежда, беше притисната от нещо. Лежеше в легло. Бели чаршафи. Пастелени стени. Типичните за болнична стая шкафчета и разните там пластмасови принадлежности. С периферното си зрение забеляза дръпнатото перде вляво от себе си и затворената врата вдясно. До седналия лейтенант от полицията стоеше още един мъж в сив костюм. Лейтенант Бърчил беше едър човек на петдесет и няколко години, с жълтеникаво лице. Помисли си, че прилича малко на Мори Амстердам,

бледия комик от шоуто на стария Дик Ван Дайк. Мълчаливият мъж зад него беше по-млад, но лицето му изразяваше същата професионална смесица от умора и цинизъм.

— Мистър Бремън — каза Бърчил, — чувате ли ме добре?

Чуваше го отлично, макар всичко все още да бе нереално и далечно като под водата. Освен това виждаше и себе си през очите на лейтенанта: блед и безпомощен сред одеялата и превръзките — лявата му ръка в гипс, главата му бинтована, още превръзки под тънката болнична пижама, очите му подути и заобиколени от тъмни кръгове, пресни шевове, прозиращи изпод марлята на брадичката и бузата му. Система с бистра течност бе прикрепена към лявата му ръка.

— Мистър Бремън, кажете ни какво се случи.

Гласът на лейтенанта не беше твърде любезен. *Подозрение. Съмнение, че този дребосък е могъл да застреля петима здрави мъже и сам да приземи самолета. Любопитство по отношение на данните за този гражданин от компютъра на ФБР — университетски професор по математика — и интерес към мъртвата съпруга, палежа, връзката му с Дон Леони от Ню Джърси и неговите лоши момчета.*

Бремън прочисти гърло и се опита да отговори. Гласът му твърде много напомняше стържене.

— Къде...?

Изражението на лейтенант Бърчил не се промени.

— Какво беше това?

Бремън отново прочисти гърлото си.

— Къде съм?

— В болницата на Сейнт Луис. — Бърчил млъкна за миг и добави: — Щат Мисури.

Опита се да кимне и съжали. Опита се да заговори, без да движи челюстта си.

— Не разбрах — каза лейтенантът.

— Наранявания?

— Лекарят ще мине да ви види, но доколкото разбрах, ръката ви е счупена и имате няколко натъртвания. Нищо опасно за живота.

По-младият детектив от отдел „Убийства“, сержант Кърни, си мислеше: *четири спукани ребра, одраскване от куршум върху едно от*

тях, сътресение на мозъка и вътрешни увреждания... този идиот има късмет, че е жив.

— Изминали са осемнайсет часа от катастрофата, мистър Бремън. Спомняте ли си катастрофата? — попита Бърчил.

Бремън поклати глава.

— Нищо ли?

— Спомням си, че говорих с кулата за колесния механизъм. После десният мотор започна да издава някакви зловещи шумове и... и това е всичко, което помня.

Бърчил го гледаше втренчено. *Тоя задник сигурно лъже, но кой знае? Някой е изстрелял куршум калибър 45 през корпуса право в мотора.*

Болката вече го заливаше като бавен, продължителен прилив, който не бърза да се оттегли. Дори телепатията му и жуженето на мисли из болницата бяха погълнати от пяната на този прилив.

— Самолетът се разбил и после? — попита той.

Бърчил продължи да го гледа втренчено.

— Вие пилот ли сте, мистър Бремън?

Бремън поклати глава и едва не подскочи от болка.

— Извинете, не чух — каза лейтенантът.

— Не съм.

— Управлявали ли сте леки самолети?

— Ннне.

— В такъв случай какво правехте на пилотското място на този „Пайпър Чейен“?

Гласът на Бърчил беше остър и безмилостен като пробождаше с рапира.

Бремън въздъхна.

— Опитвах се да го приземя, лейтенант. Пилотът бе застрелян. Жив ли е? Има ли оживели от другите?

Мършавият сержант се наведе напред.

— Мистър Бремън, ние ви припомниме правата преди известно време и това е записано с видеокамера, но не сме сигурни, че бяхте напълно в съзнание. Знаете ли правата си? Искате ли да повикаме адвокат?

— Адвокат? — Течността от системата размътваше зрението, ушите му бучаха, виеше му се свят. — За какво ми е адвокат? Не съм

направил нищо...

Сержантът изпъшка, извади ламинираната си карта от джоба и прочете молитвата с правата му, толкова добре позната от милионите полицейски телевизионни филми. Гейл винаги се бе чудила дали полицаите наистина са толкова глупави, та все не могат да запомнят няколкото реда, след като зрителите вече ги знаят наизуст.

Когато сержантът свърши и отново го попита дали желае адвокат, той изстена и каза:

— Не. Другите мъртви ли са?

Мъртви като стара конска мърша, помисли си лейтенант Бърчил. Детективът по убийствата продължи:

— Тогава да си задам въпросите, мистър Бремън?

Бремън затвори очи в знак на съгласие.

— Кой кого застреля, мистър Бремън?

Кого. Това бе гласът на Гейл, долетял през мъглата.

— Аз застрелях единия, на име Бърт, със собствения му пистолет. И тогава настана ад... всички, с изключение на пилота, започнаха да стрелят. Улучиха пилота и аз се опитах да приземя самолета. Очевидно не съм се справил много успешно.

Бърчил и помощникът му се спогледаха.

— Прелетели сте над сто мили с двумоторен турбовитлов самолет с повреден двигател, насочили сте го към международното летище „Ламбърт“ и почти сте го приземили. Момчетата от кулата казват, че ако десният ви мотор не е отказал, щели сте да осъществите идеално кацане. Сигурен ли сте, че не сте управлявали самолет преди, мистър Бремън?

— Сигурен съм.

— Тогава как ще обясните...

— Късмет — прекъсна го Бремън. — Отчаяние. Бях останал сам там горе. Освен това управлението не е кой знае колко сложна работа с всичката тая автоматика. *Да не говорим за четенето на мислите на пилота едва ли не всяка една секунда от всичките десет часа на полета от Лас Вегас*, добави той за себе си. *Жалко, че го нямаше, когато имах нужда от него*.

— Защо бяхте на борда на самолета, мистър Бремън?

— Най-напред, лейтенанте, кажете ми откъде знаете името ми?

Бърчил го погледна, примигна и отвърна:

— Отпечатъците ви са регистрирани.

— Наистина ли? — възкликна глуповато Бремън. Виенето на свят постепенно отминаваше, но болката се изостряше. — Не знаех, че са ми взимали отпечатъци.

— Масачузетската ви шофьорска книжка — рече сержантът с невероятно безизразен тон.

— Защо бяхте на борда на самолета, мистър Бремън? — попита Бърчил.

Бремън облиза пресъхналите си устни и им разказа. За рибарската хижа във Флорида, за тялото, за Вани Фучи... всичко с изключение на кошмара с мис Морган и седмиците в Денвър. Реши, че щом имат отпечатъци от пръстите му, ще го свържат с убийството на мис Морган. В момента това отсъстваше от мислите на лейтенанта и сержанта, но Бремън знаеше, че много скоро някой ще направи връзката.

Бърчил отново насочи немигащите си очи към него.

— Значи ви откарваха обратно в Ню Джърси, за да бъдете... екзекутиран от самия Дон Леони? Те ли ви казаха това?

— Досетих се от приказките им. Явно не им пукаше, че мога да ги чуя... Предполагам, са смятали, че няма да имам възможност да кажа каквото и да било на някого.

— А парите, мистър Бремън?

— Парите?

— Парите в стоманеното дипломатическо куфарче. *Над четиристотин хиляди, мамка му. Пари от продажбата на наркотици. Може би говорим за сделка, която се е провалила на шест хиляди метра височина?*

Бремън просто поклати глава.

Сержант Кърни се наведе още по-ниско напред.

— Често ли играете комар в Лас Вегас?

— За пръв път.

Радостта от това, че се е събудил жив и горе-долу цял, бе заменена от болка и подновеното чувство за празнота. Всичко свърши. Всичко бе свършило още със смъртта на Гейл, но сега трябваше да признае, че е дошъл краят на неговото бягство, на безумния, необмислен, безплоден, жесток опит да избегне неизбежното.

— ... да вземете оръжието му? — говореше Бърчил.

Възстанови останалата част от въпроса му от ехото на мислите.

— Грабнах пистолета на Бърт Капи, когато той заспа. Предполагам, не са смятали, че ще се опитам да направя нещо, докато сме във въздуха.

Само един луд би се опитал да направи нещо такова при толкова оръжия в един лек самолет, помисли си лейтенант Бърчил и каза:

— А защо се опитахте?

Понечи да свие рамене. Гипсът и лейкопластът върху ребрата му не му позволиха.

— А какво друго ми оставаше? — изхриптя той. — Лейтенант, изпитвам адски болки, а още не е идвал нито лекар, нито сестра. Не може ли да отложим разпита за по-късно?

Бърчил погледна малкото тефтерче в лявата си ръка, после отново Бремън и кимна.

— Обвинен ли съм в нещо? — попита. Гласът му беше прекалено слаб, за да изрази някакво възмущение. Издаваше само умора.

Лицето на Бърчил се покри с още бръчки. Единствено очите продължаваха да гледат напрегнато и настойчиво; нищо не пропускаха.

— Пет души са мъртви, мистър Бремън. Четирима от тях са известни престъпници и по всичко личи, че пилотът също е бил свързан с организираната престъпност. Вашето досие е чисто, но остава въпросът с изчезването ви след смъртта на съпругата ви... както и с пожара.

Виждаше движещите се вектори на мислите на лейтенанта, подредени и точни като напрегнатата вгълбеност на професионалните покерджии, с които бе играл само преди по-малко от два дни. *Симпатията подпалва къщата си и изчезва след като жена му ритва камбаната,* мисли си Бърчил. *После просто случайно се оказва във Флорида точно когато пребиват Чико Тартуджиан. После пък също случайно е в Лас Вегас, когато убиецът на Чико и хората на Леони прибират парите си. Хм. Картинката още не е съвсем ясна, но елементите са налице — пари от застраховки, от наркотици, изнудвания... а този така наречен добър гражданин казва, че е взел пистолета на Бърт Капи и е започнал да стреля. Има нещо гнило тук, но скоро ще го откроя.*

— Обвинен ли съм в нещо? — повтори Бремън.

Чувстваше, че се плъзга встрани, в мъглата на болезнените мисловни потоци, които изпълваха болницата; ужас, страх, предизвикателство, депресии и — при много от посетителите — гузно облекчение, че не са сред лежащите по стаите с пластмасови гривни на китките.

— Не още — отвърна Бърчил, стана и с глава посочи на сержанта вратата. — Ако това, което казвате е вярно, мистър Бремън, скоро отново ще си поговорим, може би в присъствието на агент от ФБР. Междувременно ще поставим в стаята наш човек, за да ви пази от хората на Дон Леони. *Бърчил се сеца за униформения полицай, който стои в коридора от осемнайсет часа. Този мистър Бремън няма да ходи никъде, било като свидетел, било като подсъдим.*

Щом детективите излязоха, пристигнаха лекарят и две медицински сестри, но Бремън беше прекалено замаян, за да се съсредоточи върху сбитите медицински обяснения на лекаря. Научи каквото очите на Бърчил вече бяха му казали; научи също така, че счупването на лявата му ръка е по-сериозно, отколкото бе известно на лейтенанта. Останалото не беше важно.

Остави се да потъне в празнотата.

ОЧИ

В момента когато Джереми лежи в болницата на Сейнт Луис, мен ме делят просто часове от мига, когато ще стана свидетел как моята толкова грижливо изградена вселена рухва завинаги. Аз не знам това.

Не знам, че Джереми е в болница. Не знам, че Гейл я има или че някога я е имало. Не познавам рая на споделените изживявания, нито съвършения ад, в който тази способност е отвела Джереми.

В този миг познавам единствено непресекащата болка на съществуването и невъзможността да избягаш от нея. В този миг познавам единствено отчаянието от раздялата с едничкото нещо, което ме е утешавало в миналото.

В този миг аз умирам... но само часове ме делят от моето раждане.

НЕЗРЯЩИ, ОСВЕН АКО...

Сънуваше лед и тела, гърчещи се в леда.

Сънуваше някакъв огромен звяр, разкъсващ плът, и смразяващи крясъци в жълтеникавата нощ. Сънуваше хиляда хиляди гласове, зовящи го с болката, ужаса и самотата на човешкото отчаяние, и когато се събуди, гласовете все така се чуваха: мисловните потоци в една модерна болница, изпълнена със страдащи души.

През целия ден лежа, понесен по вълните на страданието от раните си, и обмисля какво да предприеме. Но нищо не му идваше на ум.

Детектив Бърчил се появи отново в ранния следобед с обещания специален агент от ФБР, но Бремън се престори на заспал; двамата отстъпиха пред настояванията на старшата сестра и си тръгнаха след половин час. Тогава наистина заспа и засънува ледове и гърчещи се в леда тела и крясъци в раздираната от болки тъмнина наоколо.

Когато по-късно през нощта отново се събуди, той фокусира телепатичния си лъч през мисловните шумове и жужене, за да открие униформения полицай, оставен да го охранява. Полицай Дюън Б. Еверет беше на четирийсет и осем години, оставаха му още седем месеца до пенсионирането и страдаше от хемороиди, плоски ходила, безсъние и синдром на чревната раздразнимост, както го наричаха лекарите. Това не възпираше полицай Еверет от неограниченото пиене на кафе, макар да предизвикваше продължителни посещения до тоалетната на етаж. Полицай Еверет нямаше нищо против дежурството да се носи на три смени по осем часа от него и още двама негови колеги, нито пък да поеме нощната смяна. През нощта бе тихо и той можеше спокойно да си чете романа от Робърт Б. Паркър и да се задява със сестрите, а и винаги имаше топло кафе във фойето, където му бе разрешено да ходи.

Съмваше се. Сам в стаята — ако не се броеше изпадналият в безсъзнание пациент на съседното легло, — Бремън се надигна с мъка, отскубна системата от ръката си и закуцука към прозореца. Постоя

малко там, загледан навън. Студената въздушна струя от климатика го накара да потрепери под тънката болнична пижама.

Ако щеше да бяга, това трябваше да стане сега. Бяха изхвърлили дрехите му, след като го измъкнаха от останките на разбили се „Пайпър Чейен“ — през очите на един санитар от медицинския екип за спешна помощ бе видял учудването им от това, че не е избухнал пожар след падането на самолета в калната нива на половин миля от летището, — но той знаеше къде има дрехи, които ще му станат. Трябваше само да се добере до съблекалнята на стажантите на долния етаж.

Подслушвайки ги в този ден, той бе научил също кои от тях си държат ключовете от колите в шкафчетата, както и цифровите комбинации за отварянето им. Бе решил да „вземе на заем“ почти новото, с пълен резервоар волво на стажанта Бродли Монтроуз; Бродли работеше в спешен кабинет и вероятно нямаше да забележи изчезването на колата преди края на дежурството си след седемдесет и два часа от този момент нататък.

Облегна се на стената и изстена. Ръката и главата жестоко го боляха; ребрата му сякаш бяха тресчици от натрошени кости, забили се в белите дробове, а и още безброй болезки се тълпяха на опашка, за да им обърне внимание. Дори раните от ухапванията на мис Морган по бедрата и слабините му не бяха напълно зараснали.

Дали ще мога? Да стигна до дрехите? Да карам колата? Да се изплъзна от ченгетата?

Сигурно.

Наистина ли ще откраднеш шестстотинте долара от портфейла на Бродли?

Сигурно. Майка му ще възстанови сумата, преди Бродли да е съобщил на ченгетата какво се е случило.

Знаеш ли къде, по дяволите, ще отидеш?

Не.

Въздъхна и отвори очи. През цепнатината между пердетата видя главата и раменете на умиращото момче, с което деляха стаята. Момчето изглеждаше ужасно, макар да знаеше от мислите на лекарите и сестрите, че отчайващият му вид не се дължи само на побоя. Момчето — Роби еди-кой си — било сляпо, глухо и умствено изостанало, преди още да го докарат тук.

Част от кошмарите на Бремън този следобед бе ехото от възмуцението и отвращението на една от сестрите, която се грижеше за Роби. Момчето било намерено в клозетна яма оттагък реката в източен Сейнт Луис. Три деца, които си играели в изоставения двор, чули странни викове откъм нужника и казали на родителите си. Медицинските експерти пресметнали, че преди да го извадят от пълната с изпражнения яма, момчето е престояло там повече от два дни. Било е бито жестоко и надеждите, че ще живее, бяха малки. Сестрата плачеше от жал за Роби... и се молеше на бога да си го прибере по-скоро.

Доколкото бе известно на персонала, полицията не бе открила майката и втория баща на детето. Лекуващият лекар на Роби смяташе, че властите не ги издирват достатъчно старателно.

Опря буза до стъклото и се замисли за момчето. Спомни си за безнадеждно болните деца в Уолт Дисни Уърлд и кратката утеха, която им бе дал с помощта на телепатията. През време на цялото му безцелно, егоистично бягство от себе си това бяха единствените минути, когато бе помогнал на някого, когато бе направил нещо друго, освен да се самосъжалява. Спомни си тези мигове и погледна към Роби.

Момчето лежеше полуотвито на една страна; екраните на медицинските апарати осветяваха лицето и горната част на тялото му. Закривените като нокти пръсти лежаха на чаршафите под невероятни ъгли; китките му бяха тънки едва ли не колкото на гуцер. Главата му беше килната като отсечена, езикът му висеше между подпухналите устни. Лицето му беше цялото в лилави петна и подутини, носът — очевидно счупен и сплеснат; Бремън заподозря, че очните гнезда, които изглеждаха най-сериозно пострадали, винаги са били такива — хлътнали, тъмни, с тежки клепачи, закриващи само до половина безполезните, бели като мрамор очи.

Роби беше в безсъзнание. Не бе доловил никакви мозъчни излъчвания откъм момчето — дори и болка в сънищата — и бе изненадан, когато научи от мислите на сестрите, че в стаята има друг пациент. Никога досега не бе се сблъсквал с подобна пълна липса на мисловни вълни у човешко същество. Роби беше просто празно пространство, макар според лекарите мониторите да отчитаха наличието на продължаваща мозъчна активност. Всъщност

електроенцефалограмите показваха висока активност на сънищата. Не можеше да си обясни защо не ги долавя.

Сякаш усетил, че го наблюдават, Роби потрепна. Черната му коса стърчеше на кичури във всички посоки и при други обстоятелства това би се сторило забавно на Бремън. Дъхът на умиращото момче излизаше през наранените устни с хриптене, което не бе просто хъркане, и той долови мириса му от два и половина метра разстояние.

Поклати глава, отправи поглед в нощта и почувствува в очите си познатото убождане като от късчета счупено стъкло, което заместваше сълзите.

Не чакай Бърчил и агента от ФБР да дойдат тук сутринта с въпросите си за убийството на мис Морган. Тръгвай.

И накъде?

Ще видим по-късно. Просто тръгни.

Въздъхна. Ще тръгне по-късно, преди да е пристигнала сутрешната смяна и болницата да се е напълнила с хора. Ще вземе волвото на стажанта и отново ще си тръгне без посока, без да пристига и желае да пристигне някъде. Ще продължи да живее и страда.

Хвърли поглед към момчето на леглото. Нещо в позата и прекомерно голямата глава му напомниха за съборената от пиедестала си счупена бронзова статуя на Буда, която бяха видели с Гейл в един манастир край Осака. Детето е сляпо, глухо и с умствени увреждания по рождение. Ами ако у него има някаква дълбока мъдрост, породена от тъй продължителната му откъснатост от света?

Роби се размърда, пожълтелите му нокти леко задраскаха по чаршафа, изпусна шумно газове и отново захърка.

Бремън въздъхна отново, дръпна завесите и тръгна към стола край леглото му.

Полицай Еверет ще ходи до клозета след около три минути. Сестрите на етажа приготвят лекарства, а старшата сестра няма да ме види, ако сляза по задното стълбище. Бродли е в спешното отделение и съблекалнята ще бъде празна може би още час.

Направì го.

Кимна на себе си, преборвайки се с болката и изтощението от лекарствата. Ще тръгне на север към Чикаго, после ще премине в Канада, ще намери местенце, където да си отдъхне и се възстанови... някъде, където нито полицията, нито хората на Дон Леони могат да го

открит. Ще използва телепатичните си способности, за да бъде винаги една крачка пред тях и за да печели пари... но не като играе комар... стига толкова хазарт.

Отново погледна момчето.

Няма време за него.

Има. Няма да се забави много. Не е нужно дори да осъществява пълен контакт. Едностранната телепатична връзка ще свърши работа. Възможно е. Само няколко секунди и ще може да обмени светлина и звук с умиращото дете. Може би трябва да застане до прозореца и да гледа към колите долу, към светлините на града, звездите.

Знаеше, че такова реципрочно телепатично общуване е възможно — не само с Гейл, с която това се постигаше без никакви усилия, — но и с всеки по-възприемчив човек. А повечето хора бяха възприемчиви към телепатичните проби, макар да не познаваше друг човек освен Гейл, който е способен да управлява своите латентни телепатични способности. Единственият проблем бе в това да се увериш, че човекът не усеща телепатичната намеса и не осъзнава, че чуждите мисли са чужди. Веднъж, след като дни наред безуспешно се бе опитвал да разясни едно просто диференциално преобразуване на свой студент, Бремън му го даде по телепатичен път и остави студента да се поздрави с прозрението си.

В случая с детето нямаше нужда от подобни деликатности. И от съдържание. Няколко обменени сетивни впечатления щяха да бъдат подаръкът му на сбогуване. Анонимен подарък. Роби никога няма да узнае кой му е оставил тези образи.

Хъркането на Роби спря и сякаш мина цяла тревожна вечност, докато се поднови, подобно на ръмженето на стар мотор. От устата му обилно течаха лиги. Възглавницата и чаршафа край лицето му бяха мокри.

Бремън се реши и смъкна мисловния си щит. *Побързай, полицай Еверет всеки миг ще тръгне към тоалетната.* Останалата част от щита падна и световните мисловни потоци нахлуха с цялата си сила в главата му като вода в потъващ кораб.

Той потрепери и вдигна щита. Отдавна не беше си позволявал да бъде толкова уязвим. Въпреки че мисловните потоци тъй или иначе проникваха вътре, обемът и интензивността им щяха да бъдат почти непоносими без защитата на вълнистото одеяло на щита. Мисловните

потоци на пациентите в болницата се врязваха направо в меката тъкан на наранения му мозък.

Стисна зъби и опита отново. Опита се да излезе от обхвата на широкоспектърните мисловни вълни и се концентрира върху мястото, където би трябвало да са сънищата на Роби.

Нищо.

Объркан, за миг си помисли, че е изгубил силата на своята способност. После отново се съсредоточи и долови неотложността в бързането на полицай Еверет към тоалетната и вгълбеността на сестра Тъли, която сравняваше лекарствените дози от списъка на д-р Ангсторм и розовите листчета на таблата. Той насочи вниманието си върху сестрата в контролната станция и видя, че тя чете роман — „Нужни неща“ от Стивън Кинг. Подразни се от това, че очите ѝ се движеха толкова бавно. Устата му се изпълни с вкуса на черешовия ѝ сироп против кашлица.

Бремън разтърси глава и погледна Роби. Астматичното дишане на момчето изпълваше въздуха помежду им с кисела мъгла. Обложеният му език висеше навън. Стесни телепатичния си лъч и му придаде формата на притъпена сонда, подсили го и го фокусира като сноп насочена светлина.

Нищо.

Не... имаше — какво? — липса на нещо.

В областта на мисловните излъчвания, където трябваше да бъдат сънищата на Роби, зееше дупка. Даде си сметка, че никога досега не се е сблъсквал с по-могъщ и по-добре замаскиран мисловен щит. Дори ураганният бял шум на мис Морган не бе представлявал бариера с такава невероятна плътност; тя никога не бе успявала да скрие наличието на мислите си. У Роби такива просто нямаше.

За миг бе потресен, но бързо разбра причината за това явление. Мозъкът на Роби беше увреден. Вероятно цели участъци от него не функционираха. При тази почти пълна липса на сетива и крехка връзка с окръжаващата среда, при такъв ограничен достъп до вселената от вероятностни вълни и почти пълната неспособност за избор между тях, съзнанието на момчето — или онова, което минаваше за негово съзнание — окончателно се бе обърнало навътре. Това, което отначало бе взел за могъщ мисловен щит, не беше нищо повече от плътното

ядро на потъналото в себе си его, кръжащо някъде отвъд аутизма и кататонията. Там Роби беше истински и напълно сам.

Бремън пое дъх и поднови опитите, този път по-внимателно, опипвайки отрицателните граници на действителния мисловен щит като човек, който опипва грапава стена в тъмното. Някъде трябваше да има пролука.

Имаше. Не истинска пролука, а по-скоро мек участък — малко по-еластично петънце в твърдия камък.

Долови трепета на някакви мисли отдолу — тъй както пешеходецът усеща метрото под уличното платно, върху което стои. Съсредоточи се и подсили телепатичната си сонда; след малко почувствува, че болничната му пижама е мокра от пот. От усилието слухът и зрението му почти се изгубиха. Все едно. Щом осъществи първоначалния контакт, ще може да се поотпусне и бавно да пробие канали за видимото и звуците до съзнанието на момчето.

Усети, че стената леко поддава — все още еластична, тя започна да се отдръпва под натиска на неумолимата сила на волята му. От напрежение вените по слепоочията му се издуха. Без да съзнава, той кривеше лице, а мускулите по врата му се превърнаха в изпъкнали възли. Стената се огъна. Сондата на Бремън беше як таран, който биеше по здравата, но еластична врата.

Тя продължи да се огъва.

Концентрацията му достигна такава сила, че можеше да мести предмети, да чупи тухли и да спре птица в полет.

Щитът отново поддаде. Бремън се наведе напред като срещу силен вятър. Престана да долавя каквито и да било мисловни вълни, изгуби представа къде е и кой е; остана единствено силата на волята му.

Внезапно щитът се разкъса, заля го топла вълна и той падна напред. Размаха ръце и отвори уста, за да извика.

Но нямаше уста.

Пропаднаше едновременно в тялото си и навън. Преметна се през глава и потъна в мрака там, където само преди секунда беше подът. Мярна му се образът на собственото му тяло, гърчещо се в някаква страховита прегръдка, после продължи да пада.

Пропаднаше в мълчанието.

Пропаднаше в нищото.

Ницото.

ОЧИ, КОИТО АЗ

Джеремии е вътре. Пропада през слоеве забавени топлинни полета. Безцветни слънца се въртят край него в три измерения.

Тъмни сфери експлодират и го ослепяват. Обкръжават го водопади от докосвания, ручей от аромати и едва доловима хармония в безшумния вятър.

Подкрепят го хиляди невидими ръце — те го докосват и изучават. По устните му пробягват пръсти, длани опипват гърдите му и се плъзгат по корема му, шепи обгръщат пениса му, без страст, като на преглед при лекар, и отминават.

Внезапно попада във вода — не, заравя се в нещо по-гъсто от вода. Не може да диша. Започва отчаяно да маха с ръце и крака срещу злокобното течение и усеща, че се придвижва нагоре. Няма светлина, няма чувство за посока, освен едва доловимото усещане за теглеца го надолу гравитация, но той гребе с ръце из неподатливото желе около себе си и се бори с нея, защото знае, че да остане там, където е, ще е все едно да бъде погребан жив.

Неочаквано веществото се размърдва и Джереми е изхвърлен нагоре в някакъв вакуум, който стяга главата му като менгеме. Притиснат е, стегнат и пресован така здраво, че ребрата и черепът му навярно отново са натрошени, после изведнъж усеща, че е избутван през тясно отворстие и главата му изскача над повърхността.

Отваря уста, за да извика, и въздухът нахлува в дробовете му като вода в гърдите на давец се човек. Викът му сякаш няма край, и когато все пак отзвучава, ехо липсва.

Събужда се в просторна равнина.

Не е нито ден, нито нощ. Бледа светлина с цвят на праскова залива всичко. Сухата оранжева почва е разделена от мрежа пукнатини на отделни парчета, които се губят в безкрайността. Хоризонт няма. Джереми си казва, че напуканата земя е като наводнявано поле по време на суша.

Над него няма небе, а слоест, осветен от прасковената светлина кристал. Представя си, че се намира в сутерена на прозрачен плексигласов небостъргач. Празен. Лежи по гръб и гледа нагоре през безкрайните етажи кристална пустота.

След известно време сяда и се заема да изучава тялото си. Гол е. Има чувството, че кожата му е търкана с шкурка. Прокарва ръка по корема си, докосва раменете, ръцете и лицето си, но минава цяла минута, преди да осъзнае, че всички рани и белези са изчезнали — счупената ръка, драскотината от куршума, счупените ребра, следите от ухапванията по бедрото и слабините, както и контузиите и разкъсванията по лицето. За миг едва не полудява от мисълта, че не е в своето тяло, но поглежда надолу и вижда белега на коляното си от падането с мотоциклета, когато е бил седемнайсетгодишен, а също и бенката под мишницата.

Когато се изправя на крака, му се завива свят.

Малко по-късно Джереми тръгва. Гладките плочи под босите му нозе са топли. Върви без цел и посока. Веднъж, в ранчото на мис Морган, бе ходил по обширно поле от сол точно по залез. Това е нещо подобно... но не съвсем.

Стъпи в цепнатината, та си строши краката.

Крачи известно време, макар времето да е без значение тук, в тази оранжева равнина без слънце. Кристалните слоеве над него нито се местят, нито проблясват. После спира; мястото по нищо не се отличава от онова, където е лежал. Главата го боли. Отново ляга по гръб, усещайки гладката повърхност под себе си — тя повече напомня за напечена от слънцето пластмаса, отколкото на пясък или камък — и докато лежи, си представя, че е някакво морско дънно същество, което се вира нагоре през водните пластове.

Дъното на басейна. Болезненото нежелание да се завърне под светлината.

Светлината с цвят на праскова къпе Джереми в топлите си вълни. Тялото му блести. Той затваря очи. И заспива.

Събужда се внезапно, с разширени и потрепващи ноздри и наострени от усилието да доловят посоката на звука уши. Цари непрогледен мрак.

Нещо се движи в нощта.

Джереми застива неподвижно в тъмнината и затаява дъх. Системата от жлези в тялото му реагира като на същество отпреди повече от милион години. Той се приготвя да бяга или да се бие, но непрогледният и непонятен мрак елиминира първата възможност. Приготвя се за бой. Юмруците му се свиват, сърцето му ускорява ритъм, очите му се напрягат да зърнат врага.

Нещо се движи в нощта.

Усеща го близо до себе си. Долавя силата и тежестта му по вибрациите на почвата. Нещото е огромно, земята и тялото на Джереми потреперват при всяка негова стъпка, и се приближава. Знае, че нещото с лекота намира пътя си в мрака. И че го вижда.

После то се надвесва над него и Джереми чувства настойчивостта на погледа му. Коленичи на внезапно изстиналата земя и се свива на кълбо.

Нещото го докосва.

Той едва сдържа порива си да изкрещи. Стисва го гигантска ръка — нещо грубо и огромно, което въобще не е ръка — и внезапно го издига високо в мрака. Отново усеща силата на съществото по яката хватка, в която ребрата му пукат, и е сигурен, че то може да го смачка, ако поиска. Но очевидно не иска. Поне засега.

Има чувството, че го оглеждат, изучават и претеглят на някаква невидима везна. Безпомощен е, но изпълнен с пасивната доверчивост, която човек изпитва, когато лежи гол на масата за рентгенов преглед и знае, че невидимите лъчи пронизват тялото му, за да открият злокачествените образувания, загнилата тъкъв и семената на смъртта.

Нещото го спуска долу.

Джереми не чува други звуци, освен собственото си пресекливо дишане, но долавя как огромните стъпки се отдалечават. Невероятно — те се отдалечават във всички посоки, като вълнички от паднал в езеро камък. От раменете му се смъква тежест и за собствен ужас открива, че плаче.

След известно време се изправя на крака. Извиква в тъмнината, но звукът от гласа му е слаб и бързо заглъхва; след малко дори не е сигурен, че самият той го е чул.

Изтощен и все още ридаещ, Джереми блъска земята с юмруци и продължава да плаче. Тъмнината е една и съща, все едно дали очите му са отворени или не, а после, когато заспива, сънува единствено мрак.

ОЧИ, КОИТО АЗ НЕ

Слънцето изгрява.

Джереми примигва и отваря очи, заглежда се в далечните отблясъци и отново ги затваря, за да асимилира факта.

Слънцето изгрява.

Напълно разбуден, сяда, примигвайки срещу изгрева. Лежи върху трева. Прерията, покрита с мека, висока до коляното растителност, се простира докъдето погледът стига във всички посоки. Небето е тъмновиолетово и избледнява до синьо, когато слънцето се издига над линията на хоризонта. Сяда и сянката му ляга върху тревите, леко поклащащи се от утринния ветреца. Въздухът е изпълнен с миризми: на зеленина, влажна пръст, затоплена от слънцето, и мириса на собствената му кожа, галена от ветреца.

Джереми застава на едно коляно, отскубва снопче високи стебла, обелва листата им и смуче сладкия сок. Това му напомня за следобедите от детството и игрите по поляните. Тръгва към изгрева.

Утринният ветреца е топъл и нежно милва голата му кожа. Раздвижва тревите, които тихо въздишат и това облекчава пулсиращата болка в слепоочията му. Приятно му е просто да върви. Приятно му е да усеща как растенията полягат под босите му ходила и как слънчевите лъчи играят по тялото му.

Когато слънцето преваля пладне, той вижда, че върви към облак дим на хоризонта. Късно следобед облакът се превръща в ред дървета. Навлиза в гората точно по залез.

Дърветата са достолепни дъбове и брястове, досущ като онези от детството му в Пенсилвания. Спира се в края на гората и гледа към вълнистата равнина зад себе си; залязващото слънце хвърля златисти отблясъци по раздвиженото от вятъра зелено море и слага огнени корони върху безброя стръкове. Сянката му подскача пред него, когато се обръща и потъва в гората.

Умората и жаждата започват да го измъчват за пръв път откак е тук. Езикът му е подпухнал и надебелял от сухост. Препъва се тежко

през удължаващите се сенки, привиждат му се високи чаши с вода, и час по час поглежда към късчетата небе между върховете на дърветата с надеждата да зърне някое облаче. И точно когато за пореден път е вперил очи в потъмнялото небе, едва не цопва в езерцето.

То е заобиколено от високи треви и тръстики. Оголените корени на черешовите дървета по издигнатите брегове достигат до водата. Прави последни крачки към него с мъчителното чувство, че вижда мираж в дрезгавата светлина и че водата ще изчезне, щом се хвърли към нея.

Езерцето е дълбоко до кръста и ледено студено.

Тя се появява с изгрева на следващото утро.

Джереми е закусил с череша и студена вода и се промъква към поляната източно от езерцето, когато долавя движението. Невярващ, той замръзва на мястото си — още една сянка сред тези на дърветата.

Тя върви, колебливо местейки нозе сред високата растителност и плоските камъни, с плахите стъпки на смирен или бос човек. Връхчетата на тревите по поляната галят голите ѝ бедра. Наблюдава я в ясната, полегата и силна утринна светлина. Тялото ѝ сияе, по-скоро излъчвайки, отколкото поглъщайки я. Гърдите ѝ — лявата едва забележимо по-голяма от дясната, както е било винаги — се поклащат леко при всяка нейна стъпка. Тъмната ѝ коса е късо подстригана и се пилее, щом вятърът я докосне.

Спира се за миг в средата на поляната и отново тръгва. Спуска поглед към силните бедра и гледа как те се раздалечават и приближават с отнемащата дъха интимност на неподозиращата, че е наблюдавана жена. Вече е близо и той може да различи фините сенки между ребрата, бледорозовите кръгчета около зърната на гърдите и едва личация белег от операцията на апендикса в ниската част на корема.

Джереми пристъпва на светло. Тя спира и неволно обгръща с ръце горната част на тялото си, после се спуска към него. Разтваря ръце и той се шмугва в затварящия се кръг, като притиска лице между рамото и шията ѝ, почти задушен от уханието на чисто от косата и кожата ѝ. Ръцете му се плъзгат по мускулите и познатата вдлъбнатина на гърба. Неистово се докосват и целуват. И двамата плачат.

Краката му омекват и той се отпуска на коляно. Тя се навежда и обхваща лицето му между гърдите си. Не отхлабват прегръдката си нито за секунда.

— Защо ме изостави? — шепне той с устни върху кожата ѝ, неспособен да спре сълзите. — Защо си отиде?

Гейл не казва нищо. Притиснала е буза към косата му и ръце към гърба му. После мълчаливо коленичи до него във високата трева.

ОЧИ, КОИТО АЗ НЕ СМЕЯ

Излизат заедно от гората точно когато утринната мъгла се вдига. В пищната светлина тревистите хълмове отвъд създават впечатлението, че са части от загоряло, кадифено човешко тяло. Гейл протяга ръка, сякаш да погали далечните възвишения.

Говорят тихо, от време на време вплитат пръсти. Открили са, че телепатията е причината за ослепяващото главоболие, от което страдат и двамата откак са се събудили, и затова я зарязват и разговарят на глас, докосват се и любят в меката трева, наблюдавани единствено от златното око на слънцето. После прегърнати си шепнат разни неща, разбрали, че обмяната на мисли е възможна не само посредством телепатията.

След това тръгват отново; следобед прехвърлят едно възвишение и съзират малка овощна градина и къща, облицована с проблясващи бели дъски.

— Фермата! — възкликва Гейл. — Как е възможно?

Джерери не е изненадан. Той запазва присъствие на духа дори когато минават край хамбара и другите пристройки и стигат до самата къща. Тя е тиха, но непокътната, без следи от пожар или взлом. Чакълът по алеята все така има нужда от подмяна, но сега тя не води доникъде, тъй като шосето в края ѝ е изчезнало. Дългата телена ограда, която някога е минавала край него, сега граничи с тревиста поляна и нисък склон. Не се виждат следи от отдалечените къщи на съседите, нито от грозните електрически стълбове, които са стърчали оттатък овощната градина.

Гейл се качва на задната веранда и наднича през прозореца малко гузно, като скитник, попаднал на празен дом и проверяващ дали става за живеене или не. Тя отваря вратата и отскача, когато пантите изскърцват.

— Извинявай — казва Джерери. — Знам, че обещах да я смажа.

Вътре е хладно и тъмно. Всичко в стаите е както са го оставили — не както го е оставил Джерери след неговите седмици самота,

докато Гейл е била в болницата, а както са го оставили те преди първото им посещение при специалиста миналата есен, преди цяла вечност. Горе следобедната светлина пада през капандурата, за монтирането на която той и Гейл са водили война през оня така далечен август. Джереми надниква в кабинета си и вижда книгите по математиката на хаоса все така струпани накуп върху дъбовото писалище и едно отдавна забравено преобразуване, все още надраскано на черната дъска.

Гейл ходи от стая в стая и от време на време издава одобрителни звуци, но по-често просто нежно докосва предметите. Спалнята е както винаги подредена, синьото одеяло е добре изпънато, а юрганът на баба ѝ е сгънат в долния край на леглото.

След като отново се любят те заспиват между хладните чаршафи. От време на време полъх на вятъра издува пердетата. Гейл се върти и мърмори насън и често протяга ръка, за да го докосне. Джереми се събужда малко след като се е стъмнило, макар небето, което се вижда през прозореца на спалнята, да е все още наситено със синкавия здрач на късното лято.

Долу се чува някакъв звук.

Лежи неподвижно един миг, опитвайки се да не наруши тишината дори с дишането си. В момента и вятърът е стихнал. Отново чува звука.

Успява да се измъкне от леглото, без да събуди Гейл. Тя лежи свита на една страна с ръка върху бузата и се усмихва едва доловимо. Отива бос до кабинета, прокрадва се до писалището и внимателно отваря най-долното дясно чекмедже. Там е, увит в парцал, под празните папки, които е наредил отгоре в деня, когато зетят му го е дал. Това е същият Смит&Уесън '38, който захвърля в блатото онази сутрин, когато среща Вани Фучи във Флорида — резката по дръжката и помътняването по долния край на цевта са същите, — но сега е тук. Той го вдига, отваря барабана и вижда месинговите кръгчета на шестте куршума по местата им. Набраздената ръкохватка прилепва добре към дланта му; металът на спусъчната скоба е леко хладен.

Опитва се безшумно да стигне от кабинета до площадката на стълбището, да слезе, да мине през трапезарията и се озове пред вратата на кухнята. Тъмно е, но очите му се нагаждат. От мястото,

където стои, различава белия силует на хладилника, но се сепва, когато компресорът заработва. Отпуска револвера край бедрото си и чака.

Задната врата е леко открената; сега тя бързо се отваря и затваря. Някаква сянка се плъзга по плочките.

Прави крачка напред и вдига пистолета, но само след миг отново го отпуска. Джърнисавиен, твърдоглавата пъстра котка, прекосява пода и настойчиво се отърква в краката му. После вирва опашка, отива до хладилника, поглежда господаря си многозначително и отново се връща при него, за да се отърка в краката му още по-настойтелно.

Джеремии коленичи и я гали по врата. Пистолетът в ръката му изглежда нелепо. Поемайки си дълбоко въздух, той поставя оръжието на масата и милва котката с две ръце.

Когато седат да се хранят следващата вечер, луната вече е изгряла. В къщата има ток, но осветлението не работи. Пържолите са от фризера в мазето, бирата — от хладилника, а дървените въглища — от няколкото останали в гаража чувалчета. Седят навън, край старата помпа; пържолите цвъртят върху скарата. Джърнисавиен лежи в очакване до крака на един от големите, стари дървени столове, въпреки че току-що е нахранена.

Джеремии е с любимите си памучни панталони и светлосинята си риза; Гейл е нахлузила широката бяла памучна рокля, която често облича, когато пътува. Звуците тази вечер са същите, каквито толкова често са чували в задния двор: щурци, нощни птици откъм овощната градина, жабешко крякане в мрака откъм поточето и от време на време плясък на лястовичи криле откъм хамбара. Слагат газени лампи на сгъваемата маса, докато приготвят вечерята, а Гейл запалва и свещи. После, когато започват да се хранят, те изгасят лампите, за да виждат по-добре звездите.

Джеремии сервира пържолите в плътни картонени чинии и ножовете им оставят драскотини по белите им дъна. Вечерята се състои от пържоли, вино от все още изобилните запаси в мазето и проста салата от свежи репички и лук от градината.

Дори след като луната е изгряла, звездите остават невероятно ярки. Джеремии си спомня нощта, когато са лежали един до друг в спалния чувал и са се взирали в небето, за да зърнат космическата

совалка, прелитаща горе като понесена от вятъра искрица. Той се досеща, че това е така, защото пелената от отраженията на светлините на Филадельфия и шосето сега липсва.

Гейл се навежда напред преди да са се нахранили. *Къде сме, Джери?* Телепатичният ѝ допир е съвсем лек, за да не ги връхлети главоболието.

Джереми отпива глътка вино.

— Лошо ли е отново да си бъдем у дома, момиче?

Няма нищо лошо. Но къде сме, все пак?

Той съсредоточено върти една репичка из пръстите си. Сторила му се е пресолената.

Гейл поглежда тъмната редица дървета по края на овощната градина. Там примигват светулки. *Кое е това място?*

Гейл, кое е последното, което си спомняш?

— Как умрях — казва тихо тя.

Думите ѝ го блъсват като юмрук в слънчевия сплит. Минава цял миг, преди да е в състояние да оформи мислите си.

Гейл продължава с леко дрезгав глас:

— Никога не сме вярвали в живота след смъртта, Джери. *Вуйчо Бъди... „След като умрем, ние помагаме на тревата и цветята да растат, Бийни. Всичко друго е гърне с лайна.“*

— Не, не, момиче — казва Джереми и бутва чинията и чашата си настрана. Навежда се напред и докосва ръката ѝ. — Обяснението е друго... — Но преди да заговори, шлюзовете се отварят и ги заливат образите, които е крил от нея: *подпалването на къщата... рибарската колиба във Флорида... Вани Фучи... мъртвите дни по улиците на Денвър... мис Морган и хладилникът...*

— О, Джери! Господи... Господи... — Гейл се е облегла и закрива лицето си с длани.

Той заобикаля масата, обгръща раменете ѝ и приближава буза до нейната. *Мис Морган... стоманените зъби... хладилникът... упойката на покера... полетът на изток с бандитите на Дон Леони... болницата... умиращото дете... мигът на осъществената връзка... пропадането.*

— О, Джери!

Гейл плаче на рамото му. Тя изстрадва преживяното от него през месеците в ада. Изстрадва собствената му тъга и нейната отекваща

налудничавост. Известно време плачат заедно. После той попива сълзите ѝ с целувка, бърше лицето ѝ с крайчеца на ризата си и налива в чашите по малко вино.

Къде сме, Джереми?

Подава ѝ чаша и изчаква малко, преди да отпие от своята. Хорът на щурците ехти иззад хамбара. Къщата излъчва бледо сияние под лунната светлина; прозорците на кухнята греят топло, осветени от газената лампа вътре. Той прошепва:

— Какво си спомняш за идването си тук, момиче?

Те вече са си разменили някои образи, но опитът да ги обрисуват с думи изостря паметта им.

— Мрак — шепне Гейл. — После меката светлина. Празното място. Люлеенето. Люляха ме. Държаха ме. И вървенето. Изгрева. И теб.

Джереми кимва. Прокарва пръст по ръба на чашата. *Мисля, че сме в Роби. Момчето. Мисля, че сме в съзнанието му.*

Главата на Гейл отскача назад, като че някой я е зашлевил. Сляпото момче... ?????? Тя се оглежда и протяга ръка към масата. Сграбчва я за ръба и чашите затреперват. Пуска я и докосва бузата си.

— Значи нищо тук не е истинско? Ние сме в някакъв сън? *Аз наистина съм мъртва и ти само сънуваш, че съм тук?*

— Не — отвърща Джереми толкова силно, че котката бързо се шмугва под стола. Вижда опашката ѝ, която шава в меката светлина от свещите и звездите. — Не — повтаря по-тихо. — Не е така. Сигурен съм, че не е. Спомняш ли си изследването на Джейкъб?

Гейл е прекалено потресена, за да говори на глас. Да. Дори и телепатичният ѝ глас е приглушен и слаб и почти се губи сред нощните шумове.

— Да — продължава Джереми, задържайки вниманието ѝ със силата на волята си, *значи помниш увереността на Джейкъб, че анализите ми са верни... че човешката личност представлява сложна стояща вълна... един вид метахолограма, съдържаща няколко милиона по-малки холограми...*

Джери, не виждам с какво ще ни помогне това...

— По дяволите, момиче, ще ни помогне! — Той се навежда и разтрива ръката ѝ над лакътя, усещайки настръхналата ѝ кожа. — Изслушай ме, моля те...

Добре.

— Ако Джейкъб и аз сме прави, че личността е такава сложна вълна, която интерпретира действителността, състояща се от колапсиращи вероятностни вълни, то в такъв случай личността не може да надживее смъртта на мозъка. Съзнанието може да функционира и като генератор, и като интерферометър едновременно, но и двете функции се прекратяват със смъртта на мозъка...

Тогава как... как мога да...?

Той сяда до нея и я прегръща с една ръка. Джърнисавиен излиза изпод стола и скача в скута ѝ, готова да сподели топлината им. И двамата гаят котката с по една ръка, докато Джереми тихо говори.

— Добре, нека помислим. За мен ти не си била просто спомен или сетивно възприятие, момиче. Повече от девет години ние бяхме една личност в две тела. Затова когато ти... затова после аз откачих, опитах се изцяло да потисна телепатичната си способност. Само че не успях. Сякаш бях настроен на все по-тъмни и по-тъмни вълни на човешката мисъл и слизах надолу по някаква спирала...

Гейл вдига очи от котката. Поглежда плахо мрака над поточето.
Тъмното под леглото.

— Но как е възможно да е толкова реално, ако е само сън?

Джереми докосва бузата ѝ.

— Гейл, не е само сън. Чуй. Ти бе в съзнанието ми, но не просто като спомен. Ти беше там. В нощта, когато... когато бях край фара Барнигът... в нощта, когато тялото ти умря... ти дойде при мен, влезе в съзнанието ми като в спасителна лодка.

Не, как така...

— Помисли, Гейл. Нашата способност функционираше нормално. Това бе съвършената телепатия. Сложната холограма, каквато си ти, не е загинала; ти просто си скочила към единствения друг интерферометър във вселената, който е можел да я съхрани — моето съзнание. Единствено чувството за собственото ми „аз“ или „свръх-аз“ или каквото там ни предпазва от полудяване и от всичко, което нахлува чрез сетивата ни, да не говорим за мисловните потоци от всички тези мозъци около нас — тази част от мен не преставаше да ми повтаря, че аз долавям само спомена за теб.

Замълчаха, всеки потънал в спомените си. *Голямата река с две сърца*, предложи Гейл. Джереми видя, че тя помни откъслечи от

времето, когато е бил в рибарския лагер във Флорида.

— Ти бе плод на въображението ми — каза гласно той, — но само доколкото собствените ни личности са плод на въображението ни. *Вероятностни вълни, разбиващи се на брега на чистото пространство-време. Кривите на Шрьодингер, техните графики, които говорят на език, по-ясен от речта. Неопределените притегатели на Колмогоров, виещи се около резонансни острови на квазипериодичната нормалност сред слоеве разпенен хаос.*

— Мисли на човешки език — прошепва Гейл и леко го щипва.

ДжерEMI отскача, усмихва се и задържа котката, която се мъчи да избяга.

— Искам да кажа — тихо изрича той, — че и двамата бяхме мъртви, докато едно сляпо, глухо и умствено изостанало момче не ни откъсна от един свят и ни предложи друг на негово място.

Гейл се мръщи. Свещите са догорели, но бялата ѝ рокля и бледа кожа продължават да излъчват сияние под светлината на луната и звездите.

— Искаш да кажеш, че сме в съзнанието на Роби и че то е истинско като действителния свят? — пита тя и отново се намръщва на собствените си думи.

Той поклаща глава.

— Не съвсем. Прониквайки в Роби, аз се озовах в една затворена система. Горкото дете не е разполагало с почти никакви данни, за да си изгради модел на действителния свят... От това, което сестрите бяха научили за миналото му, разбрах, че е имал чувство за осезание, мирис и болка — безкрайна болка... тъй че при определянето границите на вътрешната си вселена вероятно не е зависел много от външния свят.

Джърнисавиен скочи долу и потъна в мрака; като че я чакаше някаква неотложна работа. И двамата познаваха котките добре и бяха сигурни, че наистина е така. ДжерEMI не можеше повече да стои на едно място; стана и се заразхожда назад-напред, но без да се отдалечава от Гейл на повече от една ръка разстояние.

Грешката ми, продължи той, бе, че подцених... че дори не помислих за силата, която Роби е криел в онзи свой свят. Този свят. Когато проникнах там с намерението просто да му дам няколко визуални и звукови образа, той ме дръпна вътре, момиче. А заедно с мен и теб.

Полъх на вятъра раздвижва листата на дърветата. Тихото им шумолене носи тъга по отиващото си лято.

— Добре — казва Гейл след миг. — Ние двамата съществуваме като две от твоите заплетени личностни холограми в съзнанието на това дете. — Тя силно удря по масата. — И всичко е като истинско. Но защо къщата ни е тук? И гаражът? И... — Тя безпомощно посочва мрака наоколо и звездите.

Според мен на Роби му е харесало това, което е видял в съзнанията ни, момиче. Мисля, че е предпочел замърсената природа в Пенсилвания пред пейзажа, който си е рисувал през самотните си години.

Гейл кима.

— Но това не е същото място, нали? Искам да кажа, че например утре не можем да се качим на колата и да идем до Филадельфия. И че Чък Гилпън няма да се появи с някое от новите си гаджета, нали?

Не знам, момиче. Не мисля. Струва ми се, че тук се прави някакъв избор. Ние сме „истински“, защото холографската ни структура е невредима, но всичко останало зависи от благоволенieto на Роби.

Гейл зиморничаво потрива рамене. *Всичко останало зависи от благоволенieto на Роби. Говориш за него като за бог, Джери.*

Той прочиства гърло и поглежда нагоре. Звездите продължават да светят.

— Ами — прошепва, — сега Роби наистина е бог. Поне за нас.

Мислите на Гейл припкат като полската мишка, която котката вероятно преследва.

— Добре, той е бог, аз съм жива, и ние сме тук... но какво ще правим сега, Джери?

Ще си лягаме, изпраца Джереми, хваща я за ръка и я повежда към къщата им.

ОЧИ, КОИТО АЗ НЕ СМЕЯ ДА ПОГЛЕДНА

Джереми сънува, че се люлее напред-назад в мрак, по-тъмен отколкото сънят е в състояние да предаде; сънува, че спи с мухлясало одеяло върху бузата и груб вълнен плат върху изранената си кожа и че го удрят невидими ръце. Сънува, че е захвърлен пребит и с изпотрошени кокали в яма с човешки изпражнения, а по лицето му падат капки дъжд. Сънува, че се дави.

В съня си с нарастващо любопитство наблюдава двама души, които се любят на златист хълм. Носи се през бяла стая, където няма хора, но се чуват гласове, и тези гласове-тела просветват в ритъма на пулсациите на невидима машина.

Плува, чувствайки неумолимото притегляне на междупланетни сили в надигация се прилив. Съпротивлява се на смъртоносното течение с всички сили, но вече е уморен и течението го тегли към дълбоките води. Точно когато вълните вече го заливат, успява да нададе последен вик на отчаяние.

Извиква собственото си име.

Събужда се с все още отекващ в ушите му крясък. Подробностите на съня се разпадат и изчезват, преди да ги е запомнил. Сяда в леглото. Гейл я няма.

Почти стига до вратата на спалнята, когато чува как тя го вика откъм двора. Връща се до прозореца.

Облечена е в дълга синя риза и му маха с ръка. Докато слезе, тя вече е нахвърляла дузина неща в старата им плетена кошница и е кипнала вода за чая.

— Хайде, сънливко — казва тя и се смее. — Имам изненада за теб.

— Не съм сигурен, че ни трябват още изненади — мръщи се той.

Джърнисавиен се е върнала и обикаля помежду им, като от време на време се отърква в крака на някой стол, сякаш за да му засвидетелства привързаността си.

— Тази е по-специална — отвърща тя, качва се горе и докато тършува из килера, си мърмори нещо под носа.

— Искам първо да взема душ и да пия кафе — казва той и млъква. *Защо има вода? А осветление — не?*

Преди да си е отговорил на въпроса, Гейл се връща в кухнята и му подава кошницата.

— Никакъв душ! Никакво кафе! Тръгваме!

Гейл върви начело, котката ги следва неохотно и така прехвърлят хълма, където някога е минавал пътят. Прекосяват ливадите на изток и изкачват друг хълм — толкова стръмен хълм не си спомня да е имало в тази част на Пенсилвания. На върха Джереми пуска кошницата на земята — ръката му е отмаляла от тежестта ѝ.

— Дявол да го вземе — прошепва той.

В долината, където е била пътната бариера, сега се простира океан.

— Дявол да го вземе — повтаря тихо, изпълнен с нещо като страхопочитание.

Извивката на брега им е позната от разходките до фара Барнигът в Ню Джърси, само че сега няма фар, няма остров, а бреговата линия, простираща се на север и юг, повече прилича на скалистото крайбрежие на Тихия океан, отколкото на Атлантическия. Хълмът, който са изкачили, всъщност е склон на планина, чийто източен край се спуска неколкостотин фута надолу до брега и вълните. Канарата, върху която са застанали, е някак позната на Джереми и той постепенно започва да се досеща.

Голямата Пързалка, потвърждава Гейл. Меденият ни месец.

Джереми кимва зяпнал от изненада. Не намира за нужно да напомня, че Голямата Пързалка се намира в Адирондакските планини в щата Ню Йорк, на стотици мили от морето.

Разполагат се на брега, северно от отвесното лице на планината, огряна от слънцето. Налага се да пренесат Джърнисавиен през последната стръмна отсечка и щом я пускат на земята, тя веднага хуква да гони буболечки из тревата по дюните. Въздухът е пропит с мирис на солено и гнила растителност; подухва свеж летен бриз. Чайки кръжат над морето и кръсъците им почти се губят сред грохота на разбиващите се вълни.

— Дявол да го вземе — измърморва за последен път Джереми. Пуска кошницата и захвърля одеялата на пясъка.

Гейл се смее и изхлузва ризата си. Отдолу е с цял тъмен бански.

Той се срива върху одеялото.

— Затова ли ходи горе? — успява да произнесе Джереми сред пристъпите на внезапно напушилия го смях. — Да си облечеш бански? За да не те изгонят спасителите, ако си гола?

Тя рита пясък към него и тича към водата, Гмуркането ѝ е изящно и точно пресметнато; тялото ѝ се забива във вълната като стрела. Наблюдава я как изплува на двайсетина метра, как се държи с глава над водата, когато следващата вълна минава под нея и как накрая стъпва на дъното. По зиморничаво прегърбените ѝ рамене и щръкналите под тънката ликра на банския зърна на гърдите разбира, че ѝ е студено.

— Хайде, влизай! — успява все пак да извика тя, без да ѝ затракат зъбите. — Водата е чудесна!

Джереми се смее, събува се, смъква дрехите си с три бързи движения и изтичва до водата по мокрите камъчета. Когато изплува пред нея, тя го чака с разперени, но настръхнали ръце.

След като закусват с кроасани и чай с лед от термоса, те лягат на завет сред дюните. Джърнисавиен се връща и ги зяпва, не забелязва нищо интересно и отново изчезва сред високата трева. От мястото, където лежат, виждат как слънцето се издига и хвърля нови сенки по неравното лице на планината на юг от тях.

Гейл е съблякла банския си и заспива. Джереми също се унася с глава на бедрото ѝ, когато изведнъж долавя миризмата на чистата ѝ пот и забелязва влагата, проблясваща по меката вдлъбнатина на сантиметри от лицето му, където вътрешната част на бедрото се съединява с тялото. Обръща се на една страна, подpira се на лакти и поглежда към брадичката ѝ отвъд притиснатите възвишения на бледите ѝ гърди, към сенчестите подмишници и ореола светлина около косата.

Гейл се размърдва, търси го, но той я възпира с длан, притисната върху корема ѝ. Клепките ѝ потрепват, но остават затворени. Джереми се надига и отново се отпуска между краката ѝ, раздалечава бедрата с

ръце и долепя лице върху влажната ѝ топлина. Сетил се за откъс от роман на Джон Ъпдайк, който тя му е чела преди години, той си представя коте, учещо се да лочи мляко.

След миг тя го притегля нагоре с пъргави ръце и учестено дишане. Любят се по-буйно отвсякога; страстта му не може да се изрази дори със средствата на телепатията. По-късно, когато е легнал до нея с глава на рамото ѝ и дишането им постепенно се нормализира, а ударите на сърцата им позатихват и те отново започват да чуват приборя, той опипом намира хавлиена кърпа и бърше потта и песьчинките от кожата ѝ.

— Гейл — прошепва малко преди и двамата да заспят в сянката на тревата по дюните. — Имам да ти казвам нещо. — Но още докато говори, усеща как останките от мисловния му щит се надигат и извиват в защитна рефлекторна реакция. Тайната на варикоцелето е била крипа прекалено дълбоко и прекалено дълго, за да бъде споделена така лесно. Мъчи се да намери думите или мислите, но без успех. — Гейл, аз... о, Господи, момиче... Не знам как...

Тя се обръща на една страна и докосва бузата му. *Варикоцелето? За което не ми каза? Знаем, Джери.*

Той е потресен.

— *Знаеш? ?????? Кога? Откога?*

Тя затваря очи и той забелязва влагата по миглите. *Последната нощ, когато бях болна. Докато ти спеше. Разбрах, че има... нещо... Знаем го отдавна. Но тайната ти така те измъчваше, че трябваше да знам преди...*

Джерери започва да трепери като трескав. След миг се отказва от усилието да скрие треперенето си и забива пръсти в одеялото, докато му мине. Гейл докосва тила му. *Няма нищо.*

— Не! — крещи той. — Не... ти не разбираш... Знаех го, но мълчах...

Гейл кимва; бузата ѝ почти докосва неговата. Шепотът ѝ се смесва с вятъра из тревата.

— Да. Но знаеш ли защо не ми го каза? Защо създаде мисловен щит като тумор в съзнанието си, за да го скриеш?

Джерери потреперва. *Срамувах се.*

Не, не си се срамувал, поправя го Гейл. Бил си уплашен.

Отваря очи и я поглежда. Лицата им са на сантиметри едно от друго. *Уплашен? Не, аз...*

Уплашен, изпраща Гейл. В гласа ѝ няма укор, само прошка. Ужасен.

От какво? Но още докато оформя мисълта, отново сграбчва одеялото, обхванат от чувството, че се плъзга и пропада.

Гейл затваря очи и му показва какво е било скрито от самия него в плътния тумор на тайната му.

Страхът от недъзи. Страхът, че бебето няма да е нормално. Че може да е с умствени увреждания. Че може да няма телепатични способности и ще се чувства чуждо сред тях. Или пък, че ще има такива способности и ще полудее от техните мисли, пагубно връхлитащи новороденото детско съзнание.

Че едно дори нормално дете ще разруши свършеното равновесие на отношенията му с Гейл.

Че ще трябва да я дели с бебето.

Че ще я загуби.

Че ще загуби себе си.

Треперенето започва отново и този път вкопчването в одеялото и пясъка не му помага. Има чувството, че всеки миг ще бъде отнесен от прилива на срама и ужаса. Гейл го прегръща, докато пристъпът отмине.

Гейл, скъпа. Толкова съжалявам.

Телепатичният ѝ допир достига до гълбините на съзнанието му. *Знам. Знам.*

Заспиват там, в сянката на дюните; Джърнисавиен дебне скакалци, а вятърът шумоли из тревите. Джереми сънува и сънят му безпрепятствено се смесва с този на Гейл, и за пръв път у никого от двамата няма и капчица болка.

ОЧИ, КОИТО АЗ НЕ СМЕЯ ДА ПОГЛЕДНА И

Събужда се в овощната градина в хладната привечер и се опитва да разговаря с Бог.

— Роби?

Шепне, но думите прозвучават високо във вечерната тишина. *Роби? Там ли си?*

Последната светлина си е отишла от хълма на изток; небето е безоблачно. Багрите се оттичат от света и всички предмети стават сивкави. Джереми мълчаливо поглежда към къщата, където Гейл приготвя вечерята под светлината на газената лампа в кухнята. Усеща нежния ѝ телепатичен допир; тя слуша.

Роби? Чуваш ли ме? Искам да поговорим.

Внезапно откъм хамбара се разнася плясък на криле и той скача. Засмива се, поклаща глава, хваща се с две ръце за един нисък черешов клон и подпира брадичка върху тях. Покрай поточето се стъмнява и той вижда примигването на светулките. *И всичко това е взето от спомените ни? От преживяното в света?*

Тишината се нарушава единствено от жуженето на насекомите и тихия ромол на поточето. Първите звезди се показват между тъмните клони на дърветата.

— Роби — казва високо Джереми, — ако искаш да говориш с нас, добре си дошъл.

Това е вярно само отчасти, но той не се опитва да крие останалото, което го отрича. Нито големия въпрос, който лежи под всичките им мисли като земетръсна кухня: *какво ще стане с хората, когато техният Бог Творец умре?*

Остава в градината, докато съвсем се стъмнява; стои облегнат на клона, наблюдава появата на звездите и чака гласа, който не идва. Накрая Гейл го извиква и той отива да вечеря.

— Струва ми се — казва Гейл, щом довършват кафето си, — че знам защо Джейкъб се е самоубил.

Джереми внимателно оставя чашата си на масата и се съсредоточава в очакване мислите ѝ да се оформят в думи.

— Според мен това има връзка с разговора между него и мен през нощта, когато вечеряхме в Дъргън Парк — казва Гейл. — Нощта, когато ни направи мозъчните изследвания.

Той си спомня вечерята и голяма част от разговора, но сверява спомените си с тези на Гейл.

Прескачане, изпраща тя.

— Какво прескачане?

Спомняш ли си, че Джейкътб и аз говорихме за „Звездите са крайната ми цел“ от Алфред Бестър?

Джереми не се сеща. *Някаква фантастика?*

Научна фантастика, по навик го поправа Гейл.

Мъчи се да си спомни. Да, имаше нещо такова. Вие и двамата си падахте по научната фантастика. Но какво е това „прескачане“? Не беше ли някаква телепортация от рода на „Хайде, Скоти, прехвърли ме!“?

Гейл отнася няколко чинии до мивката и ги изплаква. После се обляга на плота и скръства ръце.

— Не — отвърща със заплашителен тон тя, както винаги, когато стане дума за религия или научна фантастика. — Не беше „Хайде, Скоти, прехвърли ме!“. Разказва се за един човек, който сам-самичък се научил да се телепортира...

Под „телепортиране“ разбираш мигновеното преместване от място на място, така ли, момиче? Обаче трябва да знаеш, че това е нещо толкова невъзможно, колкото...

— Да, да — прекъсва го Гейл. — Бестър нарекъл собствената телепортация „прескачане“... но Джейкътб и аз всъщност не говорихме за самото телепортиране, а за това как писателят учил хората да го правят сами.

Той се обляга и отпива глътка кафе. *Добре, слушам те.*

— Ами имали лаборатория на някакъв астероид, където няколко учени проучват въпроса дали хората могат да се прехвърлят от място на място. Оказва се, че не могат...

Не може да бъде, изпраща Джереми, добавяйки образа на ухилена котка, какво ще кажеш да върнем науката в научната фантастика, а?

— Млъквай, Джери. Както и да е, опитите са неуспешни, но тогава избухва пожар или нещо такова в една от затворените секции на лабораторията и този техник просто се телепортира... прескача на безопасно място.

Де да беше животът толкова прост. Опитва се да прикрие спомена за това как се катери по замръзалия труп, докато мис Морган идва към него с пушката и кучетата.

Гейл се съсредоточава.

— Идеята е, че повечето хора притежават способност за телепортиране, но само един на хиляда може да си служи с нея, и то само ако животът му е в голяма опасност. Учените започнали тези експерименти...

Джереми наблюдава експериментите. Боже мой. Значи опират зареден пистолет до слепоочието ти и обират спусъка, след като са ти обяснили, че телепортирането е единственият начин да се отървеш? Националната академия на науките може би ще има какво да каже по въпроса за тази методология, момиче.

Гейл разтърсва глава. *Това, което обсъждахме с Джейкъб, Джери, бе, че някои неща възникват единствено в подобни гранични ситуации като тази. После той заговори за вероятностните вълни и дърветата на Еверет и аз загубих нишката. Но си го спомням, като каза, че то е нещо подобно на експеримента с двата процепи. Затова ми беше интересно, като говорехте на връщане във влака... за алтернативните реалности и тъй нататък...*

Джереми се изправя толкова бързо, че столът му пада на пода. Той не забелязва.

— Господи, момиче, Джейкъб не се е самоубил просто от отчаяние. Искал е да прескочи.

Но ти твърдиш, че телепортирането е невъзможно.

— Не телепортирането... — Той тръгва напред-назад, потривайки бузата си. После рови в чекмеджето, изважда писалка, изправя стола, придърпва го до Гейл и започва да чертае по салфетката. — Помниш ли тази рисунка? Показах ти я веднага след като анализирах данните на Джейкъб.

Гейл поглежда драскулките, наподобяващи клони на дърво. *Не, аз... о, да, онази теория за паралелните светове на някакъв*

математик. Вече съм ти казвала, че тя отдавна е описана в научната фантастика.

— Това не са паралелни светове — казва Джереми, докато продължава да рисува нови клони, — а вероятностни варианти, разработени от Хю Еверет през петдесетте години, за да даде по-рационално обяснение на Копенхагенската интерпретация. Виж, когато направиш експеримента с двата процепа от гледна точка на теорията на Еверет, според която парадоксите на квантовата механика не остават незасегнати, всички отделни елементи на наслагването на състоянията се подчиняват на вълновото уравнение, абсолютно независимо от актуалността на останалите елементи... — До дървото той изписва уравнения.

Аха! Почакай. По-полека. Мисли с думи.

Джереми оставя писалката и отново трие бузата си.

— Джейкъб често ми пишеше за своята теория за разклоняващата се действителност...

Нещо като твоите вероятностни вълни? Това, че всички ние сме сърфисти по гребена на една и съща вълна, тъй като мозъците ни разлагат една и съща челна вълна или нещо такова?

— Да. Това е моята интерпретация. Това е единствената теория, която обяснява защо всички тези различни холографски челни вълни... всички тези различни съзнания... виждат повече или по-малко една и съща действителност. С други думи — интересувам се защо всички ние виждаме как една и съща частица или вълна преминава през един и същ процеп. Но докато аз се интересувах от микрокосмоса, Джейкъб искаше да говорим за макрокосмоса...

Мойсей, Ганди, Исус и Нютон, предложи Гейл, подреждайки обърканите му мисли. Айнщайн и Фройд, и Буда.

— Да. — Джереми продължава разсеяно да пише уравнения върху салфетката. — Джейкъб смяташе, че в историята е имало няколко души — той ги наричаше абсолютно възприемчиви — чието вникване във физическите или моралните закони е било толкова дълбоко и могъщо, че са предизвикали промени във възгледите на цялото човечество.

Но ние знаем, че такива промени се причиняват от големи, нови идеи, Джери.

Не, момиче. Джейкъб не смяташе, че това са просто промени на гледната точка. Той беше убеден, че едно съзнание, способно да възприеме някаква важна промяна в реалността, би могло буквално да промени вселената... да накара физическите закони да се изменят така, че да съответствуват на новия светоглед.

Гейл се намръщва.

— Искаш да кажеш, че физиката на Нютон не е съществувала преди Нютон? Нито относителността преди Айнщайн? Нито истинската медитация преди Буда?

Нещо такова. Семената са били там, но цялостният план не е съществувал, преди някой велик ум да се е заел с изработването му...

Джеремии изоставя езика, защото започва да вижда всичко в математически образи. Неопределени притегатели на Колмогоров, извиващи се като невероятно сложни оптически кабели, пренасящи съобщенията на хаоса, и малките резонансни островчета на класическата квазипериодична функция, сгущени като семенца във веществото на неколапсиралата вероятност.

Гейл разбира. Тя отива до масата с омекнали крака и се срутва на стола.

— Джейкъб... споменът за Холокоста... за семейството му...

Джеремии докосва ръката ѝ.

— Според мен се е опитал да се концентрира изцяло върху един свят, в който никога не е имало Холокост. Пистолетът не е бил просто оръдие на смъртта, а средството, с което да ускори експеримента. Връзката е вероятностна... абсолютният акт на наблюдаването на експеримента с двата процепа.

Ръката на Гейл стиска неговата. Той... прескочил ли е? Прескочил ли е на някой от другите клони? Някъде, където семейството му е все още живо и здраво?

— Не — прошепва Джеремии и посочва рисунката си с треперещ пръст. — Виждаш ли, клоните никъде не се пресичат... няма начин да се прехвърлиш от единия на някой друг. Електрон А никога не може да стане Електрон В; може само да го „създаде“. Джейкъб е мъртъв.

Макар почувствувал тъгата на Гейл, той я отблъсква, тъй като му хрумва нова мисъл. За миг тя така го завладява, че се превръща в нещо като мисловен щит помежду им.

Какво? пита Гейл.

Джейкъб го е знаел, изпраща той; мислите му се нижат така бързо, че едва успява да ги оформи. Знаел е, че не може да се озове на друг клон от реалностите на Еверет... да речем в един свят, където никога не е имало Холокост... но въпреки това може и да е там.

Гейл разтърсва глава. ?????

Джереми сграбчва ръцете ѝ. *Да, момиче, може би е там. Ако концентрацията му е била пълна... всеобхватна... то в тази микросекунда, преди куршумът да е умъртвил мозъка му, той би могъл да извика на живот алтернативната действителност на Еверет. И този клон... — посочва случайно избран клон от рисунката си. — Този клон би могъл да го приеме у себе си... както и семейството му, загинало в Холокоста... и милионите други хора.*

— А дъщеря му, Ребека? — тихо пита Гейл. — И втората му жена? Те бяха част от неговата... от нашата реалност, тъкмо заради Холокоста.

Главата на Джереми се замайва. Отива до мивката за чаша вода.

— Не знам — казва най-накрая. — Просто не знам. Но Джейкъб трябва да е помислил за това.

Джери, какво съзнание трябва да имаш, за да... как го каза ти?... да обхванеш цялата алтернативна действителност... Може ли някой да направи това?

Той мълчи. Макар да знае каква неприязън изпитва Гейл към религиозните метафори, той все пак решава да си послужи с такава. *Може би това е смисълът на Гетсиманската градина, момиче. А може би и на Райската.*

Не долавя раздразнението, с което Гейл обикновено реагира на религиозните теми. Вместо това долавя могъщо раздвижване на мисловните ѝ пластове, породено от сблъсък с една дълбока религиозна истина, лишена от култовите си одеяния. За пръв път през живота си Гейл изпитва мъничко от страхопочитанието на родителите си пред скритата във вселената духовна мощ.

Джери, споделя тя с мисловен шепот, приказката за Райската градина... важното там е не забраненият плод или познанието на греха, което се предполага, че символизира... а Дървото! Дървото на живота е точно като твоето дърво на вероятностите... като клоните на реалностите на Джейкъб! Мама непрекъснато ми

цитираше думите на Исус: „Домът на моя баща е с много стаи...“
Безкрай светове.

Известно време не говорят и не обменят мисли. Всеки броди из мислите на другия. И на двамата им се спи, но не им се ляга още. Изгасят газената лампа и излизат на предната веранда да поседят на люлеещите се столове, да послушат мъркането на Джърнисавиен от мястото ѝ в скута на Гейл и да погледат звездите над хълма на изток.

ОЧИ, КОИТО АЗ НЕ СМЕЯ ДА ПОГЛЕДНА И НАСЪН

На другия ден отиват на излет на брега, като заобикалят Голямата пързалка и слизат на плажа северно от предишното място. Небето е безоблачно и синьо, времето е топло. Джърнисавиен се е събудила от обедната си дрямка и ги е изгледала сънливо и вяло, без да показва и най-малкото желание да ги придружи. Те са я оставили със заповед да пази къщата. Котката само е примигнала пренебрежително, чудейки се откъде на човеците им идват подобни налудничави идеи в главите.

След като обядват, Джереми обявява, че ще послуша съвета на майка си да изчака един час преди да влезе във водата, но Гейл му се присмива и изтичва към вълните.

— Днес водата е топла! — вика тя от брега. — Наистина!

— Как не! — промърморва той, но открива, че не му се спи. Става на крака, събува късите си панталони и тръгва към нея.

НЕ!!!

Внезапният порив на вятъра връхлита с бучене от небето, земята и морето. Той събаря Джереми в прибоя и натиска главата на Гейл под водата. Тя размахва ръце, пляска към плиткото и изпълзва на брега.

НЕ!!!

Джереми върви, залитайки по мокрия пясък към Гейл, вдига я и я притиска към себе си. Вятърът вие около тях и вдига пясъчни вихрушки на трийсет метра височина. Небето се разлюлява, набръчква се като усукан от вятъра прострян чаршаф и от синьо става лимоненожълто, после мъртвешки сиво. Дватамата рухват на колене, но Джереми не изпуска Гейл; морето се отдръпва навътре като в някакъв гигантски отлив и оставя след себе си суха, мъртва пръст. Земята около тях се разклаща и потреперва. Над хоризонта проблясва светкавица.

НЕ!!! МОЛЯ ВИ!

Изведнъж дюните, скалите и отдръпващото се море изчезват. На мястото им сега се простира еднообразна и безкрайна солена равнина.

Цветът на небето продължава да се променя към все по-тъмни отсенки на сивото.

Внезапна светлина озарява изтока, като че слънцето изгрява отново. Не, забелязват Джереми и Гейл, светлината се движи. Нещо приближава към тях през пустошта.

Изправят се на крака; Гейл понечва да се освободи от ръцете му, но той я държи здраво. Няма къде да бягат. Плажът, планината и скалите зад тях са изчезнали... във всички посоки се простира безкрайна пустиня... а светлината иде към тях през нея.

Тя става все по-ярка, мени се, изпраща лъчи, които ги карат да замижат и заслонят очи. Въздухът се изпълва с мириса на озон и космите по ръцете им настръхват.

Джереми и Гейл се навеждат срещу снопа чиста светлина като срещу силен вятър. Сенките им отскачат на двайсет метра зад тях и светлината блъсва телата им като ударна вълна от атомен взрив. През пръстите си те виждат как сиянието приближава и се превръща в двойна фигура, обгърната в ореол.

Това е фигура на човек, възседнал огромен звяр. Ако бог наистина слезе на земята, то това е най-подходящият човешки облик, който би могъл да си избере. Звярът е от някакъв неизвестен вид, но освен собствения си ореол той излъчва и... топлина, ласкавост, безкрайна утеха. Пред тях е Роби, яхнал своето мече.

ТВЪРДЕ СЛАБ! НЕ МОГА ДА ЗАДЪРЖА!

Богът не е свикнал с ограниченията на речта, но полага усилия да говори. Всяка сричка шибва Гейл и Джереми като електрически ток в мозъка.

Джереми безуспешно се опитва да осъществи телепатична връзка. Веднъж в Хейвърфорд бе отишъл с един от обещаващите си студенти в летния театър, където подготвяха рок-концерт. Бе застанал пред скелето с тон-колониите, когато започнаха да изпробват усилвателите при максимално увеличен звук. Но това беше нищо в сравнение със сегашната ситуация.

Стоят в плоска, напукана равнина. Хоризонт няма. Слоеве полупрозрачна сивкава празнота над тях ги покриват като хладните гънки на пластмасов покров. Бели кълба мъгла прииждат към тях отвсякъде. Единствената светлина струи от напомнящата Аполон

фигура пред тях. Джереми се обръща и гледа приближаващата мъгла — каквото докосне, заличава го.

— Джери, какво... — извиква Гейл в надигащия се вятър, който удавя мисловната им връзка.

Внезапно мислите на Роби ги връхлитат с физически осезаема сила. Той е зарязал опитите си да говори и водопад от звукови и зрителни образи се изсипва в главите им. Те са леко изкривени, неправдоподобно оцветени и около сърцевината им от тъга грее ореол на учудване и детско любопитство. Джереми и Гейл се олюляват под напора им.

бяла стая
пулс на машина
слънчева светлина по чаршафите
убождането на игла
гласове и ходещи сенки
постоянно дърпане, дърпане, дърпане

Под образите прозира и пластът от емоции, убийствени с острата си като нож настойчивост: откритие, самота, край на самотата, учудване, умора, обич, тъга, тъга, тъга.

Гейл се оглежда ужасена — мъглата пълзи и протяга пипала към тях. Тя поглъща бога и почти затъмнява блясъка му.

Гейл обръща лице към съпруга си. *Господи, защо прави това? Защо не ни остави на мира?*

Джереми усилва звука на мислите си, за да бъдат чути в бученето около тях. *Докосни го! Пипни го!*

Те пристъпват напред заедно и Гейл протяга треперееща ръка. Мъглата скрива всичко, освен потъмняващия ореол. Тя конвулсивно потръпва, когато ръката ѝ докосва сиянието, но не я отдръпва.

Господи, Джери, той е само едно бебе. Уплашено дете.

Джереми също протяга ръка и тримата сега са едно цяло.

Той умира, Гейл. Държал ме е тук, съпротивлявайки се на ужасни сили... борил се е да ни задържи тук, но аз не мога да остана. Твърде е слаб, за да ме задържи... не може повече да устоява на натиска.

Джери!

Джереми се отскубва от кръга. *Ако остана, ще унищожи всички нас.* С тази мисъл той докосва бузата на Гейл. Гейл разбира какво е

намислил и започва да протестира, но той я дръпва и притиска към себе си с всички сили. И двамата усещат Роби като част от единението им; телепатията на Джереми го прави още по-плътно, прибавяйки всички отсенки на чувствата, които нито човешката прегръдка, нито човешкият език са в състояние да предадат изцяло.

После се отдръпва и се обръща, преди да е променил решението си. Мъглата го поглъща почти в същия миг. През бялата пелена Роби се вижда още секунда само като гаснещо сияние — детето, впило пръсти във врата на своето мече — до размахващата ръка сянка на Гейл, после и двамата изчезват и Джереми се гмурва в студената белота.

Пет крачки през мъглата и той вече не вижда нищо, дори собственото си тяло.

Още три крачки и земята пропада под краката му.

После полита в бездната.

И ПАДА СЯНКАТА

Стаята беше бяла, леглото беше бяло, прозорците представляваха правоъгълници от бяла светлина. Някакъв невидим монитор отчиташе по електронен път пулса му.

Бремън изстена и помръдна глава.

Под носа му съскаше пластмасова тръба с кислород. Банката на системата отразяваше светлината и той видя лилавите петна по вътрешната част на ръката си над покритата с марля игла. Тялото и главата му бяха една огромна, обща болка.

Лекарите бяха облечени в бяло. Очите му отказваха да се фокусират, тъй че продължи да ги вижда като бели размазани говорещи петна.

— Доста ни уплашихте — рече едно от тях с женски глас. *Пет дни абсолютно равна ЕЕГ, долетя по-дрезгавият глас на мислите й през нацърбените дупки в мисловния му щит. Ако бяхме открили някой твой роднина, щяхме да те откачим от системата още преди няколко дни. Чудна работа.*

— Как се чувствате сега? — попита гласът на един от лекарите. — Имате ли близки, на които да се обадим? *По-добре да съобщя на полицията, че мистър Бремън е излязъл от почти сигурната необратима кома, както им казахме. Засега няма да ходи никъде, но по-добре да уведомя онзи детектив... как му беше името?*

Той изстена и се опита да говори. Звучите, които се чува, нямаха никакъв смисъл дори за него самия.

Белият силует на лекаря бе изчезнал, но бялото петно, което беше жена, дойде по-близо, направи нещо със завивката му и понамести системата.

— Голям късмет, голям късмет, мистър Бремън. Това сътресение на мозъка трябва да е било по-сериозно, отколкото предполагаме. Но сега всичко е наред; още няколко дни в интензивното, и...

Бремън прочисти гърло и опита отново:

— Жив ли...?

Петното се наведе толкова ниско, че той почти можа да различи чертите на лицето ѝ. Миришеше на сироп за кашлица.

— Ама разбира се, че сме живи. Сега, когато най-лошото е зад гърба ни, можем да очакваме...

— Роби — изхриптя с толкова силно възпалено гърло, че чак си представи тръбите, натикани там. — Момчето... от моята стая... преди. Живо ли е?

Петното застина неподвижно, после се зае да подпъхва завивките му. Гласът ѝ беше безгрижен, едва ли не шеговит.

— О, да, не се тревожете за детето. То е добре. По-скоро трябва да се тревожим за себе си, ако искаме да оздравеем. Е, има ли някой, комуто искаме да се обадим... по лични или застрахователни причини?

А ето какво си бе помислила в мига преди да заговори: *Роби? Онова сляпото, умствено изостанало хлапе от 726-а? То е в много по-дълбока кома от теб, приятелче. Д-р Макмърти казва, че увреждането на мозъка му е било прекалено обширно... а вътрешните наранявания — нелекувани толкова дълго време. Дори с респиратора смятат, че няма да изкара повече от още няколко часа. Или може би дни, ако горкото дете няма късмет.*

Петното продължи да говори и задава любезни въпроси, но Бремън извърна лице към бялата стена и затвори очи.

Той осъществи краткия преход в ранните утринни часове, когато коридорите бяха тъмни и тихи, с изключение на случайното прошумоляване на полата на някоя сестра и приглушените, пресекливи стенания на болните. Движеше се бавно и от време на време се хващаше за парапета по продължение на стената. На два пъти се кри в тъмни стаи, дочул мекото проскърцване на гумени подметки по пода. Стълбището беше трудно; няколко пъти трябваше да се обляга на студения метален парапет, докато черните петна, които плуваха пред очите му, изчезнат.

Роби лежеше в предишната му стая, но сега детето беше само сред животоподдържащите апарати, които го заобикаляха като метални лешояди. Цветни лампи мълчаливо примигваха по различните монитори. Смаленото и изпускащо слаба неприятна миризма тяло се бе свило като зародиш, с изкълчени китки и щръкнали пръсти върху мокрите от пот чаршафи. Главата на Роби бе обърната нагоре; очите му

бяха полуотворени и незряци. Подпухналите му устни потрепваха от учестеното, накъсано дишане.

Чувстваше, че момчето умира.

Седна на ръба на леглото и затрепери. Мракът беше плътен, почти осезаем. Някъде вън, по пустите улици, проеча сирена, сетне отново стана тихо. В коридора отекна звънец и се чуха леки стъпки.

Сложи длан на бузата на Роби. Почувства мекотата ѝ.

Мога да опитам пак. Да отида при тях в пустошта на света на Роби. Да бъда с тях, когато дойде краят.

Докосна темето на нещастната глава нежно, почти с благоговение. Пръстите му трепереха.

Мога да се опитам да ги спася. Да им помогна да дойдат при мен.

Пое си въздух и звукът завърши с потиснат стон. Ръката му обхвана черепа на Роби като за благословия. *Да дойдат при мен къде? Във вид на споменни вълни, заключени в мозъка ми? Да ги погребва, както погребвах Гейл? Да ги пренесе през живота си като лишени от душа, зрение и реч човечета... в очакване някое друго чудо като Роби да ни предложи дом?*

Страните му внезапно се навлажниха и той рязко и грубо избърса сълзите със свободната си ръка, за да вижда. Правата черна коса на Роби стърчеше между пръстите му на смешни кичури. Бремън погледна падналата на пода възглавница. Би могъл да сложи край на всичко тук и сега, така че двамата души, които обича, да не се скитат повече в оная мъртва пустиня. *Щом всички възможности са изчерпани, вероятностните вълни колапсират. Смъртта на синусоидните вълни в сложния им танц.* Би могъл да отиде до прозореца и да се озове при тях само след секунди.

Изведнъж се сети за едно стихотворение, което Гейл му бе чела много отдавна, още преди да се оженят. Бе забравил името на поета... може би Йейтс. Спомни си само малък откъс от него:

*Очите ги няма тук
Тук няма очи
В тази долина на гаснещи звезди
В тази пуста долина*

Тази счупена челюст от изгубените ни царства

*На това сетно място на срещата
Ние се скупчваме
И избягваме да говорим
На брега на подпухналата река*

*Незряци, освен
Ако очите се върнат
Както вечната звезда
Многоцветната роза
В здрачното царство на гибелта
И само надеждата
На кухите хора.*

Бремън докосна бузата на Роби за последен път, прошепна нещо на двамата и излезе от стаята.

ЕТО КАК СВЪРШВА СВЕТЪТ

На Бремън му трябваха три дни и три нощи, за да откара волвото на стажанта от Сейнт Луис до източното крайбрежие. Налагаше му се често да спира по отбивките на междущатското шосе, твърде изтощен и сънлив, за да продължи. В портфейла на Брамбли бе намерил само триста долара, но това беше достатъчно за бензин. По време на прехода не яде нищо.

Мостът Бенджамин Франклин край Филадельфия беше почти пуст, когато го пресече час преди изгрева. По двулентовата магистрала през Ню Джърси не се виждаха коли. От време на време смъкваше леко телепатичния си щит, но всеки път се сепваше и го вдигаше обратно, връхлетян от бученето на мисловните потоци.

Не още.

Той пропъди мигрената, примигвайки, и се съсредоточи върху шофирането, като час по час поглеждаше към жабката, мислейки за увития в парцал предмет вътре. Сети се как на една от отбивките някъде в Индиана... или може би Охайо... до него спря пикап и дребничкият шофьор с изпито лице хукна към тоалетните. Бремън потрепера от облака гняв и подозрение, който обвиваше човека, но се усмихна, когато онзи се скри вътре.

Пистолетът калибър 38 беше скрит под шофьорската седалка на пикапа. Приличаше на оръжието, което Бремън бе захвърлил в мочурището във Флорида. Под седалката имаше и още патрони, но не ги бе взел. Този в патронника щеше да му бъде достатъчен.

Когато навлезе в Лонг Бийч Айлънд и пое на север към фара Барнигът, слънцето не бе изгряло, но утринната светлина вече бледнееше над покривите. Паркира близо до фара, пусна пистолета в кафява чанта и внимателно заключи колата. Под чистачката пхна листче хартия с името и адреса на Брамбли.

Гуменките му се напълниха с още влажния пясък. Брегът пустееше. Седна на завет в извивката на една ниска дюна, така че да вижда морето.

Съблече ризата си, сгъна я грижливо на пясъка до себе си и извади пистолета от чантата. Беше по-лек, отколкото си спомняше, и леко миришеше на смазка.

Никакви магически пръчки! Никакви чудотворци! Просто окончателен край на математически съвършения танц вътре. Ако има нещо друго, скъпа Гейл, ще трябва да ми помогнеш да го открия.

Смъкна телепатичния си щит.

Болката от милион хаотични мисли лумна зад очите му, сякаш там се бе забил върхът на алпинистки пикел. Щитът автоматично се вдигна, за да притъпи шума и облекчи мъчението, както винаги, откакто за пръв път бе узнал за тази си способност.

Отново спусна бариерата и я задържа насила, когато тя се опита да го защити. За пръв път през живота си Джереми Бремън разголи докрай съзнанието си за болката, за нараняващия свят и за безбройните гласове, които зовяха от кръговете на самотата.

Гейл. Повика нея и детето, но не ги усети, не чу гласовете им сред огромния хор, който бучеше като ураганен вятър. За да чуе тях, трябваше да чуе и всички останали.

Вдигна пистолета, опря дулото до слепоочието си и щракна ударника. Триенето беше слабо. Пръстът му се сви около спусъка.

Всичките кръгове на ада и разрухата, през които бе преминал.

Всичките дребнави подлости, низки желания, самотни пороци, порочни мисли. Всичкото насилие и предателство, и алчност, и егоизъм.

Бремън ги остави свободно да преминат през него, около него и вън от него. Той търсеше един-единствен глас в надигащата се какофония, заплашваща да изпълни цялата вселена. Болката беше непоносима, невероятна.

И изведнъж откъм лавината на болката долетя шепотът на другите гласове, тези, които не му бе позволено да чуе през време на дългото си слизание през кръговете на душевния ад. Това бяха нежните гласове на разума и състраданието, насърчителните гласове на родители, подкрепящи децата си в първите им стъпки, изпълнените с надежда гласове на мъже и жени, които — макар и далеч от човешкото съвършенство — се опитваха всеки ден да бъдат по-добри, отколкото е било предопределено от природата и средата им.

Но дори и тези тихи гласове носеха бремето на болката: болка от налаганите от живота компромиси, болка при мисълта за неизбежната собствена смърт и още по-мъчителните опасения за живота на децата им, болката от арогантността на насилниците, каквито и той бе срещнал в скитничеството си, и най-накрая болката от неотменимата преходност на всички земни удоволствия.

Но макар и тихи, тези нежни гласове — включително гласовете на Гейл и Роби — все пак бяха светлинка за него в мрака, който го обгръщаше. Съсредоточи се и продължи да ги слуша дори когато отслабнаха и бяха заглушени от какофонията на хаоса около тях.

Разбра, че за да ги чуе отново, ще трябва да изстрада докрай болезнените викове за помощ. Да ги погълне, поеме и попие в себе си като нафора, замесена с ножчета за бръснене в тестото.

Усещаше дулото на пистолета като студено кръгче върху слепоочието си. Пръстът му плътно обгръщаше спусъка.

Болката беше невъобразима и неизпитвана от човешко същество. Той я прие. Желаше я. Пое я в себе си и се отвори още по-широко за нея.

Джереми Бремън не видя изгрева на слънцето. Слухът му престана да възприема звуците. Мозъкът му престана да приема съобщенията на уплашеното и уморено тяло; увеличаващият се натиск върху спусъка се превърна в нещо далечно и забравено. Бе се концентрирал със сила, която би могла да премества предмети, да стрива тухли на прах, да спира птици в полет. В кратките милисекунди той можеше да избира между частица и вълна, можеше да избира форма на съществуване. Светът крещеше в лицето му с пет милиарда изпълнени с мъка гласове, които настояваха да бъдат чути — пет милиарда изгубени деца, които чакаха някой да ги вземе на ръце; и той се отвори толкова широко, че да побере всичките.

Бремън дръпна спусъка.

ЗАЩОТО ТВОЙ ЖИВОТЪТ Е, ЗАЩОТО ТВОЙ Е

По брега се задава девойка в тъмен, отеснял бански костюм. Тя е тичала по твърдия мокър пясък, но сега спира, за да наблюдава изгрева на слънцето над морето.

Вниманието ѝ е приковано от вълните, които закачливо дразнят брега с плъзгащи се удари и бързо се оттеглят; тя се приближава към тях и започва да танцува с прибоя. Загорелите ѝ крака я водят досами ръба на световния океан и после назад в мълчаливата, но съвършена хореография на нейния балет.

Внезапно я сепва звукът от изстрел.

Внезапно я сепва...

Внезапно я сепва крясъкът на чайка. Объркана, тя прекратява танца си и вълните заливат глезените ѝ с хладния си триумф на победителки.

Над нея чайките се спускат и издигат, после отлитат на запад с проблясващи под лъчите на слънцето криле. Девойката се обръща, следейки ги с поглед, а солените пръски обсипват косата и лицето ѝ. Примигва, търка очи внимателно, за да не попадне солта в тях, после забелязва три фигури, които се появяват иззад дюните нагоре по брега. Мъжът, жената и красивото дете помежду им като че са без бански, но са твърде далеч, а и очите ѝ са замъглени от водните капчици, така че девойката не е съвсем сигурна. Но добре вижда, че се държат за ръце.

Тя подновява валса си с морето, а зад нея, примигвайки в ясната, остра утринна светлина, Джереми, Гейл и Роби наблюдават изгрева с току-що пробудили се очи.

Издание:

Дан Симънс. Кухият човек

Роман

Издателска къща „Галактика“ — Варна, 1996

Библиотека „Галактика“, №120

Преведе от английски: Юрий Лучев

Редактор: Жана Кръстева

Художник: Илко Бърдаров

Американска, първо издание

Излязла от печат март 1996

Формат 70/100/32. Изд. №2439

Печатни коли 21. Цена 190 лв.

ISBN — 954–418–081–8

Издателска къща „Галактика“

ДФ „Абагар“ — Велико Търново

© Юрий Лучев, преводач, 1996

© Илко Бърдаров, художник, 1996

© ИК „Галактика“, 1996

Dan Simmons. The Hollow Man

Copyright © 1992 by Dan Simmons

All Rights Reserved. Bantam Books, 1992

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.